



10 Αυγούστου 1944
μα. δι. Α. Δ. Δ.
... .. 44
... ..

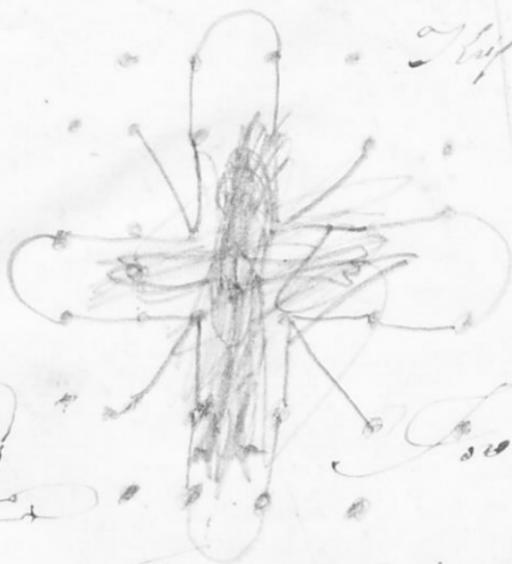
Λέων Κωνσταντίνος
... ..

... ..

... ..



Κύριος Πύργος



Πύργος



Κύριος Πύργος

Πύργος

Πύργος

Πύργος

1865-518

ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΔΙΑ,

1910

ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΕΡΑΝΙΣΘΕΝΤΑ.

Ἐκδίδονται ἐπὶ τὸ βέλτιον

ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Δαπάναις Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ.

Πρὸς χρῆσιν τῶν ἀπανταχοῦ Δημ. Σχολείων.

« Παιδ' ἔτ' ἔοντα χρεῶν δὴ καλὰ
διδάσκέμεν ἔργα. »

ΦΩΚΥΑΙΔΗΣ.



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΟΥ.

(Ὅδὸς Περικλέους, Ἀριθ. 229.)

1865.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ



ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΠΡΟΔΟΡΟΣ.

Ἡ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας διδασκαλία τῶν καλῶν ἔργων εἰς τοὺς παῖδας εἶναι ἡ μόνη, ἣτις δύναται νὰ τοὺς καταστήσῃ καλοὺς πολίτας, τὸναντίον δὲ κακοὺς ἢ διδασκαλία τῶν κακῶν. Διὰ τοῦτο « Παῖδ' ἐόντα χρεῶν δὴ καλὰ διδασκόμεν ἔργα. » Ἡ διδασκαλία αὕτη τῶν καλῶν ἔργων εἶναι καθήκον ἱερὸν τῶν γονέων κυρίως, εἶτα δὲ καὶ τῶν διδασκάλων, οἵτινες ὅμως οὐδένα δύνανται νὰ παραγάγῃσι καρπὸν, ἄνευ τῆς συμπράξεως τῶν γονέων, διδασκόντων εἰς αὐτοὺς κακὰ παραδείγματα. Τοιαῦτα παραδείγματα ἐμάνθανε παρὰ τῶν γονέων τοῦ Ὀλίμπιου, καὶ διὰ ταῦτα, ἂν καὶ τοσαῦτα ἔτη μαθητῆς τοῦ Σωκράτους χρηματίσας, οὐδέποτε ἠκολούθησε τὰς συμβουλὰς τοῦ διδασκάλου του, διαφθειρόμενος ἐν τῷ οἴκῳ ὑπὸ τῶν κακῶν παραδειγμάτων τῶν γεννητόρων του, ἐφ' ᾧ καὶ οὐδέποτε ἐφημίσθη ὡς ἐνάρετος καὶ ἀγαθὸς πολίτης ὡς ὁ διδάσκαλός του καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν ἐκείνου, οἷον ὁ Πλάτων, ὁ Ξενοφῶν κλ.

Ὁ ἄνθρωπος, εἰπέ τις τῶν σοφῶν προγόνων μας, ὁμοιάζει κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν μὲ ἄγραφον χαρτίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πᾶν ὅ,τι γράψῃ τις μένει ἀνεξάλειπτον εἰς αἰῶνα. Ἀνάγκη λοιπὸν ὅπως οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι, διατηροῦντες ζωηρῶς πάντοτε εἰς τὴν μνήμην των τὰ σοφὰ ταῦτα τῶν Σοφῶν παραγγέλματα, δίδωσιν εἰς τοὺς παῖδας καλὰ παραδείγματα, γινόμενοι αὐτοὶ οἱ ἀρχηγοὶ παντὸς καλοῦ, καὶ παρουσιάζωσιν εἰς αὐτοὺς ὡς καθρέπτην τρόπον τινὰ διάφορα τοιαῦτα παραδείγματα ἐναρέτων ἀνθρώπων, τὰ ὅποια βλέποντες, νὰ προσπαθῶσι νὰ γίνωνται μιμηταὶ μὲν καὶ ζη-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λωταὶ τῶν καλῶν ἐχθροὶ δὲ τῶν κακῶν. Ἐκ τοιούτων παραδειγμάτων κυρίως σύγκειται ἡ ὕλη τῆς παρούσης ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ, ἡ ἔλλειψις τῆς ὁποίας καθ' ἐκάστην παρίστατο εἰς τε τοὺς Διδασκάλους καὶ Βιβλιοπώλας, μὴ ἔχοντας μετὰ τὰ εὐσύννοπτα Ἀναγνωσματάριον, Ἡθικὴ Κάμπη κτλ. στοιχειωδέστατα βιβλιάρια, βιβλίον κατάλληλον εἰς ἀνάγνωσιν, ὁποῖον εἶναι τὸ παρὸν, περιέχον ὕλην ἐκτενῆ καὶ ποικιλίαν ἱστορικῶν καὶ ἠθικῶν διηγημάτων, τὰ ὁποῖα μεταχειριζόμενοι κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι, δύνανται νὰ καταστήσωσι τοὺς παῖδας ἀγαθοὺς πολίτας. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ ἀμίμητος Γεροστάθης εἶναι ὡς τοιοῦτον βιβλίον τὸ ἀριστούργημα τῆς καθ' ἡμᾶς συγγραφῆς ἠθικῶν βιβλίων, ἀλλὰ τοῖς πολλοῖς τῶν ἀπόρων μαθητῶν ἀπρόσιτον. Ἡ παρούσα λοιπὸν Ἡθικὴ περιέχουσα τοιαύτην ὕλην, καὶ τετυπωμένη μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς τυπογραφικῆς ἀκριβείας ἐπὶ λαμπροῦ χάρτου, ἔτι δὲ καὶ εὐωνος οὔσα, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι κατέχει τὴν δευτέραν μετὰ τὸν Γεροστάθην θέσιν, ὡς τοιαύτην δ' ἐλπίζομεν ὅτι οἱ ὡς ἄνω ρηθέντες ἀρμόδιοι εἰς ἀνατροφὴν τῶν παιδῶν, πρὸ πάντων δὲ οἱ Κ. Δημοδιδάσκαλοι θέλουσιν εὐαρεστηθῆναι νὰ τὴν εἰσαγάγωσιν εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν διευθυγόμενα Σχολεῖα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 13 Σεπτεμβρίου 1864.

ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΔΙΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.

Θεμιστοκλέους.

Θεμιστοκλής, ὁ περιβόητος στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, εἶπεν ἡμέραν τινα εἰς κοινὴν τοῦ δήμου συνέλευσιν, ὅτι εἶχε κατὰ νοῦν νὰ προτείνῃ εἰς αὐτοὺς γνώμην, ἣτις ἤθελεν ὠφελήσει τὰ μέγιστα τὴν πόλιν, πλὴν καὶ ἔπρεπε νὰ μείνῃ πολλὰ μυστική· διὸ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι διώρισαν μόνον τὸν Ἀριστείδην, ὅστις ἐπώνομάζετο Δίκαιος, νὰ τὴν ἀκούσῃ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ αὐτῆς ὅ,τι τῷ φανῆ ἄρεστόν. Ἀφοῦ δ' ὁ Θεμιστοκλής τῷ εἶπεν ὅτι εἶχε κατὰ νοῦν νὰ καύσῃ τὰ πλοῖα τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὥστε, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι δὲν ἤθελον ἔχει πλέον ναυτικόν, εὐκόλως νὰ δυνηθῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι νὰ γίνωσι κύριοι ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος, παρουσιασθεὶς δ' Ἀριστείδης εἰς τὸν δῆμον «Κἀνὲν ἄλλο ἔργον, εἶπε, παρὰ τὸ ὅποῖον ὁ Θεμιστοκλής μελετᾷ νὰ κάμῃ, δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἦναι πλέον ὠφέλιμον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' οὔτε καὶ πλέον ἀδίκον.» Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι, μηδὲν θελήσαντες νὰ ἐξετάσωσι περαιτέρω, διέταξαν εὐθὺς τὸν Θεμιστοκλέα νὰ παραιτήσῃ τὸ προτεινόμενον σχέδιόν του.

Ἀντιγόνου.

Ἀντίγονος, ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, ὅτε ὁ ἀδελφός του Μαρσύας εἶχε χρυσολογίαν μετὰ τινος, καὶ τὸν παρεκάλει νὰ τὴν κυττάξῃ κατὰ μόνας εἰς τὴν οἰκίαν· «Ὅχι, εἶπε, πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ νὰ μᾶς ἀκούωσιν ὅλοι μὴ κάμωμεν κἀνὲν ἀδίκον.»

Δημάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστίνος ὁ Β'. θέλων νὰ ἀνορθώσῃ τὴν δικαιοσύνην, κατέστησε δῆμαρχον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἓνα τῶν ὑψηλοποιοῦσθαι ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

κριτῶν, δίκαιον, σταθερὸν καὶ ἔντονον, δούς εἰς αὐτὸν πᾶσαν ἐξουσίαν νὰ παιδεύῃ τοὺς παρανομοῦντας, ὁποίας δήποτε τάξεως ἢ βαθμοῦ καὶ ἂν ἤθελον εἶσθαι, καὶ διακηρύξας ὅτι αἱ ἀποφάσεις αὐτοῦ θέλουσιν ἐκτελεῖσθαι ἀνεκκλήτως.

Ἡ διακήρυξις αὕτη κατέπληξε πάντας τοὺς ἄρπαγας καὶ ἀδίκους, πλὴν ἑνός, ὅστις ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἀνώτερον πάντων τῶν νόμων· οὗτος εἶχεν ἀδικήσει γυναῖκα τινὰ χήραν, κατακρατῶν αὐτῆς ὅλην τὴν περιουσίαν. Ἡ γυνὴ ἐλθοῦσα πρὸς τὸν δήμαρχον, ἐδέετο αὐτοῦ ὀδυρομένη. Ὁ δήμαρχος φερόμενος τὴν ἀρχὴν ἰλαρῶς πρὸς τὸν ἀδικήσαντα, διότι ἦτο ἐκ τῶν ἀρχόντων, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν παρακαλῶν ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν γυναῖκα τὸ δίκαιον· ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπήντησε μὲ τρόπον ἀγέρωχον καὶ ὑβριστικόν. Τότε ὁ δήμαρχος ὀργισθεὶς προσκαλεῖ αὐτὸν εἰς τὸ κριτήριον· ἀλλ' ὁ ἄρχων ἀποπέμπει καὶ τὸν κλητῆρα μὲ ἐμπαιγμοὺς καὶ ὑβρεις κατὰ τοῦ δημάρχου· καὶ ἀντὶ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ κριτήριον, ὑπάγει νὰ δειπνήσῃ εἰς τὸ παλάτιον, ὅπου ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν προσκεκλημένος μετὰ πολλῶν ἄλλων αὐλικῶν. Ὁ δήμαρχος μαθὼν ὅτι ἐκάθητο εἰς τὸ δεῖπνον μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος εἰσέρχεται, καὶ λέγει πρὸς τὸν βασιλέα· Βασιλεῦ, ἐὰν ἐμμένῃς εἰς τὴν ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν νὰ τιμωρῶνται αἱ ἀδικίαι καὶ παρανομίαι, θέλω ἐξακολουθεῖν τὸ πρόσταγμά σου· ἐὰν ὁμως παραβλέψῃς τὴν ἀπόφασιν τὴν τοσοῦτον ἀξίαν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ σου θρόνου, ἐὰν πρέπη οἱ ἀχρεῖστατοι τῶν ἀνθρώπων νὰ τιμῶνται μὲ τὴν εὐνοίαν σου καὶ νὰ συγκάθηνται ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης σου, δέχθητι τὴν παραίτησίν μου ἀπὸ μίαν τοιαύτην θέσιν, ἣτις εἶναι ἀνωφελὴς εἰς τοὺς ὑπηκόους σου καὶ δὲν δύναται νὰ εὐαρεστῇ εἰς τὴν Μεγαλειότητά σου. Ὁ αὐτοκράτωρ θαυμάσας τὴν τολμηρὰν παραίνεσιν τοῦ δημάρχου· δὲν μετέβαλον τὴν ἀπόφασίν μου, ἀπεκρίθη, καταδίωκε πανταχοῦ τὴν ἀδικίαν· εἰς σὲ παραδίδω αὐτὴν, καὶ ἂν συγκάθηται μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου. Τότε ὁ δήμαρχος προστάττει νὰ συλλάβωσι τὸν ἔνοχον ἐκ μέσου τῶν κεκλημένων. Φέρει αὐτὸν εἰς τὸ κριτήριον· ἀκούει ὁ ἔνοχος τρέμων τὴν κατηγορίαν τῆς γυναικός, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχε νὰ ἀντιτάξῃ μηδεμίαν ἀπολογίαν, προστάττει νὰ ἐκδύσωσιν αὐτὸν, νὰ ραβδίωσι, καὶ νὰ πομπεύσωσι διὰ τῆς πόλεως καλῆμενον ἐπὶ ὄνου, ἔχοντα τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ ζώου· τὰ δὲ ἄρπαχθέντα ὑπάρχοντα ἀπεδόθησαν εἰς τὴν χήραν. Τὸ παράδειγμα τοῦτο κατέπαυσε πολὺν καιρὸν τὰς ἀδικίας καὶ ἄρπαγὰς. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀντήμειψε τὴν σταθερότητα τοῦ δημάρχου, ποιήσας αὐτὸν πατρίκιον, καὶ καταστήσας διὰ βίου ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης.

(Ἡθικ. Βάμβα.)

Χοσρόου.

Χοσρόης, ὁ ἐπικαλούμενος Ἄνουσχιρβάνης, βασιλεὺς τῆς Περσίας, ἐξυμνεῖται διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ δικαιοσύνην παρ' ὄλων τῶν ἀνατολικῶν ἱστορικῶν, φιλοσόφων καὶ ποιητῶν. Ἐκ τῶν ἀναφερομένων δὲ περὶ αὐτοῦ ἀνεκδότων εἶναι καὶ τὰ ἀκόλουθα.

Φέρων τις πρὸς αὐτὸν τὴν εἶδησιν τοῦ θανάτου βασιλέως τινὸς μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχε πόλεμον· «Δίκαιος ὁ Θεός! δίκαιος ὁ Θεός! ἀνέκραξεν! ὁ ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς τῆς βασιλείας σου ἐξέπνευσε.» «Μὴ γένοιτο, εἶπεν ὁ Ἄνουσχιρβάνης, νὰ εὐχαριστηθῶ διὰ τὸν θάνατον τῶν ἐχθρῶν μου! Γελοῖον καὶ μωρὸν εἶναι τῶντι νὰ χαίρῃ ὁ θνητὸς διὰ τὸν θάνατον τῶν ἄλλων.»

Ἄλλοτε δ' οἱ ἄνθρωποι του εἰς τὴν θήραν λαβόντες ἄλας ἔκ τινος χωρίου, δὲν ἤθελον νὰ πληρώσωσιν αὐτό· ἀλλ' ὁ Χοσρόης μαθὼν τοῦτο, διέταξεν ἀμέσως νὰ δώσωσι τὸ ἀντίτιμον τοῦ ἄλατος. «Ναὶ μὲν, εἶπε, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εἶναι μικρὸν καὶ ἀσήμαντον, ἀλλ' ὡς πρὸς ἐμὲ εἶναι ἀρκετὰ μέγα. Ὁ βασιλεὺς ὀφείλει νὰ ἦναι πάντοτε δίκαιος, διότι χρησιμεύει ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς ὑπηκόους του. Ἄν δὲν δύναμαι, ἐπρόσθεσε, νὰ κάμω τὸν λαόν μου νὰ φυλάττη τοὺς περὶ δικαιοσύνης νόμους εἰς τὰ μικρότατα πράγματα, ἐμπορῶ κἂν νὰ τοὺς δείξω ὅτι δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ πράττωσι.»

Ἐρωτηθεὶς δέ ποτε ὁ ἡγεμὼν οὗτος, ποῖος τὸν ἐδίδαξε τὴν τέχνην τοῦ βασιλεύειν οὕτω δικαίως; «Εἰς τὴν νεότητά μου, ἀπεκρίθη, πορευόμενος εἰς τὴν θήραν, εἶδον ὅτι ἄνθρωπός τις ρίψας λίθον κατὰ κυνός, ἔθλασε τὸν πόδα αὐτοῦ. Μετ' ὀλίγον δὲ διέβη ἐκεῖθεν ἔφιππός τις, οὗ ὁ ἵππος διὰ λακτίσματος ἔθλασε τὸν πόδα τοῦ ἀσπλάγχχνου ἐκείνου ἀνδρός· ἀλλ' ἀμέσως καὶ αὐτὸς ὁ ἵππος ἔθλασε τὸν πόδα εἰς τινὰ ὀπήν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης μεγίστην συνέλαβον ἀγάπην εἰς τὴν δικαιοσύνην. Ἐκαστος θέλει λάβει ἀναμφιβόλως, εἶπον κατ' ἑμαυτὸν, τὴν ὀφειλομένην εἰς τὰς πράξεις αὐτοῦ ἀμοιβήν. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποφεύγω τὴν ἀδικίαν, ἂν δὲν θέλω νὰ μετανοήσω ἔπειτα.»

Εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τῆς δυνάμεώς του ὦν ὁ Χοσρόης, ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ διαδήματός του τὰ ἀκόλουθα· «Ἡ μακροτάτη ζωὴ καὶ τὸ ἐνδοξότατον βασίλειον παρέρχονται ὡς ὄνειρον. Οἱ διάδοχοι ἡμῶν ἐπέρχονται μεθ' ὄρμητος, ἀπωθοῦντες ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ στάδιον τῆς ζωῆς ταύτης. Τὸ διάδημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον διεδέχθην παρὰ τοῦ πατρὸς μου, μετ' ὀλίγον θέλει περιχοσμήσει τὴν κεφαλὴν ἄλλου.» — Εἰς τὸν βασιλέα δὲ τοῦτον ἀποδίδεται καὶ τὸ ὀρθότατον τοῦτο
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀξίωμα. Αἱ ἡμέραι τῆς εὐτυχίας μας φαίνονται ὅτι διαρκοῦσι μίαν στιγμὴν, ἀλλ' αἱ τῆς θλίψεώς μας διαρκοῦσιν ὀλοκλήρους μῆνας.

Μαχμούτ.

Ὁ περίφημος Μαχμούτ, βασιλεὺς τῆς Περσίας, κατήγετο ἐκ τῆς δυναστείας τῶν καλουμένων Χαρνεβίδων. Ὅτε δ' ἐκυρίευσεν τὸ Ἰράκ, γυνή τις παρουσιασθεῖσα πρὸς αὐτόν, τὸν κατέκρινε πικρῶς ὅτι λησταὶ εἰσελθόντες διὰ νυκτός εἰς τὸν οἶκόν τῆς, ἐθανάτωσαν τὸν μονογενῆ υἱόν τῆς. Ὁ βασιλεὺς παρατηρῶν ὅτι εἰς αὐτὸν ἀπέδιδε τὴν αἰτίαν τοῦ συμβάματος τούτου· « Ἀλλὰ τὸ Ἰράκ, τῇ ἀπεκρίθη ἀποτόμως, τοσοῦτον ἀπέχει τῆς πρωτεύουσας, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ ἐπαγρυπνῶ εἰς ὅσα συμβαίνουσι καὶ ἐκεῖ. — Καὶ διατί λοιπόν, ἀπεκρίθη μετὰ τόνου ἢ ἀπηλπισμένη αὕτη γυνή, νὰ ἐξουσιάσῃς πλεότερον τόπον ἀφ' ὅσον δύνασαι νὰ κυβερνήσῃς; Τί θέλεις ἀποκριθῆ εἰς τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ὅταν ζητήσῃ παρὰ σοῦ λόγον διὰ τὴν ἐξουσίαν σου; » Οὕτω δὲ κατενύχθη ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς ὀρθοτάτης ταύτης ἀποκρίσεως, ὥστε ἀμέσως ἐθεώρησε τὴν κρίσιν αὐτῆς, καὶ τοὺς ἐνόχους αὐστηρῶς ἐπαίδευσεν.

Ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος δὲ τούτου καὶ πὸ ἀκόλουθον ἀκόμη ἀναφέρουσι. Εἰς τῶν ὑπηκόων του ἤθελε νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ βοήθειαν κατὰ τινος ἀξιωματικοῦ, ὅστις ἤθελε νὰ ἀρπάσῃ βιαίως τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα του. Ὁ Μαχμούτ ἔτρεξεν εὐθὺς εἰς τὸν οἶκον τοῦ δυστυχοῦς τούτου, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἀξιωματικὸς ἐκεῖ εὐρίσκετο, καὶ σβύσας τὰ φῶτα ἔπεσε κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν κατεκομματίασεν. Ἀκολούθως δὲ διέταξε νὰ ἀνάψωσι πάλιν τὰ φῶτα, ἠρέυνησε τὸν ἐνοχον, καὶ πεσὼν κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, ἀπέδιδε χάριτας εἰς τὸν Θεόν· « Ὑπαπευδόμην, εἶπε τότε ὁ Μαχμούτ στραφεὶς πρὸς τοὺς περιεστῶτας, ὅτι ὁ ἐνοχος οὗτος ἦτον εἰς ἐκ τῶν υἱῶν μου. Ἄν τὸν ἐβλεπα, ἢ πρὸς αὐτὸν φιλοστοργία μου ἤθελε μὲ ἐμποδίσει νὰ τὸν θανατώσω, διὸ καὶ τὸν ἐκτύπησα ἐν τῷ σκότει, διὰ νὰ νικήσω τὸ πάθος τῆς καρδίας μου. Βλέπων δὲ τώρα ὅτι ὁ φόβος μου ἦτο χωρὶς βάσιν, εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν ὅτι μὲ ἀπήλλαξε τοιαύτης θυσίας. »

Λουδοβίκου Θ'.

Λουδοβίκος Θ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, τοσοῦτον μεγάλην κλίσιν εἶχεν εἰς τὴν δικαιοσύνην, ὥστε καὶ εἰς τὴν ἰδίαν του ἀκόμη οἰκογένειαν δὲν παρέβλεπε τὸ ἀδίκον. Εἰς τῶν ἀδελφῶν του, ὁ κόμης τῆς Ἀνδεγαυίας, αὐθάδης καὶ τυραννικὸς ἀνὴρ, ἐφυλάκισεν ἱππότην, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχε ὀσοληψίας τινὸς διαφορὰν. Ἀλλ' ὁ Λουδοβίκος

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

δοβικός παρωργίσθη μεγάλως, μαθὼν τὸ ἀνάξιον τοῦτο τοῦ ἀδελφοῦ του κίνημα, καὶ μετὰ θυμοῦ τῷ εἶπε· «Τί; νομίζεις ὅτι εἷς μόνος βασιλεὺς δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ὅτι σὺ, διότι εἶσαι ἀδελφός μου, πρέπει νὰ ἦσαι καὶ ἀνώτερος τῶν νόμων;» Ἀμέσως δ' ἐχβαλὼν τὸν ἵππότην τῆς φυλακῆς, ἔκρινε τὴν μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰν, καὶ ἐπειδὴ ὁ κόμης εἶχεν ἀδικον, ἐκέρδισεν ὁ ἵππότης τὴν κρίσιν του.

Ἐρρίκου Δ'.

Ὁ γενναῖος Λανουᾶς, ὅστις προσέφερε καλὰς ἐκδουλεύσεις εἰς τὸν Ἐρρίκον Δ', βασιλέα τῆς Γαλλίας, ἐκινδύνευε νὰ χάσῃ ἀπὸ τοὺς δανειστάς του ἅπαντα αὐτοῦ τὰ ἐπιπλα, διὸ καὶ κατέφυγε πρὸς τὸν βασιλέα, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ ἐμποδίσῃ τὰς κατ' αὐτοῦ καταδρομάς των. Ἄλλ' ὁ Ἐρρίκος «—Ὅχι, ἀπεκρίθη δημοσίᾳ πρὸς αὐτὸν, πρέπει, Λανουᾶ, νὰ πληρώσῃς τὰ χρέη σου, ὡς καὶ ἐγὼ πληρῶνω τὰ ἰδικά μου.» Κράξας δ' αὐτὸν κατ' ἰδίαν, τῷ ἔδωκε πολυτίμους τινὰς λίθους, ἵνα παρακαταθέσῃ αὐτοὺς εἰς τοὺς δανειστάς του μέχρις οὔ τῷ ἐτοιμάσῃ τὴν ὁποίαν ἐχρειάζετο ποσότητα.

Κινέζου τινος ἄρχοντος (κρίσις).

Πλούσιός τις ἐπιτηρητὴς τῶν χειροτεχνημάτων ἐν Κίνα, μελετῶν νὰ κάμῃ μακρὰν περιήγησιν, παρέδωκεν εἰς παιδαγωγὸν τινα τοὺς υἱοὺς του, ὧν ὁ μεγαλύτερος ἦτο ἐννέα χρόνων· καὶ οἱ δύο δ' ἔδιδον χρηστάς ἐλπίδας. Εὐθὺς ὅμως μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πατρὸς, ὁ παιδαγωγὸς καταχρῶμενος τὴν ἐξουσίαν ἣν τῷ ἐνεπιστεύθησαν, κατέστη ὁ τύραννος τοῦ οἴκου, ἀπομακρύνας ἐκεῖθεν πάντας τοὺς τιμίους καὶ ἐναρέτους, οἵτινες ἠδύνατο νὰ παρατηρῶσι τὰ κινήματα αὐτοῦ, καὶ ἀποδιώξας τοὺς ὅσοι ἐκ τῶν δούλων ἔμενον πιστοὶ πρὸς τὸν ἀπόντα κύριόν των. Καί τοι δὲ πολλάκις οἱ φίλοι δὲν ἔλειψαν νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν πατέρα διὰ τὴν ἀχρεϊότητα τοῦ παιδαγωγοῦ, οὗτος οὐδεμίαν ἠθέλησε νὰ δώσῃ πίστιν εἰς τοὺς λόγους των, διότι ἔχων ἐκ φύσεως καθαρὰν καρδίαν, ἐφαντάζετο ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸν φερῶσιν οὕτω. Καὶ τὸ κακὸν δὲ δὲν ἤθελεν εἶσθαι τοσοῦτον μέγα, ἂν ὁ ἀχρεῖος οὗτος ἀνὴρ ἔδιδε τοῦλάχιστον εἰς τοὺς μαθητάς του ἀρετῆς τινος μαθήματα· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ ἴδιος τὰ ἐστερεῖτο, κατέστησε καὶ αὐτοὺς ἀμαθεῖς, ψεύστας, ἀναιδεῖς καὶ ἀλαζόνας. Μετὰ πενταετῆ δὲ περιήγησιν ἐπιστρέψας ὁ πατήρ, εἶδε μὲν τὴν ἀλήθειαν τῶν ὄσων δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ, ἀλλ' εἰς μάτην πλέον· μὴ θελήσας δ' ἄλλως νὰ παιδεύσῃ τὸν ὄφιν, ὃν περιέβαλψεν ἐν τῷ κόλπῳ του, ἠρκέσθη μόνον νὰ τὸν ἀποπέμψῃ· ἠμφισβητήθη ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ψη. Τὸ τέρας ὁμως τοῦτο εἰς τοσαύτην κατήνησεν ἀναίδειαν, ὥστε τὸν ἐνεκάλεσεν εἰς τὸ κριτήριον, ἵνα πληρώσῃ εἰς αὐτὸν τὸν ὑποσχεθέντα μισθόν.

« Εὐχαρίστως ἤθελα τοῦ δώσει καὶ τὰ διπλᾶ ἀκόμη, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ πρὸς τὸν δικαστήν, ἂν ὁ ἀθλιος οὗτος ἀνὴρ καθίστα τὰ παιδία μου τοιαῦτα ὅποια καὶ ἐγὼ φυσικὰ τὰ ἤλπιζον ἰδέ τα, ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς αὐτὸν, ἐξέτασέ τα καὶ κρῖνε. » Τῶντι δ' ἐξετάσας αὐτὰ ὁ κριτής, καὶ ἀκούσας τὰς μωρὰς αὐτῶν ἀποκρίσεις, τὴν ἀξιωμανημόνευτον ταύτην ἔδωκεν ἀπόφασιν· « Τὸν μὲν παιδαγωγὸν καταδικάζω εἰς θάνατον ὡς φονέα τῶν μαθητῶν του, τὸν δὲ πατέρα εἰς πρόστιμον τριῶν χιλιάδων λιρῶν χρυσῶν, ὄχι διότι τὸν ἔκλεξε κακόν, ἐπειδὴ εὐκόλως δύναται τις νὰ ἀπατηθῆ κατὰ τοῦτο, ἀλλὰ διότι ἔλαβε τὴν ἀδυναμίαν νὰ τὸν κρατήσῃ τοσοῦτον καιρὸν εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ ἐνῶ εἶχε πληροφορηθῆ διὰ τὴν ἀχρειότητα αὐτοῦ. »

Ἰωσήφ Β'.

Περιδιαβάζων ποτὲ μόνος εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Βιέννης ὁ περιώνυμος αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας Ἰωσήφ Β', ἐνδεδυμένος ἰδιωτικὰ φορέματα, ἀπήνητσε νέαν τινα, ἣτις ἐπήγαινε δακρύουσα καὶ κρατοῦσα δέσμην φορεμάτων εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς. Καὶ « τί ἔχεις, τὴν ἠρώτησε μετὰ γλυκύτητος, ποῦ ὑπάγεις; δὲν εἶμαι ἄρα γε ἱκανὸς νὰ ἀνακουφίσω τὴν θλίψιν σου; τί κρατεῖς αὐτοῦ; » — Τῆς ἀθλίας μητρός μου τὰ παλαιοφορέματα (ἀπεκρίθη ἡ νεᾶνις πρὸς τὸν ἡγεμόνα, τὸν ὁποῖον ὁμως δὲν ἐγνώριζε), καὶ ὑπάγω νὰ τὰ πωλήσω· καὶ αὐτὰ πλέον εἶναι (ἐπανελάβε μετὰ διακεκομμένης φωνῆς) τὸ τελευταῖον ἡμῶν καταφύγιον. Αἶ! ἂν εἶχ' ἀκόμη ὁ πατήρ μου, ὅστις πολλάκις ἔχυσε τὸ αἷμά του ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἢ ἂν ἐλάμβανε τὴν ἀπαιτουμένην εἰς τὰς ἐκδουλεύσεις του ἀντιμισθίαν, βεβαίως δὲν ἤθελες μὲ ἰδεῖ τώρα εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν. — Ἄλλ' ἂν ὁ αὐτοκράτωρ, τῇ εἴπῃ κατανουχθεὶς ὁ μονάρχης, (μὴ φανερόνων ὁμως ποῖος ἦτο) ἐγνώριζε τὴν δυστυχίαν σας, ἐξάπαντος ἤθελε τὴν ἀνακουφίσει. Ἐπρεπε νὰ τῷ παρουσιάσητε ἀναφορὰν καὶ νὰ βάλῃτε νὰ παραστήσωσι τὰ δίκαιά σας. — Τὸ ἐκάμαμεν, εἶπεν ἡ νεᾶνις, ἀλλ' ἀνωφελῶς, διότι ὁ κύριος τὸν ὁποῖον ἐβάλαμεν νὰ ἐπιστατῆ εἰς τὴν ὑπόθεσίν μας, μᾶς εἶπεν ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ πράξῃ τίποτε. — Σᾶς ἔκρυψαν τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ, ὑποκρύπτων καὶ οὗτος τὴν προξενηθεῖσαν αὐτῷ λύπην ἐκ τῆς μαρτυρίας ταύτης τῆς νεᾶνιδος, καὶ σὲ βεβαίω ὅτι δὲν τῷ ἀνέφεραν διὰ σᾶς τίποτε, διότι τοσοῦτον ἐκεῖνος ἀγαπᾷ τὸ δίκαιον, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ παραβλέ-

φη τὴν χήραν καὶ τὴν κόρην στρατιώτου, ὅστις ἐστάθη εἰς τὴν δούλευσίν του. Κάμε με ἐν ὑπόμνημα καὶ φέρε μέ το αὔριον εἰς τὸ δεῖνα μέρος, εἰς τὰς τόσας ὥρας, καὶ ἂν ἀληθεύωσιν οἱ λόγοι σου, ἐγὼ θέλω σὲ παρουσιάσει εἰς τὸν αὐτοκράτορα, διὰ νὰ λάβῃς χωρὶς ἄλλο τὸ δίκαιόν σου. » Καὶ ἡ μὲν νεᾶνις σπογγίσασα τὰ δάκρυα ἠ-
χαρίσται μεγάλως τὸν ἀγνώριστον, οὗτος δὲ τῇ εἶπε τελευταῖον: — Δὲν πρέπει ἐν τοσοῦτῳ νὰ πωλήσῃς τὰ φορέματα τῆς μητρός σου. Πόσον στοχάζεσαι ὅτι ἀξίζουσι; — Ἐξ δουκάτα (*), εἶπεν ἡ νεᾶνις. — Συγχώρησέ με λοιπὸν νὰ σοὶ δανείσω δώδεκα, μέχρις οὗ ἴδωμεν ποίαν ἔκβασιν θέλουσι λάβει οἱ ἀγῶνές μας. Λαβοῦσα δὲ ταῦτα ἡ νεᾶνις, ἔτρεξε δρομαία εἰς τὸν οἶκόν της, καὶ προσέφερεν αὐτὰ εἰς τὴν μητέρα της, διηγουμένη αὐτῇ τὰ μετὰ τοῦ ἀγνωρίστου διατρέξαντα. Ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν χαρακτηριστικῶν, ἐνόησαν εὐθὺς οἱ συγγενεῖς της ὅτι ἦτο αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ, διὸ καὶ λυπηθεῖσα ἡ νεᾶνις ὅτι ἐλάλησεν οὕτως ἐλευθέρως, δὲν ἤθελε νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, καὶ βιαίως τὴν ἔστυραν. Καὶ αὕτη μὲν ἰδοῦσα τὸ πρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος, ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν ἀπὸ τοῦ φόβου της· ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ (ὅστις τὴν περιελθοῦσαν ἡμέραν ἀναζητήσας τὸ ὄνομα τοῦ πατρός της, καὶ τὴν τάξιν, εἰς ἣν ἐδούλευεν, ἐπληροφορήθη περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων της), ἅμα ὅτε ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις της, καλέσας αὐτὴν μετὰ τῶν συγγενῶν της εἰς τὸν κοιτῶνά του, τῇ ἐλάλησεν οὕτως: « Ἰδοῦ, κυρία, διὰ τὴν μητέρα σου τὸ ἀποδεικτικὸν νὰ τῆς δίδῃται σύνταξις ἴση μὲ τὸν μισθὸν τὸν ὅποιον ἐλάμβανεν ὁ πατήρ σου, καὶ τὸ ἥμισυ δ' αὐτῆς θέλει εἶσθαι διὰ σέ, ἂν κατὰ δυστυχίαν σου τὴν στερηθῇς. Λυποῦμαι ὅτι ἀπὸ καιρὸν δὲν ἔμαθα τὴν δυστυχίαν σας, διότι ἀναμφιβόλως ἤθελα σᾶς τὴν ἀνακουρίσει. Ἐκτοτε δ' ἀπὸ τῆς περιπτώσεως ταύτης ὁ καλοκἀγαθος ἡγεμὼν οὗτος προσδιώρισε ῥητὴν τῆς ἐβδομάδος ἡμέραν, καθ' ἣν ἕκαστος εἶχε τὸ ἐλεύθερον νὰ παριστᾷ εἰς αὐτὸν τὰ δίκαιά του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.
ΠΕΡΙ ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΤΟΣ.

Ἡγητορίδου.

Ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι ἐπολιόρκουν τὴν νῆσον Θάσον, οἱ Θάσιοι διώρισαν νόμον ὅτι « ὅστις δώσῃ γνώμην νὰ φιλιωθῶσι μετὰ τῶν Ἀ-

(*) Δουκάτον, νόμισμα χρυσοῦν, κάποτε δὲ καὶ ἀργυροῦν, οὗ ἡ τιμὴ διάφορος κατὰ τὸν τόπον.

θηναίων, νὰ θανατωθῆ ἐν τῷ ἅμα. Εἷς ὅμως τῶν πολιτῶν, Ἡγητορίδης ὀνομαζόμενος, βλέπων ὅτι πάμπολλοι καθ' ἑκάστην ἡφάνιζοντο ἀπὸ τε τοῦ πολέμου καὶ τῆς πείνης, περάσας θηλυὰν εἰς τὸν λαιμὸν, καὶ παρουσιασθεὶς εἰς τὴν συνέλευσιν· « Ἄνδρες πολῖται, εἶπεν, ἐμὲ μὲν ὡς θέλετε, καὶ ὡς σᾶς συμφέρει κάμετε· λύσατε ὅμως τὸν νόμον, καὶ μὲ τὸν ἰδικόν μου θάνατον σώσατε τοὺς ἄλλους πολίτας. Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ Θάσιοι, καὶ τὸν νόμον ἠκύρωσαν, καὶ εἰς τὸν Ἡγητορίδην οὐδὲν κακὸν ἔπραξαν.

Πομπηίου.

Γναῖος Πομπηῖος, ὑπάτος τῶν Ῥωμαίων, νικήσας τοὺς Μαμερτίνους, ἀπεφάσισε νὰ κατασφάξῃ ἅπαντας, διότι εἶχον λάβει τοῦ Μαρίου τὸ μέρος. Εἷς ὅμως τῶν ἐπισημοτέρων πολιτῶν, Σθένιος καλούμενος, παρουσιασθεὶς πρὸς αὐτόν· « Πολλὰ μέγαλον ἄδικον, τῷ εἶπε, κάμνεις, ἐνῷ εἷς μόνος πταίει, νὰ παιδεύσῃς τόσους ἄλλους ἀθῶους, καθότι ἐγὼ μόνον εἶμαι ἔνοχος τούτου, ὅστις τοὺς μὲν φίλους μου κατέπεισα, τοὺς δ' ἐχθροὺς μου ἐβίασα νὰ λάβωσι τοῦ Μαρίου τὸ μέρος. » Θαυμάσας δ' ὁ Πομπηῖος τὴν γενναιότητα τοῦ Σθενίου, ἐσυγχώρησε τοὺς Μαμερτίνους, διότι ἐπείσθησαν ἀπὸ τοιοῦτον ἄνδρα, προτιμῶντα μᾶλλον τὴν πατρίδα ἢ τὴν ζωὴν.

Σαμπιέρρου.

Δύω ἔτη κατὰ συνέχειαν ἐξακολουθῶν τὴν πολιορκίαν τοῦ Καλαὶ ὁ Ἐδουάρδος Γ', βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, τοσοῦτον ἐστενοχώρησε τοὺς κατοίκους, ὥστε καθ' ἑκάστην ἐπερίμενε πλέον τὴν παράδοσιν τῆς πόλεως, καὶ οἱ Ἀγγλοὶ στρατιῶται ἤρχισαν νὰ ἐλπίζωσι βεβαίως ὅτι μετ' ὀλίγον ἐμελλόν νὰ ἐπιστρέψωσιν οἴκαδε. Ἄλλ' οἱ κάτοικοι τοῦ Καλαὶ ἐπέμενον μετ' ἀπαραδειγματίσου γενναιοψυχίας. Ἡ φθορά, τὴν ὁποίαν οἱ ἐχθροὶ ἐπροξένουν εἰς τὰ τεῖχη των τὴν ἡμέραν, διωρθοῦτο τὴν νύκτα ἀπὸ τὸν ἀκάματον αὐτῶν ζῆλον, ἂν καὶ αἱ ζωοτροφίαι των ἐτελείωσαν ἤδη καὶ ἐβιάσθησαν νὰ καταφύγωσι καὶ εἰς τὰς ἀκάνθας, τοὺς σχώληκας καὶ τὰ δέρματα. Ἄλλην δ' ἐλπίδα σωτηρίας δὲν εἶχον πλέον, εἰμὴ νὰ κάμωσι τὴν τελευταίαν κατὰ τῶν πολιορκητῶν των ἔφοδον. Ἡ μάχη κατέστη σκληρὰ καὶ αἱματώδης, τέλος ὅμως ὁ Ἐδουάρδος ἐνίκησε, καὶ ὁ μὲν κυβερνήτης τοῦ Καλαὶ, Ἰωάννης Δεβιέννης, συνελήφθη αἰχμάλωτος, οἱ δὲ λοιποὶ γάλλοι ἀπεσύρθησαν εἰς τὴν πόλιν των κακῶς ἔχοντες.

Ἡ κυβέρνησις τῶν πραγμάτων μετῆλθεν ἤδη εἰς τὸν Εὐσάθιον Σαμπιέρρου, ἄνδρα ἐκ ταπεινοῦ μὲν γένους καταγόμενον, ἀλλὰ

καὶ πολλὰ ἐνάρετον. Ἴδὼν δ' οὗτος ὅτι τὸ Καλαὶ ἦτο πλέον σωρὸς ἐρειπίων, καὶ οἱ λιμοκτονοῦντες κάτοικοι δὲν εἶχον δυνάμεις νὰ κρατήσωσι τὰ ὄπλα ἐπὶ πολὺ, ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ συνθήκας παραδόσεως μετὰ τῶν Ἀγγλων. Διὸ καὶ ἐπεμψεν ἐπὶ τούτῳ πρέσβυν τινὰ εἰς τὸ Ἀγγλικὸν στρατόπεδον. Ἄλλ' ὁ Ἐδουάρδος παρωργισμένος ὦν διὰ τὴν μακρὰν καὶ ἐπίμονον αὐτῶν ἀντίστασιν, ἀπεκρίθη ὅτι ἔσπεργε νὰ συγχωρήσῃ ὅλους τοὺς ἄλλους πολίτας, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅμως νὰ παραδοθῶσιν εἰς αὐτὸν ἕξ οἱ ἀνδρειότεροι καὶ καλῆτεροι, ἵνα τιμωρήσῃ αὐτοὺς ὅπως ἤθελεν. Ἐφερε δὲ τὴν τελευταίαν ταύτην ἀπόφασιν τοῦ Ἐδουάρδου εἰς τῶν ἐπισημοτέρων Ἀγγλων ἱπέων, ὁ Οὐώλτερ Μῶνης. Ὅλοι οἱ πολῖται ἀκούσαντες τὴν σκληρὰν ἀπόκρισιν τοῦ Ἐδουάρδου ἐβυθίσθησαν εἰς μεγάλην σιωπὴν καὶ κατῆφειαν, διότι οὐδεὶς βέβαια ἐξ ὄλου τοῦ Καλαὶ συγκατένευε νὰ παραδώσῃ τὴν ζωὴν καὶ νὰ θυσιάσῃ ἐκουσίως.—Τελευταῖον δ' ἀναβὰς ἐπὶ ὑψηλοῦ τινὸς τόπου ὁ Εὐστάθιος Σαμπιέρρος, ὠμίλησεν οὕτως εἰς τὴν συνέλευσιν· « Φίλοι καὶ συμπολιταὶ μου! Ἡ πρέπει νὰ ὑπακούσωμεν εἰς τὰς συνθήκας τοῦ σκληροῦ καὶ ὀργίλου νικητοῦ μας, ἢ νὰ παραδώσωμεν τὰ τέχνα μας, τὰς συζύγους καὶ τὰς θυγατέρας μας εἰς τὴν ἀγριότητα τῶν στρατιωτῶν του. Γνωρίζομεν καλῶς τί ἐννοεῖ ὁ τύραννος μὲ τὰς εὐσπλαγχνικὰς προσφορὰς του, οὐδὲ θέλει χορτάσει βεβαίως τὴν ἐχθικὴν του. Θέλει νὰ μᾶς κάμῃ ἐνόχους, θέλει νὰ μᾶς καταστήσῃ ἀξίους ἐλέους, θέλει τέλος νὰ μᾶς χάρισῃ τὴν ζωὴν, ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ μὴ διατηρήσωμεν ἐκείνην τῆς ὁποίας εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του λογιζόμεθα ἀνάξιοι. Κυττάξατε τριγύρω σας, φίλοι μου, καὶ προσηλώσατε τὰ βλέμματά σας εἰς τοὺς ὄσους θέλετε νὰ παραδώσητε ὡς θύματα τῆς σωτηρίας σας. Ποῖον ἐξ αὐτῶν δύνασθε νὰ προσδιορίσητε διὰ τὰ βασανιστήρια, τὸν πέλεκυν ἢ τὸ ξίφος; Ὑπάρχει τις ἐδῶ ὁ ὁποῖος δὲν ἠγωνίσθη διὰ σᾶς, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπολέμησε διὰ σᾶς, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπληγῶθη διὰ σᾶς; Τίς εἰς τὸ διάστημα ὅλης τῆς πολιορκίας ταύτης δὲν ὑπέφερε τλαιπωρίας καὶ ἀθλιότητος πολὺ μεγαλητέρας τοῦ θανάτου, ὥστε σεῖς καὶ αἱ οἰκογένειαι σας νὰ ἐπιζήσητε ἡμέρας εἰρήνης καὶ εὐδαιμονίας; Τοὺς σωτήρας σας λοιπὸν θέλετε παραδώσει εἰς θάνατον; Ὁχι! Καὶ οὔτε δύνασθε, οὔτε θέλετε νὰ τὸ κάμητε. Ἡ δικαιοσύνη, ἡ τιμὴ καὶ ἡ φιλανθρωπία καθιστῶσιν ἀδύνατον τὴν προδοσίαν ταύτην. Ποῦ νὰ καταφύγωμεν λοιπὸν; Μᾶς μένει ἄλλο μέσον διὰ τοῦ ὁποῖου νὰ δυνηθῶμεν ν' ἀποφύγωμεν τὸν δόλον καὶ τὴν καταισχύνην ἐξ ἐνὸς μέρους, ἢ τὴν κατερήμωσιν καὶ τὸν ἀφανισμόν τῆς δυστυχοῦς πόλεώς μας ἐκ τοῦ ἄλλου; Ὑπάρχει, φίλοι, ὑπάρχει ἐξαιρέτὸν τι καὶ εὐάρεστον

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μέσον ἐπὶ τέλους! Δὲν εὐρίσκεται κάνεις ὁ ὁποῖος προτιμᾷ τὴν ἀρετὴν παρά τὴν ζωὴν; Ἄς προσφέρῃ οὗτος ἑαυτὸν ὡς θυσίαν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, καὶ ὁ Ὑψιστος, ὁ ὁποῖος παρέδωκε τὸν μονογενῆ τοῦ υἱὸν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, θέλει εὐλογῆσει τὸ ἐπιχειρήμα του. »

Οἱ κάτοικοι τοῦ Καλαὶ ἐθεώρουν μετὰ σιωπῆς ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Ἄπαντες ἐνέχριναν τοὺς λόγους τοῦ διοικητοῦ των, ἀλλ' οὐδεὶς εὐρέθη νὰ ἀποφασίσῃ νὰ λάβῃ τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου, προσφέρων ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος του. Ὁ Σαμπιέρρος παρατηρήσας ὅτι οὐδεμίαν ἀπόφασιν ἠδύναντο νὰ κάμωσιν, ἐξηκολούθησεν οὕτως· ἤθελα φανῆ πολλὰ ἀχρεῖος, ἀγαπητοί μου συμπολίται, νὰ παρακινῶ τοὺς λοιποὺς νὰ ρίψοκινδυνεύσωσιν, ἀν ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν ἤθελα ἔχει προσδιωρισμένον ἑμαυτὸν διὰ τὸ τέλος τοῦτο, ἀλλ' ἐνόμισα ὅπως διόλου ἄπρεπον νὰ στερήσω τινὰ τῆς τιμῆς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ λάβῃ ὁ ἔκουςίως προσφερθεὶς πρῶτος εἰς τοιαύτην ἀξιόσημείωτον περίστασιν καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὑπάρχουν ἐνταῦθα πολλοὶ ἔτοιμοι καὶ ζηλωταὶ τοῦ μαρτυρίου τούτου, πλην ἐκ τῆς μετριοφροσύνης ἐμποδιζονται νὰ παρουσιασθῶσιν. Ἡ θέσις δὲ εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ δυστυχίαν μὲ ἀνύψωσεν ἡ αἰχμαλωσία τοῦ προκατόχου μου μὲ δίδει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ προσφέρω πρῶτος ἐγὼ τὴν ζωὴν μου ὑπὲρ ὑμῶν. Τὴν δίδω δὲ μετὰ χαρᾶς, τὴν δίδω προθύμως. Ποῖος θέλει μὲ ἀκολουθήσει; » Νέος τις, μόλις φθάσας εἰς τὴν ἡλικίην ἡλικίαν, διασχίσας τὸ πλῆθος· « Πάτερ μου, ἀπεκρίθη, ὁ υἱός σου θέλει σὲ ἀκολουθήσει. » « — Αἱ! τέκνον μου, ἐφώναξεν ὁ Σαμπιέρρος, ἐθυσιάσθην λοιπὸν διπλασίως. Οἱ χρόνοι σου εἶναι ὀλίγοι, ἀλλὰ τέλειοι. Ναι, τὸ θῦμα τῆς ἀρετῆς ἐφθασεν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τῆς ἐντελείας. Ποῖος θέλει μὲ ἀκολουθήσει ἔπειτα, φίλοι μου; Αὕτη εἶναι ἡ στιγμή τοῦ ἤρωϊσμοῦ. » — « Ὁ ἀνεψιός σου, ἐφώναξεν ὁ Ἰωάννης Δεαίρης. » — « Οἱ συγγενεῖς σου, » ἐφώναξαν δύο ἀδελφοὶ ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους. Ἡ ἕκτη θυσία ἐγένετο ἀπὸ ἑκατοντάδας, ὥστε ἠναγκάσθησαν τελευταῖον νὰ ρίψωσι λαχρὸν. Ὁ ἀποσταλεὶς Ἀγγλος ἵνα τελειώσῃ τὴν συνθήκην, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ σκηνὴ αὕτη, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, καὶ μετὰ ζήλου ἐφώναξε· « Διατί νὰ μὴν ἦμαι καὶ ἐγὼ κάτοικος τοῦ Καλαί; »

Αἱ θύραι τῆς πόλεως ἠνοίχθησαν ἤδη, καὶ τὰ κλειδιά παρεδόθησαν εἰς τὸν Οὐώλτερ Μώνην, ὅστις μετὰ τῶν ἐξ φιλοπατρίδων ἦλθεν εἰς τοῦ Ἐδουάρδου τὸ στράτευμα. Ἀφοῦ δ' ἐφθασαν πλησίον τῶν σκηνῶν, οἱ στρατιῶται ἤρχοντο νὰ τοὺς ἴδωσι, καὶ ἅπαντες τοὺς ἐθεώρουν μετὰ συμπαθείας καὶ σεβασμοῦ, πρὸ πάντων μάλιστα.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

στα ὅτε ἔμαθον ὅτι παρεδόθησαν ἔκουσίως ὑπὲρ τῶν συμπολιτῶν των. Ὁ Ἐδουάρδος ὁμοῦς τοὺς ἐδέχθη μετὰ θυμοειδοῦς καὶ ὀργίλου προσώπου, καὶ εἶχε σκοπὸν νὰ τοὺς θανατώσῃ ἐξάπαντος, ἀν ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἐμεσολάβει ἡ βασίλισσα, ἥτις καὶ ἔλαβε τελευταῖον τὴν συγχώρησίν των, καὶ τοὺς ἀπέπεμψεν εἰς τὰς οἰκογενείας των. Διὸ καὶ ὁ Σαμπιέρρος ἔλεγεν ἀκολούθως ὅτι « ὁ Ἐδουάρδος ἦτον ἱκανὸς νὰ κυριεύῃ βασιλεία, ἀλλὰ μόνῃ ἡ Φιλίππα ἠδύνατο νὰ κυριεύῃ καρδίας. »

Φαβέρτου.

Ὁ πρωτοστράτωρ τῆς Γαλλίας Φαβέρτος τοσοῦτον ὀλίγην κλίσιν εἶχεν εἰς τὰ πλοῦτη, ὥστε μετὰ γενναιότητος ἐθυσίαζεν ἅπασαν τὴν κατάστασίν του εἰς τοῦ βασιλέως του τὴν ἐκδούλευσιν, καὶ πολλάκις δι' ἰδίων του ἀναλωμάτων ἔβαλλε τοὺς στρατιώτας νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ ἀνεγείρωσι φρούρια. Καὶ ὅτε ἡ σύζυγός του ἡ οἰ εἰλικρινέστατοι τῶν φίλων του τῷ παρίστανον ὅτι ἀφαιρεῖ σὺ τω παρὰ τῆς οἰκογενείας τὴν περιουσίαν ἣν ὤφειλε νὰ ἀφήσῃ εἰς αὐτήν· « Ἄν, διὰ νὰ δυνηθῶ, ἀπεκρίνετο, νὰ κρατήσω τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς ἤθελε μοὶ ἐμπιστευθῆ, ὥστε νὰ μὴ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ἔπρεπε νὰ ἐκθέσω εἰς κίνδυνον τὸν ἑαυτὸν μου καὶ τὴν περιουσίαν μου, εὐχαρίστως ἤθελα τὸ πράξει. »

Βρισσαχίου.

Ἄφου δέκα ἔτη ἐξηκολούθησε τὸν εἰς Ἰταλίαν πόλεμον ὁ πρωτοστράτωρ τῆς Γαλλίας Βρισσαχίος, ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους, πένης καὶ ἐστερημένος πάντων, καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ πωλήσῃ σχεδὸν καὶ τὰ οἰκιακά του σκευὴ πρὸς ἀπότισιν τῶν χρεῶν του. Καὶ πολλοὶ δ' ἔμποροι ἤλθον μετ' αὐτοῦ ἵνα λάβωσι παρὰ τῆς αὐτῆς ὅσα εἶχον δανείσει εἰς τὸ στράτευμα. Οὐδεὶς ὁμοῦς ἐφρόντιζε περὶ αὐτῶν, ὥσε οὐχὶ μόνον δὲν ἐλάμβανον οὗτοι τὰ χρήματά των, ἀλλὰ καὶ κατεξωδεύοντο εἰς Παρισίους. Ἄλλ' ὁ Βρισσαχίος, βλέπων μετ' ἀγανακτήσεως πόσον οἱ πτωχοὶ οὗτοι ἠδικοῦντο, καὶ πειραχθεὶς διὰ τὴν ἀμέλειαν τῆς αὐτῆς, ἀπεφάσισεν αὐτὸς πλέον νὰ θυσιάσῃ πᾶν ὅ,τι τῷ ἔμενε πρὸς ἀνακούφισιν αὐτῶν. Πρὸ ἡμερῶν δ' εἶχεν ἐπιστρέφει ἡ σύζυγός αὐτοῦ εἰς Παρισίους, φέρουσα μεθ' ἑαυτῆς εἴκοσι χιλιάδας δίστηλα, ἅτινα εἶχε συνάξει διὰ τῆς θυγατρὸς τῆς τὴν προῖκα. Ὁ δὲ Βρισσαχίος παραλαβὼν τοὺς ἐμπόρους, καὶ παρυσιάσας αὐτοὺς εἰς τὴν γυναῖκά του, τῇ ἐλάλησεν οὕτως· « Οὗτοι, Κυρία, ἐθυσίασαν τὴν τύχην των, ἐπαναπαυόμενοι εἰς τὰς υποσχέσεις μου, καὶ ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ δὲν θέλει νὰ τοὺς πληρώσῃ, ἄς

ἀναβάλωμεν δι' ἄλλον καιρὸν τῆς θυγατρὸς μας τὴν ὑπανδρείαν, καὶ ἄς δώσωμεν πρὸς αὐτοὺς ὅσα ἔχεις συνηγμένα διὰ προϊκάτης. Καὶ ἐπειδὴ μετὰ χαρᾶς ἔστερξε καὶ ἡ σύζυγός του, ὁ Βρισσάκιος δανεισθεὶς ἀκόμη καὶ ἄλλα τινὰ, συνηθροίσειν ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων, τὸ ἥμισυ τῶν χρεωστούμενων εἰς τοὺς ἐμπόρους, ἐξασφαλίζων αὐτοὺς καὶ διὰ τὰ ὑπόλοιπα.

Δὲν περιώρισε δ' ἕως αὐτοῦ μόνον ὁ Βρισσάκιος τὴν γενναιότητα καὶ τὴν πρὸς τοὺς δυστυχεῖς συμπάθειάν του. Ἄφου μετὰ μακρὸν τινα πόλεμον ἠναγκάσθησαν νὰ ἐλαττώσῃσι τὸν ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν, καὶ οὐκ ὀλίγοι μὲν αὐτῶν κατήντησαν νὰ γίνωσι λησταί, μὴ ἔχοντες τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, οἱ πλειότεροι δὲ κατέφυγον εἰς τὸν Βρισσάκιον, ζητοῦντες νὰ δείξῃ εἰς αὐτοὺς ποῦ νὰ εὔρωσι ψωμίον· «Εἰς τὸν οἶκόν μου, τοὺς ἀπεκρίθη, καὶ ὅσον ἔχει.»

Πελλετιέρου.

Πρόεδρος τις ἐν Γαλλίᾳ εἶχε κατὰ νοῦν νὰ παραιτηθῇ τοῦ ὑπουργήματός του, ἐπ' ἐλπίδι νὰ μεταδώσῃ αὐτὸ εἰς τὸν υἱὸν του. Ἄλλ' ὁ Λουδοβίκος ΙΔ', ὑποσχεθεὶς πρὶν νὰ δώσῃ εἰς τὸν γενικὸν καταγραφέα του, τὸν Πελλετιέρον, τὴν πρώτην κενὴν θέσιν, τῷ προσέφερον ἀμέσως αὐτήν. Ὁ Πελλετιέρος ὁμῶς, εὐχαρισήσας αὐτὸν κατ' ἀρχὰς διὰ τὴν καλωσύνην του, τῷ ἀνεθύμισεν ὅτι ὁ πρόεδρος, ὅστις ἔδωκε τὴν παραίτησίν του, εἶχεν υἱόν, καὶ ἡ Μεγαλειότης σου ἦσο πάντοτε εὐχαριστημένος ἐκ τῆς οικογενείας ταύτης. Ὁ Λουδοβίκος ἐκπλαγείς ἐπὶ τῇ γενναιότητι ταύτῃ· «Τὸ γνωρίζω, εἶπε, πλὴν δὲν συνειθίζουσι νὰ μοὶ λαλῶσιν οὕτω, καὶ εἶναι πρώτη φορὰ αὕτη.» — Τότε τῶντι γνωρίζειε τις ἀληθῶς τὴν τιμὴν τῆς δικαιοσύνης, ὅταν θυσιάσῃ εἰς αὐτήν καὶ τὸ ἴδιόν του συμφέρον.

Χωρικοῦ τινος τῆς Φιονίας.

Τῆς ψυχῆς ἡ μεγαλειότης δὲν συνίσταται ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν ὑψηλὴν γενεαλογίαν, ἀλλὰ πολλάκις γενναῖα αἰσθήματα εὐρίσκονται καὶ εἰς τὰς ταπεινοτάτας τῶν πολιτῶν τάξεις, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἀξιοσημειώτου τούτου χωρικοῦ τινὸς τῆς Φιονίας διηγήματος.

Εἰς τὸ χωρίον ἔνθα κατῴκει ὁ χωρικός οὗτος συνέβη πυρκαϊὰ, καὶ ἔτρεξε νὰ βοηθήσῃ καὶ οὗτος, ἀλλ' εἰς μάτην· διότι τὸ πῦρ διεδόθη πανταχοῦ, καὶ ἀνήγγειλαν καὶ εἰς αὐτὸν μάλιστα ὅτι ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἐπλησίασε καὶ εἰς τὸν οἶκόν του. Ἄλλ' οὗτος ἐρωτήσας ἂν τοῦ γείτονός του ἐκάη, καὶ μαθὼν ὅτι ἐκαίετο ἀκόμη, καὶ ὅτι οὐδὲ στιγμὴν ἔπρεπε νὰ χάσῃ ἂν ἤθελε νὰ σώσῃ τὰ ἐπιπλά

του. « Ἄλλ' ἐγὼ ἔχω ἄλλο πολυτιμότερον πρᾶγμα νὰ σώσω, ἐφώ-
ναξεν· ὁ δυστυχῆς γείτων μου κεῖται εἰς τὴν κλίνην ἀρρώστος, καὶ
δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ σώσῃ τὸν ἑαυτὸν του· ἐξάπαντος δὲ
θέλει χαθῆ, ἂν ἐγὼ δὲν τὸν συντρέξω, καὶ εἶμαι μάλιστα βέβαιος
ὅτι ἔχει ὅλα του τὰ θάρρη ἐπάνω μου. » Καὶ ἀμέσως ἔτρεξεν εἰς
τὴν οἰκίαν τοῦ δυστυχοῦς τούτου, μὴ φροντίζων παντελῶς διὰ τὴν
ιδικὴν του (εἰς ἣν καὶ περιωρίζετο ἅπαντα αὐτοῦ ἡ περιουσία), καὶ
τὸν μέγιστον παριδῶν τῆς ζωῆς του κίνδυνον, ὅστις ἤθελεν ἀνα-
χαιτίσει πάντα ἄλλον, ὥρμησε, διὰ μέσου τῶν φλογῶν, τῶν ἤδη
διαδοθεισῶν εἰς τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ ἐπιφορτισθεὶς αὐτὸν
ἐπὶ τῶν ὤμων του, τὸν ἐξέβαλεν εἰς ἀσφαλές μέρος.

Οὐχὶ μόνον ἡ Δανικὴ κυβέρνησις ἐβράβευσε πλουσιοπαρόχως
τὸν χωρικὸν τοῦτον, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ πλούσιοι τῷ προσέφεραν
διάφορα δῶρα ἕνεκα τῆς ἀπωλείας τοῦ οἴκου καὶ τῶν πραγμάτων
του. Καὶ ἡ εὐεργεσία δ' αὐτῶν εἶναι ἀξιεπαινος· διότι τὸ νὰ ἀντα-
μείβῃ τις τὴν ἀρετὴν εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ παρακινή τοὺς ἀνθρώ-
πους νὰ τὴν πράττωσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΓΑΘΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΕΙΚΕΙΑΣ.

Λυκούργου.

Ἦν ὁ Λυκούργος ὁ Λακεδαιμόνιος, διορίσας τοὺς νόμους εἰς
τοὺς συμπατριώτας του, εὐόστησε τὴν πολιτείαν ἀποβλέπουσαν
μᾶλλον εἰς τῶν πτωχῶν τὸ ὄφελος, ἐπειράχθησαν πολὺ οἱ πλού-
σιοι, καὶ συναχθέντες ἅπαντες ὁμοῦ, ἐφώναζον κατ' αὐτοῦ ἀγανα-
κτοῦντες· πολλοὶ δὲ καὶ ξύλα λαβόντες τὸν ἐκτύπων. Ἐκεῖνος ὁμοῦ
ἔφυγε ὁρομαῖος ἐκ τῆς ἀγορᾶς, καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους μὲν ἐπρό-
φθασε καὶ ἐγλύτωσε, καταφυγὼν εἰς ναὸν τινα. Νέος δὲ τις, Ἄλ-
κωνδρος ὀνομαζόμενος, κατὰ τὰ ἄλλα μὲν καλῆς φύσεως, πλην
ὀξύθυμος καὶ θυμῶδης, ἔπεσε κατὰ πόδας αὐτοῦ καὶ τὸν ἐκυνήγει,
καὶ ἐνῶ ὁ Λυκούργος ἐστράφη νὰ ἴδῃ, τὸν ἐκτύπησε διὰ τῆς ρά-
βδου εἰς τὸ ὀμμάτιον, καὶ τοῦ τὸ ἐξέβαλεν. Οὗτος ὁμοῦς μηδὲν
ταραχθεὶς διὰ τὴν πληγὴν, σταθεὶς ἀντίκρυ τῶν πολιτῶν, ἔδειξεν
εἰς αὐτοὺς «καταιματωμένον τὸ πρόσωπον καὶ χαλασμένον τὸ
ὀμμάτιον. » Ἄπαντες δ' ἐντροπιασθέντες ἐσχυθρόωσαν· καὶ εὐ-
θὺς συλλαβόντες τὸν Ἄλκωνδρον, τὸν παρέδωκαν εἰς τὴν ἐξουσίαν
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

αὐτοῦ, καὶ τὸν ἔφεραν μάλιστα ἕως εἰς τὸν οἶκόν του, ὀργιζόμενοι κατ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Λυκούργος ἐκείνους μὲν ἠὺχαρίστησε διὰ τοῦτο, τὸν δ' Ἄλκξανδρον παραλαβὼν, οὐδὲν μὲν ἄλλο κακὸν οὔτε εἶπεν οὔτε ἔκαμε πρὸς αὐτόν, ἀλλ' ἀπολύσας μόνον τοὺς συνήθεις ὑπηρετάς καὶ δούλους του, διέταξεν ἐκείνον νὰ τὸν ὑπηρετῇ. Οὗτος, καίτοι καταγόμενος ἀπὸ καλὸν γένος, ἔκαμεν ὅμως τὰς προσταγὰς του ὅλας σιωπῶν. Διατρίβων δὲ καὶ συζῶν πάντοτε μετὰ τοῦ Λυκούργου, ἀφοῦ παρετήρησε τὴν πραότητα καὶ τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ διάθεσιν, ἔτι δὲ καὶ τὴν αὐστηρότητα, τὴν ὁποίαν ἐφύλαττεν εἰς τὴν δίαιταν, καὶ τὴν εἰς τοὺς κόπους καρτερίαν του, συνέλαβε μεγάλην κλίσιν καὶ ἀγάπην πρὸς αὐτόν, καὶ εἰς τοὺς γνωστούς καὶ φίλους του ἔλεγεν ὅτι «δὲν εἶναι σκληρὸς οὔτε τυραννικὸς ὁ Λυκούργος, ἀλλὰ καὶ τὸναντίον ὁ ἡμερώτατος καὶ πρατότατος πάντων.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἐπαιδεύθη ὁ Ἄλκξανδρος, καὶ τοιαύτην καταδίκην ἔλαβεν, ὥστε ἐνῶ ἦτο πρότερον αὐθάδης καὶ κακοήθης νέος, κατέστη λίαν χρηστοῦθης καὶ φρόνιμος.

Ἀριστείδου.

Ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπὸ φθόνου κινούμενοι, ἠγέρθησαν νὰ ἐξοστρακίσωσι (*) τὸν συμπολίτην των Ἀριστείδην, ἀγράμματός τις καὶ διόλου χωρικός ἄνθρωπος, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρά του ἐν ὄστρακον, ἐπλησίασε πρὸς αὐτόν χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζῃ, καὶ τὸν παρεκάλει νὰ γράψῃ ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀριστείδου. Ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος ἐθαύμασε καὶ τὸν ἠρώτησεν, ἂν τὸν ἔβλαψεν εἰς τι ὁ Ἀριστείδης· «—Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ χωρικός, δὲν μὲ ἔκαμε τίποτε, οὔτε τὸν γνωρίζω μάλιστα, πλὴν δὲν εὐχαριστοῦμαι νὰ ἀκούω νὰ τὸν ὀνομάζωσι δίκαιον.» Ἀφοῦ δ' ἤκουσε ταῦτα ὁ Ἀριστείδης, μηδὲν ἄλλο εἰπὼν, ἔγραψε τὸ ὄνομά του ἐπὶ τοῦ ὄστράκου, καὶ τὸ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν χωρικόν.

Περικλέους.

Περικλῆς, ὁ μέγας στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐφημίζετο ἐπὶ τῇ φυσικῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι καὶ ἐπιεικείᾳ. Ἐνῶ ποτε ἐπέστρεψε διὰ νυκτὸς ἐκ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου εἰς τὸν οἶκόν του, κακοήθης

(*) Ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον πολίτην τινὰ ἱκανὸν διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ δύναμιν νὰ καταλύσῃ τὴν δημοκρατίαν, ἐσυνείβηζον νὰ τὸν ἐξορίζωσιν ἐκ τῆς πόλεως διὰ δέκα ἔτη. Τοῦτο δ' ἐλέγετο ἐξοστρακισμὸς, διότι ἐπὶ ὄστράκου (κεραμιδίου) ἔγραφον ὅστις τῶν πολιτῶν ἤθελε τὸ ὄνομα τοῦ ὑπευθύνου, καὶ ἂν συνήγοντο ὑπὲρ τὰς ἑξ' χιλιάδας ὄστρακα, ἀμέσως ἐξωρίζετο.

τις παρακολουθῶν ὕβριζε καὶ ἐλοιδορεῖ αὐτόν· ἀλλ' ὁ Περικλῆς οὐχὶ μόνον δὲν ἐταράχθη ἐκ τῆς αὐθαδεΐας τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἀλλὰ καὶ μετὰ μεγάλης πραότητος διέταξεν ἓνα τῶν δούλων νὰ ὀδηγήσῃ αὐτόν μετὰ φανοῦ εἰς τὸν οἶκόν του.

Φωκίωνος.

Ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι κατεδίκασαν εἰς θάνατον τὸν Φωκίωνα, (ὅστις διὰ τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς του ἐπωνομάζετο χρηστός), καθ' ἣν στιγμὴν τῷ προσέφερον τὸ φαρμάκιον, τὸν ἠρώτησαν οἱ φίλοι του, ποίαν τελευταίαν παραγγελίαν δίδει εἰς τὸν υἱόν του· «Σοὶ παραγγέλλω, εἶπε, καὶ σὲ συμβουλεύω, υἱέ μου, νὰ μὴ φυλάξῃς διόλου πάθος εἰς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὸν θάνατόν μου.»

Ἀντιγόου.

Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς ἠνάγκασέ ποτε ἐν καιρῷ χειμῶνος τοὺς στρατιώτας του νὰ στρατοπεδεύσωσιν εἰς τόπον ὅπου ἦτον ἔλλειψις τροφίμων. Τινὲς αὐτῶν ἤρχισαν διὰ τοῦτο νὰ τὸν κακολογῶσι καὶ νὰ τὸν ὕβρίζωσι, μὴ ἠξεύροντες ὅτι ἦτο πλησίον των, ἀλλ' ἐκεῖνος, ἀνασηκώσας τὴν σκηνὴν διὰ τῆς ράβδου του· «Θέλω σὰς κάμει νὰ μετανοήσητε, εἶπεν, ἂν δὲν ἀπομακρυνθῆτε ὀλίγον διὰ νὰ μὲ ὕβρίζητε.»

Πύρρου.

Πύρρος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, μαθὼν ὅτι νεανίσκοι τινὲς συμπίνοντες εἶπον πολλὰς ὕβρεις καὶ βλασφημίας κατ' αὐτοῦ, τοὺς διέταξε νὰ παρουσιασθῶσιν ἅπαντες ἐνώπιόν του τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, καὶ ἠρώτησε τὸν πρῶτον ἐξ αὐτῶν ἂν τῷ ὄντι τὰς εἶπαν. Καὶ ὁ νέος· «Ναί, ἀπεκρίθη, ὦ βασιλεῦ, καὶ ταύτας εἶπομεν, καὶ ἀκόμη πλειοτέρας ἠθέλομεν εἰπεῖ, ἂν εἶχομεν περισσότερον κρασίον. Εὐχαριστηθεὶς δ' ὁ Πύρρος ἐκ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης, τοὺς ἀπέλυσε.

Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, οἱ διάδοχοί του διήρσαν τὸ βασίλειόν του εἰς διαφόρους δυναστείας. Ὁ Ἀντίγονος ἐφάνη ὁ ἰσχυρότερος ὄλων, διότι λαχὼν νὰ ἐπιτροπεύῃ κατ' ἀρχὰς τὴν ἐλάσσονα Ἀσίαν, ἐκυρίευσεν ἔπειτα καὶ τὴν Συρίαν, ἐδίωξε τὸν Σέλευκον ἐκ τῆς Βαβυλῶνος, ἤρπασε πολλοὺς τόπους τοῦ Πτολεμαίου, καὶ καθυπέταξε τὰς περισσοτέρας νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Φιλοτιμούμενος δ' εἰς ταῦτα, ἔστειλε καὶ τὸν υἱόν·
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

του Δημήτριον (ὅστις ἐπωνομάζετο Πολιορκητῆς) μετὰ ἰκανῆς ναυτικῆς δυνάμεως νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς δουλείας τοῦ Κασσάνδρου καὶ Πτολεμαίου. Οὗτος, ἀπροσδοκῆτως ἐφορμήσας κατὰ πρῶτον εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐδίωξε τὴν φρουρὰν τῶν Μακεδόνων καὶ ἀποκατέστησεν εἰς αὐτὰς πάλιν τὴν παλαιὰν τῶν δημοκρατίαν καὶ τοὺς νόμους. Δι' ὃ τοσοῦτον ἐξεβαχχεύθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς χαρᾶς των, ὥστε δὲν ἤξευρον διὰ ποίων τιμῶν νὰ τιμῆσωσιν ἀμφοτέρους, τὸν τε πατέρα καὶ τὸν υἱόν. Οὐχὶ δὲ μόνον σωτῆρας θεοὺς των τοὺς ἐκήρυξαν, ἀλλὰ καὶ πραγματικῶς θείαν λατρείαν εἰς αὐτοὺς προσέφεραν· καὶ εἰς μὲν τὸν ἱερόν πέπλον (*) τῆς Ἀθηναῆς διέταξαν νὰ κεντήσωσι καὶ τὰ ἰδικὰ των ὀνόματα μετὰ τῶν θεῶν, εἰς δὲ τὸ μέρος ὅπου ἐξῆλθε τὸ πρῶτον ὁ Δημήτριος, ἀνήγειραν βωμόν. Καὶ εἰς τὰς δέκα φυλάς των ἀκόμη ἐπρόσθεσαν ἄλλας δύο, Δημητριάδα καὶ Ἀντιγονίδα· ἓνα μῆνα ὠνόμασαν Δημητριῶνα, καὶ τὴν λεγομένην ἑορτὴν Διονύσια μετωνόμασαν Δημήτρια. Τελευταῖον δὲ καὶ εἰς τοὺς πρέσβεις, τοὺς ὁποίους ἔστειλαν πρὸς αὐτοὺς, ἔδοκαν τὸ ὄνομα «Θεωροί», ὡς ἐλέγοντο ὅσοι κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς ἐστέλλοντο νὰ προσφέρωσι θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς των. Καὶ εὐαρεστούμενος μὲν εἰς τοιαύτας αἰσχρὰς κολακείας ὁ Δημήτριος, ἐνοστιμεύετο νὰ ἐξακολουθήσῃ οὕτω καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἑλληνικὰς πόλεις· ἀλλ' ὁ πατήρ του μετεκάλεσεν αὐτὸν, διότι οἱ ἄλλοι δυνάσται συνενωθέντες ὁμοῦ ἐκήρυξαν κατ' αὐτῶν πόλεμον. Εἰς τὴν συγκροτηθεῖσαν μετ' αὐτῶν μάχην ὁ μὲν Ἀντίγονος ἐθανατώθη, ὁ δὲ Δημήτριος μόλις ἠδυνήθη νὰ σωθῇ μετὰ μικροῦ μέρους τοῦ στρατεύματός του. Ἀγνοῶν δὲ τί νὰ κάμῃ, ἀπεφάσισε νὰ καταφύγῃ εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου εἶχε μεγάλας ἐλπίδας, ὅτι ὁ λαὸς ἤθελε τὸν δεχθῆ προθύμως. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι λησμονήσαντες ἅπαντα, προτοῦ ἀκόμη νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν χώραν των, πέμψαντες πρέσβεις ἐμήνυσαν εἰς αὐτόν, ὅτι ἀπεφάσισαν διὰ ψηφίσματος νὰ μὴ δέχωνται διόλου βασιλεῖα εἰς τὴν πόλιν των. Τοῦτο ἐλύπησε πολὺ τὸν Δημήτριον, καὶ ἔγεινεν ὡς ἔξω φρενῶν ἐκ τοῦ θυμοῦ, πλὴν μὴ δυνάμενος κατὰ τὸ παρὸν νὰ τοὺς ἐδίκηθῃ, τὸ ἀνέβαλε δι' ἄλλον καιρὸν, πέμψας δὲ μόνον ἔλαβε πλοῖα τινὰ, τὰ ὅποια εἶχεν εἰς τὸν λιμένα των. Ἀφοῦ δ' αἱ ὑποθέσεις του ὀλίγον διωρθώθησαν, ἐφόρμησεν εὐθὺς εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ πολιορκήσας τοὺς κατοίκους, τοσοῦτον τοὺς ἐστενοχώρησε διὰ τῆς πείνης, ὥστε οὗτοι κατηναγκάσθησαν (καίτοι εἶχον διακηρύξει εἰς τὴν ἀρχὴν ἀ-

(*) Λεπτὸν τι γυναικεῖον ἱμάτιον, τὸ ὁποῖον ἐκέντων αἱ ἐπισημότεραι Ἀθηναῖαι, καὶ τὸ περιέφερον μετὰ κομπῆς εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀθηναῖα.

ναπόφρευκτον θάνατον εἰς τὸν ὅστις ἤθελεν ὀμιλήσει περὶ συνδιαλλαγῶν), νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν του, προτιμῶντες μᾶλλον νὰ θανατωθῶσι διὰ μιᾶς παρά νὰ ἀφανισθῶσιν ἐκ τοῦ λιμοῦ. Ὁ δὲ Δημήτριος εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν, τοὺς διέταξεν εὐθὺς νὰ συναθροισθῶσιν εἰς τὸ θέατρον, καὶ περιετριγύρισεν αὐτοὺς διὰ καθωπλισμένων στρατιωτῶν. Πάντες ἔτρεμον, ἐλπίζοντες ὅτι ἤθελον πάθει ἐκ τῆς δικαίας ὀργῆς του τὰ πάνθ' ἑα, ἀλλὰ παρουσιασθεὶς εἰς τὸ μέσον, τοὺς ἐπέπληξε μόνον διὰ τὴν ἀχαριστίαν των, πλὴν πολλὰ φιλικῶς, εἶτα δὲ τοὺς ἐσυγχώρησε, χάρισας πρὸς τούτοις εἰς αὐτοὺς καὶ δέκα χιλιάδας μέτρα σίτου. Τοσαύτην δ' ἐπιείκειαν τοὺς ἔδειξεν, ὥστε ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος εἰς τὰ ἀποφθέγματά του ὅτι, ἐπειδὴ ὀμιλῶν περὶ τούτων ἔκαμε σφάλμα τι, καὶ εἰς τῶν ἐκεῖσε παρακαθημένων, ὡς ἦτο συνήθεια τῶν Ἀθηναίων, τὸ διώρθωσε· « Καὶ διὰ τὴν διόρθωσιν λοιπὸν ταύτην, ἐφώναξεν ὁ Δημήτριος, σᾶς χαρίζω ἀκόμη καὶ ἄλλας πέντε χιλιάδας μέτρα. »

Αὐγούστου.

Ἡδονικώτερον ἄλλο δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς τὸν κόσμον παρά νὰ ἀγαθοποιῆ τις τοὺς ὁμοίους του, νὰ βασιλεύῃ εἰς τὰς καρδίας των, καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰς μετ' ἐπαίνου εὐχαριστίας των. Ἡ ἐπιείκεια, ἡ φιλάνθρωπία καὶ ἡ γενναιότης ἤθελον εἶσθαι φυσικαὶ τῶν μεγάλων ἀρεταί, ἂν ἀνεπόλουν εἰς τὴν μνήμην των ὅτι εἶναι πατέρες τοῦ λαοῦ· ἡ σκληρότης δ' ἐξ ἐναντίας καὶ ἡ ὑπεροψία οὐχὶ μόνον δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸν βαθμὸν των, ἀλλὰ καὶ τοὺς προστρέβουσιν ἀκόμη αἴσχος καὶ ὄνειδος. Καὶ λησμονοῦντες οὗτοι ὅτι εἶναι πατέρες τῶν ὑπηκόων των, δὲν εἶναι πλέον ἀξιοὶ νὰ ἦναι καὶ κύριοί των.

Αὐγούστος, ὁ πρὶν νὰ βασιλεύσῃ σκληρὸς καὶ τιμωρητικὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἀναθᾶς εἰς τὸν θρόνον ἔδειξε μεγάλην πραότητα καὶ φιλάνθρωπian. Μίαν τῶν ἡμερῶν τῶ ἀνήγγειλαν ὅτι ὁ Λ. Κίννας, (ἢ κατ' ἄλ. Γ. Κορνήλιος), μικρόνους καὶ χαμερπῆς ἀνὴρ, ἐπεχείρησε νὰ διοργανίσῃ συνωμοσίαν κατ' αὐτοῦ· καὶ ἐπειδὴ ὁ εἰδοποιήσας αὐτὸν περὶ τούτου ἦτο καὶ αὐτὸς εἰς τῶν συνωμοτῶν, τῶ παρέστησε περιστατικώτερον ποῦ, πότε καὶ πῶς ἔμελλε νὰ ἐκτραπήτῃ τὸ πρᾶγμα. Ἀποφασίσας δ' ὁ Αὐγούστος νὰ τιμωρήσῃ αὐτὸν, ἐκάλεσε τὴν ἐπαύριον τοὺς φίλους του εἰς συνέλευσιν. Διήλθεν ὁμῶς πῆν νύκτα λίαν τεταραγμένος καὶ ἀνήσυχος, συλλογιζόμενος ὅτι ἐπρόκειτο νὰ καταδικάσῃ νέον, ὅστις ἄλλως ἦτο ἀνευ κηλίδος, νέον ἐκ τῶν εὐγενεστέρων καὶ ἐχγονον τοῦ Πομπηίου. Ἐπομένως οὗτος, ὅστις ἄλλοτε συνδειπνῶν μετὰ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου εἶχεν ὑπαγορεύσει

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὸ ὀλέθριον πρόγραμμα τῆς δημεύσεως, δὲν ἠδύνατο νῦν νὰ καταδικάσῃ ἓνα μόνον ἄνθρωπον. Στενάζων δὲ παρελάλει μόνος, ἐκφραζόμενος τοὺς διαφόρους στοχασμοὺς οἵτινες κατέθλιβον τὸ πνεῦμά του· « Τί; ἔλεγεν, ἤσυχον καὶ ἐλεύθερον νὰ ἀφήσω τὸν φονέα μου καὶ ἐγὼ νὰ κατασπαράσσωμαι ἀπὸ ἀνησυχίαν; Ἀφοῦ τόσοι ἐμφύλιοι πόλεμοι ἐφείσθησαν τῆς ζωῆς μου, ἀφοῦ ἀπέφυγα τοὺς κινδύνους τόσων καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης μαχῶν, ὁ προδότης οὗτος τώρα νὰ ζητῇ νὰ μὲ θυσιάσῃ ἐνώπιον τῶν βωμῶν, καὶ ἐγὼ νὰ μὴ τὸν παιδεύσω κατὰ τὸ θέον; » Μετὰ μικρὰν δὲ σιωπὴν ἀναλαμβάνων καὶ αὖθις τὸν λόγον, καὶ καταδικάζων νῦν ἑαυτὸν μᾶλλον ἢ τὸν Κίνναν· « Ἄν τόσοι πολῖται, ἔλεγε πρὸς ἑαυτὸν, εὐχῶνται τὸν θάνατόν σου, εἶσαι πλεόν ἄξιος ζωῆς; Πότε τέλος πάντων θὰ παύσουν αἱ τιμωρίαι; ἕως πότε θὰ χύνῃς αἷμα; Ἡ κεφαλή σου ἐτέθη ἀπέναντι εἰς τὰ βέλη τῶν νέων εὐγενῶν, οἵτινες θανατόνοντές σε νομίζουσι ὅτι θὰ ἀποθανατίσουν τὸ ὄνομά των. Ὅχι! Ἡ ζωὴ σου δὲν ἀξίζει τόσον, ὥστε νὰ ἦναι ἀνάγκη νὰ θυσιάσῃς τοὺς ἄλλους διὰ νὰ σώσῃς αὐτήν. . . Ἡ σύζυγός του Λυβία ἀκούουσα τοὺς λόγους τούτους, τὸν διέκοψε τελευταίον· « Θέλεις, τῷ εἶπε, νὰ ἀκούσῃς γυναικὸς συμβουλήν; Μιμήσου τοὺς ἰατροὺς, οἵτινες τὰ αὐστηρὰ ἰατρικὰ φεύγοντες, μεταχειρίζονται συνήθως τὰ ἥπια. Μέχρι τῆς σήμερον τί ἐκέρδισες διὰ τῆς αὐστηρότητος; Ὁ Λέπιδος διεδέχθη τὸν Σαλθιεντίνον, ὁ Μουρήνας τὸν Λέπιδον, τὸν Μουρήναν ὁ Καιπίων, καὶ τὸν Καιπίωνα ὁ Ἰγνάτιος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ μετενόησαν διὰ τὴν αὐθάδειάν των· ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; Δοξίμασε τώρα τὴν ἐπισίκειαν καὶ συγχώρησε τὸν Κίνναν, καὶ ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα ἀνεκαλύφθη, ἐκείνος μὲν νὰ σὲ βλάψῃ δὲν ἔμπορεῖ πλεόν, ἀλλ' ἢ πρὸς αὐτὸν χάρις θὰ σὲ δοξάσῃ πολὺ. Εὐχαριστηθεὶς δ' ὁ Αὐγουστος ὅτι ἠῦρε καὶ ἄλλον συμμεριζόμενον τὴν περὶ ἐπιεικείας γνώμην του, ἠὲ χαρίστησε μεγάλως τὴν σύζυγόν του, καὶ ἀποπέμψας τὴν ἐπιούσαν τοὺς συνελθόντας φίλους του, ἐκάλεσε κατ' ἰδίαν τὸν Κίνναν, καὶ τῷ ἐλάλησεν οὕτω· « Ἀπαιτῶ πρὸ πάντων νὰ μὲ ἀκούσῃς χωρὶς νὰ μὲ διακόψῃς, καὶ νὰ μὲ ἀφήσῃς νὰ τελειώσω ὅ,τι ἔχω νὰ εἶπω, χωρὶς νὰ προφέρῃς λέξιν, καὶ εἶτα ἔχεις τὸ ἐλεύθερον νὰ ἀπολογηθῆς καὶ σύ. Σὲ ἠῦρα, Κίννα, εἰς τῶν ἐναντίων μου τὸ στρατόπεδον· ὄχι μόνον ὑπῆρξες ἐχθρός μου, ἀλλὰ καὶ ἐγεννήθης ὡς τοιοῦτος, καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἐγὼ σοὶ ἐχάρισσα τὴν ζωὴν, σοὶ ἀπέδωκα ὅλα σου τὰ κτήματα, καὶ σὲ ἔκαμα νὰ κατασταθῆς τόσον πλούσιος, καὶ νὰ λάβῃς τοιαύτην θέσιν, ὥστε νὰ ζηλεύῃσαι παρὰ πάντων. Σοὶ ἔδωσα, Κίννα, τὴν ἀρχιερωσύνην, ὡς μὲ τὴν ἐζήτησας, παραβλέψας πολλοὺς ἄλλους,

τῶν ὁποίων οἱ πατέρες πιστάς μοι ἐπρόσφεραν ἐκδουλεύσεις . . . Καί σὺ, ἀντὶ τῶν τοσούτων μου εὐεργεσιῶν, συνέλαβες τὴν ἰδέαν νὰ μὲ θανατώσης.» Τοῦ δὲ Κίinna κραυγάζοντος ὅτι οὐδέποτε τοιοῦτον συνέλαβε σκοπὸν· « Ἄλλὰ δὲν φυλάττεις τὴν συμφωνίαν μας, εἶπεν ὁ Αὐγουστος, δὲν σοὶ εἶπα νὰ μὴ μὲ διακόψῃς, ἀλλὰ νὰ μὲ ἀφήσῃς νὰ τελειώσω τὸν λόγον μου, καὶ εἶτα ἔχεις καὶ σὺ τὸ ἐλεύθερον νὰ ἀπολογηθῇς; Ναί, Κίinna, σὲ τὸ ἐπαναλέγω, θέλεις νὰ μὲ θανατώσης. » Ἀκολούθως δὲ λεπτομερῶς τῷ ἀνέφερε πάντα τὰ μέτρα τὰ ὅποια ἔλαβε καὶ πάντα ἐν γένει τὰ περιστατικά τῆς τεκταινομένης συνωμοσίας, τὸν ἀριθμὸν τῶν συνωμοτῶν, τὸν τόπον ὅπου ἐμελλε νὰ γίνῃ ἡ δολοφονία, καὶ βλέπων αὐτὸν τυπτόμενον ὑπὸ τῶν ἐλέγχων τοῦ συνειδότος, βαθεῖαν δὲ φυλάσσοντα σιωπὴν καὶ λυπούμενον· « Διατί λοιπὸν, ἐπρόσθεσε, συνέλαβες τοιοῦτον σκοπὸν; Διὰ νὰ βασιλεύσῃς ἀντ' ἐμοῦ; Βέβαια οἱ Ῥωμαῖοι πρέπει νὰ ἔχωσι μεγάλα παράπονα, ὅτι ἐγὼ εἶμαι τὸ μόνον πρόσκομμα τοῦ νὰ γίνῃς αὐτοκράτωρ· ἀλλὰ σὺ οὔτε τὸν οἶκόν σου εἶσαι ἱκανὸς νὰ κυβερνήσῃς, καὶ περιττὸν νὰ σοὶ ὑπενθυμίσω πόσῃ ἀτιμίαν ἐσχάτως προσέτριψεν εἰς τὸ ὄνομά σου ἢ μετὰ τοῦ ἀπελευθέρου μηδαμινῆ ἐκείνῃ ὑπόθεσις, ὥστε, ἐξαιρουμένης μόνον τῆς κατὰ τοῦ ἡγεμόνος καὶ εὐεργέτου σου συνωμοσίας, πᾶν ἄλλο σὲ εἶναι δύσκολον. Ἄς ἴδωμεν, ἄς ἐξετάσωμεν· ἐγὼ μόνος ἐμποδίζω νὰ ἐπιτύχωσιν οἱ φιλόδοξοι σκοποὶ σου; Τί δά; Τὸ νομίζεις τόσον εὐκολον νὰ παραγκωνίσῃς τόσους ἄλλους εὐγενεῖς, ἐξ ἐπισήμων καταγομένους γονέων, καὶ νὰ πείσῃς τὸν Παῦλον, τὸν Φάβιον Μάξιμον, τοὺς Κόσσοι καὶ τοὺς Σερβιλίους νὰ σὲ ἀναγνωρίσωσιν αὐτοκράτορά των;—Τὸ φρονεῖς τῶνόντι; . . . » Ἐξηκολούθει δ' ὁ Αὐγουστος ἕως δύο ὥρας ὁμιλῶν οὕτω, καὶ ἐπίτηδες μακρύνων τὴν μόνην τιμωρίαν τὴν ὁποίαν ἐμελέτα νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν ἔνοχον. Τελευταῖον δὲ τῷ εἶπε· « Κίinna! Ἄς παραδώσωμεν ταῦτα πάντα εἰς αἰωνίαν λήθην. Ἄλλοτε σοὶ ἔδωκα τὴν ζωὴν ὡς πρὸς ἐχθρόν μου, σὲ τὴν χαρίζω σήμερον ὡς πρὸς φίλον μου. Ἄς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ γίνωμεν εἰλικρινεῖς φίλοι, καὶ ἄς καταστήσωμεν ἀμφίβολον ἂν ἐγὼ θὰ δεῖξω περισσοτέραν γενναιοῦτητα συγχωρῶν σε, ἢ σὺ εὐγνωμοσύνην συγχωρούμενος. Τῷ ἔδωκε δ' εἶτα τὴν ὑπατείαν διὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος, παραπονούμενος τράποντιν ὅτι δὲν τὴν ἐζήτησεν ἀφ' ἑαυτοῦ. Ἐκτοτε δ' ὁ μὲν Αὐγουστος ἐμακάριζεν ἑαυτὸν διὰ τὴν ἐπιείκειάν του, καθότι οὐδ' ἠκούσθη πλέον συνωμοσία κατ' αὐτοῦ, ὁ δὲ Κίinnaς ἔγινε πιστότατος εἰς αὐτόν.

Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου.

Κωνσταντίνος ὁ Μέγας, ὁ μεταβιάσας τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Δύσεως εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ συζήσας τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν εἰς τοὺς ὑπηκόους του, παρακινούμενός ποτε ὑπὸ τῶν αὐλικῶν του ἵνα τιμωρήσῃ κατοίκους τινὰς τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀκρωτηριάσαντας τὸ ἄγαλμα αὐτοῦ διὰ λιθοβολημάτων, οὐχὶ μόνον δὲν ἠθέλησε νὰ ἀκούσῃ αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ἀταράχως φέρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ προσώπου· « Ἐγὼ ὁμως, εἶπε, δὲν αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι πληγωμένος. »

Ἄμπου Χανιφάχ.

Ὁ Ἄμπου-Χανιφάχ, εἷς τῶν περιφημοτέρων διδασκάλων τῆς Ἰσλαμικῆς θρησκείας, ὑπῆρξεν ἐπίσημος διὰ τὴν πραότητα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Ῥαπισθεῖς ποτε εἰς τὸ πρόσωπον παρά τινος ἀχρείου, οὐχὶ μόνον δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ ἱκανοποίησιν διὰ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ στραφεὶς ἀφελῶς, εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἡδυνάμην νὰ σέ τιμωρήσω καὶ μόνος διὰ τὸ κίνημά σου τοῦτο, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ τὸ κάμω· ἡδυνάμην νὰ σέ ἐγκαλέσω εἰς τὸν Χαλίφην, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ γίνω κατήγορός σου· ἡδυνάμην εἰς τὰς πρὸς τὸν θεὸν δεήσεις καὶ ἱκεσίας μου νὰ ἀναφέρω τὴν ὕβριν σου ταύτην, ἀλλ' ἐγὼ σέ συγχωρῶ ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ παρακαλῶ τὸν Ὑψιστον ἵνα μὴ στήσῃ σοι τὴν ἁμαρτίαν ταύτην· ἡδυνάμην τέλος τὴν τρομερὰν ἡμέραν τῆς κρίσεως νὰ ζητήσω τὴν ἀπώλειαν τῆς ψυχῆς σου, ἀλλ' ἐγὼ ἐξεναντίας δὲν θέλω σέρξῃ νὰ ἔμβω ἄνευ σοῦ εἰς τὸν Παράδεισον. »

Ἄλπ-Ἀσθλάνου.

Ὁ Γραικορωμαῖος Αὐτοκράτωρ Διογένης κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνίκα εἰς τὸν πόλεμον, ὃν οἱ Σελδεσσοῦχοι Τοῦρκοι διήγειραν κατ' αὐτοῦ. Τὸ 1071 ὁμως τὰ μὲν στρατεύματά του διὰ προδοσίας κατηφανίσθησαν, αὐτὸς δὲ συνελήφθη αἰχμάλωτος. Ὁ Σουλτάνος τῶν Σελδεσσούκων Ἄλπ-Ἀσθλάνης, διατάξας νὰ τὸν φέρωσιν ἐνώπιόν του, πρῶτον μὲν γονατίσας αὐτόν, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου του, τὸν κατεπάτησεν· εἶτα δ' ἀνεγείρας αὐτόν, τὸν ἐνηγκαλίσθη, καὶ τὸν προσεκάλεσε νὰ συμφάγῃ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν τράπεζάν του. Παρηγορῶν δ' εἶτα τὸν αὐτοκράτορα διὰ τὴν συμφορὰν του, καὶ λέγων ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ τύχη τοῦ πολέμου, τὸν ἠρώτησεν ἐπὶ τέλος τί ἠθέλε κάμει ἂν τὸν ἐνίκα αὐτός. Ὁ Διογένης, νομίζων ὅτι ἦτο τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ ἀξιοπρεπείας νὰ φανῇ ἄτρομος κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ἀπεκρίθη ἀποτόμως, ὅτι ἠθέλε τὸν θανάτωσαι ὑπὸ τοὺς ῥαβδισμούς· « Ἄλλ' ἐγὼ, εἶπεν ὁ Σουλτάνος, ἀντί

νά μιμηθῶ τὴν ἀλαζονείαν σου, θέλω μᾶλλον νά ἀκολουθήσω τοῦ Χριστοῦ σου τὰς ἐντολάς, ὅστις προστάζει τὴν ἀμνησικακίαν. Λάβε λοιπὸν ἀπὸ τὸν ὁποῖον σὺ μισεῖς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐλευθερίαν.» Καὶ τῶντι τῷ ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν, ἐντιμον ποιήσας πρότερον συνθήκην μετ' αὐτοῦ.

Ἀληβέρδου.

Σάχ Ἀββάς ὁ Μέγας, βασιλεὺς τῆς Περσίας, εἶχεν ἀξιόλογόν τινα πρωθυπουργόν, καλούμενον Ἀληβέρδην, ὅστις οὐχὶ μόνον μεγάλην ἐδεικνυεν ἱκανότητα εἰς τὸ ὑπουργημά του, ἀλλὰ διὰ διαφόρων προσέτι ἀρετῶν καὶ προτερημάτων ἐφείλχυσεν τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸ σέβας πάντων. Τῆς δὲ μεγάλης αὐτοῦ ἐπιεικείας τεκμήριον εἶναι τὸ ἀκόλουθον.

Ἐνῶ ποτὲ, κεκλεισμένος ὢν ἐντὸς τοῦ κειτῶνός του, παρεῖχεν εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ κράτους τὰς ὥρας ἃς ἕτεροι ἀφοσιωμέναι εἰς τε τὸν ὕπνον καὶ τὰς ἡδονὰς ἔχουσιν, ἔκτακτος ταχυδρόμος, δρομαίως σπεύσας πρὸς αὐτὸν, τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι ξένος τις, διὰ νυκτὸς ἐφορμήσας εἰς τὸν ἐν τῇ ἐξοχῇ οἰκόν του, διέφθειρε τὰ πολυτιμότερα αὐτοῦ ἐπιπλα, καὶ μικροῦ ἐδέησε νά αἰχμαλωτίσῃ καὶ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, ἂν οἱ ὑπηρεταί, συνελθόντες ἀπὸ τοῦ φόβου των, δὲν ἤθελον ἀντισταθῆ. Ἀκολούθως δὲ, ἐπρόσθεσεν ὁ ταχυδρόμος, ἦλθον καὶ εἰς χεῖρας, καὶ ἅπαντες μὲν οἱ μετὰ τοῦ ξένου ἐθανατώθησαν, αὐτὸς δὲ μόνος συνελήφθη ζῶν. « Δόξα σοι ὁ Θεός, ἀνέκραξεν ὁ Ἀληβέρδης, διότι μοὶ παρέσχες τὰ μέσα τοῦ νά δυνηθῶ νά τιμωρήσω τοσοῦτον μέγα ἐγκλημα. Τί! ἐπανέλαβε μετὰ μικρόν· ἐνῶ ἐγὼ θυσιάξω τὰς ἡμέρας καὶ τὴν ἀνάπαυσίν μου διὰ τὸ καλὸν τῆς Περσίας, ἐνῶ διὰ τῶν ἰδικῶν μου προσπαθειῶν καὶ ἀγώνων καὶ ὁ ἔσχατος τῶν ὑπηκόων ζῆ ἐν ἀνέσει καὶ ἀσφαλείᾳ καθ' ἅπαν τὸ κράτος, ὁ τολμηρὸς οὗτος ξένος νά συλλάβῃ τὴν ιδέα νά μὲ βλάβῃ τοσοῦτον καιρίως; Ἄς τὸν ρίψωσιν ἀμέσως εἰς ὑπόγειον φυλακὴν, καὶ ἃς παρέχωσιν εἰς αὐτὸν μόνον ὅσον θέλει τῷ ἐξαρκεῖ νά ζῆ, ἵνα δοκιμάσῃ ἅπαντα τὰ ἐπακόλουθα τῆς ὀργῆς μου.» Ὁ ταχυδρόμος ἔσπευσεν ἐν τῷ ἅμα νά δώσῃ τὰς παραγγελίας ταύτας εἰς τοὺς φυλάσσοντας τὸν ξένον.

Ἄλλ' ὁ Ἀληβέρδης μετὰ μικρόν συνελθὼν ἐκ τοῦ πρώτου αὐτοῦ θυμοῦ. « Τί ἔκαμα; ἐφώναξεν· ὦ Θεέ! Οὕτω λοιπὸν διατηρῶ τὴν δόξαν, τὴν ὁποῖαν τοσοῦτους ἐναντιοὺς ἀπῆλαυσα; Μία μόνη σιγή νά προστρίψῃ ὄνειδος εἰς τὴν ἀρετὴν μου; Ὁ ξένος οὗτος μοὶ παρέχει τὴν ἀφορμὴν· ἀλλ' ἃς ἴδωμεν τί τὸν ἐβίασεν εἰς τοῦτο. Ἐπραξεν ἄρ' ἄγε τὸ κακὸν ἐξ ἀπλῆς μόνον εὐχαριστήσεως; Ὡς ἐπὶ τὸ

πλείστον ὑπάρχει αἰτία τις, τὴν ὁποῖαν τὸ πάθος ἢ ἡ πρόληψις
μας καλύπτουσιν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἡ αἰτία
αὕτη ἐτύφλωσεν ἐξ ἅπαντος καὶ τὸν Ἀρμένιον τοῦτον νὰ ἐπιχει-
ρήσῃ τὸ τοσοῦτον τολμηρὸν καὶ αὐθαδὲς τοῦτο κίνημα. Ἴσως δὲ
καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸν ἐπέειραξα κατὰ τι, καὶ πρέπει νὰ ἐξιχνιάσω τὸ
πρᾶγμα. Πάραυτα δ' ἕτερον πέμψας ταχυδρόμον δι' ἰδιοχείρου του
διαταγῆς, παρήγγειλεν ἄλλο κατὰ τὸ παρὸν νὰ μὴ κάμωσιν εἰς
τὸν καταδίκιον εἰμὴ νὰ τὸν βάλωσιν εἰς τὴν φυλακὴν. Καταπραύ-
νας οὕτω τὴν συνειδήσιν του, ἤδη μὲν ἐδόθη εἰς τὰς δημοσίας ὑπο-
θέσεις, ἀκολούθως δὲ διατάξας νὰ κάμωσιν αὐστηρὰς ἐρεύνας, ἔ-
μαθεν ὅτι εἰς τῶν μικροτέρων του ὑπαλλήλων εἶχε βλάψει μεγάλ-
ως τὸν Ἀρμένιον, καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος μάλιστα παρέβλεψε
τὸ πρᾶγμα. Εὐχαριστηθεὶς λοιπὸν ὅτι ἀνεκάλυψε τὴν αἰτίαν ἦτις
ἐκίνησε τὸν ξένον εἰς τὸ ἐγκλημα, καὶ καλέσας αὐτὸν κατ' ἰδίαν,
τῷ ἐλάλησεν οὕτως:

« Αὐθάδη καὶ ἐκδικητικὴ ξένη! Ἡ ἀγανάκτησίς σου ἐβασίζετο εἰς
τινας προφασιολογίας, καὶ αἱ κατ' ἐμοῦ μεμψιμοιρίαι σου ἦσαν
κατὰ τι δίκαιαι. Σὲ συγχωρῶ λοιπὸν διὰ τὴν ζημίαν τὴν ὁποῖαν
ἔπραξες εἰς ἐμέ· ἀλλ' ἡ ἐκδίκησίς σου ὑπερέβη τὰ ὄριά της. Διατί
νὰ ζητήσης νὰ βλάψῃς ἀθῶως κεφαλὰς, τὰς ὁποίας μάλιστα ὀφει-
λες νὰ σεβασθῆς; Ἡ δικαιοσύνη δὲν ἀπαιτεῖ νὰ σὲ παιδεύσω διὰ
τοῦτο σκληρότατα; καὶ δὲν σφάλλω διότι σὲ φέρομαι μετὰ τσοαύ-
της ἐπιεικειᾶς; Ἄλλ' ἄς κλεισθῇ μόνον, εἶπε στραφεὶς πρὸς τοὺς
ὑπηρέτας του, εἰς ἰδιαιτέρον δωμάτιον, διὰ νὰ συλλογισθῇ κατ'
ἰδίαν πόσον παράλογον ἦτο τὸ πάθος του καὶ πόσον μέγα τὸ ἐγκ-
λημά του, καὶ εἶθε ἢ εἰλικρινῆς αὐτοῦ μετάνοια νὰ μὲ κάμῃ νὰ
βραχύνω τὸν καιρὸν τῆς τιμωρίας του. »

Ἄλφόνσος Ε'.

Ἄλφόνσος ὁ Ε', βασιλεὺς τῆς Ἀρραγωνίας, ἐπιστρέφων ἐσπέραν
τινὰ ἐκ τινος ἐκστρατείας, καὶ προπορευόμενος ὀλίγον τι τῶν ἄλ-
λων μεθ' ἐνὸς μόνου ἀξιωματικοῦ, εἰσῆλθεν εἰς χωρίον τι, ἔνθα
κατέλυσεν εἰς τὸ πρῶτον ξενοδοχεῖον, ὅπερ ἀπήντησεν. Ἐτυχον
δ' ἐκεῖ καὶ δύο ἐγχώριοι στρατιῶται καθήμενοι πλησίον τοῦ πυρός,
καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἤρχισαν νὰ τὸν ὑβρίζωσι, μὴ γνωρίζοντες ὅτι
ἦτον ὁ ἴδιος βασιλεὺς· τῷ εἶπον μάλιστα ὅτι δὲν ἠθελον νὰ κατα-
λύσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ἴδιον ξενοδοχεῖον, διότι ἔγεμεν ἤδη, καὶ ὅτι,
ἂν ἀμέσως δὲν ἀνεχώρει, ἠθελον ρίψει ἀνημμένους δαυλοὺς κατὰ
τῆς κεφαλῆς του. Ἄλλ' ὁ Ἄλφόνσος, μηδὲ ὄλως ἐκ τῶν ὕβρεων αὐτῶν
πειραχθεὶς, ἐγέλα μόνον καὶ ἐμπόδισε μάλιστα καὶ τὸν ἀξιωματι-

κόν κατ' ἄλλον τρόπον ν' ἀποκριθῆ εἰς αὐτούς. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον ἤλθον καὶ οἱ σωματοφύλακές του καὶ ἐγνωρίσθη, ἔντρομοι οἱ στρατιῶται γενόμενοι, ἔπεσον πρὸ ποδῶν αὐτοῦ, ζητοῦντες συγχώρησιν διὰ τὴν ἀναισχυντίαν των· ὁ Ἀλφόνσος ἀνήγειρε τότε αὐτούς μετὰ πραότητος, καὶ διέταξε μάλιστα νὰ τοὺς κρατήσωσιν ἵνα συνδειπνήσωσι μετὰ τῶν ἀκολούθων του.

Ἄλλοτε, ἐνῶ ὁ Ἀλφόνσος ὠδοιπόρει ἐφ' ἵππου, ἵπποκόμος τις, προπορευόμενος αὐτοῦ, τὸν ἐκτύπησεν ἐξ ἀπροσεξίας, σύρων κλάδον τινὰ δένδρου, καὶ τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, ἐφ' ᾧτε καὶ πάντες οἱ ἀκόλουθοι αὐτοῦ τρομάξαντες, τὸν περιεκύκλωσαν ἵνα ἴδωσιν ἂν ἔπαθέ τι. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς, καὶ τοι μέγαν αἰσθανόμενος πόνον, τοὺς ἐνεθάρρυνε, καὶ ἀκολούθως μετὰ γλυκείας φωνῆς· «Μεγαλῆτερον πόνον, εἶπε, μοὶ δίδει ἡ Ὀλιφίς τοῦ πτωχοῦ τούτου ἵπποκόμου, ὅστις εἶναι ἡ αἰτία τῆς πληγῆς μου.»

Πληροφορηθεὶς δὲ ποτε ὁ Ἀλφόνσος ὅτι εὐρίσκοντό τινες μετὰ τῶν αὐλικῶν του, οἱ ὅποιοι, μολονότι πολλάκις εὐηρηγήθησαν ὑπ' αὐτοῦ, δὲν ἔπαυον κρυφίως νὰ ζητῶσι διὰ τῶν μιαρῶν συκοφαντιῶν των νὰ ἀμαυρώσωσι τὴν ὑπόληψίν του, οὐχὶ μόνον δὲν τοὺς ἐτίμωρῆσε διὰ τὴν αὐθάδειάν των, ἀλλὰ καὶ «τοιαύτη, εἶπεν, εἶναι ἡ τύχη τῶν βασιλέων, νὰ κάμνωσι πάντοτε ἀχαρίστους, ἀλλ' εἰς ἐμὲ ὅ,τι καὶ ἂν κατορθώσωσι, ποτὲ δὲν θέλουν μὲ ἐμποδίσει ἀπὸ τοῦ νὰ πράττω τὸ ἀγαθόν.»

Αἰκατερίνης τῆς ἐκ Μεδίκων.

Ἀνέφεραν εἰς Αἰκατερίνην τῶν ἐκ Μεδίκων, τὴν μητέρα τοῦ Καρόλου Θ', βασιλέως τῆς Γαλλίας, ὅτι τινὲς τῶν στρατιωτῶν ἐακολόγουν αὐτήν. Καὶ ὁ μὲν καρδινάλιος Λορράϊνος, παρευρισκόμενος ἐκεῖ, εἶπεν ὅτι ἤθελε διατάξει ἀμέσως νὰ θανατώσωσιν αὐτούς· ἀλλ' ἡ Αἰκατερίνη· «Ὅχι, ὄχι, ἀπεκρίθη, δὲν θέλω νὰ τοὺς πειράξῃτε, διότι ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίσωσιν οἱ μεταγενέστεροι, ὅτι γυνή, βασίλισσα καὶ Ἰταλίς, ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἅπαξ κἂν ἐπὶ ζωῆς τῆς τὸν θυμὸν τῆς.» Καὶ εἶχε μὲν καὶ τινὰ προτερήματα ἡ ἡγεμονὶς αὐτῆς, τὰ ἴχνη δὲ μάλιστα τῶν ἐνδόξων αὐτῆς προγόνων ἀκολουθοῦσα, ἐφάνη προστατεύουσα τὰς τέχνας, τὰ γράμματα καὶ τοὺς πεπαιδευμένους, λυπηρὸν ὅμως ὅτι ἡ ἱστορία τὴν παριστᾷ ἐν γένει ὡς αἰμοβόρον τέρας, εἰς πολλὰ ὑποκειμένην ἐλαττώματα.

Λουδοβίκου ΙΒ'.

Ὅτε ἔφεραν εἰς τὸν Λουδοβίκου ΙΒ', βασιλέα τῆς Γαλλίας, τὸν γενικὸν κατάλογον τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν, ἐσημείωσε δι' ἐρυθροῦ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

σταυροῦ τοὺς ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἐχθροὶ του πρὶν ἔτι ἀναβῆ ἐπὶ τοῦ θρόνου· διὸ καὶ, ὡς συμπεραίνεται, προσέφυγον οὗτοι εἰς μεγάλα ὑποκείμενα, ἵνα διὰ τῆς μεσιτείας αὐτῶν λάβωσι τὴν συγχώρησιν. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίθη· «Ἐπιθέτων εἰς τὰ ὀνόματά των τὴν σφραγίδα τῆς ἀπολυτρώσεως, νομίζω ὅτι ἱκανῶς ἐδηλοποίησα εἰς αὐτοὺς, ὅτι τὸ πᾶν τοὺς ἐσυγχωρήθη, διότι ὁ Ἰησοῦς ἐσταυρώθη ἐξίσου καὶ δι' αὐτοὺς καὶ δι' ἐμέ.»

Ἄλλοτε εἰς τῶν ὑπουργῶν του ἐζήτησε τὴν δήμευσιν τῶν ὑπαρχόντων κατοίκου τινὸς τῆς Αὐρηλίας, ὅστις ἀδιάλλακτον κατ' αὐτοῦ ἔτρεφε μίσος, ἐνῶ ἦτο δούξ. Ἄλλ' ὁ Λουδοβίκος· «Ὅτε μέ ἐβλαψεν, ἀπεκρίθη, δὲν ἤμην βασιλεὺς του, καὶ τώρα ἔχω χρέος νὰ τὸν συγχωρήσω.»

Φρειδερίκου Β'.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν, οἵτινες ἀδιακόπως ἐζήτουν χάριτας παρὰ Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου, βασιλέως τῆς Πρωσσίας, ὑπῆρχε καὶ τις ἀνδρείος καὶ ὑποληπτικὸς ἀντισυνταγματάρχης, ὅστις ὁμως διὰ διχφόρους οἰκιακὰς περιπετείας εἶχε καταντήσει εἰς μεγίστην ἔνδειαν. Διαθέσιμος οὗτος ὦν μετὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1756, ἐζήτην νῦν σύνταξιν παρὰ τοῦ βασιλέως. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ Φρειδερίκος τῷ παρέσχεν ἐλπίδας τινὰς, παραγγέλλων αὐτῷ νὰ προσμείνη ὀλίγον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀνάγκη τὸν καθίστα ἀνυπόφορον καὶ ἐνοχλητικόν, βαρυνθεὶς ἐπὶ τέλους ὁ Φρειδερίκος ἔνεκα τῶν ἐπιμόνων αὐτοῦ αἰτήσεων, διέταξε νὰ μὴ τῷ ἀφίνωσιν εἰς τὸ ἐξῆς ἐλευθέραν τὴν εἰς τὰ ἀνάκτορα εἴσοδον. Ἐπομένως ὁ ἀξιωματικὸς ἐλησημονήθη, καὶ οὐδὲ λόγος κἂν περὶ αὐτοῦ ἐγίγνετο. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐδειξαν εἰς τὸν βασιλέα σκωπτικὴν τινα σάτυραν. Καὶ τὰ τοιαῦτα μὲν ἐγίνοντο συχνάκις, ὁδὲ Φρειδερίκος ἐσυνείθιζε νὰ τὰ θεωρῆ μετ' ὀλιγωρίας· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν σάτυραν ταύτην διεσύρετο πολὺ τὸ ὄνομά του, τοσοῦτον παρωργίσθη, ὥστε προσέφερε πεντήκοντα χρυσᾶ φρειδερίκια εἰς τὸν ὅστις ἤθελε φανερώσει τὸν συγγραφέα αὐτῆς. Τὴν ἐπιούσαν ὁ ἀντισυνταγματάρχης ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θύραν τῶν ἀνακτόρων, παρακαλῶν νὰ τὸν ἀφήσωσι νὰ εἰσέλθῃ. Οἱ ὑπῆρέται κατ' ἀρχὰς τὸν ἐκώλυον ἔνεκα τῆς διαταγῆς τοῦ κυρίου των· τελευταῖον ὁμως, ἐπειδὴ ἐπέμενε μεγάλως, τῷ ἐδόθη ἡ ἀδεια νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις καὶ ἀναγνωρίσας ὅτι ἦτον ἐκεῖνος ὅστις τὸν ἠνώχλει πολλάκις· «Τί! πάλιν ἐδῶ! τῷ εἶπε μετ' ὀργῆς» — «Δὲν ἦλθα, ἀπεκρίθη ὁ ἀντισυνταγματάρχης, διὰ τὴν σύνταξιν, ἀλλὰ διὰ τὰ πεντήκοντα φρειδερίκια, τὰ ὅποια ὑπεσχέθης εἰς τὸν ὅστις ἤθελε σοὶ γνωστοποιήσῃ τὸν ποιητὴν τῆς

σατύρας· ἐγὼ εἶμαι αὐτὸς τὸν ὅποιον ζητεῖς. Φυλάκισέ με καὶ παίδευσέ με κατὰ τοὺς νόμους· στείλε ὅμως τὰ ὑποσχεθέντα χρήματα εἰς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα μου, τὰ ὅποια τὴν ὥραν ταύτην λιμοκτονοῦν. » Ὁ Φρειδερίκος συνεκινήθη μεγάλως, βλέπων εἰς ποῖον κίνδυνον ἢ ἀνάγκη ἔφερε τὸν ἄλλως ἔντιμον τοῦτον ἀντισυνταγματάρχην· ὑποκρύπτων ὅμως τὸ αἶσθημα τῆς καρδίας του· « Πρέπει νὰ σὲ στείλω, ἀνέκραξε μετ' ἀγανακτήσεως, εἰς τὸ Σπανδῶ, (ἐνθα διὰ βίου κατεδικάζοντο οἱ ἐγκληματῖαι). » — Στείλέ με ἀμέσως, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικὸς, ἀλλὰ στείλε συγχρόνως καὶ εἰς τὴν οἰκογένειάν μου τὴν ἀμοιβήν. » Πάραυτα ὁ Φρειδερίκος γράψας ἐπιστολὴν, καὶ σφραγίσας αὐτήν, τὴν ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ἀξιωματικόν, παραγγέλλων αὐτὸν νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸν φρούραρχον τοῦ Σπανδῶ, μετὰ διαταγῆς ὅμως νὰ τὴν ἀνοίξωσι μετὰ τὸ δείπνον. Ἐπεμφε δὲ καὶ τινες τῶν στρατιωτῶν ἵνα φυλάττωσιν αὐτὸν μέχρι τῆς προσδιωρισμένης ὥρας. Φθάσας ὁ ἀξιωματικὸς εἰς τὸ Σπανδῶ, ἐνεχείρισε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ φρουρίου, καὶ συνεκάθισε μετ' αὐτοῦ, μετ' ἀγωνίας ψυχῆς προσμένων νὰ ἴδῃ τὰ ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχόμενα. Τελευταῖον ἀνοίξαντες τὴν ἐπιστολὴν, ἀνέγνωσαν τὰ ἀκόλουθα· « Ὁ κομιστὴς τῆς παρούσης διορίζεται φρούραρχος τοῦ Σπανδῶ, ὅπου θέλουν φθάσει ὅσον οὔπω ἢ τε σύζυγος καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, φέροντες μετ' ἑαυτῶν πενήτην ὄντα φρειδερίκια. Ὁ πρῶην ἀρχηγὸς τοῦ φρουρίου ἄς μεταβῇ εἰς Ποτσάμιον, ἐνθα ὑπάρχει ἄλλη ἀνωτέρα θέσις δι' αὐτὸν ἕνεκα τῶν πιστῶν ἐκδουλεύσεών του. » Ἀδύνατον νὰ ἐκφράσῃ τις πόσον ἀμφότεροι ἐθαύμασαν, βλέποντες τὴν μεγάλην τοῦ βασιλέως ἐπιείκειαν.

Βιλλάριου.

Εἰς τὸν περιβόητον μυθοποιὸν τῆς Γαλλίας Λαφονταῖνον εὐρίσκειται ἀξιόλογος μῦθος, ὡς ἐπιμύθιον ἔχων τοὺς ὠραίους τούτους λόγους· « Μεγαλητέραν ἰσχὺν ἔχει ἢ γλυκύτης παρὰ ἡ βία. » Ἡ ἀλήθεια δὲ τούτου μαρτυρεῖται καὶ ἐκ τοῦ ἐπομένου.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος, οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰ ὄρη τῶν Γεβαινῶν (εἰς τὴν Γαλλίαν) Καμισάριοι, καταδιωκόμενοι διὰ θρησκευτικῆς διαμάχας, ἤγειραν ἐπανάστασιν κατὰ τῶν συμπατριωτῶν των. Καὶ πρῶτον μὲν ἐστάλη ὁ πρωτοστράτωρ Μοντρεβάλλιος ἵνα καθυποτάξῃ αὐτούς· πλὴν οὗτος, ἀδιακόπως μεταχειριζόμενος τὴν ἀσπηρότητα καὶ ζητῶν νὰ τοὺς κατατρομάξῃ διὰ τῶν κολάσεων, τοὺς ἐξηγρίονε περισσότερο. Διωρίσθη εἶτα ὁ Βιλλάριος, ὅστις καὶ ἐξηκολούθησε τὸν ἐναντίον ἐκείνου τρόπον, καὶ διὰ τῆς γλυκύτητος τοσοῦτον εὐχόλως ἐπέτυ-

χεν, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου πολλοὶ τῶν ἀποστατῶν ἐκουσίως παρεδόθησαν, ἄλλοι δὲ διὰ διαφόρων μέσων συνελήφθησαν. Εἷς μόνος ἔμενε, δι' ὃν ἐβιάσθη πλέον νὰ ὑποσχεθῆ ἀμοιβὴν εἰς τὸν ὅστις ἤθελε φέρει τὴν κεφαλὴν του. Καὶ ἦτο μὲν οὗτος ἀσφαλῶς κεκρυμμένος ἐντὸς τῶν ὀρέων, πλὴν ἐσυλλογίζετο ὅτι ἐξάπαντος ἤθελε συλληφθῆ, καὶ ἤθελε λάβει τὴν ἀνήκουσαν παιδεῖαν. Παρακινούμενος ὅθεν ὑπὸ τῆς γενναιότητος καὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ Βιλλαρίου, παρουσιάζεται κρυφίως ἐνώπιόν του καὶ τὸν ἐρωτᾷ, ἂν τῷ ὄντι ὑπεσχέθη χίλια δίστηλα εἰς τὸν ὅστις ἤθελε τὸν συλλάβει ζωντανὸν ἢ καὶ τὸν θανατώσει. Ἄφου δὲ ὁ πρωτοστράτωρ, ὅστις ἐγνώριζεν αὐτὸν μόνον ἐξ ὀνόματος, τῷ εἶπε τὸ «Ναί.» — «Βεβαίωτα λοιπὸν, εἶπεν ἐκεῖνος, πεσὼν εἰς τοὺς πόδας του, ἤθελα ἔχει δικαίωμα νὰ λάβω τὴν ποσότητα ταύτην, ἂν τὰ σφάλματά μου δὲν μὲ καθίστων ἀνάξιον. Ἴδου μόνος μου σοὶ προσφέρω τὴν ἐπικηρυχθεῖσαν ταύτην κεφαλὴν, καὶ κάμε τὴν ὅ,τι θέλῃς.» Ὁ Βιλλάριος ἐξεπλάγη διὰ τὴν γενναίαν ταύτην τοῦ Καμισαρίου πράξιν, καὶ εὐχαριστηθεὶς δι' ἣν ἔδειξε πίσιν πρὸς αὐτὸν, τῷ ἐμέτρησεν εὐθύς τὰ χίλια δίστηλα, δούς προσέτι ἀμνηστειὰν καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ὀγδοήκοντα ἀκόμη ὀπαδοὺς του. Ἐμαθητεύθη δὲ τοῦτο ἀμέσως εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἡ γενναιότης τοῦ Βιλλαρίου τοιαύτην ζωηρὰν ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνταρτῶν, ὥστε καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀφήσαντες τὰ ὄπλα, παρεδόθησαν εἰς τὴν ἐξουσίαν του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ.

Δαρείου.

Δαρείος, ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας, διορίσας φόρους εἰς τοὺς ὑπηκόους του, ἐκάλεσε τοὺς πρώτους τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τοὺς ἠρώτησεν ἂν οἱ φόροι οὗτοι ἦσαν βαρεῖς. Ἐνῷ δ' ἐκεῖνοι τῷ εἶπαν ὅτι ἦσαν μέτριοι, διέταξε τότε νὰ πληρώνωσι μόνον τοὺς ἡμίσεις.

Βερενίκης.

Λέγεται ὅτι, ἐνῷ ποτε Πτολεμαῖος, ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ἐκάθητο καὶ ἔπαιζε τοὺς κύβους, εἷς τῶν ὑπηρετῶν, ἰσάμενος, τῷ ἀγεγίνωσχε τὰ ὀνόματα τῶν εἰς θάνατον καταδεδικασμένων, ἀναφέ-

ρων συγχρόνως καὶ τὰ ἐγκλήματα αὐτῶν, ὥστε ἐκεῖνος νὰ δώσῃ τὴν τελευταίαν περὶ τούτων ἀπόφασιν. Βερενίκη ὅμως ἡ σύζυγός του, λαβοῦσα τὸ βιβλίον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ὑπηρετοῦ, δὲν ἄφησε ν' ἀναγνωσθῇ ὅλον, λέγουσα: « Πρέπει νὰ ἔχῃ τις καλὰ τὸν νοῦν του καὶ νὰ ἀποφασίζῃ περὶ ζωῆς ἀνθρώπου, καὶ ὄχι ἐνῶ εἶναι εἰς τὸ παιγνίδιον, διότι τὸ πέσιμον τῶν κύβων καὶ τῶν σωματίων δὲν εἶναι τὸ ἴδιον. » Μεγάλως δ' εἰς τοῦτο εὐαρεστηθεὶς ὁ Πτολεμαῖος, καὶ ἐπαινέσας τὴν Βερενίκην, οὐδέποτε πλέον ἤκουε κρίσιν ἀνθρώπου, ἐνῶ ἔπαιζε τοὺς κύβους.

Ἄλφόνσου Ε΄.

Θαλασσοπλοῶν Ἄλφόνσος ὁ Ε΄, βασιλεὺς τῆς Ἀρράγωνίας, μετὰ σφοδρὰν τινὰ τριχυμίαν ἠναγκάσθη νὰ ἀράξῃ εἰς τινα νῆσον διὰ προφύλαξιν ἐκεῖθεν δὲ παρατήρησεν ὅτι ἐν τῶν πλοίων του ἀπολειφθὲν, ὀλίγον ἔλειπε νὰ καταποντισθῇ μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἀνθρώπων καὶ ἀπρωκεῶν. Κινηθεὶς εἰς οἶκτον, διέταξεν ἀμέσως νὰ τρέξωσι πρὸς βοήθειάν του, ἀλλ' οἱ ἀνθρωποὶ του, προφανῆ τὸν κίνδυνον βλέποντες, τῷ παρέστησαν ὅτι κάλλιον ἦτο νὰ καταποντισθῇ τὸ ἐν, παρὰ νὰ ἐκτεθῶσι τὰ ἄλλα εἰς ὄλεθρον. Ἄλλ' ὁ Ἄλφόνσος, μηδὲν πλέον θελήσας νὰ ἀκούσῃ ἢ νὰ σκεφθῇ, ἐπιβὰς εἰς τὴν ναυαρχίδα, ἔτρεξε πρὸς βοήθειαν αὐτῶν. Βλέποντες δὲ καὶ οἱ ἄλλοι τὴν φιλάνθρωπίαν ταύτην τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ λαβόντες θάρρος, ἠκολούθησαν αὐτὸν ἐν τῷ ἅμα, καὶ τὴν ἰδίαν ριψοκινδυνεύσαντες ζωὴν, ἔσωσαν τὸ πλοῖον. Ἐλεγε δὲ μετὰ ταῦτα ὁ Ἄλφόνσος ὅτι: « Προετίμων μᾶλλον νὰ ἐνταφιασθῶ εἰς τὴν θάλασσαν μὲ ὅλον μου τὸν στόλον, παρὰ νὰ ἴδω τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους νὰ χαθῶσιν ἐμπρὸς εἰς τὰ ὀμμάτιά μου χωρὶς νὰ τοὺς δώσω χεῖρα βοήθειας. »

Λουδοβίκου ΙΔ΄.

Λοβόιος, ὁ ὑπουργὸς τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ΄, βασιλέως τῆς Γαλλίας, ἠγωνίζετο νὰ πείσῃ αὐτὸν νὰ καταστρέψῃ τὴν πόλιν Τρέβην, ἐπὶ λόγῳ ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἠδύναντο νὰ ὀχυρώσωσιν αὐτήν· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἀπέρριπτε τὴν ἀπάνθρωπον ταύτην πρότασιν. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ὁ Λοβόιος τῷ εἶπε: « Καταλαμβάνων, Μεγαλειότατε, ὅτι φοβούμενος τῆς συνειδήσεως τὸν ἔλεγχον, δὲν ἀποφασίζεις τοσοῦτον ἐπωφελὲς εἰς τοὺς σκοποὺς σου πρᾶγμα, ἐνόμισα ὅτι ἐκπληρῶ οὐσιωδέστατον πρὸς τὴν Μεγαλειότητά σου χρέος μου, ἐπισύρων εἰς ἑμαυτὸν ὅλον τὸ ἐκ τούτου μῖσος, ὅθεν καὶ χωρὶς νὰ σὲ εἶδο-

ποιήσω, ἔστειλα ταχυδρόμον μὲ διαταγὴν ἅμα ὅταν φθάσῃ νὰ καύσωσι τὴν Τρέβην.» Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς, μόλις τοὺς λόγους τούτους ἀκούσας, ὠρμησεν ὡς ἔξω φρενῶν ἐκ τοῦ θυμοῦ, καὶ ἀρπάσας τὸ τυχὸν ἔμπροσθέν του, ἐξάπαντος ἤθελε τὸν κτυπήσει, ἂν ἡ δέσποινα Μαιντενῶν, ἐμβᾶσα εἰς τὸ μέσον, δὲν εἶδε καιρὸν εἰς τὸν Λοβόιον νὰ φύγῃ. «Στείλε ἀμέσως, ἐρώναξεν ὁ βασιλεὺς, στείλε ἀμέσως ἄλλον ταχυδρόμον μὲ ἐναντίαν διαταγὴν ἂν δὲν φθάσῃ ἐγκαίρως, ἂν μίαν μόνον οἰκίαν καύσωσι, μὲ τὴν ζωὴν σου θὰ μὲ τὴν πληρώσῃς.» Καὶ δὲν εἶχε μὲν πέμψῃ ὁ Λοβόιος ταχυδρόμον, τὸν εἶχεν ὅμως ἑτοιμόν, ἂν ἔβλεπε τὸν Λουδοβικὸν μαλακώτερον. Οὕτως ἡ γενναία τοῦ μονάρχου ἀγανάκτησις ἔσωσεν ὀλόκληρον πόλιν ἐκ παντελοῦς ὀλέθρου.

Λουδοβίκου ΙΕ'.

Ὅτε οἱ Γάλλοι (κατὰ τὸ 1745), πολεμοῦντες τοὺς Ἀγγλοὺς, ἐχέρδησαν μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας τὴν νίκην εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Φοντενιακοῦ, ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Λουδοβίκος ΙΕ', θέλων νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν ἐκκαίδεκαετῆ υἱόν του, τὸν πρωτότοκον, τὴν φρίκην ἣν καὶ ὁ ἴδιος εἶχε διὰ τὰς δικαιοτάτας μάχας, τὸν περιέφερον εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Ὁ πρωτότοκος πραγματικῶς εἶδεν ἐνταῦθα ὅ,τι ἀνεγίνωσκεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἤγουν ἐκτεταμένην πεδιάδα πλήρη αἵματος, μέλη διακεχωρισμένα ἀπὸ τοῦ σώματος, πτώματα νεκρῶν καὶ ἄλλων ψυχορραγούντων, ἐξ ὧν τινὲς μὲν μάτην ἠγωνίζοντο νὰ ἀναζήσωσιν, ἕτεροι δ' ἀνελάμβανον τὴν ζωὴν ἵνα φωνάξωσι μόνον· «Ζήτω ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Πρωτότοκος!» καὶ εἶτα ἐξέπνεον.

Τὸ ἔλεεινὸν τοῦτο θέαμα ἐκίνησεν εἰς δάκρυα τὸν νέον ἡγεμονόπαιδα, ὃπερ παρατηρήσας ὁ βασιλεὺς· «Μάθε, υἱέ μου, τῷ εἶπε, πόσον ἀκριβὰ μὲ ἀξίζει, καὶ πόσον μὲ λυπεῖ ἡ νίκη αὐτῆ.» Εἶτα δ' εἶπεν εἰς τοὺς ἀκολούθους αὐτοῦ τοὺς ἀξιοσημειωτέους τούτους λόγους· «Φροντίσατε διὰ τοὺς πληγωμένους Γάλλους ὡς διὰ παιδία μου, καὶ διὰ τοὺς ἐχθροὺς μου, ὡς διὰ Γάλλους.»

Κορνίκου.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν περιφερίων ναυτικῶν τῆς Γαλλίας, διηγεῖται ὁ Δενηγκραιτούρτιος τὴν ἀξιοσημείωτον ταύτην πράξιν τοῦ Κορνίκου.

Τοσοῦτον εἶχε πλημμυρήσει ὁ ποταμὸς τῆς Γαλλίας Γαρούνης, ὥστε καὶ οἱ τολμηρότατοι ναῦται δὲν ἐτόλμων νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς ὀρμῆς τοῦ ρεύματος, ὃπερ ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε νὰ ἐπι-

σύρη τὸ πᾶν. Ὁ Κορνίκος ὄμως διὰ τοῦ πυροβόλου ἐβίασε τέσσαρας, τοὺς γενναιοτέρους τῶν ἄλλων, νὰ εἰσέλθωσι μετ' αὐτοῦ εἰς ἀκάτιόν τι, ὅπερ ἦτο πλησίον τῆς οἰκίας του (κατὰ τὰ περὶ χωρὰ τῶν Βουρδιγάλλων), καὶ δι' αὐτοῦ διελθὼν ἀπάσας τὰς οἰκίας τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, μετέφερον ἐκεῖθεν εἰς ἀσφαλὲς μέρος ὑπὲρ τοὺς ἑξακοσίους ἀνδράς καὶ γυναῖκας, ἡμιπνόους καὶ ἡμιθανεῖς ἐκ τοῦ τρόμου των. Ἀδιακόπως δ' ἐξηκολούθει τρεῖς ἡμέρας διαπερῶν τὸν ποταμὸν, λυτρώων ἀκόμη καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν, καὶ φέρων ζωτροφίας εἰς αὐτούς. Καὶ τοι δὲ μὴ ἔχων τὰ μέσα, ὡς πολλὰ ἀπολέσας διὰ τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο, ἐξ ἰδίων του ὅμως πολλὰς ἡμέρας ἔτρεφε τοὺς σωθέντας. Ὅτε δὲ παρήλθεν ὁ κίνδυνος, ὁ Κορνίκος ἀπεσύρθη εἰς τὸν οἶκόν του, ἔνθα πολὺν καιρὸν ἔμεινε, ἀποφεύγων ἐκ μετριότητος τοὺς ἐπαίνους καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς πόλεως.

Κουεῦρῶνος.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος ὑπῆρχε Γάλλος ἐπίσκοπος ἐν Τολώσῃ, ὁ Κουεῦρῶν, διὰ τε τὸν ζῆλον καὶ τὴν φιλανθρωπίαν του φημιζόμενος ὡς πατὴρ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν δυστυχῶν τὸ ἄσυλον. Καὶ τοι δὲ διὰ τὴν μικρὰν αὐτοῦ κατάστασιν ἔστερεῖτο ὁ ἴδιος τῶν μέσων τοῦ ἀνακουφίζειν αὐτούς, κατέπειθεν ὅμως πολλοὺς πλουσίους νὰ συνεισφέρωσι προθύμως εἰς τὰς ἀγαθοεργίας του, καὶ οὕτως ἠδύνατο νὰ συντρέχη αὐτούς εἰς τὰς ἀνάγκας των, ἐφρόνιζεν ὅμως νὰ μὴ καταχρᾶται τῆς φιλανθρωπίας αὐτῶν.

Μίαν τῶν ἡμερῶν γυνὴ τις λίαν περίλυπος, προσελθοῦσα πρὸς αὐτόν, τὸν εἰδοποίησεν ὅτι, ἐπειδὴ ἐφυλάκισαν τὸν σύζυγόν της, αὕτη μετὰ τεσσάρων ἔμεινε τέκνων, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύνατο νὰ ζωορέψῃ, καὶ ὅτι, ἂν δὲν τῇ ἀπέδιδον τὸν πατέρα των, πληρόνοντες τὸ χρέος δι' ὃ ἐφυλάκισαν αὐτόν, ἄλλο πλέον νὰ προσμένῃ δὲν εἶχεν εἰμὴ νὰ φονευθῇ ἐξ ἀπελπισίας, βλέπουσα λιμοκτονοῦντα τὰ τέκνα της.

Κατανυχθεὶς ὁ φιλάνθρωπος οὗτος ἀνὴρ, ἐνόμισεν ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὤφειλε νὰ φανῇ ἀδιάκριτος· καὶ τοι δὲ πρὸ μικροῦ εἶχε κάμει σύναξιν, ἀπεφάσισεν εὐθὺς νὰ κάμῃ καὶ ἄλλην διὰ τὸν πεφυλακισμένον· ὅθεν καὶ ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ πάλιν τὴν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν φιλανθρώπων ψυχῶν, καὶ μάλιστα παρὰ τινος πλουσίου ἐμπόρου, ὅστις, καὶ τοι ὀξύθυμος ὢν, εἶχε λίαν συμπαθητικὴν καρδίαν.

Κατὰ δυστυχίαν ἤρην αὐτόν ἐν καιρῷ ὅτε ἔλαβεν ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ τῷ ἀνήγγειλαν ὅτι διὰ γρεωκοπίας τινὸς ἔγασεν ἰκανὴν χρημα-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τικὴν ποσότητα. Μηδὲν ὅμως περὶ τούτου ὁ Κουεῦρῶν γινώσκων, διὰ γλυκεὸς καὶ ἡμέρου τρόπου τῷ παρέστηκε τὴν αἰτίαν τῆς ἐλεύσεώς του.

— Τί! πάλιν ἐδῶ, ἀνέκραξεν ὁ ἔμπορος μετὰ θυμοῦ· ὦ! φθάνει πλέον!

— Ἄλλ' ἂν ἤξευρες, κύριέ μου. . .

— Δὲν θέλω νὰ ἤξεύρω τίποτε, ἀναχώρησε. . .

— Ἄλλὰ τί θὰ γίνῃ ἡ πτωχὴ ἐκείνη καὶ ἀθλία οἰκογένεια; Σὲ ἐξορκίζω, ἐπρόσθεσε, πλησιάζω πρὸς αὐτόν. . .

Πλὴν ὁ ἔμπορος, καταβεβυθισμένος ὢν εἰς τὴν συμβᾶσαν συμφορὰν του καὶ ὡς ἔξω φρενῶν, στραφείς μεθ' ὀρμῆς, τὸν ἐβράβησεν εἰς τὸ πρόσωπον. Ἄλλ' ὁ Κουεῦρῶν, ἀναισθητῶν σχεδὸν εἰς τὴν ὕβριν ταύτην, καὶ οὐδεμίαν δείξας ταραχὴν, ἔστρεψε καὶ τὴν ἑτέραν παρεῖαν, καὶ πρᾶεῖα τῇ φωνῇ· « Ἰδοῦ, Κύριε, τῷ εἶπε, δός με καὶ ἄλλο, φθάνει μόνον νὰ βοηθήσῃς τὴν πτωχὴν ἐκείνην οἰκογένειαν. »

Ὡς ὑπὸ κεραυνοῦ πληγείς ὁ ἔμπορος ἐκ τῶν λόγων τούτων, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς ἡρωϊκῆς τοῦ ἀνδρός ἀπαθείας, ὀλίγην ὥραν ἔμεινεν ἄφωνος, εἶτα δ' ἐν τῷ ἅμα· « Ἐλα μαζί μου, » τῷ εἶπε καὶ λαβὼν αὐτόν διὰ χειρὸς, τὸν ἔφερον ὅπου ἦτο τὸ κιβώτιόν του, καὶ δεικνύων πρὸς αὐτόν ἅπαντα τὰ ἐμπεριεχόμενα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα· « Λάβε, τῷ εἶπεν, ὅσα θέλῃς· σὲ δίδω τὴν ἄδειαν. »

Τοῦ Κουεῦρῶνος μὴ θέλοντος νὰ λάβῃ οὐδὲν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἔβαλεν οὗτος καὶ τὰς δύο χεῖρας εἰς μέγα τι βαλάντιον πλήρες δισηλῶν, καὶ λαβὼν ὅσα ἠδύνατο, ἔβαλεν αὐτὰ εἰς τὸν πῖλον τοῦ Κουεῦρῶνος, παραγγέλλων αὐτόν, ὅταν τὰ ἐξοδεύσῃ, νὰ ἔλθῃ νὰ τῷ δώσῃ καὶ ἄλλα.

Ὁ Κουεῦρῶν ἀνεχώρησε χαίρων καὶ εὐγνωμονῶν, πλὴν εἰς οὐδένα ἀνέφερε τὰ διατρέξαντα· ἀλλ' ὁ ἔμπορος ἐδημοσίευσεν αὐτὰ, προτιμῶν μᾶλλον νὰ διακηρύξῃ τὸ σφάλμα του, παρά νὰ ἀφήσῃ εἰς λήθην τοσοῦτον ἡρωϊκὴν πράξιν, ἧς αὐτόπτης μάρτυς ἐγένετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΓΑΘΟΠΟΙΑΣ.

Πτολεμαίου.

Πτολεμαῖος, ὁ υἱὸς τοῦ Λάγου, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐδείπνει καὶ ἐκοιμᾶτο εἰς τὰς οἰκίας τῶν φίλων του.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἄν δέ ποτε καὶ οὗτος ἐχάλει τινὰ εἰς τὸ δεῖπνον, ἐδανείζετο τὰ ποτήρια καὶ τὰ στρώματα καὶ τὰς τραπέζας ἐκείνων, μὴ ἔχων αὐτὸς πλείωτερα τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων αὐτῶ· καὶ ἔλεγε δὲ μάλιστα ὅτι «περισσότερον ἀνήκει εἰς τοὺς βασιλεῖς νὰ πλουτίζωσιν ἄλλους παρὰ νὰ πλουτῶσιν οἱ ἴδιοι.»

Τυρεννίου.

Ἀξιωματικὸς τις Γάλλος ἐν μεγάλῃ εὐρίσκετο ἀπελπισίᾳ, ὡς ἀπολέσας κατὰ τινα μάχην δύο ἵππους, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτούς. Ὁ περιβόητος ἐπὶ ἀγαθότητι στρατάρχης Τυρεννίος μαθὼν τὸ πρᾶγμα, ἀμέσως τῷ ἐχάρισε δύο ἰδικούς του, παραγγέλλων αὐτῷ νὰ προσέχῃ μὴ ἀναφέρῃ τὸ ἐλάχιστον περὶ τούτου εἰς οὐδένα· «Διότι τότε, ἐπρόσθεσε, θὰ ἔλθουν καὶ ἄλλοι νὰ μοὶ ζητήσουν, καὶ δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ δίδω εἰς καθένα.»

Τότε ἡ ἀρετὴ ὑφούται ἐπὶ μᾶλλον, ὅταν τις ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς οἰκονομίας κρύπτῃ τὴν ἀξίαν τῆς ἀγαθοεργίας.

Ἐπισκόπου τινὸς τοῦ Οὐαπιγκόν.

Ἐπίσκοπός τις τοῦ Οὐαπιγκόν ἐπιστρέφων πεζὸς ἐκ Χαράνσης, ἀπήντησε χωρικὸν τινα, ὅστις τῷ ἐφάνη λίαν περίλυπος.

— Ποῦ ὑπάγεις, φίλε μου; τὸν ἠρώτησε· μὲ φαίνεσαι πολλὰ λυπημένος· τί ἔχεις;

— Ἄ! δέσποτά μου, ἀπεκρίθη ὁ χωρικός, ἔχασα ἐν βῶδιον, καὶ ἐπειδὴ αὔριον εἶναι πανηγυρίς, πρέπει νὰ τὸ βάλω εἰς τὸν τόπον του. Δὲν ἔχω ὅμως τὸν τρόπον μου, καὶ οἱ γείτονές μου δὲν ἠδυνήθησαν ἢ δὲν ἠθέλησαν νὰ μὲ δανείσωσι δύο λουδοβίγια. Ὑπάγω δὲ τώρα μίαν λεύγαν μακρὰν ἀπ' ἐδῶ διὰ νὰ εὔρω παλαιὸν τινα φίλον, καὶ ἴσως αὐτὸς μὲ βοηθήσῃ.

— Καὶ διὰ τί ὑπάγεις τόσο μακρὰν; εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος· δὲν ἠξευρες ὅτι ἔχεις πλησιέστερόν σου φίλον, ὅστις δὲν θὰ σὲ ἀρνηθῇ τίποτε; Δύω λουδοβίγια δὲν σὲ ἀρκοῦν, λάβε λοιπὸν τρία, καὶ ἔχε ὑγείαν, καὶ καλὴ πανηγυρίς.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀνέλαβε τὴν ὁδοπορίαν του· ἀλλ' ὁ χωρικός, τρέχων κατόπιν αὐτοῦ, ἐφώναζεν·

— Ἄλλὰ, δέσποτα, δέσποτα! Δὲν σὰς εὐρίσκεται ὀλίγον χαρτίον καὶ κἀνὲν μελανοδοχεῖον διὰ νὰ κάμω τὴν ὁμολογίαν;

— Ὅχι, φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος μειδιῶν· δὲν μᾶς χρειάζονται τοιαῦτα πράγματα· φύλαττε σὺ τὴν ὁμολογίαν σου εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ ἡ ἐξόφλησίς σου ἔγιγεν ἤδη εἰς τὴν ἰδικὴν μου.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Βαρῶνος Μ.

Μασσαλιανός τις νέος, καλούμενος Ῥοβέρτος, ἐπρόσμενεν εἰς τὸν λιμένα, (τῆς Μασσαλίας) ἵνα εἰσέλθῃ τις εἰς τὴν λέμβον του. Ἄγνώριστος τις εἰσῆλθεν εἰς αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τοι ὁ Ῥοβέρτος ἦτο παρῶν, ἠτοιμάζετο ὁμως νὰ ἀναχωρήσῃ διότι δὲν ἐφαντάζετο ὅτι ἦτον ἰδική του, καὶ τῷ εἶπε μάλισα, ὅτι ἐπειδὴ ὁ κύριος αὐτῆς δὲν φαίνεται, θέλει νὰ περάσῃ εἰς ἄλλην.

— Ἡ λέμβος εἶναι ἰδική μου, εἶπεν ὁ νέος, θέλεις νὰ σὲ ἐκβάλω ἀπὸ τὸν λιμένα;

— Ὅχι διότι μίαν ὥραν θέλει ἕως τὴν νύκτα, καὶ ἔχω εὐχαρίστησιν δύο τρεῖς μόνον γύρους νὰ κάμω διὰ νὰ πάρω τὸν ἀέρα μου κατὰ τὴν ὡραίαν ταύτην ἑσπέραν. . . πλὴν σὺ δὲν ἔχεις τὸν ἀέρα τῶν θαλασσιῶν, οὔτε ὁμοιάζεις ναύτην.

— Δὲν εἶμαι τῶνόντι, κύριε, καὶ μόνον διὰ νὰ κερδήσω κατὶ μετέροχμοι τοῦτο τὸ ἔργον τὰς κυριακάς καὶ τὰς ἑορτάς.

— Πῶς; εἰς τοιαύτην ἡλικίαν νὰ ἦσαι φιλόργυρος! Τοῦτο ἀτιμάζει τῶνόντι τὴν νεότητά σου καὶ ἐλαττώνει τὴν συμπάθειαν, τὴν ὁποίαν κατ' ἀρχὰς ἐμπνέει ἡ καλὴ σου φυσιογνωμία.

— Ναί! . . . Ἄλλ' ἂν ἤξευρες, κύριε, διατί θέλω νὰ κερδίζω χρήματα, δὲν ἤθελες ἐπαυξήσει βέβαια τὴν θλίψιν μου, νομίζων με τοσοῦτον οὐτιδανοῦ χαρακτῆρος ἀνθρώπων.

— Πιθανὸν νὰ σὲ ἠδίκησα μὲ τὴν ἀπότομον κρίσιν μου, διότι δὲν γνωρίζω τὰ περὶ σέ, ἀλλ' ἄς κάμωμεν τὴν περιδιάβασίν μας, καὶ διηγῆσου με τὴν ἱστορίαν σου.

Καθήσας δέ· Εἶπέ μοι λοιπὸν, ἐξηκολούθησε, ποίας θλίψεις ἔχεις, διότι προδιέθεσες ἀπὸ τώρα τὴν καρδίαν μου νὰ λάβῃ συμπάθειαν.

— Μία μόνη εἶναι ἡ θλίψις μου, εἶπεν ὁ νέος. Ἐχω πατέρα εἰς τὰ δεσμά, καὶ δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ τὸν λυτρώσω. Ἦτο μεσίτης τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἀπὸ τὰς ἰδικὰς του καὶ τὰς τῆς μητρὸς μου οἰκονομίας ἔβαλεν εἰς πλοῖον, διευθυνόμενον διὰ Σμύρνην, διάφορα ἐμπορεύματα τοῦ συρμοῦ, καὶ ἠθέλησε καὶ ὁ ἴδιος νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν αὐτῶν τὸ πλοῖον ὁμως συνελήφθη ἀπὸ πειραρατὰς, καὶ ἐφέρθη εἰς Τετουάνην, ὅπου ὁ ἄθλιος πατήρ μου εἶναι αἰχμάλωτος μὲ τοὺς λοιποὺς συνεπιβάτας του. Χρειάζονται δύο χιλιάδες δίστηλα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του, ἀλλ' ἐπειδὴ κατεξόδευσεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν του εἰς τὴν ἐπιχείρησίν του, στερούμεθα τὴν ποσότητα ταύτην. Ἐν τοσοῦτῳ ἡ μήτηρ μου καὶ αἱ ἀδελφαί μου ἡμέραν καὶ νύκτα ἐργάζονται, καθὼς καὶ ἐγὼ, παρά τινι

χρυσοχώ, και πρόσπαθῶ, καθὼς βλέπεις, νὰ κερδήσω τι και τὰς κυριακάς και τὰς ἑορτάς. Ἐκόψαμεν και τὰς μεγαλητέρας μας ἀνάγκας, και εἰς μόνος θάλαμος εἶναι ὄλη μας ἡ κατοικία. Εἰς τὴν ἀρχὴν εἶχα κατὰ νοῦν νὰ ὑπάγω ἐγὼ ἀντὶ τοῦ πατρός μου εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν του, και ἤμην ἑτοιμος νὰ τὸ κάμω· ἀλλ' ἡ μήτηρ μου, δὲν ἤξεύρω πόθεν πληροφορηθεῖσα, μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι τοιαύτη ἐπιχειρήσις ἦτον ἀλογος και ἀνωφελής, και ἐμπόδισεν ὅλους τοὺς πλοιάρχους τῆς ἀνατολῆς νὰ μὲ λάβωσιν εἰς τὰ πλοιά των.

— Καὶ λαμβάνεις κάποτε εἰδήσεις ἀπὸ τὸν πατέρα σου; ἤξεύρεις ποῖος εἶναι ὁ κύριός του εἰς Τετουάνη; πῶς τὸν φέρονται;

— Ὁ κύριός του εἶναι ὁ ἐπιστάτης τῶν βασιλικῶν κήπων. Τὸν φέρονται δὲ μὲ εὐσπλαγγίαν, και αἱ ἐργασίαι τὰς ὁποίας τῷ δίδουν δὲν εἶναι ὑπὲρ τὴν δύναμίν του· πλὴν δὲν εἴμεθα και ἡμεῖς πλησίον του νὰ τὸν παρηγορῶμεν και νὰ ἀνακουφίζωμεν τοὺς κόπους και τὴν μεγάλην θλίψιν του. Εἶναι μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς, ἀπὸ τὴν ἀκριβὴ του σύζυγον και τὰ τρία περιπόθητα τέκνα του.

— Πῶς ὀνομάζεται εἰς Τετουάνη;

— Δὲν μετήλλαξε διόλου τὸνομά του· ὀνομάζεται και ἐκεῖ Ῥοβέρτος, καθὼς και εἰς τὴν Μασσαλίαν.

— Ῥοβέρτος . . . εἰς τὸν ἐπιστάτην τῶν κήπων;

— Ναί, κύριε.

— Ἡ δυστυχία σου τῶντι μὲ κινεῖ εἰς οἶκτον, και βλέπων τὰ φιλόστοργα πρὸς τὸν πατέρα σου αἰσθήματά σου, τολμῶ νὰ σοὶ προμαντεύσω καλὴν τύχην, και σοὶ τὴν ἐπεύχομαι. Ἐχω δ' εὐχαρίστησιν, κύριε, λαμβάνων τὸν ἀέρα μου, νὰ δοθῶ ὀλίγον εἰς ἰδίας μου σκέψεις, ὅθεν μὴ σὲ κακοφανῇ, ἀν διακόπτω τὴν ὀμιλίαν μας.

Ἵστε δ' ἐνύκτωσεν, ὁ ξένος διέταξε τὸν Ῥοβέρτον νὰ ἀράξῃ, και ἐξελθὼν τοῦ πλοίου, τῷ ἐνεχείρισε βαλάντιον, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκοντο ὀκτῶ χρυσοὶ λουδοβικοὶ και δέκα ἀργυρὰ δίστηλα· και μηδὲν καιρὸν δώσας εἰς αὐτὸν νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, ὡς ἀστραπὴ ἐγένετο ἀφαντος. Ἄλλ' ἐκ τῆς μεγαλοδωρίας ταύτης ὁ νέος συνέλαβε περὶ τοῦ ξένου μεγάλην ὑπόληψιν, πλὴν, και τοὶ ἀκολουθήσας αὐτὸν, δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν φθάσῃ και νὰ τῷ προσφέρῃ τὰς εὐχαριστίας του.

Μετὰ ἐξ δ' ἑβδομάδας, ἐνῶ ἡ τιμία αὕτη οἰκογένεια, ἐξακολουθοῦσα νὰ ἐξοικονομῇ διὰ τῆς ἐργασίας τῆς τὴν ὁποίαν ἐχρειάζετο ποσότητα, ἐγευμάτιζε λιτῶς, παραδεδομένη εἰς τὴν θλίψιν τῆς, αἰφνης παρουσιάζεται ἔμπροσθεν ὁ πατὴρ Ῥοβέρτος. Ὁ θαυμασμὸς και ἡ χαρὰ ὑπῆρξεν ἀνέκφραστος. Ὁ Ῥοβέρτος, ῥιφθεὶς εἰς τὰς ἀγκάλας του, τοὺς εὐχαρίστει διὰ τὰ πενήτηντα λουδοβίκα, ἀτι-

να τῷ ἐνεχειρίσθησαν ὅτε ἔμβαينεν εἰς τὸ πλοῖον, καθὼς πρὸς τοῦ-
τοις καὶ διὰ τὴν προπληρωμὴν τοῦ ναύλου, τῆς τροφῆς καὶ τῶν
φορεμάτων, καὶ τοὺς ὑπερεπήνει διὰ τὸν μέγαν των ζῆλον καὶ τὴν
πρὸς αὐτὸν ἀγάπην των.

Ἐξεπλάγη ἐκ νέου ἡ οἰκογένεια, καὶ ἐθεωροῦντο μεταξύ των.
Τελευταῖον δ' ἡ μήτηρ διακόψασα τὴν σιωπὴν, καὶ φανταζομένη ὅτι
ὁ υἱὸς τῆς ἔπραξε ταῦτα πάντα, διηγήθη πρὸς τὸν πατέρα, πῶς
ἀπ' ἀρχῆς τῆς αἰχμαλωσίας του ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ
πῶς αὕτη τὸν ἐμπόδισε, καὶ πόσον ζῆλον κατέβαλε πρὸς ἐξοικονό-
μησιν τῆς ἀπαιτουμένης ποσότητος πρὸς λύτρωσίν του. « Ἐχρειά-
ζοντο ἀκόμη, ἐπρόσθεσεν, ἕξ χιλιάδες φράγκα· εἴχαμεν ὀλίγον τι
παραπάνω ἀπὸ τὸ ἥμισυ, τὰ πλείοτερα συνηγμένα μὲ τοὺς κόπους
του, καὶ, ὡς φαίνεται, πρέπει νὰ ἤρρε φίλους οἵτινες τὸν ἐβοήθησαν. »

Μόλις τῆς μητρὸς τελειωσάσης τοὺς λόγους τούτους, ὁ πατήρ
ὡς παράφορος ἀποταθεὶς πρὸς τὸν υἱὸν του·

— Ἄθλιε, τῷ εἶπε, τί ἔκαμες; πῶς ἐμπορῶ νὰ σέ ἦμαι χρεώ-
στης διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν μου, χωρὶς νὰ αἰσθάνωμαι μεγάλην
διὰ τοῦτο θλίψιν; διότι, πῶς ἄλλως διετήρησες τὸ πρᾶγμα μυσι-
κὸν ἀπὸ τὴν μητέρα σου, ἂν δὲν τὸ ἐξηγόραζες μὲ τῆς ἀρετῆς τὴν
τιμὴν, ἂν αἱ χεῖρές σου δὲν ἐμολύνοντο μὲ ξένον κτῆμα; Εἰς τὴν
ἡλικίαν σου, ἀθλίου αἰχμαλώτου υἱέ, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξοικονο-
μήσῃ τις εὐκόλως τόσον μεγάλην ποσότητα! Φρίττω συλλογιζό-
μενος ὅτι ἡ πατρικὴ ἀγάπη σέ ἔκαμεν ἔνοχον. Βεβαίωσέ με· εἶπέ
με πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα, καὶ ἂν ἡ ἀτιμία ἐμόλυνε τὴν ψυχὴν σου,
τί ὠφελεῖ πλέον εἰς ὅλους μας ἡ ζωὴ; δὲν εἶναι προτιμότερας αὐ-
τῆς ὁ θάνατος;

— Ἦσυχασε, πάτερ μου, ἀπεκρίθη ὁ νέος, ἐναγκαλιζόμενος
αὐτὸν, ὁ υἱὸς σου δὲν εἶναι ἀνάξιος τοῦ ὀνόματος τούτου, ἀλλ' οὐ-
τε πάλιν εὐτυχῆς, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποδείξῃ δι' ἔργων πόσον
προσφιλῆς τῷ εἶσαι. Δὲν χρεωσθεῖς εἰς ἐμὲ τὴν ἀπελευθέρωσίν σου.
Γνωρίζω τὸν εὐεργέτην σου. Ἐνθυμήσου, μῆτέρ μου, τὸν ἀγνωρί-
στον ἐκεῖνον, ὅστις μοι ἔδωκε τὸ βαλάντιόν του, καὶ μοι ἔκαμε
πολλὰς ἐρωτήσεις; Ἐπὶ ζωῆς μου θὰ τὸν ζητῶ, καὶ ὅταν τὸν εὔρω,
ἐξάπαντος θὰ τὸν φέρω διὰ νὰ ἴδῃ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν του.

Διηγηθεὶς εἶτα καὶ εἰς τὸν πατέρα του τὰ περὶ τοῦ ἀγνωρίστου,
καθησύχασεν αὐτόν.

Ἐπιστρέψας ὁ Ροβέρτος εἰς τὴν οἰκογένειάν του, εὔρε φίλους
καὶ προστάτας, ὥστε ἐντὸς δύο ἐτῶν ἠτύχησε παρ' ἐλπίδα εἰς τὸ
ἔργον του. Τὰ τέκνα του, τὰ ὁποῖα καὶ ἀπεκατέστησεν εἰς καλὰ μέ-
ρη, διμερίζοντο τὴν μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς του εὐτυχίαν,
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἤτις ἤθελεν εἶσθαι ἀτάραχος, ἀν ὁ υἱὸς διὰ τῶν συχῶν ἀναζητήσεων ἠδύνατο νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν εὐεργέτην των, ὅς τις ἀπεκρύπτετο ἀποφεύγων τὴν εὐγνωμοσύνην των. Τελευταῖον δ' ἀπαντήσας αὐτὸν κατὰ τινὰ κυριακὴν τὸ πρῶτὸ περιδιαβάζοντα παρὰ τὸν λιμένα·

— Ἄ! προσάτα μου, ἐφώναξε, μηδεμίαν ἄλλην λέξιν δυνηθεῖς νὰ προσφέρῃ.

Ὁ ξένος ἔσπευσε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τὴν αἰτίαν ταύτης του τῆς καταστάσεως.

— Τί! κύριε, δὲν τὸ ἐξεύρεις; τῷ ἀπεκρίθη ὁ νέος, ἐλησμόνησες τὸν Ῥοβέρτον καὶ τὴν οἰκογένειαν, τὴν ὁποίαν ἐπανήγαγες εἰς τὴν ζωὴν τρόπον τινα, χαρίσας πρὸς αὐτὴν τὸν πατέρα της;

— Λάθος ἔχεις, φίλε μου, δὲν σὲ γνωρίζω, καὶ οὔτε σὺ εἶναι πιθανὸν νὰ μὲ γνωρίζης, διότι ἐγὼ εἶμαι ξένος εἰς τὴν Μασσαλίαν, καὶ ὀλίγας ἡμέρας μόνον ἔχω ἐδῶ.

— Ἴσως, εἶπεν ὁ νέος, ἀλλ' ἐνθυμήσου ὅτι πρὸ δύο περίπου ἔτων ἦσο ἐδῶ. Ἐνθυμήσου τὴν περιδιάβασιν τὴν ὁποίαν ἐκάμαμεν εἰς τὸν λιμένα τοῦτον, τὴν συμπάθειαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβες διὰ τὴν δυστυχίαν μας, τὰς ἐρωτήσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἠδύνασο νὰ πληροφορηθῆς τὰ μέσα διὰ νὰ μᾶς γίνης εὐεργέτης. Πῶς εἶναι δυνατόν, ἐνῶ ἐστάθης ἐλευθερωτῆς τοῦ πατρός μου, νὰ μὴ ἐνθυμῆσαι ὅτι ἔσωσες ὀλόκληρον οἰκογένειαν, ἣτις ἄλλο δὲν ζητεῖ τώρα ἀπὸ σὲ εἰμὴ νὰ σὲ ἴδῃ μόνον; Μὴ καταφρονήσης λοιπὸν τὰς δεήσεις μου, καὶ ἐλθὲ νὰ ἴδῃς τοὺς ὁποίους σὺ κατέφησες εὐτυχεῖς . . . Μὴ μὲ ἀρνήσῃς καὶ ταύτην τὴν χάριν.

— Σὲ τὸ εἶπα, φίλε μου, ἔχεις λάθος, μὲ παρεγνώρισες.

— Ὅχι, κύριε, δὲν ἔχω λάθος, εἶπεν ὁ νέος, διότι τὰ χαρακτηριστικά σου εἶναι τόσον καλὰ ἐντυπωμένα εἰς τὴν καρδίαν μου, ὥστε δὲν εἶναι τρόπος νὰ σὲ παραγνωρίζω ἔλα, σὲ παρακαλῶ.

Καὶ λαμβάνων αὐτὸν διὰ χειρός, ἠγωνίζετο διὰ τῆς βίας νὰ τὸν σύρῃ. Ἀλλ' ἐπειδὴ πολὺ πλῆθος περιεκύκλωσεν αὐτούς, ὁ ἀγνώρισος μετὰ σοβαρᾶς φωνῆς·

— Κύριε, τῷ εἶπε, τὸ πρᾶγμα τοῦτο δὲν μοὶ δίδει εὐχαρίστησιν· τὸ λάθος σου προέρχεται, διότι μὲ παρομοιάζεις μὲ κανένα ἄλλον. ἔλα εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, καὶ πῆγαινε εἰς τὸν οἶκόν σου νὰ ἤσυχάζῃς, διότι φαίνεσαι ὅτι ἔχεις χρεῖαν νὰ ἀναπαυθῆς.

— Τί σκληρότης εἶναι αὕτη; ἐφώναξεν ὁ νέος· εὐεργέτα τῆς οἰκογενείας μας, διὰ τί ἀποποιεῖσαι τὴν ὁποίαν εἰς σὲ μόνον χρεωστούμεν εὐτυχίαν; Εἰς μάτην λοιπὸν τώρα κείμαι πρὸ τῶν ποδῶν σου; τόσον ἀδυσώπητος εἶσαι, ὥστε νὰ ἀπορρίπτῃς τὴν ὁποίαν ἀπὸ πολλῆς ζητοῦμεν νὰ προσφέρωμεν εἰς τὴν ἐλευθεριότητά σου εὐ-

χαριστίαν; . . . Σεῖς καὶν, οἵτινες ἐσυνάχθητε ἐδῶ, ἀπὸ τὴν παρα-
χὴν καὶ τὴν ἀταξίαν εἰς τὴν ὁποίαν μὲ βλέπετε, κινήθητε εἰς συμ-
πάθειαν, καὶ συνενωθῆτε μετ' ἐμοῦ, ὥστε ὁ πρόξενος τῆς σωτηρίας
μας νὰ ἔλθῃ νὰ ἴδῃ τὴν ἀγαθοεργίαν του!

Ἐνῶ ὁ νέος ἔλεγε ταῦτα, ὁ ἀγνώριστος ἐφάνη ὅτι ὑπεχώρει εἰς
τὴν βίαν· πλὴν ἐνώσας ἀπάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, καὶ ἀναλαβὼν
τὴν γενναιότητα νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς προσφερομένης
αὐτῷ ἡδονῆς, διήλθε διὰ τοῦ ὄχλου καὶ ἐγένετο ἀφαντος.

Διὰ παντὸς ἠθέλομεν ἀγνοεῖ ποῖος ἦτον ὁ ἀγνώριστος οὗτος,
ἂν οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ δὲν ἠθελον εὔρει μεταξὺ τῶν ἐγγράφων
του ἕξ χιλιάδων πεντακοσίων φράγκων σημειώσιν, σταλέντων πρὸς
τὸν Κ. Μαὶν Δεκάδιξ, ὃν καὶ ἐκ περιεργείας ἐρωτήσαντες, διότι ἡ
σημείωσις ἦτον ἐσχισμένη, ἔμαθον ὅτι μετεχειρίσθη αὐτὰ ἵνα ἀπο-
λυτρώσῃ Μασσαλιανόν τινα, Ῥοβέρτον καλούμενον, αἰχμάλωτον
ἐν Τετουάνῃ, κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ προέδρου Καρόλου Δεσεκόν-
του Βαρῶνος Μοντεσκίου. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ὁ περίφημος Μον-
τέσκιος συνεχῶς ἀπῆρχετο εἰς Μασσαλίαν, ἐπισκεπτόμενος τὴν ἐ-
κεῖ ὑπανδρευμένην ἀδελφὴν του Χερικούρτην.

Λουδοβίκου ΙΣΤ'.

Λουδοβίκος ΙΣΤ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἐσυνείθιζε, κατὰ τὸ πα-
ράδειγμα τοῦ πάππου του Ἑρρίκου Δ', νὰ ἀναμιγνύηται μετὰ τοῦ
λαοῦ του καὶ νὰ ἐπισκέπτηται τὴν κατοικίαν τοῦ πτωχοῦ καὶ τὴν
καλύβην τοῦ χωρικοῦ. Ἐνῶ δέ ποτε ἐθήρευεν εἰς τὰ δάση τῆς Βερ-
ριέρας, ἀπῆντησεν εἰς μοναξίαν νέον τινα, ὅστις μὴ γνωρίζων αὐ-
τὸν, ἔπεσε πρὸ ποδῶν αὐτοῦ λέγων· «Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δός
μοι ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ ἀμφιβάλης ὅτι θὰ ὑπάγῃ εἰς καλὸν μέρος.»

— Καὶ δὲν ἐμπορεῖς καλῆτερα, τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἀντὶ νὰ
ζητῆς ἐλεημοσύνην, νὰ ἐργάζησαι;

— Ναί, κύριε, πλὴν εἶμαι βιασμένος νὰ κάθῃμαι εἰς τὸν οἶκον,
διότι ὁ μὲν πατήρ μου ἀποθνήσκει, ἡ δὲ μήτηρ μου καὶ τὰ πέντε
ἀδελφιά μου κοίτονται ἀρρώστα.

— Ἀλήθειαν μὲ λέγεις;

— Ναί, κύριε, τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν.

Ὁ Λουδοβίκος τῷ ἔδωκεν ἐλεημοσύνην τινα, πλὴν συλλογιζό-
μενος ὅτι μικρὸν αὐτῇ ἠθελε χρησιμεύσει ἂν ἦσαν ἀληθεῖς οἱ λό-
γοι του, τὸν ἠρώτησε πάλιν·

— Καὶ εἶναι μακρὰν ἡ κατοικία σου;

— Ἔως τρία τεταρτημόρια λεύγης, ἀπεκρίθη ὁ νέος.

Ὁ βασιλεὺς ἀπεφάσισε νὰ βεβαιωθῆ αὐτοπροσώπως περὶ τοῦ πράγματος, καὶ ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ νέου, δι' ἀκανθῶν καὶ τριβόλων ἔφθασεν εἰς ἀχυροκαλύβην τινα πανταχόθεν ἄσκειον, ἔνθα θρηνώδεις φωναὶ ἀντήχησαν κατὰ πρῶτον εἰς τὰ ὦτά του· εἰσελθὼν δ' εἶτα, εἶδε γέροντα ἡμιθανῆ κείμενον ἐπὶ τῶν ἀχύρων καὶ παιδία ἡμίγυμνα, τὰ μὲν ἀσθενῆ, τὰ δὲ ζητοῦντα ἄρτον παρὰ τῆς ἀθλίας μητρὸς των, ἣτις ἄλλο παρὰ δάκρυα δὲν εἶχε νὰ δώσῃ εἰς αὐτά.

Κινηθεὶς εἰς οἶκτον ὁ Λουδοβίκος, διεμοίρασεν εἰς αὐτοὺς ἀμέσως ὅσα χρήματα εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ, λυπούμενος μάλιστα ὅτι δὲν ἐκράτει πλειότερα. Ἐπιστρέψας δ' εἰς τὴν πόλιν διηγήθη τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο εἰς τὴν οἰκογένειάν του, καὶ προθύμῳ πάντων γνώμῃ ἐν τῷ ἅμα ἐπεμψεν αὐτοῖς ἰατρὸν καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΦΙΛΟΚΕΡΔΕΙΑΣ.

Ἄριστείδου.

Ἄριστείδης ὁ Ἀθηναῖος συνήργησε μεγάλως πρὸς δόξαν τῆς πατρίδος του, καταστήσας αὐτὴν κυρίαν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος. Καί τοι δ' ἔχων τοὺς τρόπους νὰ γίνῃ ὑπέρπλοτος, ἠθέλησε μάλλον νὰ ἦναι πένης καὶ ἐνδεής, καὶ ὅσῃν δόξαν ἐστοχάζετο νὰ νικᾷ ὑπὲρ τῆς πατρίδος του, ἄλλην τόσῃν εἶχε καὶ νὰ ἦναι πτωχὸς, ὡς ἀποδεικνύεται μάλιστα ἐκ τοῦ ἀκολούθου περιστατικοῦ.

Εἶχε συγγενῆ τινα ὀνομαζόμενον Καλλιᾶν τοῦτον ἐγκαλοῦντες οἱ ἐχθροὶ του εἰς τὸ δικαστήριον, ἀφοῦ τὸν κατηγορήσαν διὰ πολλὰ ἄλλα, εἶπαν τελευταῖον καὶ τοιοῦτόν τινα λόγον ἐν παρόδῳ εἰς τοὺς δικαστάς·

— Γνωρίζετε τὸν Ἄριστείδην, τὸν υἱὸν τοῦ Λυσιμάχου, τὸν ὁποῖον ἅπαντες οἱ Ἕλληνες θαυμάζουν διὰ τὴν ἀρετὴν του. Εἰς ποίαν δὲ κατάστασιν νομίζετε ὅτι περὶ αὐτὸς εἰς τὸν οἶκόν του, ἐνῶ τὸν βλέπετε ὅτι μὲ τοιοῦτον παλαιοφόρεμα παρουσιάζεται εἰς τὸ δημόσιον; Δὲν εἶναι ἄρα γε πιθανὸν ὅτι ὅστις κρυώνει εἰς τὸ φανερόν, καὶ πεινᾷ εἰς τὴν κατοικίαν του, καὶ ἔχει ἐνδειαν ὄλων τῶν ἀναγκαίων; Τοῦτον ὅμως ὁ Καλλιᾶς, μολονότι εἶναι ξενὸς συγγενῆς του, τὸν παραβλέπει μὲ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ παιδία

του εις τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν, ἐνῶ καὶ ἀπῆλause πολλὰ ἀπὸ αὐτόν, διὰ τὴν ὁποίαν ἔχει παρ' ὑμῖν δύναμιν.

Ὁ δὲ Καλλίας, βλέπων ὅτι οἱ δικασταὶ ἔκαμνον πολὺν θόρυβον διὰ τοῦτο καὶ ἠγανάκτουν, προσκαλέσας τὸν Ἀριστείδην, τὸν παρεκάλει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι, καὶ τοι οὗτος πολλάκις τῷ προσέφερε πολλὰ χρήματα, καὶ τὸν ἐβίασε μάλιστα νὰ τὰ λάβῃ, δὲν ἠθέλησεν, ἀποκρινόμενος ὅτι, περισσότερο αὐτὸς πρέπει νὰ μεγαλοφρονῇ ὅτι εἶναι πτωχὸς, παρὰ ὁ Καλλίας ὅτι εἶναι πλούσιος· διότι πολλοὺς βλέπομεν ὅτι μεταχειρίζονται καὶ καλῶς καὶ κακῶς τὸν πλοῦτόν των, δύσκολον ὅμως νὰ εὐρεθῶσιν ἄνθρωποι νὰ ὑποφέρωσι μετὰ γενναιότητος τὴν πτωχείαν καὶ δὲν ἐντρέπονται μάλιστα ὅσοι ἐκουσίως των εἶναι πτωχοί.

Ἄφου δ' ὁ Ἀριστείδης ἐμαρτύρησε ταῦτα εἰς τὸν Καλλίαν, πάντες οἱ παρευρεθέντες ἀνεχώρησαν ἐκείθεν, εὐχαριστούμενοι νὰ ἦναι μᾶλλον πτωχοὶ ὡς ὁ Ἀριστείδης, παρὰ πλούσιοι ὡς ὁ Καλλίας.

Λυσάνδρου.

Διονύσιος, ὁ τύραννος τῆς Σικελίας, ἔστειλεν εἰς τὰς θυγατέρας τοῦ Λυσάνδρου (*) βασιλέως τῆς Σπάρτης, πολύτιμά τινα καὶ πολυέξοδα φορέματα. Ἄλλ' ἐκεῖνος οὐδόλως αὐτὰ παρεδέχθη· « Διότι φοβοῦμαι, εἶπε, μήπως ὅταν τὰ βάλωσιν αἱ κόραι μου, φανῶσι δυσειδεῖς καὶ ἄτιμοι. »

Σωκράτους.

Ἀλκιβιάδης, ὁ μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ἐφιλοτιμήθη νὰ τῷ πέμψῃ δῶρα τινα μεγαλοπρεπῆ, ἅτινα ἰδοῦσα ἡ σύζυγός του Ξανθίπη ἐξεπλάγη, καὶ τὸν παρεκίνει νὰ τὰ λάβῃ. Ἄλλ' ἐκεῖνος· « Ὅχι, τῇ ἀπεκρίθη, πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἀντιπαραταχθῶμεν εἰς τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ νὰ μὴ τὰ λάβωμεν. »

Πελοπίδου.

Πελοπίδας, ὁ περιβόητος στρατηγὸς τῶν Θηβαίων, ὅτε οἱ φίλοι του τῷ ἔλεγον ὅτι ἀμελεῖ τὸ ἀναγκαϊότατον πάντων, τὸ νὰ συνάγῃ χρήματα· « Ἀναγκαῖα τῇ ἀληθείᾳ, εἶπεν, εἶναι τὰ χρήματα εἰς τοῦτον τὸν Νικομήδην, » δείξας πρὸς αὐτοὺς χολὸν τινα καὶ βεβλαμμένον ἄνθρωπον.

Ἐπαμεινώνδου.

Ὅτε Ἰάσων, ὁ βασιλεὺς τῶν Θεσσαλῶν, ἦλθε σύμμαχος τῶν

(*) Ἡ κατ' ἄλλους Ἀρχιδάμου.

Θηβαίων, ἔστειλεν εἰς τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Ἐπαμεινώνδαν, ὅστις ἦτο πάμπτωχος, δύο χιλιάδας χρυσᾶ νομίσματα· ἀλλ' ἐκεῖνος τὸ μὲν χρυσίον δὲν ἔλαβε, κυττάξας δὲ τὸν Ἰάσονα· « Ἀδίκους χεῖρας, τῷ εἶπεν, ἐξουσιάζεις. » Δανεισθεῖς δὲ πεντήκοντα δραχμάς παρά τινος τῶν πολιτῶν διὰ τὰ ἐξοδα τοῦ στρατεύματος, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐκστρατείαν. Ἄλλοτε ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἔστειλεν εἰς τὸν Ἐπαμεινώνδαν τριάκοντα χιλιάδας δαρεικοῦς. (*) Ἄλλ' οὗτος τὸν μὲν Διομέδοντα, ὅστις ἔφερε τὸ χρυσίον, ἐπέπληξε πικρῶς, ὅτι ἦλθε τοσοῦτον δρόμον ἵνα διαρθείρη τὸν Ἐπαμεινώνδαν, εἰς δὲ τὸν βασιλέα ἐμήνυσεν ὅτι « ἂν εὖνοῦν τὰ συμφέροντα τῶν Θηβαίων, θέλει ἔχει ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀνταμοιβῆς φίλον τὸν Ἐπαμεινώνδαν, εἰδὲ μὴ, ἐχθρὸν ἄσπονδον. »

Φωκίωνος.

Φωκίων ὁ Ἀθηναῖος, ὁ Χρηστός ἐπονομαζόμενος, ἔδειξε μεγάλην καταφρόνησιν εἰς τὰ πλούτη, καὶ τοι πολλάκις τῷ ἔτυχον περυστάσεις νὰ ἀποκτήσῃ πάμπολλα, ὡς φαίνεται μάλιστα ἐκ τοῦ ἀκολούθου.

Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, διὰ τὴν ὑπόληψιν ἣν εἶχε πρὸς αὐτὸν, τῷ ἐπεμψεν ἑκατὸν τάλαντα (**) δῶρον. Ὁ Φωκίων ἠρώτησε τοὺς ὅσοι τὰ ἔφεραν, διατί εἰς αὐτὸν μόνον, ἐνῶ ὑπῆρχον τόσοι ἄλλοι Ἀθηναῖοι, ἔστειλεν ὁ Ἀλέξανδρος τόσα χρήματα; Καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνοι τῷ εἶπαν· « Διότι σὲ μόνον στοχάζεται ὅτι εἶσαι καλὸς καὶ ἐνάρετος. » — « Ἄς μὲ ἀφήσῃ λοιπὸν, εἶπεν ὁ Φωκίων, καὶ νὰ φαίνομαι καὶ νὰ ἦμαι τοιοῦτος πάντοτε. »

Ἀφοῦ δ' ἐκεῖνοι τὸν ἠκολούθησαν μέχρι τοῦ οἴκου του, καὶ εἶδον τὴν μεγάλην του ἔνδειαν, καὶ ὅτι ἡ μὲν σύζυγός του ἐζύμονεν ἡ ἰδία, αὐτὸς δ' ἀνέσυρε νερόν καὶ ἐπλυνε τοὺς πόδας του, ἐτι μᾶλλον τὸν ἐβίαζον νὰ λάβῃ τὸ ἀργύριον, λέγοντες μάλιστα μετ' ἀγανακτικῆσεως, ὅτι εἶναι ἀπρεπον νὰ ἦναι φίλος τοῦ βασιλέως τῶν καὶ νὰ περνᾷ τόσον ἀθλίαν ζωὴν. Ἄλλ' ὁ Φωκίων ἰδὼν κατὰ τύχην γέροντα, ὅστις διέβαινεν ἐκεῖθεν πενιχρὰ ἐνδεδυμένος, ἠρώτησε τοὺς πρέσβεις ἂν τὸν στοχάζωνται χειρότερον καὶ ἀπὸ αὐτόν.

Ἐνῶ δ' ἐκεῖνοι τῷ εἶπον· « Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ, ὁμίλει καλά. » « — Ἦλθῃ οὗτος, εἶπεν ὁ Φωκίων, ἔχει ὀλιγώτερα ἀπὸ ἐμὲ, καὶ μ' ὄλον τοῦτο ζῆ μὲ εὐχαρίστησιν. »

Ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ τὰ χρήματα ἐπέστρεψαν ὅθεν ἦλθον, ὥστε ὁ

(*) Νόμισμα χρυσοῦν τῆς Περσίας ἴσον εἰκόσιν ἀργυραῖς δραχμαῖς τῆς Ἀττικῆς.

(**) Τὸ τάλαντον ἰσοδυναμεῖ πρὸς πέντε χιλιάδας φράγκα.

Φωκίων μὴ ἔχων τὴν χρεῖαν αὐτῶν, ἐφάνη πλουσιώτερος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις τὰ ἐχάριζεν.

Ἐπειδὴ ὁμῶς πειραχθεὶς εἰς τοῦτο ὁ βασιλεὺς, ἔγραψεν εἰς τὸν Φωκίωνα μεμπτικὴν ἐπιστολὴν, οὗτος, μὴ θέλων νὰ φανῆ ὅτι καταφρονεῖ αὐτόν, τὰ χρήματα μὲν καὶ πάλιν δὲν ἔλαβε, τὸν παρεκάλεσε δὲ μόνον νὰ ἀπολύσῃ πρὸς χάριν τοῦ φιλοσόφου τινὰς, οὗς ἐκράτει αἰχμαλώτους εἰς τὰς Σάρδεις, εἰς ὃ καὶ ἀμέσως ἐνέδωκεν ὁ Ἀλέξανδρος. Μετὰ ταῦτα δὲ τῷ προσέφερε τέσσαρας πόλεις, ἵνα ἐκλέξῃ ὅποιαν θέλει ἐξ αὐτῶν νὰ καρποῦται, πλὴν ὁ Φωκίων οὐδὲ τοῦτο ἠθέλησε νὰ παραδεχθῆ.

Συχνάκις δὲ πολλοὶ καὶ μεγάλοι ἄνδρες ἔστελλον διάφορα δῶρα εἰς τὸν Φωκίωνα, ἅτινα οὐχ ἤττον ἀπερρίπτοντο.

Μανίου Κουρίου.

Ὅτε οἱ Σαυνῖται ἐνικήθησαν ὑπὸ τοῦ Μανίου Κουρίου, τοῦ Ῥωμαίου, ἐλθόντες πρὸς αὐτόν προσέφερον πολὺ χρυσίον. Ἐτυχε δ' οὗτος τότε νὰ φήνῃ λαχανικὰ, ὅθεν καὶ ἀπεκρίθη εἰς τοὺς Σαυνίτας, ὅτι « Ἐνῶ ἔχει τοιοῦτον δεῖπνον, δὲν χρειάζεται τὸ χρυσίον των, καὶ ὅτι καλλήτερόν του εἶναι ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχῃ αὐτὸς χρυσίον, νὰ νικᾷ τοὺς ὅσοι τὸ ἔχουν. »

Ἀλφόνσου Ε'.

Ὅτε Ἀλφόνσος ὁ Ε' ἐκυρίευσεν τὴν Μασσαλίαν, τὸν εἰδοποίησαν ὅτι αἱ γυναῖκες κατέφυγον εἰς τινὰ ἐκκλησίαν, φέρουσαι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ πολυτιμότερά των πράγματα. Καὶ οὗτος μὲν εὐθὺς διέταξε τοὺς φύλακάς του νὰ περικυκλώσωσι τὴν ἐκκλησίαν, ἐμποδίζοντες τοὺς στρατιώτας νὰ εἰσέλθωσιν ἀλλ' αἱ γυναῖκες, ἰδοῦσαι ὅτι περιεκυκλώθησαν, νομίσασαι ἐγγὺς πλέον τὴν ἀπώλειάν των καὶ φανταζόμεναι ὅτι μετ' ὀλίγον ἐμελλον νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ ἵνα πάθωσιν ὑπ' αὐτοῦ τὰ χειρίστα, ἀνέφεραν πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι « ἂν τὰς ἀφινε νὰ φύγωσιν ἀνεμποδίστως, ἤθελον τοῦ δώσει ὅ,τι εἶχον, χωρὶς αὐταὶ νὰ λάβωσιν οὐδὲν μαζὴ των. » Ὁ Ἀλφόνσος ὁμῶς μὴδὲν παρ' αὐτῶν ζητῶν, οὐχὶ μόνον ἀφῆκεν αὐτάς νὰ ὑπάγωσιν ὅπου ἤθελον, ἀλλ' ἀκόμη ἐπέτρεψε εἰς αὐτάς νὰ λάβωσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅλα των τὰ πράγματα, καὶ μήτε νὰ τὰς ἴδῃ κἀν ἠθέλησεν.

Ἰδιώτου τινὸς Μεδιολανίου.

Πτωχὸς τις θυρωρὸς ξενοδοχείου εἰς τὸ Μεδιόλανον εὗρηκε βα-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λάντιον περιέχον διακόσια δίστηλα. Ἀμέσως δ' ἔδωκεν εἶδῃσιν, καὶ ὁ κύριος αὐτοῦ ἐλθὼν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ ἀποδείξας ὅτι τὸ βαλάντιον ἦτον ἰδικόν του, τὸ ἔλαβε, χαίρων δὲ καὶ εὐγνωμονῶν προσέφερεν εἰς τὸν εὐεργέτην του εἴκοσιν ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ αὐτὰ κατ' οὐδένα τρόπον· τὰ κατεβίβασε λοιπὸν εἰς δέκα, καὶ τελευταῖον εἰς πέντε. Ἀλλὰ βλέπων ὅτι μὴδ' αὐτὰ νὰ λάβῃ ἠθέλε· « Δὲν ἔχασα λοιπὸν καὶ ἐγὼ τίποτε, εἶπε μετ' ὀργῆς, καὶ ῥίπτων κατὰ γῆς τὸ βαλάντιον, δὲν ἔχασα ἐπανελάβε, καὶ ἐγὼ τίποτε, ἂν δὲν θέλῃς καὶ σὺ νὰ λάβῃς τίποτε. »

Ὁ θυρωρὸς ἐβιάσθη τότε νὰ λάβῃ τὰ πέντε δίστηλα, ἅτινα καὶ διεμοίρασεν εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἦσσαν τῶν αἰσθημάτων ἢ εὐγένεια ὑπερυψώνει καὶ τοὺς ταπεινοτάτης καταστάσεως ἀνθρώπους!

Βογκικάτου.

Ὁ πρωτοστράτωρ τῆς Γαλλίας Βογκικάτος εἶχεν ἓνα μόνον τριετῆ ἢ τετραετῆ υἱόν, ὅστις καὶ αὐτὸς ἔπειτα ἔγινε πρωτοστράτωρ. Οὐδόλως δ' ἐφρόντισε νὰ ἀφήσῃ τι εἰς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς φίλους, οἵτινες τὸν ἐπέπλησσόν ποτε ὅτι οὐδόλως ὠφελήθη ἐκ τῆς εὐνοίας, ἣν πρὸς αὐτόν ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης Α'. ἔδειξε· « Δὲν ἐπώλησα, ἀπεκρίθη, τίποτε ἀπὸ τὴν κληρονομίαν τῶν γονέων μου, ἀλλ' οὔτε πάλιν τὴν ἐπηύξησα. Ἄν ὁ υἱός μου κατασταθῇ τίμιος, θὰ ἔχῃ ὅλα του τὰ ἀναγκαῖα, ἀλλ' ἂν ἐξ ἐναντίας γίνῃ κακός, τότε ἔχων πολλὰ, θὰ καταντήσῃ ἐπιβλαβέστατος. » Καλὸν παράδειγμα εἰς τοὺς νέους ὑπουργοὺς μας!

Τοῦ Δουκὸς τοῦ Μοντμορεγκιάκου.

Ἡ φιλαργυρία εἶναι τὸ ἐξωλέσατον ἐλάττωμα πάντων, εἰς τοὺς ὅσοι μάλιστα διὰ τὸν βαθμὸν τῶν εἶναι προσδιωρισμένοι νὰ ἀγαθοποιῶσι τοὺς ἄλλους.

Ἐρρίκος Β', Δούξ τοῦ Μοντμορεγκιάκου καὶ κυβερνήτωρ τῆς Λαγκουεδοχίας, θέλων νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν ἀνεψιόν του, τὸν Δουκά τῆς Ἀγγίας, τὴν ἀποστροφὴν ἣν εἶχε καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὸ βδελυρὸν τοῦτο πάθος, τῷ ἔδωκε τὸ ἀκόλουθον ἀξιόλογον μάθημα.

Πορευόμενός ποτε εἰς τὴν Κυβέρνησίν του, διέβη καὶ ἐκ τοῦ μέρους ὅπου ὁ ἀνεψιός του ἔκαμνε τὰς σπουδὰς του, καὶ ἐπισκεφθεὶς αὐτόν, τῷ προσέφερεν ἓν βαλάτιον περιέχον ἑκατὸν πιστόλας (*)

(*) Νόμισμα χρυσοῦν τῆς Ἰσπανίας.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

διὰ τὰ μικρὰ καὶ ἔκτακτα αὐτοῦ ἔξοδα. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν δ' ἔξαναϊδῶν αὐτὸν πάλιν, τὸν ἠρώτησε τί ἔκαμε τὰ χρήματα ἄτινα τῷ εἶχε δώσει. Ὁ νέος Δουξ τῷ ἔδειξε τὸ βαλάντιον ὡς ἦτο.

Πόσοι γονεῖς δὲν ἤθελον ἐπαινέσει τὴν σπανίαν οἰκονομίαν τῶν τέκνων των εἰς τοιαύτην περίστασιν! Ἄλλ' ὁ Δουξ εἶχεν εὐγενέστερα αἰσθήματα, διότι εὐθὺς λαβὼν τὸ βαλάντιον καὶ ρίψας αὐτὸ ἐκ τῶν παραθύρων· «Μάθε, κύριε, εἶπεν εἰς τὸν ἀνεψιόν του, ὅτι ἀρχοντόπαις ὡς σὺ δὲν πρέπει νὰ κρατῇ χρήματα, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησες νὰ τὰ ἐξοδεύσῃς πρὸς ἰδίαν σου εὐχαρίστησιν, ἔπρεπε νὰ τὰ δώσῃς κἀν εἰς ἐλεημοσύνην καὶ νὰ κάμῃς καλὸν εἰς τοὺς ἄλλους.»

Ἡ φιλαργυρία, ἣτις εἰς τοὺς ἰδιώτας προξενεῖ φρίκην, εἰς τοὺς ἀρχοντας καθίσταται ἐτι μᾶλλον τρομερά.

Τυρεννίου.

Ὁ περίφημος ὑποκόμης καὶ πρωτοστράτωρ τῆς Γαλλίας Τυρένιος προεφυλάσσετο μεγάλως ἀπὸ τὴν φιλοχρηματίαν, ἐνῶ μάλιστα κατὰ τοὺς χρόνους οὗς ἔζη τὸ πάθος τοῦτο ἦτο κοινὸν εἰς ἅπαντας. Ὅτε διέτριβεν εἰς τὸ κομητάτον τῆς Μαρκίας, ἐν Γερμανίᾳ, μέγας τις ἀξιωματικὸς προέτεινεν εἰς αὐτὸν νὰ τῷ δώσῃ, ἐν τῷ δέκα πέντε ἡμερῶν, κέρδος ἑκατὸν χιλιάδας δίστηλα διὰ νέου τινὸς τρόπου, καὶ οὕτως ὥστε μηδεμίαν εἰδήσιν νὰ λάβῃ περὶ τούτου ἢ αὐλή. Ἄλλ' ὁ Τυρένιος τῷ ἀπεκρίθη ὅτι «τὸν εὐχαρίστει πολὺ διὰ τοῦτο, καὶ ὅτι, ἐνῶ πολλάκις ἐπέτυχε τοσαύτας περιστάσεις, καὶ δὲν ἔλαβεν οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ὄφελος, δὲν ἤθελε νὰ ἀλλάξῃ τὴν προτέραν του διαγωγὴν τῶρα εἰς τὰ γηράματα.»

Ἄλλοτε, ὅτε ὁ Τυρένιος ἐξεστράτευσεν εἰς Γερμανίαν, πόλεως τινος οἱ κάτοικοι, οἵτινες εἶχον μείνει οὐδέτεροι, νομίσαντες ὅτι ὁ στρατὸς αὐτοῦ σκοπὸν εἶχε νὰ διέλθῃ διὰ τῆς πόλεως των, τῷ προσέφεραν ἑκατὸν χιλιάδας δίστηλα, παρακαλοῦντές τον νὰ λάβῃ ἄλλον δρόμον. Ἄλλ' ὁ Τυρένιος· «Μὴ φροντίζητε, ἀπεκρίθη εἰς αὐτοὺς, ὁ δρόμος μου εἶναι ἄλλος· πάρετε ὅμως τὰ χρήματά σας, διότι δὲν δύναμαι μὲ ἐλευθέραν συνείδησιν νὰ τὰ λάβω.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΔΙΑΦΘΟΡΙΑΣ.

Ἀριστείδου.

Ὅτε Ἀριστείδης ὁ Ἀθηναῖος ἔχρινέ ποτε δύο ἰδιώτας, ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν θέλων νὰ τὸν σύρῃ ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὸ μέρος του, τῷ εἶπεν ὅτι ὁ ἀντίδικός του ὠμίλησε πολλὰς ὕβρεις καὶ συκοφαντίας κατὰ τοῦ Ἀριστείδου. Ἄλλ' ἐκεῖνος· « Λέγε, καλέ μου ἄνθρωπε, τῷ εἶπε, τί κακὸν ἔκαμεν εἰς σέ, διότι ἐγὼ τώρα διὰ τὸν ἑαυτὸν σου τὸν κρίνω, καὶ ὄχι διὰ τὸ τί εἶπε καὶ τί ἔκαμε δι' ἐμέ. »

Θεμιστοκλέους.

Ὁ περίφημος ποιητὴς Σιμωνίδης διατρίβων ἐν Ἀθήναις, ἐζήτησε παρὰ τοῦ Θεμιστοκλέους, στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων, νὰ τῷ ἐκτελέσῃ ἀδικόν τινα κρίσιν. Ἄλλ' ὁ Θεμιστοκλῆς· « Οὔτε σὺ, τῷ ἀπεκρίθη, Σιμωνίδη, ἐμπορεῖς νὰ γίνῃς ἀξιόλογος ποιητὴς, ἂν κάμνῃς τοὺς στίχους σου χωρὶς μέτρα, οὔτ' ἐγὼ καλὸς ἄρχων, ἂν κάμνω ἀδικούς χρिसολογίας. »

Νικοστράτου.

Ἀρχίδαμος, ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπροσπάθει νὰ καταπέσῃ τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀργείων Νικόστρατον νὰ τῷ προδώσῃ μικρὸν τινα τόπον, καὶ πρὸς ἀνταμοιβὴν τῷ ἔτασεν ἀρετὴν ποσότητα χρημάτων, καὶ γυναῖκα ὁποῖαν ἀπὸ τὰς Λακεδαιμονίας θέλῃ, παρεκτὸς μόνον τῶν ὄσαι κατήγοντο ἀπὸ βασιλικὸν γένος. Ἄλλ' ὁ Νικόστρατος ἀπέβριψε τὴν πρότασιν ταύτην, καὶ μετ' ἀγανακτήσεως· « Ἀρχίδαμε, τῷ εἶπε, μὲ φαίνεσαι ὅτι δὲν εἶσαι τῶνόντι ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλέους, διότι ἐκεῖνος μὲν περιήρχετο καὶ ἐπαίδευε τοὺς καχοὺς, σὺ δὲ ἐξ ἐναντίας τοὺς καλοὺς θέλεις νὰ κάμῃς καχοὺς. »

Κάτωνος.

Γναῖος Πομπήιος, ὑπάτος τῶν Ῥωμαίων, ἐπιστρέψας νικητὴς ἐκ τίνος ἐκστρατείας, ἐπειδὴ οἱ συμπολιταὶ του τὸν ἐδέχοντο μετὰ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μεγάλης περιποιήσεως, και πολλήν τῷ ἐδείκνυον εὐνοίαν, ἐστοχάσθη φυσικῶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν ἤθελον τῷ ἀρνηθῆ και πᾶν ὅ,τι ἤθελε ζητήσει. Ὅθεν και ἐπειδὴ δὲν τῷ ἐπετρέπετο νὰ φανῆ αὐτὸς εἰς τὴν πόλιν πρὶν κάμῃ τὴν διὰ τὰς νίκας του συνήθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐπίδειξιν, πέμψας ἐμήνυσεν εἰς τὴν Σύγκλητον νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑπάτων, διότι εἶχε και οὗτος κατὰ νοῦν νὰ συμπαρευρεθῆ εἰς αὐτήν.

Κάτων ὁ Νεώτερος ὅμως, ἀγαθὸς και φιλελεύθερος πατριώτης, οὐχὶ ὅτι ἐστοχάζετο ὅτι ἡ ἀναβολὴ ἦτο μέγα τι, ἀλλὰ θέλων νὰ κόψῃ τὴν ἀπόπειραν και τὰς ἐλπίδας τοῦ Πομπηίου, μόνος ἤναντιώθη γενναίως και κατέπεισε και τὴν Βουλὴν νὰ ἀλλάξῃ γνώμην.

Τοῦτο ἐπέειραξε μεγάλως τὸν Πομπηίου, και συλλογιζόμενος ὅτι, ἂν δὲν κάμῃ τὸν Κάτωνα ἰδικόν του δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ ἐπιτύχῃ τοὺς φιλοδόξους σκοποὺς του, ἐκάλεσε τὸν φίλον αὐτοῦ Μουνάτιον, και τὸν ἔστειλε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ μέρους του τὰς δύο ἀνεψιάς (ἡ κατ' ἄλλους τὰς κόρας) τοῦ Κάτωνος, τὴν μεγαλητέραν μὲν σύζυγον διὰ τὸν ἑαυτὸν του, τὴν δὲ νεωτέραν διὰ τὸν υἱόν του.

Ἐφοῦ ὁ Μουνάτιος ἀνέφερε τοὺς λόγους τούτους εἰς τὸν Κάωνα, και εἰς τὴν γυναῖκα και τὰς ἀδελφάς του, ἐκεῖναι μὲν μεγάλην ἔλαβον εὐχαρίστησιν νὰ συγγενεύσωσι μετὰ τοιοῦτου ἀνδρός, ὅστις τοσαύτην ἰσχὺν εἶχεν ἐν τῇ πόλει. Ἄλλ' ὁ Κάτων μηδὲν ἀπορήσας, οὔτε κἂν συλλογισθεὶς περὶ τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὡς ὑπὸ κεραινοῦ πληγείς· « Πήγαινε, ἐφώναξεν εὐθύς, πήγαινε Μουνάτιε, και εἶπέ πρὸς τὸν Πομπηίου ὅτι τὸν Κάωνα δὲν δύναται νὰ τὸν συλλάβῃ εἰς τὰς παγίδας του μὲ τὰς γυναῖκας, ἀλλὰ νὰ ἦναι μὲν ἡγαπημένος μὲ αὐτόν, τὸ στέργει μετὰ χαρᾶς, και θέλει τοῦ δείξει μάλιστα και φιλίαν πλέον πιστὴν ἀπὸ πᾶσαν συγγένειαν ἂν πράττῃ τὰ δίκαια, πλὴν ποτὲ δὲν θέλει δώσει ἐνέχυρα εἰς τὴν δόξαν του πρὸς βλάβην τῆς πατρίδος. »

Τοῦ υἱοῦ τοῦ Λατούρου.

Εὐγενής τις Γάλλος, Λατούρος καλούμενος, ἐλθὼν εἰς Λονδίνον ἐνυμφεύθη (εἰς δεῦτερον γάμον) μίαν τῶν ἀμφιπόλων τῆς βασιλείσεως τῆς Ἀγγλίας, και ἔγινεν ἱππότης τοῦ τάγματος τῆς Περικνημίδος. Τοῦτο τὸν ἔκαμε νὰ φανῆ ἀπιστος πρὸς τὴν πατρίδα του, διότι οἱ Ἀγγλοὶ, παραδώσαντες εἰς αὐτόν δύο πολεμικὰ πλοῖα, τὸν ἔπεμψαν νὰ καθυποτάξῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν των τὸ ἀκρωτήριο Σάβιλ τὴν μόνην θέσιν πλέον τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ Γάλλοι ἐν τῇ Ἀκαδα, τὸ 1628. Ἄμα ἐφθασεν ἐκεῖ ὁ Λατούρος, ἐξεύρων ὅτι ἀρχηγὸς ἐν Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τῷ φρουρίῳ ἦτον ὁ υἱὸς του, καὶ ἀποβὰς εἰς τὴν γῆν, ὑπῆγε μόνος πρὸς αὐτὸν καὶ ἤρχισε νὰ ζητῇ νὰ τὸν ἐκθαμβώσῃ, παριστῶν εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόληψιν τὴν ὁποίαν ἔχαιρεν ὁ ἴδιος εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Λονδίνου, καὶ νὰ τὸν κολακεύῃ ὅτι ἤθελε λάβει καὶ αὐτὸς τὰς μεγαλητέρας θέσεις ἂν παρεδίδετο ἐκουσίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἄλλ' ὁ νέος ἤκουσε μετ' ἀγανακτήσεως μεγάλης καὶ καταφρονήσεως τοῦ πατρὸς του τὰς προτάσεις, καὶ ὡς οὐδόλως ἐπλανήθη ὑπὸ τῶν κολακειῶν του, οὕτως οὐδὲ τὰς ἀπειλάς αὐτοῦ ἐδειλίασεν, ἀλλὰ καὶ ἀπέχρυσε μάλιστα τὴν ἐφοδὸν τῶν Ἀγγλῶν μετὰ τῆς ἰδίας γενναιότητος, δι' ἧς καὶ τὴν ἀρετὴν του ἐπροστάτευσεν.

Ὁ Λατοῦρος εὐρέθη νῦν εἰς δεινοτάτην θέσιν, διότι οὔτε εἰς τὴν Γαλλίαν ἠδύνατο, οὔτε εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐτόλμα νὰ ἐπιστρέψῃ· ὅθεν καὶ παρεκάλεσε τὸν υἱὸν του νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν Ἀκαδίαν. Ἄλλ' ὁ νέος τῷ ἀπεκρίθη, ὅτι εἶχε μὲν εὐχαρίστησιν νὰ τὸν δεχθῇ, καὶ νὰ τὸν περιποιηθῇ καθ' ὅλα, πλὴν καὶ ὅτι οὐδέποτε ἔστεργεν ἢ οὔτος ἢ ἡ σύζυγός του νὰ ἔμβωσιν εἰς τὸ φρούριόν του. Καί τοι δ' ἡ πρότασις αὕτη ἦτο σκληροτάτη, ὁ Λατοῦρος ἐξ ἀνάγκης τὴν παρεδέχθη. Ἄλλὰ καὶ πάλιν ὁ υἱὸς του διὰ τῶν συχνῶν ἐπισκέψεων καὶ τῆς φροντίδος ἣν ἐδειξεν, ἀνεκούφισεν, ὅσον οἶόν τε, τὴν ἄλλως αὐστηρὰν ταύτην ἀπαγόρευσιν.



ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΤΙΜΙΟΤΗΤΟΣ.

Ῥηγούλου.

Κατὰ τὸ 264 Π. Χρ. ψηφίσαντες οἱ Ῥωμαῖοι στρατηγὸν τὸν Μ. Ἀπτίλιον Ῥηγούλου, ἐκήρυξαν πόλεμον κατὰ τῶν Καρχηδονίων. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οὗτοι ἐπήγαγον μεγάλην φθοράν· ἀλλ' εἶτα ἡ τύχη ἀπροσδοκῆτως ἐσράφη πρὸς ὄφελος τῶν Καρχηδονίων, καὶ οὐχὶ μόνον ἐνίκησαν τοὺς Ῥωμαίους κατὰ κράτος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν Ῥηγούλου συλλαβόντες αἰχμάλωτον εἰς ὑπόγειον ἔρριψαν φυλακὴν. Τοῦτο ὁμως οὐδόλως ἐταπείνωσε τοὺς Ῥωμαίους, ἀλλ' ἐξηκολούθουν ἐπιμόνως τὸν πόλεμον, καὶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἔφεραν τοὺς Καρχηδονίους, ὥστε ἐβιάσθησαν οὗτοι τελευταῖον νὰ ζητήσωσι τὴν εἰρήνην, ἣ νὰ κάμωσιν ἀλλαγὴν κἂν τῶν αἰχμαλώτων.

Ἐφριναν δ' ἀρμοδιώτατον εἰς τοῦτο νὰ πέμψωσι μετὰ ἰδικῶν των πρέσβων τὸν Ῥηγοῦλον, ὅστις ἐπειδὴ τέσσαρα ἔτη ἔμεινεν εἰς τὴν φυλακὴν, ἀναμφιβόλως ἠλπίζον ὅτι ἤθελε προσπαθῆσαι νὰ καταπέισῃ τοὺς συμπατριώτας του νὰ στερῶσιν εἰς ὅ,τι αὐτοὶ ἤθελον ὑπεχρέωσαν ὅμως αὐτὸν νὰ δώσῃ πρὶν τὸν λόγον του, ὅτι ἂν δὲν ἐπετύγγανε, θὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν του.

Ἀναχωρήσας λοιπὸν ὁ Ῥηγοῦλος ἐκ τῆς Καρχηδόνας, ἔφθασεν εἰς τὰ τεῖχη τῆς Ῥώμης, ὅπου ὁ λαὸς ἐξῆλθε νὰ τὸν προὔπαντήσῃ μετὰ μεγάλης χαρᾶς· ἀλλ' οὗτος δὲν ἠθέλησε νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν πόλιν, οὔτε νὰ ἴδῃ καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδιά του, ὁμολογῶν μάλιστα μετὰ πόνου τῆς καρδίας του, ὅτι ἐπειδὴ δὲν ἦτο πλέον πρὸ πολλοῦ ἐλεύθερος κάτοικος τῆς Ῥώμης, ἀλλὰ τῶν Καρχηδονίων αἰχμάλωτος, ἦτο διὰ τοῦτο ἀνάξιος νὰ συμμεθέξῃ τῶν ἀγαθῶν ἅτινα οἱ συμπατριῶταί του ἀπήλαυν.

Ἀφοῦ ἡ Σύγκλητος, κατ' αἴτησιν αὐτοῦ, ἐξῆλθε τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, ὁ δὲ Ῥηγοῦλος τῇ ἀνέφερε τὰς προτάσεις τῶν Καρχηδονίων, πάντες μὲν, ὡς βεβαρυμένοι ὑπὸ τοῦ πολέμου, (ὅστις διήρκεσεν ὑπὲρ τὰ ὀκτῶ ἔτη), ἐδέχθησαν αὐτάς εὐχαρίστως, θέλοντες μάλιστα νὰ λάβωσι καὶ τοὺς ἀξιολογωτέρους των ἀξιωματικοὺς οἵτινες ἦσαν εἰς τῶν Καρχηδονίων τὰς χεῖρας· ἔμενε δὲ μόνον νὰ ἀκούσωσι καὶ τοῦ Ῥηγοῦλου τὴν γνώμην· ἀλλ' οὗτος μετὰ μεγάλης ἀπάντων ἐκπλήξεως τοὺς παρεκίνησε νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν πόλεμον, βεβαιῶν αὐτοὺς ὅτι οἱ καλῆτεροι ἀξιωματικοὶ τῶν Καρχηδονίων ἦσαν αἰχμάλωτοι ἐν τῇ Ῥώμῃ, ἐνῶ πολλὰ ὀλίγοι Ῥωμαῖοι ἦσαν ἐν Καρχηδόνι, καὶ ὅτι χρήματα σχεδὸν δὲν ἔμειναν εἰς αὐτούς· τοὺς ἐνουσίασε δ' ἔτι μᾶλλον, ἐνθυμίζων αὐτοῖς ὅτι οἱ προπάτορές των ἂν δὲν ἐνίκων, οὐδέποτε ἔκλειον εἰρήνην, καὶ ὅτι τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος ἀπῆτει νὰ μὴ ὑποχωρήσωσιν εἰς τὰ ζητήματα τῶν ἐχθρῶν.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Ῥηγοῦλου τοσοῦτον μεγάλην ἐντύπωσιν ἀπετέλεσαν εἰς τὰς καρδίας τῶν Ῥωμαίων, ὥστ' ἀπέβριψαν μετὰ καταφρονήσεως τὰς προτάσεις τῶν Καρχηδονίων, ἐσκέπτοντο δὲ τῶρα μόνον πῶς νὰ σώσωσιν αὐτὸν, ὅστις τοσοῦτον ὠφελίμους διὰ τὴν πατρίδα παρέσχε νοουθεσίας. Τελευταῖον ἡ σύγκλητος καὶ οἱ φίλοι ἀπεφάσισαν νὰ τὸν κρατήσωσι· πλὴν οὗτος, μὴ θέλων νὰ παραβῆ τὸν λόγον του, δὲν ἔστερξε νὰ μείνῃ, ἀλλὰ φυλάττων τὴν ὑπόσχεσιν ἣν ἔδωκεν εἰς τοὺς Καρχηδονίους, ἀπῆλθεν ἀμέσως εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν του.

Οἱ Ῥωμαῖοι συγγραφεῖς διηγοῦνται ὅτι, ὅτε ὁ Ῥηγοῦλος ἔφθασεν εἰς Καρχηδόνα, διὰ σκληροτάτων βασάνων αὐτὸν ἐτιμώρησαν, διό-

Ἦτο λοιπὸν ἠναγκασμένος ὁ Σαῖν-Λούκας μετὰ λύπης νὰ ἐκτελέσῃ τὴν προσταγὴν, ἂν ἀπροσδόκητόν τι συμβεβηκὸς δὲν ἤθελε σώσει τὸν Αὐβιγναῖον

Οἱ Ῥυπελλῖται, συλλαβόντες αἰχμάλωτον μέγαν τινὰ ἀξιωματικὸν τῆς αὐλῆς, ἠπέιλουν ὅτι ἤθελον τὸν ρίψει εἰς τὴν θάλασσαν ἂν ἐστέλλετο ὁ Αὐβιγναῖος εἰς τὴν Βουρδιγάλλην. Ἐπὶ τῇ προφάσει δὲ ταύτῃ ὁ Σαῖν-Λούκας κρατήσας αὐτὸν, ἐλύτρωσε τὴν ζωὴν του.

Τυρεννίου.

Οἱ πλειότεροι Γερμανοὶ ἡγεμόνες ἐπραγματεύοντο προσωπικῶς μετὰ τοῦ περιφήμου Τυρεννίου διὰ τὰ ἴδια αὐτῶν συμφέροντα, μηδεμίαν ζητοῦντες ἐγγύησιν. Καὶ αἱ ὑποπτοὶ μάλιστα δημοκραταὶ ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν ἐν ἀσφαλείᾳ, ἅμα ἐδίδεν εἰς αὐτὰς τὸν λόγον του.

Ἐνῶ ποτε ἔφερε τὸν στρατὸν του πλησίον τῆς λίμνης Κωνσταντίας, φορολογῶν γαίας τινὰς τοῦ Αὐστριακοῦ οἴκου, οἱ Σουηκοὶ φοβηθέντες κατὰ τι μὴ, ἐπὶ προφάσει ὅτι πολεμεῖ τοὺς τόπους τοῦ αὐτοκράτορος, ἔμβη καὶ εἰς τοὺς ἰδικούς των ἐξαίφνης, ἐμήνυσαν εἰς αὐτὸν ὅτι « τοσαύτην ἐμπιστοσύνην εἶχον εἰς τὸ ἄτομον αὐτοῦ, ὥστε δὲν ἤθελον ἐτοιμάσει τελείως στρατεύματα, ἂν ἐβεβαίονεν αὐτοὺς ὅτι δὲν ἤθελεν ἐφορμήσει κατ' αὐτῶν, καὶ ὅτι πρὸς ἄλλον ἂν ἦτον, ἤθελον λάβει μεγάλας προφυλάξεις, ἀλλὰ μὲ αὐτὸν ἤρχοῦντο μόνον εἰς τὸν λόγον του. »

Ὁ δὲ Ῥαμσαῖς διηγεῖται ὅτι, ἐνῶ νύκτα τινὰ διέβαινεν ἀπὸ τῶν προμαχώνων τῶν Παρισίων, κλέπται τινὲς συλλαβόντες τὸν Τυρεννιον, ἀφῆρσαν ἀπ' αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι ἐκράτει, ἀφίνοντες αὐτῷ μόνον ἀδάμαντὰ τινὰ εἰς ὃν μεγίστην εἶχε κλίσιν, καὶ δι' ὃν ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς ἑκατὸν λουδοβίκια.

Τὴν ἐπαύριον εἰς αὐτῶν ἐτόλμησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἐκάθητο, κύψας δ' εἰς τὸ ὠτίον αὐτοῦ, καί τοι πλήθους παρόντος, καὶ ἀνεθυμίσας εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόσχεσίν του, ἀμέσως ἔλαβε τὰ ἑκατὸν λουδοβίκια. Ἰκανῶς δ' ἐκείνου ἀπομακρυνθέντος, ὁ Τυρεννιος ἀνέφερε τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς συγκαθημένους, καὶ πάντων ἐκπληκτομένων ἐπὶ τῇ πράξει ταύτῃ. « Δὲν πρέπει κανεὶς, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, νὰ παραβαίη τὴν ὑπόσχεσίν του. Ὁ τίμιος ἀνὴρ χρεωστεῖ νὰ φυλαττῇ τὸν λόγον του, ἂν τὸν δίδῃ καὶ εἰς ληστὰς. »

Τοῦ δουκὸς Λιρίας.

Μετὰ τὸν θάνατον Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. ἐπιτροπεύων ἐν Γαλλίᾳ ὁ δούξ Αὐρηλίας Φίλιππος, ἐβιάσθη, διὰ τοὺς δεσμοὺς οὓς εἶχε

μετὰ τῶν αὐλῶν τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Λονδίνου, νὰ πολεμήσῃ τὸν Φίλιππον Β΄, βασιλέα τῆς Ἰσπανίας, διὸ καὶ παρέδωκε τὴν κυβέρνησιν τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ εἰς τὸν πρωτοστράτορα Βερούικον. Οὗτος μαθὼν ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ δούξ Λιρίας, ἦτον εἰς τῶν Ἰσπανῶν τὸ στρατόπεδον, καὶ φοβούμενος μὴ, ὡς πολεμῶν κατὰ τοῦ πατρός του, δὲν ἤθελεν ἐκπληρώσει καλῶς τὸ χρέος του, τῷ ἔγραψε παρακινῶν αὐτὸν νὰ παρέχῃ εἰς τὴν πατρίδα, ἣν παρεδέχθη νῦν, ἀπάσας τὰ ἀπαιτουμένας ἀποδείξεις τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης του. Ἄλλ' ὁ νέος δούξ: « Ἐξεύρω, » τῷ ἀπεκρίθη, « νὰ συμβιβάσω τὰ χρέη μου· ὥστε τὸ χρέος τὸ ὅποιον ἔχω εἰς τὸν πρόξενον τῆς ζωῆς μου δὲν θέλει μὲ κάμει νὰ λησμονήσω τὸ πρὸς τὸν Κύριόν μου, τὸν βασιλέα τῆς Ἰσπανίας. Διότι πάντοτε ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς διδασκαλίας καὶ τὰ παραδείγματα ἀξιοσεβάστου πατρός, ὅστις οὐδέποτε θέλει ἐρυθριάσει ὅτι εἶμαι υἱὸς του. »

Γεωργῶ τινος.

Κατὰ τὸν ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον κατὰ τῶν Ἀγγλῶν, γεωργὸς τις, καλούμενος Στέδμαν, κατῴκει πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ἐπαρχίας Μασσακουσέτσης. Κατήγετο δ' ἐκ χρησιμωτάτης Ἀγγλικῆς οἰκογενείας, ἔλαβεν ἀνατροφὴν ἀξιόλογον, καὶ ἀπέκτησε λαμπρὰν περιουσίαν· ἀλλ' ὅ,τι ἐτίμα αὐτὸν ἐξόχως ἦτον ὁ σταθερώτατος ἐν γένει χαρακτήρ του, ἡ ἀκαμπτος ἀδιαφορία του καὶ ἡ πρὸς τὸν βασιλέα του ἀκλόνητος ὑπακοή του. Τοσαύτην δ' ἔχαιρεν ὑπόληψιν, ὥστε καὶ ὅτε ἡ σφοδρότατη κατὰ τοῦ βασιλέως ἀντιπάθεια κατεῖχε τὸ δημόσιον, ἀκόμη καὶ τότε ὠμολογεῖτο παρὰ πάντων, ὅτι ὁ γεωργὸς Στέδμαν, καὶ τοι βασιλικός, ἦτον εἰλικρινέστατος κατὰ τὰς δοξασίας του, πάντη πεπεισμένος ὡν ὅτι ἦσαν ὀρθόταται.

Ὁ στρατὸς τῶν Ἀγγλῶν κατέβαινε ἐκ βορρᾶ. Οἱ τε φίλοι καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς ἐπαναστάσεως ἐν μεγίστῃ εὐρίσκοντο ἀνησυχία· ἕκαστος δ' ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ ἰδίου αὐτοῦ κόμματος ἠγωνίζετο, οἱ μὲν ὑπὸ τὰς δημοκρατικὰς σημαίας συσσωρευόμενοι, οἱ δ' ὑπὸ τὰς τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας. Μεταξὺ τῶν δευτέρων ἦτο καὶ ὁ Στέδμαν. Ἀποφασίσας λοιπὸν οὗτος νὰ πολεμήσῃ, ἀπεχαιρέτησεν εἰλικρινῶς τὴν ὠραιότατην αὐτοῦ σύζυγον, ἐνηγκαλίσθη τρυφερῶς τὰ δίδυμα τέκνα του, υἱὸν καὶ θυγατέρα, καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππου ἀνεχώρησε.

Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Βώμου, καθ' ἣν οἱ Ἀγγλοὶ ἠττήθησαν, ἠγματολογήθη καὶ οὗτος ὑπὸ τοῦ νικητοῦ Στάρκ. Μηδὲν δὲ ἠφιοποιήθη ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ζητήσας νὰ κρύψη τὸ ὄνομα καὶ τὸν χαρακτῆρά του, ἅτινα ταχέως ἐγνωρίσθησαν, ἐφυλακίσθη ὡς προδότης.

Τινὲς τῶν συναιχμαλώτων κατὰ τινα νύκτα διορύξαντες μέρος τῆς φυλακῆς, ἐξύπνησαν αὐτὸν λέγοντες· « Σήκω, ἐλευθερώσου· ἐκάμαμεν χαλάστραν, διὰ τῆς ὁποίας ἐμπορεῖς καὶ σὺ νὰ φύγῃς. » Ἀλλὰ πόσον ἐξεπλάγησαν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, ἰδόντες ὅτι διόλου δὲν ἔσπεργε νὰ ἐξέλθῃ τῆς φυλακῆς.

Καὶ ἠγωνίσθησαν μὲν ἐπιμόνως νὰ τὸν καταπέισωσι, παριστῶντες εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ ζωὴ του ἐκινδύνευεν, ἀλλ' ἐκεῖνος μόνην αὐτοῖς ἀπάντησιν εἶδεν, ὅτι ἦτον ἄνθρωπος ἀληθινὸς καὶ πιστὸς ὑπῆκοος τοῦ Γεωργίου Γ', καὶ ὅτι προετίμα τὴν ἀγχόνην, παρὰ νὰ ἔχθῃ ἐκ τῆς ὁπῆς ταύτης διὰ νυκτός, καὶ νὰ δραπετεύσῃ φοβούμενος τοὺς ἀντάρτας. Τὸ ἀμετάθετον δὲ καὶ οὔτοι τῆς γνώμης αὐτοῦ βλέποντες, ἠναγκάσθησαν νὰ τὸν ἐγκαταλείψωσι μετ' ἀπορίας ἅμα καὶ δυσαρεσκείας.

Ἐφθασεν ἐπὶ τέλους ὁ καιρὸς νὰ δικασθῇ ὁ αἰχμάλωτος, ἐξήκοντα δὲ περίπου μίλλια ἀπέειχεν ἡ πόλις, ἐν ἣ συνεδρίαζε τὸ δικαστήριον. Ὁ Στέδμαν παρέστησεν εἰς τὸν μέλλοντα νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸν ὑπάλλληλον, ὅτι οικονομικώτερον καὶ εὐκολώτερον ἦτο νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ πεζὸς κοὶ μόνος.

— Ἀλλ' ἄν, κύριε, εἶπεν ὁ δικαστικὸς ὑπάλλληλος, προτιμῆσθαι τὴν ἀσφάλειαν παρὰ τὴν τιμὴν σου, καὶ δραπετεύσῃς εἰς τὸ Βρετανικὸν στρατόπεδον;

— Ἐνόμιζα, ἀπεκρίθη ὁ τίμιος γεωργὸς, ἐρυθριῶν ἐκ τῆς ἀγανακτήσεως, ὅτι ἐλάλουν πρὸς ἄνθρωπον ὅστις μὲ ἐγνώριζε.

— Καὶ τῶνόντι, σὲ γνωρίζω, εἶπεν ὁ ὑπάλλληλος· ἐλάλησα ὁμῶς ἀστεϊζόμενος· πράξε ὅπως ἀγαπᾷς· μετὰ τρεῖς ἡμέρας σὲ περιμένω εἰς τὴν πόλιν. . . .»

Ὁ γεωργὸς τὴν προδιορισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ἦτον ἀκριβῶς παραδεδομένος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὑπαλλήλου.

Παραστάς ὁ ἀγαθὸς Στέδμαν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἐπέμενε νὰ διηγηθῇ κατὰ πλάτος καὶ ἀπροκαλύπτως τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ὅτε ὁ συνήγορος αὐτοῦ ἠθέλησε νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τινῶν τεχνικῶν ὄρων, τὸν ἐπέπληξεν ἀποτόμως, λέγων ὅτι τὸν εἶχε μισθώσει ὄχι διὰ νὰ ψευσθῇ, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ εἴπῃ ἅπασαν τὴν ἀλήθειαν.

— Ποτὲ, λέγει ὁ συνήγορος, ποτὲ δὲν εἶδα τόσῃν ἀδιαφορίαν, τόσῃν πίστιν καὶ τιμιότητα. Ἡ φιλαλήθεια ἐβασίλευεν εἰς τὴν ψυχὴν του ὡς αἴσθημα καὶ αὐτῆς τῆς φιλοζωίας ἀνώτερον. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν δικαστῶν εἶδα τὰ δάκρυα. Ποτὲ, οὔτε πρὶν, οὔτε

μετὰ ταῦτα τόσον ἠγωνίσθην διὰ πελάτην. Συνηγόρευσα δι' αὐτὸν ὡς νὰ συνηγόρευα διὰ τὴν ἰδίαν μου ζωὴν. Καὶ ἐκίνησα μὲν εἰς δάκρυα, ἀλλὰ διόλου δὲν ἴσχυσα νὰ μετατρέψω τὴν κρίσιν ἀνδρῶν, οἵτινες ὠδηγοῦντο μᾶλλον ἀπὸ τὸ αἶσθημα τοῦ καθήκοντος παρά ἀπὸ τὰς συμπαθητικὰς ὁρμὰς τῆς φιλάνθρωπίας.

Ὁ Στέδμαν λοιπὸν κατεδικάσθη. Ἐγὼ εἶπα ὅτι ἂν ἐζήτηι συγχώρησιν, ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ τὴν λάβῃ· ἔγραψα μάλιστα ἱκετήριον ἀναφορὰν καὶ τὸν παρεκίνησα νὰ τὴν υπογράψῃ, ἀλλὰ κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἔσπευξε. Δὲν ἔπραξα ἄλλο τι, μοὶ ἀπεκρίθη, εἰμὴ ὅ,τι ἔκρινα χρέος μου. Μόνον ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὸν βασιλέα μου ἐμπορῶ καὶ πρέπει νὰ ζητήσω συγχώρησιν· ἀλλὰ τὸ θεωρῶ ὡς ὑπόκρισιν νὰ ζητήσω συγχώρησιν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τούτους διὰ πράξιν, τὴν ὁποίαν προθύμως ἤθελα κάμει, ἂν εἰς ὁμοίαν εὐρισκόμην περίστασιν. Ὅχι, ὄχι! Διόλου δὲν στέργω νὰ υπογράψω αὐτὴν τὴν ἀναφορὰν. Ἄν αὐτὸς ὁ λεγόμενος ἀγὼν τῆς Ἀμερικανικῆς ἐλευθερίας ἀπαιτῆ τὸ αἷμα τιμίου ἀνδρός, διότι ἐξεπλήρωσε τὸ χρέος τὸ ὁποῖον ἠ συνείδησίς του τῷ ἐπέβαλεν, ἄς ἀποθάνω, ἄς γίνω θῦμα τοῦ ἀγῶνός των. Ὑπαγε, σὲ παρακαλῶ, καὶ εἰπέ εἰς τοὺς κριτὰς μου, ὅτι οὔτε τοὺς φοβοῦμαι, οὔτε καμμίαν ἐλπίδα ἔχω εἰς αὐτούς.

Βλέπων, ἐξακολουθεῖ λέγων ὁ συνήγορος, ὅτι οἱ ἀγῶνές μου ἀπέβησαν ἐπὶ ματαίῳ, ἀνεχώρησα πάντῃ ἀπηλπισμένος. Ἐπιστρέφων εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐπεσκέφθην κατὰ τύχην νέον τινὰ εὐφροστάτον εἰς τὴν ζωγραφικὴν, ὅστις περιώδευε πολλάκις σχεδιάζων διάφορα ἀντικείμενα καὶ θεὰς ἀξιολόγους. Ἐκ μιᾶς δὲ τῶν περιουσιῶν τούτων ἐπιστρέψας τότε ἐνησχολεῖτο ζωγραφίαν τινὰ ἐπεξεργαζόμενος. Μὲ ἠρώτησε τὴν γνώμην μου περὶ αὐτῆς. — Ὁραία εἶναι, τῷ ἀπεκρίθην· τὰ τρία δ' αὐτὰ πρόσωπα ἐκ φαντασίας ἄρα γε εἶναι ἢ ἀληθινά; — Ἀληθινά, εἶπε, καὶ ναὶ μὲν, εἶναι ὀλίγον καλλωπισμένα, ἀλλὰ πίστευσε ὅτι παριστῶσι ζωηρότατα τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα τοῦ δυστυχοῦς πελάτου σου Στέδμαν. Κατὰ τὴν περιήγησίν μου ἔτυχα νὰ ὑπάγω εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ σὲ βεβαιῶ ὅτι ὠραιότεραν δὲν εἶδα οἰκογένειαν τοιαύτην μητέρα δὲν εὐρίσκεις μεταξὺ χιλίων τοιούτων, καὶ τὰ τέκνα τῆς εἶναι ὡς δύο χερουβείμ.

— Εἰπέ με, ἀνέκραξα, ἐπιθείς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς ζωγραφίας, αἱ εἰκόνες αὐταὶ ὁμοιάζουν πιστῶς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα τοῦ Στέδμαν; Ἀποῦ δὲ μὲ διεβεβαίωσεν ὅτι, ὅσον τῷ ἐσυγχωρεῖτο νὰ κρίνῃ περὶ τῶν ἰδίων του ἔργων, ἦσαν ὀρθόταται τῶν παριστανόμενων εἰκόνες, μηδὲν ἄλλο ἐγὼ εἰπὼν, ἤρπασα τὴν ζωγραφίαν, καὶ μετ' αὐτῆς ἔσπευσα εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ πελάτου μου.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Τὸν ἤρα δεινῶς πάσχοντα ἐκ λύπης, καὶ τὸ πρόσωπον κεκαλυμμένον ἔχοντα διὰ τῶν χειρῶν. Ἔθεσα δὲ οὕτω τὴν ζωγραφίαν, ὥστε ἅμα ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ τὴν ἰδῇ. Ἄφεις δὲ καὶ τὴν ἱκετήριον ἀναφορὰν ἐπὶ τῆς ἐμπροσθεν αὐτοῦ τραπέζης, ἐξῆλθον. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἐπέστρεψα. Ὁ γεωργὸς ἔσφιγξε τὴν χειράμου καὶ τὰ δάκρυα ποταμηδὸν ἐπὶ τῶν παρειῶν αὐτοῦ ἔρρεον. Ἐρρίψε δ' ἐν βλέμμα εἰς τὴν ζωγραφίαν, καὶ ἕτερον εἰς τὴν ἀναφορὰν. Ἐνόησα ἀμέσως ὅτι εἶχεν ὑπογράψῃ τὸ ὄνομά του, καὶ λαβὼν αὐτὴν ἀνεχώρησα. Ἡ ζητουμένη χάρις ἐδόθη, καὶ ὁ Στέδμαν ἀπελύθη. »

Ἄραβος.

Τὸ ἀκόλουθον περὶ Ἄραβός τινος ἱστορίδιον ὁμοιάζει σχεδὸν καθ' ὅλα πρὸς τὸ διαθρυλληθὲν περὶ τοῦ Μιτυληναίου Πιττακοῦ, μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅμως ὅτι ἐκεῖνος μὲν, Ἕλληνας ὦν, καὶ εἰς τῶν διαφημιζομένων 7 σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐφάνη τοσοῦτον γενναῖος εἰς τὸν φονέα τοῦ υἱοῦ του μᾶλλον ἀπὸ αἰσθημα φιλανθρωπίας, καὶ διότι ἔκρινεν, ὡς ἔλεγεν, ὅτι συγγνώμη τιμωρίας ἀμείνων, ὁ δ' Ἄραψ, ἵνα φυλάξῃ μᾶλλον τὸν λόγον του, τὸ ὅποιον εἶναι μία τῶν κυριωτέρων ἀρετῶν τοῦ ἀραβικοῦ ἐν γένει λαοῦ.

Ἰσπανός τις ἰππότης, καταδιωκόμενος ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας, διότι εἶχε θανατώσει κατὰ τὴν ἑξαψιν τοῦ θυμοῦ του Μαῦρον τινὰ εὐγενῆ, ἐπήδησε, μηδενὸς αὐτὸν βλέποντος, εἰς τινὰ κῆπον, κατὰ τύχην εὐρεθέντα εἰς τὸν δρόμον του. Ὁ ἰδιοκτήτης, Μαῦρος καὶ αὐτὸς ὦν, ἔλαχε νὰ περιδιαβάξῃ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εἰς τὸν κῆπόν του.

Ὁ Ἰσπανός ἔπεσεν εὐθὺς εἰς τοὺς πόδας του, καὶ διηγηθεὶς τὸ συμβεβηκός, τὸν παρεκάλει μετὰ δακρύων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ τὸν κρύψῃ.

Ὁ Μαῦρος κινηθεὶς εἰς συμπάθειαν, γενναίως τῷ ὑπεσχέθη τὴν βοήθειάν του. Διὸ καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς ἀποκεχωρισμένον τι δωμάτιον ἐντὸς τοῦ κήπου, καὶ τὸν ἄφησεν ἐκεῖ, βεβαιῶν αὐτὸν ὅτι εὐθὺς ὅταν νυκτώσῃ, θέλει προσπαθῆσαι νὰ τὸν φυγαδεύσῃ.

Μετ' ὀλίγον ἔφεραν εἰς τὸν Μαῦρον τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ υἱοῦ του, καὶ ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ φονέως ἀμέσως ἐνόησεν ὅτι ἦτον ὁ Ἰσπανός τὸν ὅποιον ἐφύλαττεν. Ἐκρυψε τὴν φρίκην καὶ τὴν ὑποψίαν ἣν ἠσθάνετο, καὶ ἀποσυρθεὶς εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἔμεινεν ἐντὸς αὐτοῦ μέχρι τοῦ μεσονυκτίου. Μετὰ ταῦτα δ' ἔλθων μόνος εἰς τὸν κῆπον, ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ δωματίου, καὶ πλησιάσας εἰς τὸν ἰππότην « Χριστιανέ, τῷ εἶπεν, ὁ νέος τὸν

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὅποιον ἐφόνευσες ἦτον ὁ μονογενὴς μου υἱός. Διὰ τὸ ἐγκλημά σου τοῦτο ἀξίζεις νὰ παιδευθῆς σκληρότατα. Ἀλλὰ σὲ ἔδωκα ῥητῶς τὸν λόγον μου διὰ τὴν ἀσφάλειάν σου, καὶ δὲν καταδέχομαι νὰ παρῶ τὴν ἐλαχίστην ὑπόσχεσίν μου καὶ εἰς τὸν σκληρότατον ἐχθρόν μου. »

Ὁδηγήσας δ' εἶτα τὸν Ἰσπανὸν εἰς τὸν σταυλὸν του, καὶ δούς πρὸς αὐτὸν τὸν καλῆτερόν του ἡμίονον· « Πέταξε, τῷ εἶπε, μέχρις οὗ τὸ σκότος σὲ κρύπτει. Αἱ χεῖρές σου ἐβάφησαν μὲ αἷμα, ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος, καὶ ἐγὼ ταπεινῶς τὸν εὐχαριστῶ ὅτι φυλάττω ἀπαράβατον τὸν λόγον μου, ἀναθέτων εἰς αὐτὸν τὴν τιμωρίαν σου. »

Ἀλῆ-βέη.

Μέγας τις βασιλεὺς τῆς Περσίας, ὑποψιασθεὶς τὰς κολακείας τῶν περὶ αὐτόν, ἀπεφάσισε νὰ ἀποσυρθῆ ὀλίγον ἐκ τῆς αὐλῆς του, καὶ ἀγνώριστος νὰ περιέλθῃ μόνος τὰς ἐξοχὰς καὶ τὰς ἐπαρχίας του, ἐκ περιεργείας κινούμενος νὰ ἴδῃ τὸν λαόν του κατὰ τὴν φυσικὴν του ἀπλότητα ὁμιλοῦντα καὶ ἐργαζόμενον.

Ἐπὶ τοιοῦτῳ λοιπὸν σκοπῷ συμπαραλαβὼν καὶ τὸν εἰλικρινέστερον τῶν ὑπουργῶν του, διήλθε μετ' αὐτοῦ πολλὰ χωρία, ἐν οἷς ἰδὼν τοὺς κατοίκους πάντῃ παραδεδομένους εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀπλῶν καὶ ἀθῶων διασκεδάσεων, εἰς τοὺς χοροὺς καὶ τὰ εὐφρόσυνα παιγνίδια, ἐθαύμασεν, ὡς μὴ ἐλπίζων νὰ εὕρῃ τοσοῦτον μακρὰν τῆς αὐλῆς του τὰς ἀναπαυτικωτέρας καὶ εὐκολωτέρας ἡδονάς, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν τροφὴν των μάλιστα (ἦν ἐγεύετο καὶ αὐτὸς ἐνίοτε) πλειότερον εὐαρεστοῦσαν τὴν ὄρεξιν, παρὰ τὰ νοστιμώτερα φαγητά, ἐξ ὧν ἐγεμεν ἡ ἰδικὴ του τράπεζα.

Διερχόμενος δέ ποτε ἀνοσθόλιστόν τινα πεδιάδα, ὑπὸ μικροῦ ῥύακος καταβρεχομένην, ὑπὸ τὴν σκιάν πτελέας τινὸς ἀπήντησε νέον τινα βοσκόν, παίζοντα τὸν αὐλὸν πλησίον τοῦ βοσκιζομένου ποιμνίου του. Ὄνομάζετο δ' οὗτος Ἀλῆ-βέης, καὶ ἦτο νέος πεπροικισμένος ἐκ φύσεως δι' ὑψηλοῦ ἀναστήματος καὶ ὠραίας φυσιογνωμίας, καὶ κεκοσμημένος διὰ πολλῶν ἀξιολόγων προτερημάτων. Καίτοι δ' ἔστερεῖτο τῆς ἀπαιτουμένης ἀνατροφῆς, αἱ ἰδέαι του ἦσαν ἀφ' ἑαυτῶν ἀνεπτυγμένα. Συνδιαλεχθεὶς μετ' αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς, ἐθαύμασε μαθὼν ἐκ τῆς ἐλευθεροστομίας αὐτοῦ πολλὰ ἀποβλέποντα εἰς τοῦ λαοῦ του τὰ συμφέροντα, ἅτινα ὅμως οὐδέποτε ἀνεκάλυπτον αὐτῷ οἱ αὐλικοὶ του. Ἐμειδία ἐνίοτε βλέπων τὴν ἄκακον ἀπλότητα τοῦ νέου τούτου, ὅστις ἐλευθέρως καὶ ἀνευ τροποποιήσεων ἔδιδε τὴν γνώμην του, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν αὐλικόν του

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

« Βλέπω καλὰ, ἔλεγεν, ὅτι ἐπίσης καὶ εἰς τὰς ταπεινοτάτας κλάσεις τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὠραία καὶ εὐάρεστος ἡ φύσις, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ὑψηλοτάτους βαθμούς. Ποτὲ ἡγεμῶν δὲν μ' ἐφάνη ἀξιαγαπητότερος τοῦ νέου τούτου βοσκοῦ, ὅστις ζῆ μετὸ ποιμνιὸν του. Ποῖος πατὴρ δὲν ἠθέλε νομισθῆ εὐδαίμων, ἔχων υἱὸν μετ' αὐτὴν καλὴν μορφὴν καὶ μετ' αὐτὸν εὐαίσθητον ψυχὴν στολισμένον; καὶ δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἂν παιδευθῆ, θέλει τελειοποιήσῃ τὸ πνεῦμά του καὶ θέλει ἀναπτύξῃ μυρία προτερήματα, τὰ ὅποια θέλουν μετ' αὐτὸν χρησιμεύσει ἔπειτα. » Ἐπὶ τοιούτων δ' ἐλπίδων βασιζόμενος, τὸν παρέλαβε μετ' ἑαυτοῦ ἵνα τὸν διδάξῃ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς ἐλευθερίους τέχνας.

Εἰσελθὼν δ' ὁ Ἀλῆ-Βέης εἰς τὴν αὐλὴν, ἔμεινεν ἔκθαμβος κατ' ἀρχὰς διὰ τὴν λάμψιν τῆς, καὶ ὄλαι αἱ νέαι δι' αὐτὸν λαμπρότητες, καὶ ἡ τοσοῦτον ἀπροσδόκητος καὶ αἰφνίδιος μεταβολὴ τῆς τύχης του, ἐπροξένησαν τῶντι ἀποτελέσματά τινα εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸν χαρακτῆρά του. Ἄντὶ τῆς βάρβδου, τοῦ αὐλοῦ καὶ τῶν ποιμνικῶν φορεμάτων τὸν ἐνέδυσαν πορφυροῦν καὶ χρυσοκέντητον φόρεμα, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν του περιέθησαν ἀδαμαντοστόλιστον Κασκόλιον.

Ἐκαμε δ' εὐθὺς ταχυτάτας προόδους εἰς πᾶν εἶδος μαθήσεως, καὶ τοσοῦτον εὐκόλως αἱ ἰδέαι του ἀνεπτύχθησαν, καὶ τὸ πνεῦμά του ἐπληρώθη γνώσεων, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου κατέστη ἀξίος τῶν σπουδαιοτάτων ὑποθέσεων, καὶ ἀπήλαυσεν ἅπασαν τοῦ κυρίου του τὴν εὐνοίαν, ὅστις τὸν ἠγάπα κατ' ἐξοχὴν ὡς μαθητὴν του, καὶ ὅστις εὐρίσκων ἐν αὐτῷ ἐξαιρετὸν διὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ καὶ περιέργα κλίσειν, τὸν ἐτίμησε μετ' ὀλίγον ἀξιολογώτερον τῆς Περσίας ὑπουργημα, διορίσας αὐτὸν ἔφορον τῶν κειμηλίων του καὶ τῶν λοιπῶν πολυτιμοτέρων πραγμάτων τοῦ βασιλείου του.

Καὶ ἐνόσω μὲν ἕξ ὁ προσάτης τοῦ οὗτος βασιλεῦς, ὁ Ἀλῆ-Βέης ἔχαιρε τὴν εὐνοίαν, ἥτις καθ' ἑκάστην ἐπηύξανεν. Ἄλλ' ἐν τοσούτῳ κατ' ὀλίγον προχωρῶν εἰς τὴν ἡλικίαν, ἤρχισε νὰ ἐπιθυμῆ τὴν προτέραν του κατάστασιν, καὶ τῆς πρώην μονήρους ζωῆς του ἡ ἰδέα ἤρχετο συνεχῶς εἰς τὴν μνήμην του.

« Εὐτυχεῖς ἀθῶαι ἡμέραι, ἔλεγε πολλάκις καθ' ἑαυτὸν, ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας ἀπελάμβανα τὴν καθαρὰν χαρὰν ἀμικτον ἀπὸ κόπου καὶ ἀνησυχίας. Γλυκύτεραι τῆς ζωῆς μου ἡμέραι, ὅστις σὰς ἀφῆρσεν ἀπ' ἐμέ, διὰ νὰ με δώσῃ ὄλα τὰ πλοῦτη τὰ ὅποια ἔχω τῶρα εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, μετ' ἐστέρησεν ἀπ' ὄλα μου τὰ ἀγαθὰ. Εἰς τὸν βασιλικὸν μου οἶκον δὲν σὰς ἐξαναεὐρίσκω πλέον. Μακάριοι καὶ τρισμακάριοι, ὅσοι δὲν ἐγνώρισαν τὴν ἀθλιότητα τῆς αὐ-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λης τῶν βασιλέων! Μολονότι ἐδῶ ὄλαι μου αἱ ἐπιθυμίαι ἐκπληροῦνται, ὥστε νὰ μὴ ἔχω καιρὸν νὰ θελήσω πλειότερα, ὄλαι μου αἱ αἰσθήσεις εὐαρεστοῦνται καὶ ἡ φιλαυτία μου ἀπολαμβάνει τὸ σέβας ὀλοκλήρου λαοῦ καὶ τὰ βλέμματα Μεγάλου Μονάρχου, καὶ ὁμως ὄλαι μου αὐταὶ αἱ ἀδιάκοποι ἡδοναὶ δὲν ἔχουν τὴν ἡδύτητα οὐδ' ἐνὸς μόνοῦ αἰσθήματος τῶν ὅσα ἀπελάμβανα, ὅτε κατὰ τὴν αὐγὴν τῶν ὠραίων ἡμερῶν ἔμβαινα περὶ τὰ χαράγματα εἰς τὴν πεδιάδα, ὀδηγῶν τὸν πιστὸν σκύλον μου καὶ τὸ ποίμνιόν μου! Ἄλλὰ τί ἤθελα γίνεαι ἄρα γε ἂν ὠμοίαζα μέ τινας αὐλικούς, τοὺς ὁποίους βλέπω ὠχρούς καὶ καταναλισχομένους ἀπὸ ἀκόρεστον φιλοδοξίαν! »

Ἄλλ' ὁ τοσοῦτον ὀλίγον αἰσθανόμενας τὰς ἡδονὰς τῆς αὐλῆς Ἄλῃ-Βέης δὲν ἤργησε νὰ δοκιμάσῃ καὶ τὰς πικρίας τῆς. Ὁ γέρον Μονάρχης, ὅστις τὸν ἠγάπα, ἀπέθανε καὶ τὸν διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ, οἱ δ' αὐλικοί, φθονοῦντες αὐτὸν διὰ τὴν εὐνοίαν ἣν ἀπελάμβανε παρὰ τοῦ πρώην βασιλέως, ἀμέσως ἐπεχειρίσθησαν νὰ τὸν ἀμαυρώσωσι καὶ νὰ τὸν διαβάλωσι δολίως, κάμνοντες αὐτὸν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ Ἄλῃ Βέης κατεγράσθη τῆς πίστεως ἣν ὁ πατήρ του ἔδωκεν εἰς αὐτὸν, συναγαγὼν ἄπειρα πλοῦτη, καὶ σφετερισθεὶς πολλὰ πολύτιμα πράγματα ἐμπιστευθέντα εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Ὁ βασιλεὺς, ὡς νέος, ἐπίστευσε, φανταζόμενος μάλιστα ὅτι ἦτο ἰκανὸς νὰ κάμῃ μεταρρύθμισιν εἰς ὅσα ὁ πατήρ του ἔπραξεν.

Ἴνα δ' εὖρῃ εὐλογοφανῆ αἰτίαν νὰ ἐξώσῃ τὸν Ἄλῃ Βέην ἐκ τοῦ ὑπουργήματός του, διὰ συμβουλῆς τῶν αὐλικῶν του τὸν διέταξε νὰ φέρῃ τὸ ἀδαμαντοστόλιστον κιβώτιον, ὅπερ ὁ βασιλεὺς πατήρ του ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τοὺς πολέμους. Ἐπειδὴ δ' ἔλειπον ἐξ αὐτοῦ οἱ πολύτιμοι λίθοι, ὁ Ἄλῃ Βέης ἤθελε νομισθῆ ἔνοχος τῆς κλοπῆς ἐξάπαντος, ἂν δι' ἀξιοπίστων μαρτυριῶν δὲν ἀπεδείκνυεν εἰς τὸν βασιλέα ὅτι ἐλήφθησαν παρὰ τοῦ πατρός του, καὶ πρὶν ἀκόμη αὐτὸς ἔμβῃ εἰς τὴν ὑπουργίαν του.

Διὸ καὶ οἱ αὐλικοί του καταισχυθέντες, ἐπηύξησαν ἔτι μᾶλλον τὸν φθόνον των, κατατρέχοντες τὸν ἀγαθὸν τοῦτον ἄνδρα, ὃν παντοίοις τρόποις ἤθελον νὰ ἐξολοθρεύσωσι, καὶ ἄλλην ἔδωκεν συμβουλήν εἰς τὸν βασιλέα, νὰ τὸν προστάξῃ ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν νὰ τῷ παρουσιάσῃ πάντα ἐν γένει τὰ κειμήλια ὧν φύλαξ ὑπῆρξε.

Παρευρεθεὶς ὁμως ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἀναθεώρησιν ταύτην, καὶ ἰδὼν ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἀκριβῶς καὶ κατὰ τάξιν τεθειμένα, ἐθαύμασε τὴν πίστιν τοῦ Ἄλῃ-Βέη, καὶ ἤρχισε νὰ ἀγριοκυτάξῃ ἤδη τοὺς κατηγοροῦς του. Ἄλλ' ἐκεῖνοι, δεῖξαντες πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ταμείου σιδηρᾶν τινα θύραν διὰ χονδροτάτων μο-
Ψηφιοποίηθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

χλῶν κεκλεισμένην· « Εἰς αὐτὴν τὴν θύραν, τῷ εἶπον, ὁ Ἀλῆ-Βέης ἔχει κρυμμένους τοὺς θησαυροὺς τοὺς ὁποίους ἔκλεψεν ἀπὸ τὸν πατέρα σου. »

Ὁ βασιλεὺς διέταξεν εὐθὺς νὰ τῷ ἀνοίξῃ καὶ ἐκεῖνον τὸν θάλαμον, πλὴν ὁ Ἀλῆ Βέης, πεσὼν εἰς τοὺς πόδας του, ἤρχισε νὰ τὸν παρακαλῇ νὰ μὴ τὸν φερῆσῃ τὸ μόνον ἀγαθὸν τὸ ὅποῖον, ὡς ἔλεγεν, εἶχεν ἐπὶ τῆς γῆς· « Δὲν εἶναι δίκαιον, τῷ εἶπεν, εἰς μίαν στιγμὴν νὰ μὲ ἀφαιρέσῃς ὅ,τι ἔχω εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, ἀφοῦ τόσα ἔτη ἐδούλευσα πιστῶς τὸν πατέρα σου. Λάβε ὅ,τι μ' ἔδωκεν, ἀλλ' ἄφες με ὅ,τι ἔχω ἐδῶ περικλεισμένον. »

Οἱ αὐλικοὶ, ἀκούοντες τοὺς λόγους τούτους, ἔχαιρον ἐνδομύχως καὶ ἡ ἀντιστασίς του αὐτῆ ἐπῆρξεν ἐτι μᾶλλον τὰς ὑποφίας τοῦ βασιλέως, ὅσιν πλήρης θυμοῦ τὸν ἐβίασε δι' ἀπειλῶν νὰ ὑπακούσῃ.

Ἀλλὰ πόσον μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς καὶ τῶν ἐχθρῶν του καὶ τοῦ βασιλέως, ὅτε εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον δὲν εἶδαν ἄλλο τι εἰμὴ μίαν ράβδον μόνον, ἓνα αὐλὸν καὶ τὰ ποιμενικὰ φορέματα, ἅτινα ἄλλοτε ἐφόρει ὁ Ἀλῆ-Βέης, καὶ ἅτινα κάποτε ἐπεσκέπτετο, ἀναπολῶν καθ' ἑαυτὸν τὴν προτέραν του κατάστασιν.

« Μέγιστε βασιλεῦ! τῷ εἶπεν, ἰδὲ τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας μου εὐτυχίας. Ὁ θησαυρὸς οὗτος μέλλει νὰ μὲ πλουτίσῃ ποτὲ, ὅταν σὺ μὲ ἀπογυμνώσῃς ἀπὸ ὅσα δύνασαι νὰ μὲ ἀφαιρέσῃς, διότι αὐτὰ εἶναι τὰ μόνιμα πλούτη τὰ ὅποια δὲν ἐμποροῦν ποτὲ νὰ ἐλλείψωσι, καὶ ἐξαρχοῦν ἀείποτε εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ γνωρίζοντος ν' ἀγαπᾷ τὴν ἀρετὴν καὶ νὰ εὐχαριστῆται εἰς τὰ ἀναγκαῖα, χωρὶς νὰ ταραττήται ἀνοήτως εἰς τὰ μάταια, καὶ τὰ ὅποια δὲν προσθέτουν κἀνὲν οὐσιῶδες αἴσθημα εἰς τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου! Σᾶς, ἀπλᾶ καὶ ἀκριβῆ ὄργανα τῆς εὐδαίμονος ζωῆς! Σᾶς μόνον θέλω, καὶ μὲ σᾶς ἀπεφάσισα νὰ ζήσω καὶ νὰ ἀποθάνω! Μέγιστε Βασιλεῦ! Σοὶ ἀποδίδω εὐχαρίστως ὅ,τι μ' ἔδωκεν ὁ πατήρ σου, φυλάττω μόνον ὅσα εἶχα πρὶν τὸν ἀκολουθήσω εἰς τὴν αὐλήν του. »

Ὁ βασιλεὺς συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν ἐκ τοῦ μεγάλου του θαυμασμοῦ, καὶ κατανοχθεὶς ἐκ τῆς ἀθωότητος τοῦ Ἀλῆ-Βέη, ἔρριψε τὴν ὀργὴν του κατὰ τῶν αὐλικῶν οἵτινες τὸν ἐξηπάτησαν, καὶ τοὺς ἐδίδωξεν ἐκ τῆς παρουσίας του. Τὸν δ' Ἀλῆ-Βέην ἐτίμησε μέγਾਲως διορίσας αὐτὸν πρωθυπουργόν του, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν ἀπέθανε, μένων πιστὸς εἰς τὸν βασιλέα του καὶ μηδεμίαν ζητήσας παρὰ τῶν ἐχθρῶν του ἱκανοποίησιν διὰ τὰ πραχθέντα. Εἰς δὲ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ ἀφῆκε μόνον τὰ ἀναγκαῖα νὰ ζήσωσιν εἰς τὴν ποιμενικὴν των ζωὴν, ἣν ἐθεώρει πάντοτε ὡς τὴν εὐδαιμονεσάτην πασῶν τῶν ἄλλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.
ΠΕΡΙ ΜΕΓΑΛΟΥΨΥΧΙΑΣ.

Λυκούργου.

Ότε Πολυδέκτης, ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ἐτελεύτησε κατὰ τὸ 900 Π. Χ., διεδέχθη αὐτὸν κατὰ νόμον ὁ ἀδελφός του Λυκούργος, ὡς μὴ ἔχοντος ἐκείνου παιδίον. Ἀφοῦ ὅμως μετ' ὀλίγον ἐδημοσιεύθη ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ ἀποθανόντος ἦτο ἐγκυος, διεκήρυξεν ἀμέσως ὁ Λυκούργος ὅτι ἡ βασιλεία ἀνήκεν εἰς τὸ παιδίον, ἂν ἦτο ἄρρην, οὗτος δ' ἐν τῷ μεταξὺ ἐκυβέρνα ὡς ἐπίτροπος.

Ἐν τούτοις ἡ γυνή, ὑπὸ φιλοδοξίας κινουμένη, πέμψασα κρυφίως, ἐπρότεινεν εἰς τὸν Λυκούργον ὅτι, ἂν ἤθελε νὰ τὴν λάβῃ σύζυγον, ἦτο ἔτοιμος αὕτη νὰ κάμῃ τρόπον νὰ ἀποβαλθῇ τὸ παιδίον, ὥστε νὰ βασιλεύσῃ ἐκεῖνος εἰς τὴν Σπάρτην.

Ἄλλ' ὁ Λυκούργος βδελυχθεὶς τὴν ἀχρειότητά της, εἰς τὸν λόγον μὲν αὐτῆς οὐδεμίαν ἔδειξεν ἐναντιότητα, ἀλλὰ μάλιστα ὑπεκρίθη ὅτι ἔστερξε καὶ παρεδέχθη εὐχαρίστως ὅσα ἐμήνυσεν εἰς αὐτὸν, παρήγγειλεν ὅμως εἰς αὐτὴν νὰ μὴ κάμῃ μηδὲν κατὰ τὸ παρὸν πρὸς ἀποβολὴν τοῦ παιδίου, μὴ διὰ τῶν ἱατρικῶν διαφθείρῃ τὸ σῶμά της καὶ κινδυνεύσῃ ἀκόμη, καὶ ὅτι οὗτος λαμβάνει τὴν φροντίδα ἅμα γεννηθῆ νὰ ἐκβάλῃ αὐτὸ τὸ συντομώτερον ἐκ τοῦ μέσου.

Καὶ οὕτω μὲν ἀπεκοίμησε τὴν γυναῖκα ἕως τὸν καιρὸν τῆς γεννήσεως. Ὅτε δ' ἔμαθεν ὅτι εἶχε τὰς συνήθεις ὠδῖνας, πέμψας ἐν τῷ ἅμα ἀνθρώπους ἵνα παρασταθῶσιν εἰς τὸν τοκετὸν αὐτῆς, παρήγγειλεν, ἂν μὲν γεννηθῆ θήλυ παιδίον, νὰ τὸ παραδώσωσιν εἰς τὰς τροφούς, ἂν δ' ἄρρην, νὰ τὸ φέρωσιν εἰς αὐτὸν εἰς ὅποιονδήποτε ἔργον καὶ ἂν λάχῃ ἐνασχολούμενος.

Ἐτυχε δ' ἐνῶ συνεδεῖπνε μετὰ τῶν πρώτων τῆς πόλεως ἡ γυνὴ νὰ γεννήσῃ ἄρρην παιδίον, ὅπερ οἱ ἀπεσταλμένοι ἔφεραν εἰς τὸν Λυκούργον, κατὰ τὴν παραγγελίαν του. Οὗτος δὲ παραλαβὼν αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ εἰπὼν εἰς τοὺς παρευρισκομένους· « Βασιλεὺς μᾶς ἐγεννήθη, ὦ Σπαρτιᾶται, » ἐκάθισεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου, καλέσας αὐτὸ Χαρίλαον, διότι ἅπαντες ἐχάρησαν θαυμάζοντες τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ δικαιοσύνην τοῦ Λυκούργου.

Ἐπαμεινώνδου.

Οἱ ἄρχοντες τῶν Θηβαίων ὠγομάζογτο Βοιωτάρχαι. Ἦτο δὲ

νόμος, ὅστις ἤθελε κρατήσῃ τὴν Βοιωταρχίαν ὑπὲρ τὸν διωρισμένον καιρὸν νὰ θανατόνηται. Ἐπαμεινώνδας ὁ περίφημος στρατηγὸς τῶν Θηβαίων, ἐφορμήσας κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, ἐβιάσθη νὰ κρατήσῃ τὴν ἐξουσίαν τέσσαρας μῆνας περισσότερον ἀφ' ὅ,τι διέτασεν ὁ νόμος, διὸ καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον μετὰ τῶν στρατηγῶν του.

Καὶ ἐκείνους μὲν διέταξε νὰ ρίψωσιν ἐπ' αὐτὸν τὴν αἰτίαν, ὡς δῆθεν βιασθέντες ὑπ' αὐτοῦ, οὗτος δὲ, παρουσιασθεὶς εἰς τοὺς δικαστάς· « Ἄνδρες κριταί, εἶπε, δὲν ἔχω νὰ σᾶς εἶπω λόγους καλῆτέρους ἀπὸ τὰ ἔργα μου, πλὴν ἐπειδὴ ἐξάπαντος εἶναι ἀνάγκη νὰ λαλήσω τι, σᾶς παρακαλῶ τοῦτο μόνον, ἂν μὲ θανατώσητε, νὰ γράψητε ἐπὶ τοῦ τάφου μου, καὶ νὰ γνωστοποιήσητε εἰς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας τὴν αἰτίαν τῆς καταδίκης μου, ἧγουν, ὅτι ἀκουσίως τῶν Θηβαίων ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐβίασεν αὐτοὺς νὰ πυρπολήσωσι μὲν τὴν Λακεδαίμονα, τὴν ὁποίαν πεντακόσια ἔτη δὲν ἐπάτησεν ἐχθροῦ ποῦς, νὰ ἀνακαλέσωσι δὲ τοὺς Μεσσηνίους εἰς τὴν πατρίδα των, ἧτις τριακοσίους τριάκοντα χρόνους ἔμενον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Λακεδαιμονίων, νὰ συνάξωσι δ' εἰς ἓν μέρος ἅπαντας τοὺς Ἀρχάδας, οἵτινες διεφέροντο μεταξύ των, καὶ τελευταῖον νὰ χαρίσωσι τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας, ἅτινα καὶ ἐγένοντο κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην.

Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ κριταί, ἐξῆλθον μετὰ πολλοῦ γέλωτος, μηδεμίαν οὔτε περὶ αὐτοῦ οὔτε περὶ τῶν ἄλλων ἀπόφασιν ποιήσαντες.

Δαρείου.

Ἐπίσημοὶ τινες Πέρσαι ἐπιβουλευθέντες τὴν ζωὴν τοῦ Δαρείου, υἱοῦ τοῦ Ὑστάσου, καὶ βασιλέως τῆς Περσίας, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν θανατώσωσιν εἰς τὴν Θήραν, ὅπερ μαθὼν ὁ Δαρεῖος καὶ μηδὲν δειλιάσας, συναπῆλθε μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Θήραν. Διατάξας δὲ νὰ λάβωσι τὰ ὄπλα, καὶ ἀγριοκυτάξας αὐτούς· « Διατί λοιπὸν, εἶπε, δὲν τελειόνετε τὸν σκοπὸν σας διὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἐκινήθητε; »

Ἐκεῖνοι δ' ἰδόντες τὸ ἄτρεπτον βλέμμα τοῦ βασιλέως, περιέσειλαν εὐθὺς τὴν ὄρμην των, καὶ τοσοῦτος τρόμος κατέσχευεν αὐτούς, ὥστε πεσόντες εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, τὸν ἐπροσκύνησαν, καὶ παρεδόθησαν εἰς αὐτὸν νὰ τοὺς κάμῃ ὅ,τι ἤθελεν.

Ἐκεῖνος δ' οὐδὲν ἄλλο οὔτε εἶπεν οὔτε ἔκαμεν εἰς τοὺς συνωμώτας, διαχωρίσας δὲ μόνον αὐτούς, ἄλλους μὲν ἐπεμφεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰνδίας, ἄλλους δ' εἰς τὰ τῆς Σκυθίας, οἵτινες καὶ ἔμειναν διὰ παντὸς πιστοὶ εἰς αὐτὸν, ἐνθυμούμενοι τὴν εὐεργεσίαν του.

Γέλωνος.

Γέλων, ὁ τύραννος τῶν Συρακουσίων, ἐκυβέρνηα ἀξιολόγως τὸ βασίλειόν του· στασιασταὶ τινες ὁμῶς συνώμοσαν νὰ τὸν θανατώσωσιν, ὅπερ μαθὼν οὗτος, ἐκάλεσε τοὺς Συρακουσίους εἰς Συνέλευσιν, καὶ παρουσιασθεὶς εἰς αὐτὴν ἔνοπλος, πρῶτον μὲν ἀνέφερεν ὅσα καλὰ ἔπραξεν εἰς τὴν πόλιν, εἶτα δ' ἐφανέρωσε καὶ τὴν κατ' αὐτοῦ μελετωμένην ἐπιβουλὴν, καὶ τελευταῖον ἐκδύθει τὰ ὄπλα· « Ἴδού λοιπὸν, εἶπεν εἰς ἅπαντας, ἐξεγυμνώθη τῶν ὀπλων μου, καὶ εἶμαι μὲ μόνον τὸ φόρεμά μου, ὥστε ἐμπορεῖτε νὰ μὲ κάμητε ὅ,τι θέλετε. »

Οἱ δὲ Συρακούσιοι θαυμάσαντες τὴν γενναιοψυχίαν τοῦ ἀνδρὸς, συνέλαβον εὐθύς τοὺς συνωμώτας, καὶ τοὺς παρέδωκαν εἰς αὐτὸν νὰ τοὺς παιδεύσῃ ὅπως ἤθελεν. Ἐκεῖνος ὁμῶς τὴν τιμωρίαν αὐτῶν ἀφῆκεν εἰς τὸν δῆμον, οἱ δὲ Συρακούσιοι ἔστησαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ εἰκόνα ἄζωστον φέρουσαν ἔνδυμα, καὶ χρησιμεύουσαν πρὸς καθοδηγίαν τῶν ὅσοι ἐμελλον νὰ βασιλεύσωσι μετ' αὐτόν.

Πῶρος.

Ὅτε Ἀλέξανδρος ὁ μέγας, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, κατατροπώσας τὸν Δαρεῖον, ἐφώρμησε καὶ κατὰ τῆς Ἰνδίας, οἱ μὲν ἄλλοι βασιλεῖς, τρομάξαντες τὴν μεγάλην αὐτοῦ δύναμιν, ὑπέταχθησαν ἑκουσίως εἰς αὐτόν, μόνος δ' ὁ Πῶρος, ὁ ἰσχυρότερος τῶν ἄλλων, τολμήσας νὰ ἀντισταθῇ εἰς αὐτόν, ἐφώρμησε μετὰ μεγάλου στρατοῦ ἵνα κλείσῃ τὸ πέρασμα τοῦ ποταμοῦ Ἰδάσπου· τελευταῖον ὁμῶς νικηθεὶς καὶ οὗτος, συνελήφθη αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν Μακεδόνων. Πλὴν δὲν ἔχασεν ἐκ τούτου παντελῶς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ σταθερότητα, καὶ ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος, καλέσας αὐτὸν ἐνώπιόν του, τὸν ἠρώτησε· — Πῶς θέλεις νὰ σὲ μεταχειρισθῶ; Μηδὲὼς οὗτος δειλιάσας· — Ὡς βασίλεια, ἀπεκρίθη μετὰ γενναϊότητος· — Ἀλλὰ δὲν ζητεῖς κἀνὲν ἄλλο; — Ὅχι, εἶπεν ὁ Πῶρος, διότι εἰς αὐτὸ τὸ ὅποιον σὲ εἶπα, ἐμπεριέχονται καὶ ὅλα τὰ ἄλλα.

Θαυμάσας δ' ὁ Ἀλέξανδρος τὴν μεγαλοψυχίαν του ταύτην, οὐχὶ μόνον τὸν περιεποιήθη μεθ' ὧν τῶν βασιλικῶν φιλοφρονήσεων, ἀλλὰ καὶ ἀπέδωκεν εἰς αὐτόν τὸ βασίλειόν του, προσθέσας ἀκόμη καὶ ἄλλας εἰς αὐτὸ χώρας. Ὁ δὲ Πῶρος κινούμενος ἐξ εὐγνωμοσύνης, ἠκολούθησε τὸν εὐεργέτην του εἰς ἀπάσας τὰς ἐκστρατείας αὐτοῦ, μεγάλην δεικνύων εἰς αὐτόν πίστιν.

Φαβρίκιου.

Ὅτε οἱ Ῥωμαῖοι ἐπολέμουν τὸν Πύρρον, βασιλέα τῆς Ἑπείρου, ὁ ἰατρὸς αὐτοῦ ἐπεμψεν ἐπιστολὴν εἰς τὸν τότε ὑπατον Γάιον Φαβρίκιον, ὑποσχόμενος εἰς αὐτὸν, ἂν θέλῃ, νὰ φαρμακεύσῃ τὸν Πύρρον διὰ τῶν ἰατρικῶν. Ἄλλ' ἐκεῖνος, μὴ καταδεχόμενος τοιαύτας χαμερπείας, εὐθὺς ἐπεμψε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν Πύρρον, ἐξ ἧς τῷ ἐμήνυε νὰ καταλάβῃ ὅτι κακῶς διακρίνει καὶ τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐχθρούς του.

Ὁ Πύρρος, ἐξετάσας τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ πληροφορηθεὶς τὸ πρᾶγμα, τὸν μὲν ἰατρὸν εὐθὺς ἐκρέμασεν, εἰς δὲ τὸν Φαβρίκιον πρὸς ἀμοιβὴν ἐπεμψεν ἄνευ ἐξαγορᾶς ὅσους αἰχμαλώτους Ῥωμαίους εἶχε συλλάβει. Ἄλλ' ἐκεῖνος δὲν ἐδέχθη αὐτοὺς δωρεάν, ἀλλὰ τῷ ἀνταπέστειλεν ἄλλους τόσους, μὴ θέλων νὰ φανῇ ὅτι λαμβάνει μισθὸν, διότι τῷ ἐμήνυσε τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ ἰατροῦ, ἐπειδὴ πρὸς χάριν τοῦ Πύρρου δὲν τὴν ἐφανέρωσεν εἰς αὐτόν, ἀλλ' ἵνα μὴ φανῶσιν οἱ Ῥωμαῖοι ὅτι θανατόνουσι διὰ προδοσίας καὶ δόλου τοὺς ἐχθρούς των, ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ νικήσωσιν αὐτοὺς εἰς φανεράν μάχην.

Καίσαρος.

Ἰούλιος ὁ Καίσαρ, πολεμῶν ἐμφύλιον πόλεμον κατὰ τοῦ Πομπηίου, προέλαβε νὰ μεταβῇ ἐκ Βρεντησίου εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν μετ' ὀλίγων στρατευμάτων, δι' ἑλλειψιν πλοίων ὥστε νὰ διαβιβάσῃ περισσότερα, καὶ ἐπρόσμενε τὰ λοιπὰ νὰ ἔλθωσιν ἐκεῖθεν ἐν καιρῷ χειμῶνος, ὅτε τῶν ἐχθρῶν του ὁ στόλος δὲν ἠδύνατο νὰ βασταχθῇ εἰς τὸ πέλαγος. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐβράδυναν, μὴ δυνάμενος οὗτος νὰ ὑπομείνῃ, ἐνδυθεὶς δουρικὰ φορέματα, ἐμβῆκεν εἰς μικρὸν πλοῖον, καὶ μηδενὸς ἔχοντος εἶδῃσιν καὶ γινῶσιν περὶ τούτου ἐκίνησε διὰ τὸ Βρενθήσιον. Βλέπων ὁ κυβερνήτης τὸ πλοῖον ταλαντευόμενον βιαίως ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς τρικυμίας τῆς θαλάσσης, καὶ φοβηθεὶς, διέταξε τοὺς ναύτας νὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω. Ἄλλ' ὁ Καίσαρ φανερωθεὶς τότε, καὶ συλλαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ κυβερνήτου· « Πήγαινε, τῷ εἶπε, γενναίε, τόλμα καὶ μὴ φοβῆσαι τίποτε τὸν Καίσαρα φέρεις καὶ τὴν τύχην τοῦ Καίσαρος. »

Τοῦτο ἔκαμε τοὺς ναύτας νὰ λησμονήσωσι τὸν κίνδυνον εἰς ὃν εὐρίσκοντο, καὶ νὰ ἀντισταθῶσι γενναίως εἰς τὴν ὄρμην τῆς θαλάσσης. Ἡ αὐξήσις ὁμως τῆς τρικυμίας τοὺς ἐβίασε τελευταῖον καὶ μὴ θέλοντας νὰ ἐπιστρέψωσι.

Κασιμηρίου.

Κασιμήριος Β', βασιλεύς τῆς Λεχίας, παίζων μετὰ τινος ἐκ τῶν εὐγενῶν, ὅστις αἰείποτε ἔχανεν εἰς τὸ παιγνίδιον, εἰς τὴν ἔξαισιν τῆς φιλονεικίας ἐρράπισθη παρ' αὐτοῦ, διὸ καὶ τὸν καταδίκασεν εἰς θάνατον. Ἐμποδίσας ὁμως τὴν καταδίκην· « Δὲν θαυμάζω διόλου, εἶπε, διὰ τὸ φέρσιμον τοῦ εὐγενοῦς τούτου, ὅστις, ἐπειδὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκδικηθῇ τὴν τύχην του, ἐκακομετεχειρίσθη τὸν εὐεργέτην του. Πρὸς τοῖς ἄλλοις δέ, ἐγὼ αὐτὸς διακηρύττωμαι ὁ μόνος ἔνοχος τούτου, διότι δὲν ἔπρεπε μὲ τὸ παράδειγμά μου νὰ ἐνθαρρύνω τοὺς εὐγενεῖς μου εἰς τοιοῦτον ἐπιβλαβὲς πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ τοὺς ἐπιφέρῃ τὸν ὀλεθρὸν των. »

Βικεντίου.

Ἐπὶ Καρόλου Θ', βασιλέως τῆς Γαλλίας, συνέβη ἡ τρομερὰ κατὰ τὴν νύκτα τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου (24 Αὐγούστου 1572) αἱματοχυσία ἐξ αἰτίας θρησκευτικῶν διαφορῶν καὶ διενέξεων μετὰ τῶν Καθολικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων. Τὸ φρικωδέστατον ὁμως κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦτον ὅτι πολλοί, προφασίζόμενοι ὅτι ἐξεδικοῦντο τὴν πατρίδα καὶ τὴν θρησκείαν, κυρίως ἐξεδικοῦντο τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐχθρας. Ἄλλ' ἡ κακὴ διαγωγὴ τούτων ἐπαυξάνει ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἀξίαν ἄλλων, κατὰ τὸ ἐπόμενο ἀξιέπαινον παράδειγμα.

Ἀξιωματικὸς τις Διαμαρτυρόμενος, ῥεσνιέρος καλούμενος, εἶχε θανασιμώτατον ἐχθρὸν μετὰ τῶν Καθολικῶν, Βικέντιον καλούμενον. Ἡ ἐχθρα αὐτῶν ἤρξατο ἐν Κουερκίᾳ, ὅπου ὁ ῥεσνιέρος ἦτο ἀρχηγὸς κόμματός τινος τοῦ δόγματός του, κατὰ τοῦ Βικεντίου, ὅστις ἦτο βασιλικὸς συνταγματάρχης. Εἶχον δὲ καὶ ἀτομικὰς μετὰ τῶν διαφορὰς, ὥστε αἱ καρδίαι αὐτῶν ἦσαν παρωξυμέναι, καὶ ἐφαίνοντο οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες ὅτι ἀφορμὴν ἐζήτουν ἵνα ἐξολοθρευθῶσιν ὁ εἷς ὑπὸ τοῦ ἄλλου.

Ὁ Βικέντιος ἐπέτυχε νῦν τῆς εὐκαιρίας ταύτης, καὶ ὅτε τὸ σημεῖον ἐδόθη πρὸς ἐναρξιν τῆς καταστροφῆς, ὀπλισθεὶς ἀνέβη ἐφ' ἵππου, παραλαβὼν καὶ τινὰς τῶν ἀκολούθων του, καὶ ἔτρεξεν ἀμέσως πρὸς τὸν ἐχθρὸν του. Ὁ ῥεσνιέρος, ὅστις πρὸ ὀλίγων εἰγμῶν εἶχεν ἐξυπνήσει ἐκ τοῦ θορύβου καὶ ἐκ τῶν φωνῶν τῶν θυσιαζομένων κατὰ τὴν συνοικίαν του, ἔμαθεν ὅποια τῷ ἤτοιμάζετο τύχη, καὶ γογυπητήσας περιέμενε τὸν θάνατον, παρακινῶν πρὸς τού-

τοῖς καὶ τὸν ὑπηρέτην του νὰ τὸν ὑπομείνη μετὰ τῆς αὐτῆς καρτερίας. Ἐν τῷ μεταξὺ ἔφθασε καὶ ὁ Βικέντιος πῦρ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν πνέων καὶ κρατῶν τὸ ξίφος ἀνά χειρας, ὁ δὲ Ῥεσνιέρος, μηδὲν θέλῃς νὰ ὑπερασπισθῆ ἑαυτὸν, προσέφερε τὴν κεφαλὴν, λέγων ὅτι « πολλὰ εὐθηνὰ ἤθελε τὴν ἀγοράσει. »

Τοῦ Βικεντίου ὁμως ὁ στοχασμὸς ἦτο πολὺ διάφορος. Διατάξας τὸν ὑπηρέτην νὰ δώσῃ τὸ ξίφος καὶ τὰ ὑποδήματα εἰς τὸν κύριόν του, καὶ εἰπὼν εἰς τὸν Κ. Ῥεσνιέρον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, μηδὲν θέλῃς περαιτέρω ἐξηγούμενος, τὸν ἀνεβίβασεν ἐφ' ἵππου τινὸς ὃν ἐπίτηδες εἶχεν ἑτοιμον, καὶ γενόμενος ὁδηγὸς αὐτοῦ, τὸν ἐξέβαλε τοῦ κινδύνου, καὶ τὸν ἔφερον εἰς Κουερκίαν, ἀποδοὺς αὐτὸν πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδιά του, ἅτινα οὐδὲν ἤλπιζον πλέον ὅτι ἤθελον ἐξαναῖδει αὐτόν.

Εὐκόλως δύναται τις νὰ φαντασθῆ πόσῃ ἐντύπωσιν ἀπετέλεσεν εἰς τὴν οἰκογένειαν ταύτην ἡ ἀγαθὴ αὐτῆ πρᾶξις τοῦ Βικεντίου, ὃν πάντες ἐγίγνωσκον μεγάλως ἐχθρευόμενον τὸν Ῥεσνιέρον. Ἡ χαρὰ αὐτῶν ὑπῆρξεν ἀνέκφραστος, καὶ ἐκ τῆς εὐγνωμοσύνης κινούμενοι, ἠθέλησαν νὰ προσφέρωσι μεγαλοπρεπῆ δῶρα εἰς τὸν εὐεργέτην των· ἀλλὰ καὶ τὸν ἵππον ἀκόμη ἐχάρισεν εἰς αὐτοὺς, εὐχαριστούμενος εἰς τὴν ἡδονὴν ἣν ἀπῆλαυεν ὅτι ἐφάνη μεγαλόψυχος καὶ γενναῖος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΟΣ.

Ἀναξαγόρου καὶ Ξενοφῶντος.

Ενῷ ποτε Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομένιος ἐλάλει περὶ σπουδαίων μετὰ τῶν φίλων του, ἐλθὼν τις τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι τὰ δύο καὶ μόνα του παιδιά ἐτελεύτησαν· οὗτος δὲ μηδὲν ταραχθεὶς· « Ἡξυρα, εἶπεν, ὅτι τὰ ἐγέννησα διὰ νὰ ἀποθάνωσιν. »

Ὅτε δ' ἄλλοτε Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος ἐθυσίαζεν, ἐλθὼν τις ἐκ Μαντινείας τὸν εἰδοποίησεν ὅτι ὁ υἱὸς του Γρύλλος ἐθανατώθη κατὰ τὴν μάχην. Ὁ Ξενοφῶν ἐν τῷ ἅμα ἐξέβαλε τὸν στέφανον, ἀλλ' ἐξηκολούθει κάμνων τὴν θυσίαν. Ἀφοῦ δ' ὁ ἀγγελιαφόρος ἐπρόσθεσεν ὅτι « ἀπέθανε νικῶν », ἔβαλε πάλιν ὁ Ξενοφῶν τὸν στέ

φανον, και λέγουσι μάλιστα οτι ουτε εκλαυσε, ουτε αλλο τι ειπεν
αλλα μονον το « οτι εγενήθη δια να αποθάνη. »

Ἀναξάρχου.

Ἀναξαρχος, ο εξ Ἀβδῆρων φιλόσοφος, ἐχθρεύετο μεγάλως τὸν
τύραννον τῆς Κύπρου Νικοκρέοντα. Ἐνῶ δέ ποτε εἰς ἓν συμπόσιον
ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τὸν ἠρώτησε, πῶς τῷ ἐφάνη τὸ δεῖπνον ;
« Πάντα εἶναι ἀξιόλογα, βασιλεῦ, ἀπεκρίθη ὁ Ἀναξαρχος, ἀλλ'
ἔπρεπε νὰ ἦτο και κἀνεὸς τυράννου κεφαλὴ εἰς τὸ μέσον, » και
διὰ τούτου ἠννοεῖ τὸν Νικοκρέοντα. Οὗτος ἐνθυμούμενος τὸν λό-
γον τούτου, ὅτε ἀπέθανεν ὁ Ἀλέξανδρος, και ὁ Ἀναξαρχος, περι-
πλέων ἤραξεν ἀκουσίως εἰς τὴν Κύπρον, συλλαβὼν αὐτὸν, και εἰς
μέγαν ὄλμον (γουδίον) ἐμβαλὼν, διέταξε νὰ τὸν χτυπῶσι διὰ σι-
δηροκοπάνων. Ἀλλ' ὁ φιλόσοφος ὡς νὰ μὴ ἦτο αὐτὸς ὅστις ἔπασχε,
μετὰ μέγλης καρτεροψυχίας ἀνεφώνησε τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο·
« Κοπάνιζε, κοπάνιζε τὸ σακκίον τοῦ Ἀναξάρχου, τὸν
ἴδιον ὁμως Ἀναξαρchon δὲν δύνασαι νὰ κοπανίσης. »

Μουκκίου Σκαιούλα.

Πορσίνας, ὁ βασιλεὺς τῶν Τυρρῆνων, πολιορκῶν τὴν Ῥώμην,
πλεῖστα κακὰ ἐπέφερεν εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῆς. Εἰς αὐτῶν, Μούκ-
κιος Σκαιούλας ὀνομαζόμενος, νέος ἀξιόλογος κατὰ τὰ πολεμι-
κὰ, θελήσας νὰ λυτρώσῃ τοὺς συμπολίτας του ἀνεδέχθη νὰ θανα-
τώσῃ κρυφίως τὸν βασιλέα· διὸ και Τυρρῆνικὰ φορέματα ἐνδυθεὶς
ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, και παρουσιασθεὶς εἰς τὴν
βασιλικὴν καθέδραν τὴν ὦραν ὅτε ἐπληρόνετο ὁ μισθός, ἔσυρε τὸ
ξίφος· μὴ γνωρίζων ὁμως ποῖος ἦτο ὁ βασιλεὺς, μηδὲ τολμῶν νὰ
ἐρωτήσῃ, ἐθανάτωσε τὸν γραμματέα, ὃν ὑπέλαβεν ὅτι ἦτο ὁ Πορ-
σίνας. Συλληφθεὶς ἐν τῷ ἄμα, και ἐξεταζόμενος, ὠμολόγησε ποῖος
ἦτο, και ὅτι σκοπὸν εἶχε νὰ θανατώσῃ αὐτόν. Καὶ ὁ μὲν Πορσίνας
εὐθύς διέταξε νὰ κάμωσι θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς, ὅτι ἀπὸ τοῦ κιν-
δύνου τούτου ἔσωσαν αὐτόν· ὁ δὲ Μούκκιος ἐκτείνας τὴν δεξιὰν
χεῖρα ἐπὶ τῆς ἐσχάρας, ἧτις ἔκειτο ἐπὶ τοῦ πυρὸς διὰ τὴν θυσίαν,
ἴστατο φαιδρῶς συνομιλῶν μετὰ τοῦ Πορσίνου, ὡς νὰ μὴ ἦτο ἰ-
δική του ἢ καιομένη χεῖρ.

Ἐπειδὴ δ' ὁ Πορσίνας ἐθαύμαζε τὴν μεγάλην σταθερότητα τοῦ
νέου· « Μὴ θαυμάζης διόλου, τῷ εἶπεν ὁ Μούκκιος, τριακόσιοι νέοι
τῆς Ῥώμης, τὴν αὐτὴν μὲ ἐμέ ἐγοντες γενναιότητα, περιπλανῶν-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστίτουτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ται ἀγνώριστοι εἰς τὸ στρατόπεδόν σου, καιροφυλακτοῦντες νὰ σὲ θανατώσωσι. » Πιστεύσας δ' ὁ Πορσίνας τοὺς λόγους τούτους, καὶ φοβηθεὶς ἔλυσεν ἀμέσως τὴν πολιορκίαν.

Γ. Καίσαρος.

Σύλλας, ὁ περιβόητος ὑπατος τῶν Ῥωμαίων, προβλέπων ὅτι ὁ Γ. Καίσαρ ἐμελλε νὰ κατασταθῇ ἀντίπαλος τῆς ἐξουσίας του, ἐζήτηε ὑπὸ φόβου νὰ θανατώσῃ αὐτόν· διὸ ὁ Καίσαρ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ Ῥώμης, περιπλανώμενος δ' ἔπεσεν εἰς χεῖρας τῶν πειρατῶν, οἵτινες μεγάλην τότε ἔχοντες ναυτικὴν δύναμιν, περιέπλεον τὴν θάλασσαν.

Μηδόλως ὅμως ἐκ τούτου δειλιάσας, πρῶτον μὲν, ἐνῶ ἐκεῖνοι ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ εἴκοσι τάλαντα πρὸς ἐξαγοράν του, ἐχλεύαζεν αὐτούς, ὡς ἀγνοοῦντας ποῖον ἄνδρα συνέλαβον, καὶ ὑπέσχετο ὅτι ἤθελε δώσει εἰς αὐτούς πεντήκοντα· εἶτα δὲ πέμψας οἰκείους ἄνδρας εἰς διαφόρους πόλεις ἵνα συναξέωσι τὰ χρήματα, οὗτος ἔμενε μεθ' ἐνὸς μόνου φίλου καὶ δύο δούλων μεταξὺ τοιούτων φονικῶν ἀνθρώπων, καὶ μετὰ τοιαύτης ὀλιγωρίας πρὸς αὐτούς ἐφέρετο, ὥστε ὁσάκις ἤθελε νὰ κοιμηθῇ, τοὺς διέτασσε νὰ ἡσυχάζωσι καὶ νὰ σιωπῶσι· μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἤρχισε νὰ παίξῃ καὶ νὰ γυμνάζεται μετ' αὐτῶν ἀφόβως, καὶ συνθέτων λογίδρια καὶ ποιημάτια τὰ ἀνεγίνωσκεν ἐπὶ παρουσίαι των, τοὺς δὲ μὴ ἐπαινοῦντας αὐτόν ἀναφανδὸν ἀπεκάλει ἀπαιδεύτους καὶ βαρβάρους, καὶ πολλάκις μετὰ γέλωτος ἠπέλπει ὅτι ἤθελεν ἀπαγχονίσει αὐτούς. Ἐκεῖνοι εἰς τὴν ἀπλότητα τοῦ νοῦ αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα ἀποδίδοντες, ὡς παιδιὰν αὐτὸ θεοῶρουν. Ὅτε δὲ τελευταῖον ὁ Καίσαρ ἀπελυτρώθη, συναγαγὼν στρατεύματα καὶ πλοῖα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ νικήσας αὐτοὺς κατὰ κράτος, τοὺς ἀπηγχόνισεν ἅπαντας ὡς τὸ προείπεν.

Τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου.

Ὁ ἅγιος Πολυκάρπος ἦτο μαθητὴς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καὶ διάδοχος Βουκόλου τοῦ ἐπισκόπου Σμύρνης. Κυβερνήσας δ' ὁσίως τὴν ἐκκλησίαν εἰς πολλῶν ἐτῶν διάστημα, τελευταῖον ἔλαβε τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης Μάρκου Ἀντωνίου. Ἀξιοθαύμαστος δ' εἶναι ἡ σταθερότης ἢ ὁ σεβάσμιος οὗτος γέρων ἔδειξεν εἰς τὸν ἀνθύπατον τῆς Σμύρνης, παρρησία ὁμολογῶν ὅτι ἦτο χριστιανός.

Ὅτε κατ' ἀρχὰς ἐφέρθη ἐνώπιον τοῦ ἀνθυπάτου, ἤρχισεν οὗτος Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

διὰ διαφόρων κολακειῶν νὰ τὸν παρακινή νὰ ὁμώσει εἰς τὴν τύχην τοῦ Καίσαρος καὶ νὰ ὑβρίσῃ τὸν Χριστόν. Ἄλλ' ὁ Πολύκαρπος μετὰ γενναιότητος τῷ ἀπεκρίθη·

— Ὅγδοήκοντα ἔξ ἔτη δουλεύω τὸν Χριστόν μου, καὶ ποτὲ δὲν μὲ ἐπροξένησε κακόν, καὶ πῶς ἐμπορῶ νὰ βλασφημῆσω τώρα τὸν Σωτῆρά μου;

Τοῦ δ' ἀνθυπάτου ἐπιμένοντος νὰ ὁμώσει εἰς τὴν τύχην τοῦ Καίσαρος, ὁ Πολύκαρπος·

— Ἄν ἀγωνίζῃσαι, τῷ εἶπε, νὰ μὲ κάμῃς νὰ ὁμώσω εἰς τὴν τύχην τοῦ Καίσαρος, ὑποκρινόμενος τάχα ὅτι δὲν γνωρίζεις ποῖος εἶμαι, μάθε ὅτι εἶμαι χριστιανός· ἂν δὲ πάλιν θέλῃς νὰ γνωρίσῃς τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, δός μοι μίαν ἡμέραν καὶ ἄκουσε.

— Ἐχω θηρία, εἶπεν ὁ ἀνθύπατος, καὶ θὰ σὲ ρίψω εἰς αὐτὰ, ἂν δὲν μετανοήσῃς.

— Φέρετα ἀμέσως, ἀπεκρίθη ὁ Πολύκαρπος, διότι ἀδύνατον νὰ μεταστραφῶ ἀπὸ τὰ καλὰ εἰς τὰ κακὰ, ἐνῶ ἐξεναντίας πρέπει τις ἀπὸ τὸ κακὸν νὰ μεταβάλληται εἰς τὸ καλόν.

— Πλὴν θὰ σὲ ἐξολοθρεύσω μὲ πῦρ, ἂν δὲν τρομάξῃς τὰ ἄγρια θηρία.

— Μὲ πῦρ μὲ φοβερίζεις, τῷ εἶπεν ὁ ἅγιος Πολύκαρπος, τὸ ὁποῖον ἀνάπτει μίαν στιγμὴν καὶ μετ' ὀλίγον σβύνεται, διότι δὲν ἐξεύρεις τὸ πῦρ τῆς μελλούσης καὶ αἰωνίου κολάσεως, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐτοιμασμένον διὰ τοὺς ἀσεβεῖς· ἀλλὰ τί ἀργοπορεῖς; Φέρε ὅ,τι θέλῃς.

Οὐχὶ δὲ μόνον διὰ λόγων, ἀλλὰ καὶ ἐμπράκτως ὁ ἅγιος ἔδειξε τὴν μεγάλην αὐτοῦ σταθερότητα, ὑπομείνας γενναίως τὸν διὰ πυρὸς μαρτυρικὸν θάνατον.

Βαυᾶρδου.

Λουδοβίκος ΙΒ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, γυναικεῖα ἔχων δικαιώματα εἰς τὸ Μεδιόλανον, ὀρμήσας, ἐγένετο κύριος αὐτοῦ (τὸ 1499), ἀποδιώξας τὸν δούκα Λουδοβικὸν Σφόρζαν· ἐπειδὴ ὅμως οἱ Μεδιολάνιοι, ἀπορρίψαντες τὸν γαλλικὸν ζυγόν, ἀνεκάλεσαν καὶ αὐθις τὸν δούκα των, ὁ βασιλεὺς διέταξε πάλιν τὸν ἀρχιστράτηγον Τρεμβίλλιον νὰ κυριεύσῃ τὴν χώραν. Κατὰ τὴν δευτέραν ἐξστρατεῖάν ταύτην συναχολουθήσας καὶ ὁ περίφημος τῆς Γαλλίας ἱππότης Βαυᾶρδος, μεγίστην ἔδειξε τόλμην καὶ σταθερότητα, ὡς φαίνεται μάλιστα ἐκ τοῦ ἐπομένου διηγήματος.

Μαθὼν ὅτι τριακόσιοι στρατιῶται τοῦ δούκῃ, ἔχοντες ἀρχηγὸν ἠγχιοποίηθηκ' ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὸν ἑκατόνταρχον Καυᾶζον, ἐστρατοπέδευσαν εἰς Βινάσιον (κώμην, μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχουσαν τοῦ Μεδιολάνου), ἔλαβε πεντήκοντα συστρατιώτας του, καὶ ὤρμησε κατ' αὐτῶν. Μετὰ σφοδρὰν δὲ μάχην νικήσας αὐτούς, ἐπλησίασε καὶ εἰς τὸ Μεδιόλανον, καὶ μηδὲν ἔκ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ συλλογισθεὶς τὸν ὀλίγον ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν του, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸ, προχωρήσας μέχρι τοῦ οἴκου τοῦ δουκός· ἀλλὰ μετὰ μικρὸν συνελήφθη αἰχμάλωτος.

Ὁ Λουδοβίκος Σφόρζας ἔκ τῶν παραθύρων τοῦ οἴκου του ἰδὼν τὴν ἀνδραγαθίαν του, ἐζήτησε νὰ συνομιλήσῃ μετ' αὐτοῦ καὶ γνωρίσας τὸν χαρακτήρα του·

— Εὐγενῆ μου, τῷ εἶπε, τί σὲ παρεκίνησε νὰ ἔλθῃς ἐδῶ;

— Ἡ ἐπιθυμία τῆς νίκης, εἶπεν ὁ Βαυᾶρδος.

— Καὶ ἐστοχάζεσο λοιπὸν νὰ κυριεύσῃς μόνος σου τὸ Μεδιόλανον;

— Ὅχι, κύριε, εἶπεν ὁ Βαυᾶρδος, πλὴν ἐνόμιζα ὅτι καὶ συστρατιῶται μου μὲ ἤκολούθουν.

— Ἀλλὰ καὶ μὲ αὐτούς δὲν ἠδύνασο νὰ κάμῃς τίποτε.

— Τὸ γνωρίζω, εἶπεν ὁ Βαυᾶρδος ταπεινοφρόνως· ὥστε ἐκεῖνοι ἐστάθησαν συνετώτεροί μου, διότι αὐτοὶ μὲν τώρα εἶναι ἐλεύθεροι, ἐγὼ δ' αἰχμάλωτος· πλὴν δὲν πειράζει, διότι εἶμαι αἰχμάλωτος γενναιοτάτου ἀνδρός. Ὁ δούξ τὸν ἠρώτησεν εἶτα μετ' ὀλιγωρίας, πόση εἶναι τῆς Γαλλίας ἡ δύναμις.

— Ἡμεῖς, εἶπεν ὁ Βαυᾶρδος, οὔτε μετροῦμεν, οὔτε ἐξετάζομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν μας· ἀλλὰ τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ σὲ βεβαιώσω, ὅτι οἱ στρατιῶται τοῦ Κυρίου μου εἶναι ὅλοι ἐκλεκτοὶ ἄνδρες, ἐνώπιον τῶν ὁποίων οἱ ἰδιχοὶ σου δὲν ἐμποροῦν νὰ σταθῶσι.

Πειραχθεὶς ὁ Λουδοβίκος ἔκ τῆς ἐλευθεροστομίας ταύτης τοῦ ἥρωος, εἶπεν ὅτι διαφορετικὴν ἰδέαν τὰ πράγματα θέλουσι δώσει διὰ τὰ στρατεύματά του, καὶ ὅτι ἢ μετ' ὀλίγον γενησομένη μάχη θέλει ἀποδείξει τὸ ἐναντίον.

— Εἶθε, εἶπεν ὁ Βαυᾶρδος, νὰ ἦτο καὶ αὔριον, ἔφθανε μόνον νὰ ἦμην ἐγὼ ἐλεύθερος.

— Εἶσαι, ἀπεκρίθη ὁ Λουδοβίκος· ἀγαπῶ τὴν σταθερότητα καὶ τὴν γενναϊότητα σου, καὶ παρεκτός τῆς ἐλευθερίας σου, σοὶ δίδω ἀκόμη καὶ ὅ,τι ἄλλο μοὶ ζητήσῃς.

Θαυμάσας ὁ Βαυᾶρδος τὴν τολμηρὰν τοῦ δουκός σταθερότητα, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του παρακαλῶν αὐτὸν νὰ συγχωρήσῃ τὰς τολμηρὰς ἀποκρίσεις του, εἶτα δὲ ζητήσας τὸν ἵππον καὶ τὰ ὄπλα του, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ στρατόπεδόν του, διακηρύττων τὴν μεγαψυφιοποίηθῃκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λοφυχίαν τοῦ Λουδοβίκου, εἰς ὃν καὶ πραγματικῶς ἔδειξε τὴν εὐγνωμοσύνην του, ὅτε καὶ οὗτος ἐγένετο αἰχμάλωτος τῆς Γαλλίας.

Ἰδιώτου τινος.

Μεγαλητέρα σταθερότης εἶναι νὰ ὑπομένῃ τις τὴν ζωὴν ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ, ἢ νὰ γίνηται αὐτόχειρ. Ἄνῆρ τις, παραστήσας εἰς εἰλικρινέστατον τινὰ φίλον του τὰς μεγάλας ζημίας ἅς πρὸ μικροῦ ἔπαθε, τὸν ἠρώτησεν ἔπειτα·— Σὺ λοιπὸν τί ἤθελες κάμει, ἂν ἦσο εἰς τὴν θέσιν μου;— Ἦθελα γίνει ἀμέσως αὐτόχειρ, εἶπεν ὁ φίλος. — Ἄλλ' ἐγὼ ἔκαμα ἐτι πλειότερα, ἐπανέλαβεν οὗτος μετὰ στωϊκῆς ἀπαθείας· ἔξ η σ α.



ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ.

Ἀλγερινοῦ τινος.

Κατὰ τὸ 1683 ὁ ζόλαρχος Κυέσνιος διετάχθη ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' νὰ κτυπήσῃ τὸ Ἀλγέριον. Οἱ Ἀλγερινοὶ, μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν μεγάλην ὀρμὴν τοῦ Γαλλικοῦ στόλου, πρὸς ἐκδίκησιν ἐπυροβόλουν θέτοντες εἰς τὰ ζώματα τῶν κανονίων ὅσους αἰχμαλώτους εἶχον συλλάβει πρὶν εἰς τὰς πειρατείας των, ὧν τὰ μέλη, μεθ' ὀρμῆς φερόμενα, καὶ πίπτοντα εἰς τὰ πλοῖα τῶν Γάλλων, ἐπροξένουν φρίκην εἰς τοὺς βλέποντας.

Μεταξὺ τῶν ἀθλίων τούτων ἦτον καὶ ὁ κόμης Χουίτζελος, ὃν ὁ Κυέσνιος, καὶ τοὶ τὰ μέγιστα ἀγωνισθεῖς, οὐδόλως ἠδυνήθη νὰ λυτρώσῃ. Ἀλγερινὸς δέ τις, συλληφθεὶς πρὶν αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἐνθουμούμενος τώρα τὰς μεγάλας εὐεργεσίας καὶ τὰς ἐν καιρῷ τῆς αἰχμαλωσίας περιποιήσεις αὐτῶν, καὶ μάλιστα τοῦ Χουίτζελου, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Δέη καὶ μετὰ δακρύων τὸν παρεκάλει νὰ τῷ χαρίσῃ τὸν κόμητα, πρὸς ἀμοιβὴν προσφέρων αὐτῷ ἅπαντα τὰ ὑπάρχοντά του. Βλέπων ὅμως ὅτι οὐδόλως αἱ παρακλήσεις αὐτοῦ εἰσηκούοντο, καὶ ὅτι δέσαντες τὸν Χουίτζελον εἰς τὸ κανόνιον ἠτοιμάζοντο νὰ τὸν πυροβολήσωσιν, ὡς παράφορος πεσὼν καὶ ἐναγκαλισθεὶς τὸ σῶμα αὐτοῦ. — Βάλε φωτιά, ἐφώνηξε πρὸς τὸν φηφίοποιον ἄξιον ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὸν κανονiάρχην· ἐπειδὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ σώσω τὸν εὐεργέτην μου, θὰ λάβω καὶ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ συναποθάνω μετ' αὐτοῦ.

Ἡ πράξις αὕτη ἐκίνησεν εἰς ἐκπληξιν ἅπαντας, καὶ ὁ πρῶην ἀδυσώπητος Δέης οὕτως ἐκάμφθη, ὥστε ἐν τῷ ἅμα τῷ ἐχάρισε τὸν κόμητα.

Σίξτου Ε΄.

Ὁ περίφημος Πάπας τῆς Ῥώμης Σίξτος Ε΄. ἐκαλεῖτο τὸ πρῶτον Φήλιξ Περρέτης, ἐξ εὐτελεστάτης δὲ καταστάσεως ἔφθασεν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτο χοιροβοσκός, μετὰ ταῦτα δὲ προσκολληθεὶς παρά τινι φραγκισκάνῳ μοναχῷ, ἔλαβε καὶ αὐτὸς τὸ σχῆμα τοῦτο· ἀκολούθως ἐγένετο ἱερεὺς, ἱεροδικαστής, προεστὼς τοῦ τάγματός του (ὑπὸ τὸ ὄνομα Μοντάλιος), τελευταῖον δ' ἐπίσκοπος, καρδινάλιος καὶ πάπας (1585), ἐπικληθεὶς Σίξτος Ε΄. Ἐκ τῶν πολλῶν ἀνεκδότων ἅτινα περὶ αὐτοῦ διηγοῦνται, τὸ ἀκόλουθον τὰ εὐγνώμονα τοῦ ἀνδρὸς αἰσθήματα καταδεικνύει.

Καλούμενος τότε Μοντάλιος, ὡς εἴρηται, καὶ προεστὼς ὦν τοῦ τάγματός του, ἀντεφέρθη μεγάλως μετὰ τῆς Γερουσίας τῆς Φλωρεντίας, ἀπαιτούσης ὥστε οἱ κρινόμενοι ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ δικαστηρίου νὰ παιδεύωνται ὑπὸ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας. Παροργισθεὶς ἐπὶ τούτῳ ὁ Μοντάλιος, καὶ κολλήσας ἐπὶ τῆς θύρας τῆς ἐκκλησίας πειρακτικόν τινα λίβελλον κατὰ τῆς κυβερνήσεως, ἐξῆλθε τῆς πόλεως.

Τῆς εὐκαιρίας ταύτης δραξάμενος ὁ θανάσιμος αὐτοῦ ἐχθρὸς Ἀβόστας, ἔξαρχος τοῦ Πάπα, κατήρρεσεν αὐτὸν τοῦ ὑπουργήματός του, καὶ διέταξε νὰ τὸν συλλάβωσιν, ἐφ' ᾧ τε καὶ ὁ Μοντάλιος ἀπέφυγε τὰ μοναστήρια τοῦ τάγματός του. Καταλύσας δ' ἐν τινι μοναστηρίῳ τῶν Αὐγουστίνων, μετὰ τὸ δεῖπνον ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ δέκα δίστηλα δάνεια παρά τοῦ ἡγουμένου, ὑποσχόμενος νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτὰ ἐγκαίρως. Ὁ ἡγούμενος (καὶ τοι πάντῃ ἀγνωρίστου τοῦ Μονταλτίου ὄντος ἐν τῷ μοναστηρίῳ), ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ζητηθεῖσαν ποσότητα, οὗτος δ' ὑπογράφων τὸ χρεωσικὸν ὁμολογόν, ἀντὶ τοῦ ἰδίου ἕτερον ἐσημείωσε πλαστὸν ὄνομα, ὥστε καὶ τοι μεγάλως ἀγωνισθεὶς ἀκολούθως ὁ ἡγούμενος, δὲν ἠδυνήθη νὰ εὔρη ποῖος ἦτον ὁ χρεωφειλέτης του.

Ὅτε δ' ὁ Μοντάλιος ἐγένετο πάπας, ἐκφυλλίζων ἡμέραν τινα τὰ κατάστιχά του, ἤυρε τὴν σημείωσιν τοῦ περιστατικοῦ, καὶ ἀμέσως διέταξε νὰ ἐρευνήσῃσι περὶ τοῦ ἀγνωρίστου, καὶ ἂν ἐξῆ ἀκόμη νὰ τὸν στείλῃσι πάραυτα εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ πάσης τῆς ἐνδεχομένης ἀσφαλείας.

Αἱ διαταγαὶ αὗται ἐδόθησαν εἰς τὸν ἐπίσκοπον τοῦ τόπου, μεθ' οὗ ὁ ἡγούμενος κατὰ τύχην ἀντεφέρετο. Ὁ ἐπίσκοπος ἐνόμισεν ὅτι οἱ ἐν Ῥώμῃ φίλοι τοῦ (πρὸς οὓς εἶχεν ἀναφέρει τὴν μεταξύτων ἐνυπάρχουσαν διαφορὰν) κατεδίωξαν τὸν ἡγούμενον, διὸ τὸν ἐπέμψε μετὰ τεσσάρων μοναχῶν, οἵτινες καθ' ὁδὸν πλειοτέραν τῷ ἐδείξαν σκληρότητα ἢ τέσσαρες στρατιῶται.

Καὶ ὁ ἡγούμενος δὲ τὸ αὐτὸ ὑπέλαβεν, ὅθεν καὶ ἅμα παρουσιασθεὶς εἰς τὸν πάπαν· «Μακαριώτατε πάπα, εἶπε, ζητῶ συγγνώμην δι' ὅσα ἔπραξα κατὰ τοῦ ἐπισκόπου μου, δικαιολογούμενος ἐπὶ τινὶ ἀδίκῳ κατ' ἐμοῦ συκοφαντία.» Μηδὲν δὲ περὶ τούτου γιγνώσκων ὁ πάπας, ἀπεκρίθη μετὰ σοβαρότητος· «Δὲν πρέπει βέβαια νὰ ἀντιφέρῃσαι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου σου· ἀλλ' ἡμεῖς περὶ ἄλλων πραγμάτων ἔχομεν τώρα νὰ ἐξετάσωμεν. Σὲ κατηγοροῦν ὅτι διασκορπίζεις τὴν περιουσίαν τοῦ μοναστηρίου.» Ὁ δυστυχὴς ἡγούμενος ἀκούσας τοῦτο·

— Μὲ συγχωρεῖ ἡ ἀγιότης σου, ἀνέκραξεν, ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ εἰς μόνος νὰ εἶπῃ ὅτι ἐγὼ καὶ εἰς τὸ ἐλάχιστον ἔβλαψα τὸ μοναστήριον.

— Καὶ τοιμᾶς ἀκόμη νὰ τὸ ἀρνηθῆς; ἐπρόσθεσε μετὰ ἐπιπλάστου ὀργῆς ὁ πάπας· ψεῦμα εἶναι ὅτι ἐδάνεισες δέκα διστηλά εἰς τινὰ μοναχόν, καὶ δὲν σοὶ τὰ ἐπέστρεψε πλέον;

— Ἀληθέστατον, Μακαριώτατε, διότι τὸν ἐνόμιζα τίμιον ὑποκείμενον, οὐδὲ ἐφαντάσθην ποτὲ ὅτι ἦτο κλέπτης, ἀχρεῖος.

— Στάσου, εἶπεν ὁ πάπας, ἡμεῖς τὸν γνωρίζομεν καλῆτερον ἀπὸ σέ, καὶ μᾶς παρήγγειλε μάλιστα νὰ σοὶ πληρώσωμεν τὸ χρέος του. Καὶ τελευταῖον τῷ ἀνέφερεν ὅτι εἰς ἐκεῖνον ἐδάνεισε τὰ δέκα διστηλά.

Ὁ ἡγούμενος, τρομάξας διὰ τοὺς βαναύσους λόγους οὓς κατ' αὐτοῦ πρὸ μικροῦ ἐξέσφενδόνισεν, ἔπεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων ζητῶν συγχώρησιν. Ἀλλ' ὁ πάπας, διατάξας αὐτὸν νὰ ἐγερθῆ, τῷ ἐλάλησεν οὕτω·

— Κατὰ τὴν δυστυχίαν μας σὺ μᾶς ὑπεδέχθης φιλοφρόνως εἰς τὸ μοναστήριόν σου, καὶ ἡμεῖς τώρα σὲ ὑποδεχόμεθα εἰς τὸ παλάτιόν μας, καὶ δύνασαι νὰ διατρίψῃς ἐνταῦθα ὅσον καιρὸν εὐαρεστεῖσαι. Ἐκ τοῦ στόματός σου ἐμάθομεν ὅτι ἀντιφέρσαι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου σου· θέλομεν νὰ συμφιλιωθῆς μετ' αὐτοῦ, διότι ἀπὸ τῆς ὠρας ταύτης σὲ διορίζομεν συνάδελφόν σου.

Καὶ τῶντι, δούς αὐτῷ μίαν τῶν ἀξιολογωτέρων ἐπισκοπῶν, τὸν ἀπέπεμψε μετὰ μεγάλων φιλοφρονήσεων.

Τοπάλ-'Οσμάνου.

Εἰς τῶν Ἀνθρωπίνων πράξεων τὴν δωδεκάτομον Ἱστορίαν του ἀναφέρει ὁ διδάσκαλος Κ. Κούμας τὸ ἀκόλουθον περὶ εὐγνωμοσύνης Βεζύρη τινὸς διήγημα.

Ὁ Τοπάλ-'Οσμάν Πασᾶς ὑμνεῖται ἀπὸ τοὺς Τούρκους ὄχι μόνον διὰ τὴν πολιτικὴν του φρόνησιν καὶ τὴν πολεμικὴν του ἀνδρείαν καὶ ἐμπειρίαν, ἀλλὰ τὸ περισσότερον διότι ἔδειξεν εἰς τὴν ζωὴν του τὴν ὠραιότατην τῶν ἀρετῶν, τὴν εὐγνωμοσύνην, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν ἐξαιρέτως οἱ δίκαιοι καὶ φιλόθεοι ἄνθρωποι. Ὁ ἀχάριστος ἄνθρωπος, κατὰ τὰς ἰδέας τῶν Ἀσιανῶν, εἶναι καταφρονητὴς τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας, καὶ ἐπομένως αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ὀσμάνης οὗτος, γεννηθεὶς εἰς Λάρισσαν κατὰ τὸ 1670 ἔτος, ὑπῆγε νέος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐμβῆκεν εἰς ὑπουργίαν τοῦ Σουλτανικοῦ Παλατίου. Εἰκοσιτετραετῆς ἐπροβιβάσθη εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ Βεγλέρβη. Καὶ μετὰ δύο ἔτη (1696) ἐστάλη ἀπὸ τὸν Σουλτάνον εἰς τὴν Αἴγυπτον. Πλέων δὲ ἀπὸ Σαῖδᾶ εἰς Δαμιάτιον, περιέπεσεν εἰς τὰς χεῖρας Ἰσπανοῦ ληστοῦ, ὅστις ἔκαμε πανιὰ διὰ τὴν Μάλταν.

Βικέντιος Ἀρναούδιος ὁ Μασσαλιώτης, λιμενάρχης τῆς νήσου, ὑπῆγεν εἰς τὸ καράβιον τοῦ πειρατοῦ. Ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ὀσμάνης ἔκραξεν εὐθύς· « Ἐὰν ἦσαι εὐγενῶν πράξεων ἐραστὴς, λύτρωσέ με καὶ δὲν θέλεις χάσει τίποτε. »

Ὁ Ἀρναούδιος ἐφάνη ἀληθῶς γενναῖος ἀνὴρ. Ἐπλήρωσεν ἐξαγορὰν ἐξακόσια φλωρία, ἐφρόντισε διὰ τὴν θεραπείαν τῶν πληγῶν του, καὶ τὸν ἔστειλε μὲ Γαλλικὸν καράβιον εἰς Δαμιάτιον.

Εὐθύς ἀφοῦ ἔφθασεν εἰς Κάϊρον ὁ Ὀσμάνης, ἔστειλεν εἰς τὸν Ἀρναούδιον χίλια φλωρία διὰ τὴν ἐξαγορὰν του, πολλὰ ἄλλα δῶρα καὶ χωριστὰ πεντακόσια τάληρα. Ὅταν κατὰ τὸ 1723 ἔτος ἀνεδείχθη Βαλῆς τῆς Πελοποννήσου, ἐπροσχάλεσεν ἐκεῖ τὸν ἐλευθερωτὴν του Ἀρναούδιον μαζὴ μὲ τὸν υἱὸν του, τοὺς ἐφιλοδώρησε πλουσίως καὶ τοῖς ἔδωκε τοιαῦτα εἰσοδήματα, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου ἀπέκτησαν μεγάλα πλοῦτη. Ἡ εὐνοια τοῦ Βαλῆ ἐξηπλώθη πολλὰ ὠφελίμως εἰς ὅλους τοὺς Γάλλους ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀρναουδίου.

Κατὰ τὸ ἔτος τὸ πρὸ τῆς ἐχθρονίσεως τοῦ Ἀχμέτ Γ'. διέτριβεν ὁ Ὀσμάνης εἰς Νύσσαν, Βαλῆς ὧν τῆς Ῥωμελίας. Ἐκεῖ τὸν ἐπεσκέφθησαν ὁ Ἀρναούδιος καὶ ὁ υἱὸς του. Τοὺς ἐδέχθη ἐντιμότερα καὶ τοὺς ἐκάθισε πλησίον του, πρᾶγμα ἀσυνείθιστον τότε ἀπὸ Βεζύρη εἰς χριστιανούς. Ὅταν δὲ ἔφθασεν ὁ Ὀσμάνης ὡς μέγας Βεζύρης εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐζήτησεν εὐθύς ἀπὸ τὸν Γάλλον

πρέσβυν νὰ τοῦ φέρῃ τοὺς εὐεργέτας του. Ἦλθαν πατὴρ καὶ υἱὸς φέροντές του δώδεκα Τούρκους, τοὺς ὁποίους ἠλευθέρωσαν ἀπὸ τὴν δουλείαν. Τοὺς ἐδέχθη μὲ μεγάλην τιμὴν ἔμπροσθεν ὅλης τῆς ὀμηγύρεως τῶν μεγιστάνων « Ἦμην, εἶπε πρὸς τοὺς παρόντας ἀξιωματικούς καὶ ἄρχοντας, ἦμην καὶ ἐγὼ σκλάβος, φορτωμένος μὲ ἀλύσεις, γεμάτος ἀπὸ πληγᾶς. Οὗτος εἶναι ὁ ἀνὴρ, ὅστις μὲ ἐξηγόρασε, μὲ ἰάτρευσε, μὲ ἔσωσεν. Εἰς αὐτὸν χρεωστῶ ζωὴν, ἐλευθερίαν καὶ τὰ παρόντα ἀγαθὰ. Χωρὶς νὰ μὲ γνωρίζῃ ἐπλήρωσε μεγάλην ποσότητα ἀργυρίου, καὶ μ' ἔστειλε δωρεὰν μὲ καράβιον, ὅπου ἐπεθύμουν. Τίς Μουσουλμάνος εἶναι ἰκανὸς νὰ δεῖξῃ τοιαύτην γενναϊότητα; »

Ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ προσηλώθησαν εἰς τοὺς δύο Γάλλους, καὶ ὁ μέγας Βεζύρης ἔσφιγγε μὲ χαρὰν τὴν χεῖρα τοῦ εὐεργέτου του. Μὲ πολλὰς περιποιήσεις καὶ μὲ μεγάλα δῶρα τοὺς ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Μάλταν.

Λέοντος.

Τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης οὐχὶ μόνον εἰς τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἔμφυτα, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἄγρια θηρία, ὡς βεβαιοῦται ἐκ τοῦ ἐπομένου.

Ἀνδροκλῆς τις, αἰχμάλωτος ἀνθυπάτου τινὸς τῆς Ῥώμης εἰς τὴν Ἀφρικὴν, μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὴν σκληρότητα καὶ τὴν κακὴν μεταχείρισιν τοῦ κυρίου του, ἀπεφάσισε νὰ δραπετεύσῃ, πρὸς πλειοτέραν δὲ ἀσφάλειαν διηρθύνθη εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Νουμιδίας, ὅπου ἦτο ἀδύνατον σχεδὸν νὰ τὸν συλλάβωσιν.

Ἀπρηδνηκῶς ὅμως ἐκ τοῦ πολλοῦ δρόμου καὶ τοῦ καύσωνος τοῦ ἡλίου, ἦρε κατὰ τύχην σπήλαιόν τι ἐν ᾧ ἠθέλησε ν' ἀναπαυθῆ ὀλίγον. Ἀλλὰ μόλις εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸ, καὶ αἴφνης ἐφάνη ἐνώπιόν του τρομερὸς λέων ἐξαισίου μεγέθους, ὃν ἰδὼν ὁ ἄθλιος Ἀνδροκλῆς, ἔμεινε κατάξηρος ἀπὸ τὸν φόβον του, φανταζόμενος σχεδὸν ὅτι κατεσπαράσσετο ἤδη ὑπὸ τῶν ὀνύχων του. Ὁ λέων ὅμως οὐχὶ μόνον δὲν ἐπέιραξεν αὐτὸν ἀλλὰ καὶ πλησιάσας ἐξέτεινε τὸν πόδα μετὰ θρηνητικῶν βρυχημάτων, φαινόμενος ὅτι ἐζήτηι βοήθειαν παρ' αὐτοῦ.

Ὁ Ἀνδροκλῆς, συνελθὼν ὀλίγον ἐκ τοῦ φόβου, παρετήρησεν εἰς τὸν πόδα τοῦ λέοντος μέγα ἀκάνθιον, ὅπερ καὶ ἔσυρεν εὐθύς, ἀκολούθως δ' ἔλαβε καὶ τὴν τόλμην νὰ σφίγῃ τὴν πληγὴν καὶ νὰ τοῦ ἐκβάλῃ τὸ διεφθαρμένον αἷμα.

Καὶ τρῶτον μὲν συνετέλεσεν ἤδη πρὸς τινα παρηγορίαν αὐτοῦ, ὡς φησὶ ἡ φιλοσοφία ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

διότι ὁ λέων μὴ αἰσθανόμενος πλέον τοὺς πόνους, ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας δὲν ἔλειψε νὰ ἔρχηται καθ' ἐκάστην καὶ νὰ προσφέρει εἰς τὸν εὐεργέτην του μέρος τῶν λαφύρων του, δι' ὧν ἐκεῖνος ἔζησεν ἀρχετὸν καιρὸν. Ἄλλ' ὁ Ἀνδροκλῆς, βαρυνόμενος εἰς τὸ ἀχαρι τοῦτο εἶδος τῆς ζωῆς, ἀπεφάσισεν, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ λέοντος, νὰ ζητήσῃ ἀλλοῦ ἄσυλον. Μετὰ τριῶν ὁμῶς ἡμερῶν περιπλάνησιν συνελήφθη ὑπὸ τινῶν στρατιωτῶν, οἵτινες καὶ ἀναγνωρίσαντες αὐτὸν, τὸν παρέδωκαν εὐθὺς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου του.

Ἦκμαζον κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐν τῇ Ῥώμῃ τὰ λεγόμενα Ἀμφιθέατρα, εἰς ἃ ἐγίνοντο μονομαχίαι ἀνθρώπων μετὰ τῶν ἀγρίων θηρίων. Ἐπὶ τούτῳ δ' ἔλαβε καὶ ὁ ἀνθύπατος προσταγὴν νὰ συνάξῃ ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἀφρικῆς λέοντας καὶ νὰ τοὺς στείλῃ εἰς τὴν Ῥώμην. Τῆς εὐκαιρίας δὲ ταύτης δραστήμιος, συνέπεμψε καὶ τὸν Ἀνδροκλῆν ἵνα μονομαχήσῃ μεθ' ἐνὸς ἐξ αὐτῶν τῶν θηρίων, ὅπερ καὶ ἐπίτηδες ἄφησαν ἄνευ τροφῆς ἡμέρας τινάς.

Ὅτε ὁμῶς ὁ λέων, λυθεὶς ἐκ τῶν δεσμῶν εἰς τὸν διωρισμένον τόπον τοῦ ἀγωνιστηρίου, ἀφέθη κατὰ τοῦ Ἀνδροκλέους, κατ' ἀρχὰς μὲν ὤρμησε μετὰ μεγάλης μανίας ἵνα κατασπαράξῃ αὐτὸν· ἀλλ' αἴφνης, πρὸς θάμβος πάντων τῶν θεατῶν, ἀναχαιτίσας τὴν ὀρμὴν του, τὸν παρετήρησε μετὰ προσοχῆς, καὶ μεταβαλὼν τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἀγριότητα, τὸν ἐπλησίασε καὶ ἤρχισε νὰ τὸν κολακεύῃ καὶ νὰ γλείφῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Ὁ δ' Ἀνδροκλῆς μόλις συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν ἐκ τοῦ τρόμου του, εἶδεν ὅτι ἦτο κατὰ τύχην ὁ λέων οὗ τινος εἶχεν ἰατρῆσαι τὸν πόδα, καὶ ἤρχισε καὶ αὐτὸς νὰ τὸν ἀντικολακεύῃ, ὥστε καὶ οἱ δύο ἐδειχον ἀναγνωριζομένης φιλίας σημεῖα. Πάντες ἔμειναν ἐκστατικοὶ ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τούτῳ φαινομένῳ, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ καλέσας τὸν Ἀνδροκλῆν, καὶ μαθὼν παρ' αὐτοῦ πῶς εἶχε τὸ πρᾶγμα, παρεκτός τῆς ζωῆς, τῷ ἐχάρισεν ἀκόμη καὶ τὸν λέοντα, μεθ' οὗ καὶ περιήρχετο ὁ Ἀνδροκλῆς τὰς ὁδοὺς τῆς Ῥώμης, δι' ἀπλοῦ σχοινίου μόνον ἔλκων αὐτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΤΗΤΟΣ.

Ἄρταξέρξου.

Ἄρταξέρξης, ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας, ὁ Μακρόχειρ ἐπονομασθεὶς, διότι εἶχε τὴν μίαν χεῖρα μακροτέραν τῆς ἄλλης, ἐσυνειψηφιοποιήθη ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

οιζε να λέγη ὅτι περισσότερο ἀνήκει εἰς τοὺς βασιλεῖς νὰ δίδωσι παρὰ νὰ λαμβάνωσιν. Ἡ φυσικὴ δ' αὐτοῦ ἀγαθότης καὶ ἡ πρὸς τὴν δικαιοσύνην κλίσις του τὸν καθίστα ἐλευθεριώτατον.

Ὁ θαλαμηπόλος του Σατιβαρζάνης ἐζήτηε ποτὲ ἀδικόν τι παρ' αὐτοῦ, ὁ δ' Ἀρταξέρξης, βλέπων ὅτι ἡ αἰτησίς του ἦτο ἴση μὲ τρίακοντα χιλιάδας δαρεικοῦς, διέταξεν εὐθὺς τὸν ταμίαν του νὰ τῷ φέρῃ τὴν ποσότητα ταύτην, ἣν καὶ δοὺς αὐτῷ· «Λάβε, τῷ εἶπεν, ὦ Σατιβαρζάνη, διότι δίδων μὲν ταῦτα δὲν γίνομαι πτωχὸς, πράττων ὁμως ἐκεῖνα, γίνομαι βέβαια ἀδικος.»

Ἀρταξέρξης ὁ Μνήμων, βασιλεὺς τῆς Περσίας, μιμούμενος τὴν πραότητα τοῦ πάππου του Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος, μεγίστην ἐδείκνυε γλυκύτητα πρὸς ἅπαντας, καὶ πρὸ πάντων λίαν φιλανθρώπως ἐδέχετο τὰ προσφερόμενα αὐτῷ δῶρα, ἀνταμείβων αὐτὰ διὰ τῆς ἐλευθεριότητός του μεγαλοπρεπέστατα, ὡς μαρτυρεῖται μάλιστα ἐκ τοῦ ἀκολούθου.

Ἐπῆρχε νόμος ἐν Περσίᾳ, φυλασσόμενος ἀκριβέστατα. Ὅτε ὁ βασιλεὺς ἐπορεύετο εἰς τοὺς ἀγροὺς, πάντες οἱ Πέρσαι ὤφειλον, κατὰ τὴν δύναμίν του ἕκαστος, νὰ τῷ προσφέρωσιν ἀπλᾶ τινα δῶρα.

Λέγεται δ' ὅτι ἐνῶ κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἐξῆλθεν εἰς τοὺς ἀγροὺς, τὸν συνήνησε Πέρσης τις, Σινάντης καλούμενος, ὅστις εὐρισκόμενος μακρὰν τῆς ἐπαύλειώς του, καὶ μὴ ἔχων τί νὰ προσφέρῃ, ἐφοβήθη τὰ μέγιστα τὸν νόμον, καὶ ἐντράπη μάλιστα καὶ τὸν βασιλέα του· ἀλλὰ καὶ πάλιν μὴ ὑποφέρων νὰ νικηθῇ ὑπὸ τῶν λοιπῶν Περσῶν, καὶ νὰ φανῇ αὐτὸς μόνος ἄτιμος, διότι δὲν προσέφερε δῶρα εἰς αὐτόν, τρέξας εὐθὺς εἰς τὸν πλησίον ποταμὸν, ὅστις ὠνομάζετο Κύρος, καὶ κύψας ὅσον τάχιστα καὶ λαβὼν ὕδωρ ἀμφοτέραις ταῖς χερσίν·

— Βασιλεῦ Ἀρταξέρξη, ἀνέκραξε, νὰ ζῆς διὰ πάντα· τώρα μὲν ὅπου καὶ ὅπως δύναμαι σέ τιμῶ, διὰ νὰ μὴ μείνω μόνος ἐγὼ χωρὶς νὰ σέ προσφέρω δῶρα· σέ τιμῶ δὲ μὲ τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ Κύρου, ὅταν ὁμως ἔλθῃς εἰς τὸ κατάλυμά μου, καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμίν μου ἀκόμη θὰ σέ τιμήσω, ὥστε νὰ μὴ φανῶ διόλου κατώτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τὰ μέγιστα δ' εἰς τοῦτο εὐαρεστηθεῖς ὁ Ἀρταξέρξης·

— Δέχομαι, εἶπεν, ὦ ἄνθρωπε, τὸ δῶρόν σου, καὶ τὸ νομίζω πολυτιμώτατον· πρῶτον μὲν διότι εἶναι νερόν, τὸ καλῆτερον ἀπὸ ὅλα, καὶ δεύτερον, διότι φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Μεγάλου Κύρου. Καὶ σὺ δ' ὅταν ὑπάγω εἰς τὸ κατάλυμά μου, ἐξ ἅπαντος νὰ φανῆς.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ βασιλεὺς, διέταξε τοὺς ὑπηρέτας του νὰ λάβωσι τὸ ὕδωρ ἐντὸς χρυσῆς σιάλης. Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ κατάλυμά

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

του, ἔπεμψεν εὐθὺς ἀξιόλογον φόρεμα εἰς τὸν Πέρσην, καὶ χρυσὴν φιάλην, καὶ χιλίους δαρεικοὺς, διατάξας τὸν φέροντα αὐτὰ νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Σινάντην· «Μὲ τοῦτο τὸ χρυσίον ὁ βασιλεὺς σὲ παραγγέλλει νὰ εὐφράνης τὴν ψυχὴν σου, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἠύφρανες τὴν ἰδικήν του, καὶ δὲν τὸν ἄφησες χωρὶς νὰ τῷ προσφέρῃς δῶρον· θέλει δὲ καὶ μὲ τὴν φιάλην ταύτην νὰ λαμβάνῃς καὶ σὺ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ νερόν καὶ νὰ πίνῃς.»

Ἀλεξάνδρου.

Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, ἦτο φύσει ἐλευθεριώτατος, ὡς καὶ ὁ ἴδιος πολλάκις καυχώμενος ἔλεγεν, ὅτι «μόλις τὰ πλούτη τῶν Περσῶν τὸν ἐφθασαν νὰ τὰ διαμοιράσῃ εἰς τοὺς φίλους του.» Εἶχε δὲ πρὸ πάντων καὶ τὴν φιλοφρονητικὴν ἐκείνην γλυκύτητα, δι' ἧς μεγαλητέρα ἀκόμη χάρις ἔλαμπεν εἰς τὰς δωρεάς του.

Εἷς τῶν φίλων του, Πέριλλος ὀνομαζόμενος, ἐζήτησέ τι παρ' αὐτοῦ διὰ προίκα τῶν κορασιῶν του. Ὁ Ἀλέξανδρος διέταξεν εὐθὺς νὰ τῷ δοθῶσι πεντήκοντα τάλαντα· ἀλλ' ὁ Πέριλλος, ὑπερεκπλάγεις διὰ τὴν μεγάλην ταύτην ποσότητα, τῷ εἶπεν ὅτι ἀρκετὰ εἶναι μόνον δέκα· «Σὺ νὰ τὰ λάβῃς, εἶπεν ὁ Μακεδὼν ἥρως, εἶναι ἀρκετὰ, ἐγὼ ὅμως νὰ τὰ δώσω δὲν εἶναι.»

Ἄλλοτε ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε τὸν ταμίαν του νὰ δώσῃ εἰς τὸν φιλόσοφον Ἀνάξαρχον ὅσα ἤθελε ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ. Ὁ ταμίης τῷ ἀνέφερεν ὅτι ὁ φιλόσοφος ζητεῖ ἑκατὸν τάλαντα. «Καλὰ κάμνει, ἀπεκρίθη εὐθὺς ὁ βασιλεὺς, καὶ ζητεῖ τόσον πολλὰ, διότι γνωρίζει ὅτι ἔχει φίλον, ὁ ὁποῖος καὶ ἐμπορεῖ καὶ θέλει νὰ τοῦ τὰ χάρισῃ.»

Ἀντωνίου.

Ἀντώνιος ὁ Ῥωμαῖος, ὁ μᾶλλον περιβόητος διὰ τοὺς πρὸς τὴν Αἴγυπτίαν Κλεοπάτραν ἔρωτάς του, μεγάλην ἀπέκτησεν ἰσχύν ἐν τῇ Ῥώμῃ διὰ τῆς ἐξόχου αὐτοῦ μεγαλοδωρίας μάλιστα. Ἡμέραν τινὰ διέταξε τὸν οἰκονόμον του νὰ δώσῃ εἰς τινὰ φίλον του διακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας ἀργύρια. Τοῦτο δὲ διὰ μιᾶς λέξεως Ῥωμαῖοσι λέγεται Δεκίεις. Θαυμάσας ὁ οἰκονόμος, καὶ θέλων νὰ δείξῃ πόσον μεγάλη ἦτον ἡ ποσότης αὕτη, τὴν ἐσώρευσεν ἅπασαν ἐνώπιόν του, ἦν ὅμως ἰδὼν ὁ Ἀντώνιος, ἠρώτησεν εὐθὺς· «Τί εἶναι τοῦτο;» Ἐκείνου δ'εἰπόντος ὅτι ἦτο τὸ Δεκίεις, τὸ ὁποῖον τὸν διέ-

ταξε νά δώση εἰς τὸν φίλον του, ὁ Ἀντώνιος νοήσας τὴν κακαήθειάν του. « Ἐγὼ, τῷ εἶπεν, ἐνόμιζα ὅτι αὐτὸ τὸ Δεχί εἰς ἦτο καττι, τώρα ὅμως βλέπω ὅτι εἶναι ὀλίγα πράγματα· ὅθεν βάλε του ἀκόμη καὶ ἄλλα τόσα. »

Ἄλῃ.

Καὶ ἄλλα πολλὰ διηγοῦνται οἱ Μωαμεθανοὶ περὶ τῆς ἐλευθεριότητος τοῦ Ἄλῃ, τοῦ ἐξαδέλφου, γαμβροῦ καὶ διαδόχου τοῦ Μωάμεθ, ἐξόχως δὲ καὶ τὸ ἀκόλουθον ἀστεῖον ἀνέχδοτον.

Ἐνῷ ποτε ὁ Ἄλῃς ἦτον ἔτοιμος νά ἀπέλθῃ εἰς μακρὰν ὁδοιοπρίαν, ξένος τις ἐπαίτης μὴ γνωρίζων αὐτὸν, προσελθὼν, τὸν παρεκάλει νά τῷ δώσῃ ἄρτον. Ὁ Ἄλῃς διέταξεν ἀμέσως τὸν ἐπιστάτην του νά δώσῃ ἓνα ὀλόκληρον ἄρτον εἰς τὸν ἐπαίτην. Ἄλλ' ὁ φειδωλὸς ἐπιστάτης ἀπεκρίθη ὅτι « οἱ ἄρτοι ἦσαν κλεισμένοι ἐντὸς τῶν κοφινίων. »

— Πολλὰ καλὰ, εἶπεν ὁ Ἄλῃς μετὰ ταραχῆς· δὸς τον λοιπὸν ἐν κοφίνιον.

— Ἄλλὰ τὰ κοφίνια ἐτέθησαν ἤδη ἐπὶ τῆς καμήλου.

— Δὸς τον λοιπὸν μίαν καμήλον μετὰ τῶν κοφινίων.

— Ἄλλ' αἱ καμήλοι εἶναι συνδεδεμέναι ὄλαι ἢ μία μετὰ τῆς ἄλλης.

— Δὸς τον λοιπὸν ὄλας τὰς καμήλους, ἐπανέλαβεν ὁ Ἄλῃς μετὰ θυμοῦ καὶ δεῦρο ἀκολούθει με.

Καὶ οὕτω ὁ ἐπαίτης ἔλαβεν ἀπάσας τὰς καμήλους πρὸς ἔλεγχον τῆς βδελυρᾶς φειδωλίας τοῦ ἐπιστάτου.

Ἄλφόνσου.

Ἐν τῶν λαμπρῶν προτερημάτων Ἄλφόνσου τοῦ Ε'. τῆς Ἀρραγωνίας ἦτο καὶ ἡ μεγάλη αὐτοῦ ἐλευθεριότης. Ὅτε εἷς τῶν θησαυροφυλάκων του τῷ ἔφερε τρεῖς χιλιάδας δουκάτα, ἀξιωματικὸς τις, κατὰ τύχην ἐκεῖ εὐρισκόμενος, εἶπε σιγὰ πρὸς τὸν πλησίον του, ὅτι ἡ προσότης αὕτη ἤρκει νά τὸν κάμῃ εὐτυχῆ καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν. « Ἔσο λοιπὸν, » τῷ εἶπεν ὁ Ἄλφόνσος, ἀκούσας αὐτόν· καὶ ἐν τῷ ἅμα τῷ προσέφερε τὰ δουκάτα.

Βαυάρδου.

Ὁ περιβόητος τῆς Γαλλίας ἱππότης Βαυάρδος ὑπῆρξεν εἰς τῶν σπανίων ἐκείνων, οἵτινες εὐχαριστούμενοι εἰς τὰ μικρὰ, μεγάλην Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

δεικνύουσιν ἀδιαφορίαν εἰς τὰ πλούτη. Λαφυραγωγῆσας ποτὲ παρὰ τῶν Ἰσπανῶν ἕως δεκαπέντε χιλιάδας δουκάτα, ἐλάμβανεν ἠδονὴν νὰ τὰ ἀνακατόνη ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἔλεγε μειδιῶν εἰς τοὺς στρατιώτας·

— Φίλοι, δὲν εἶναι καλὰ ζαχαρωτὰ, καὶ δὲν σὰς ἀνοίγουν τὴν ὄρεξιν νὰ τὰ δοκιμάσητε;

— Καὶ τί μὰς χρησιμεύει νὰ θέλωμεν νὰ τὰ δοκιμάσωμεν, ἀνέκραξεν ὁ ἀξιωματικὸς Γαρδιώ· δὲν εἶναι φαγητὸν διὰ τὰ ὀδόντιά μας.

Μετὰ προτέρας δ' εἶτα φωνῆς·

— Ἄν εἶχα, εἶπε, τὰ ἡμίση αὐτῶν, ἤθελα εἶσθαι εὐτυχῆς καὶ ἀγαθὸς ἐφ' ὅλης μου τῆς ζωῆς.

— Λάβε τα, τῷ ἀπεκρίθη εὐθὺς ὁ Βαυᾶρδος, μετρῶν πρὸς αὐτὸν τὰ ἡμίση, καὶ κύτταξε νὰ φυλάξῃς καλὰ τὸν λόγον σου.

Τὰ λοιπὰ δὲ διεμοίρασεν εἰς τοὺς ἄλλους ἀξιωματικούς καὶ στρατιώτας.

Ρουχεφουκόλτου.

Τοῦ Καρδινάλιου Ρουχεφουκόλτου ἡ ζωὴ ὑπῆρξε πλήρης χριστιανικῶν ἀρετῶν, ἐξαιρέτως δ' ἡ πρὸς τὸ εὐεργετεῖν κλίσις του τὸν κατέστησεν ἀξίον τῆς κοινῆς ὑπολήψεως.

Πτωχὴ τις χήρα, μόνην παρηγορίαν καὶ ἀνακουφισμὸν τῆς δυστυχίας τῆς ἔχουσα ἀξιέραστον, χαρίεσσαν καὶ συνετὴν θυγατέρα, παρουσιασθεῖσα πρὸς αὐτὸν, ἐκλαίετο ὅτι « ὁ οἰκοδεσπότης των, μ' ὄλον ὅτι ὑπέρπλουτος, ἤθελε νὰ τὰς ἐκβάλῃ ἀπὸ τὸν οἰκίσκον εἰς τὸν ὅποιον ἐκατοίκουν, διότι δὲν εἶχαν νὰ τοῦ πληρῶσωσι πέντε δίστηλα δι' ἐνοίκιον. »

Παρατηρήσας ὁ καρδινάλιος μετὰ πόσης κοσμιότητος ἡ γυνὴ αὕτη ἐξεφράζετο τὴν δυστυχίαν τῆς, ἀμέσως ἐνόησεν ὅ,τι τῇ προήλθε, διότι προετίμα μᾶλλον τὴν ἀρετὴν ἢ τὰ πλούτη· ὅθεν καὶ γράψας δελτίον τι, τὴν διέταξε νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸν ταμίαν του, ὅστις καὶ τῇ προσέφερεν εὐθὺς πενήκοντα δίστηλα.

Ἄλλ' ἡ γυνὴ, « Ὅχι, κύριε, τῷ εἶπεν, ἐγὼ δὲν ἐζήτησα τόσα, καὶ ὁ καρδινάλιος, ὡς φαίνεται, ἔκαμε λάθος. » Καὶ μηδὲν ἔργου νὰ λάβῃ αὐτὰ, ὁ ταμίας ἠναγκάσθη νὰ συναπέλθῃ μετ' αὐτῆς πρὸς τὸν Ρουχεφουκόλτον· λαμβάνων δι' οὗτος ὀπίσω τὸ γραμματίον, « Ἐχει δίκαιον, εἶπεν, ἔκαμα λάθος, καὶ τὸ φέρισμόν τῆς μάλιστα τὸ ἀποδεικνύει. » Ἄντι δὲ τῶν πενήκοντα, ἔγραψε πεντακόσια, ἅτινα καὶ τὴν ἐβίασε νὰ λάβῃ ἵνα ὑπανδρεύσῃ τὴν θυγατέρα τῆς.

Τοῦ Δουκὸς Μοντμορεγκιάκου.

Οὐδείς ποτὲ ἡγεμῶν ἔδειξεν ὀλιγωτέραν τοῦ δουκὸς Μοντμορεγκιάκου κλίσιν εἰς τὰ χρήματα. Ἐνῶ ποτὲ ἔπαιζε μετὰ τῶν φίλων του, εὐρέθησαν εἰς τὸ παιγνίδιον περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας πιστόλαι, εὐγενῆς δέ τις, παρευρισκόμενος ἐκεῖ, εἶπε σιγὰ πρὸς τὸν πλησίον του ὅτι ἡ ποσότης αὕτη ἤρκει νὰ κάμῃ τὴν τύχην του. Ὁ δοῦξ, προσποιηθεὶς κατ' ἀρχὰς ὅτι δὲν τὸν ἤκουσεν, εὐθὺς ἅμα ἐκέρδησε, στραφεὶς πρὸς αὐτόν· « Ἦθελα, τῷ εἶπεν, ἡ τύχη σου νὰ ἦτο μεγαλύτερα. » Καὶ ἄνευ ἀναβολῆς τῷ ἐχάρισε τὰς πιστόλας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΥ.

Κόδρου.

Ὁ Κόδρος, ὁ τελευταῖος καὶ ἀξιολογώτερος τῶν Ἀθηναίων βασιλεὺς, τοσαύτην ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν εἶχεν εἰς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς ὑπηκόους του, ὥστε ἐκουσίως ἔστεργε νὰ προσφερθῇ θυσία, ἕνα σώσῃ αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἐπαπειλοῦντος κινδύνου.

Εἰς τινὰ μετὰ τῶν Ἡρακλειδῶν πόλεμον μαθὼν δ' ἀγαθὸς οὗτος βασιλεὺς παρὰ τῶν κατασκόπων του, ὅτι οἱ ἐχθροὶ, ἐρωτήσαντες τὸ μαντεῖον περὶ τῆς ἐκβάσεως τοῦ πολέμου, ἔλαβον χρησμὸν ὅτι ἐξάπαντος ἤθελον νικήσει ἂν ἐπρόσεχον νὰ μὴ θανατώσωσι τὸν βασιλέα τῶν Ἀθηναίων, καὶ θέλων νὰ νικήσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνδουθεὶς ὡς χωρικός, εἰσεχώρησεν εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, καὶ παροξύνας ἄπλοῦν στρατιώτην, ἐφονεύθη ὑπ' αὐτοῦ.

Τὴν ἐπιούσαν οἱ Ἡρακλειδαὶ ἰδόντες τὸ πτώμα τοῦ Κόδρου, ἀμέσως ἐνθυμήθησαν τοὺς λόγους τοῦ χρησμοῦ, καὶ τόσον ἐδειλίασαν, ὥστε εὐθὺς ἀνεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια.

Τηλικούτον δὲ σέβας οἱ Ἀθηναῖοι συνέλαβον ἐκ τούτου πρὸς τὸν μεγαλόψυχον καὶ γενναῖον τοῦτον βασιλέα των, ὥστε μὴ κρίνοντες εἰς τὸ ἐξῆς ἄλλον ἄξιον καὶ ἰκανὸν νὰ λάβῃ τὸν βασιλικὸν τίτλον, μετέβαλον τὸ πολίτευμα τῶν Ἀθηναίων εἰς ἄρχοντας ἐκλεγμένους ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ καὶ πάλιν διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην των ἐψήφισαν διὰ βίου ἄρχοντα τὸν μεγαλύτερον αὐτοῦ υἱὸν Μέδοντα.

Τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἔμεινεν εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Κόδρου ἕως δώδεκα γενεάς, καί τοι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μέδοντος περιωρίσθη ἡ διάρχεια αὐτοῦ εἰς δέκα ἔτη, καὶ ἀκολούθως εἰς ἓν. Οἱ δ' ἄρχοντες οὗτοι ἐπεκλήθησαν Ἐπώνυμοι, διότι εἰς τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐγράφοντο τὰ ψηφίσματα.

Λακεδαιμονίων Γυναϊκῶν.

Αἱ γυναῖκες τῶν Λακεδαιμονίων φημίζονται μεγάλως ἐπὶ φιλοπατρίᾳ, διότι οὐδὲν ἄλλο ἐνόμιζον καλῆτερον καὶ προτιμότερον τῆς πατρίδος. Συνήθως ἡ μήτηρ, δίδουσα τὴν ἀσπίδα εἰς τὸν υἱὸν τῆς, ἀπερχόμενον εἰς τὸν πόλεμον, ἔλεγεν· « ἦ τὰν ἢ ἐπὶ τὰν, » ἢ αὐτὴν φέρε, ἢ ἐπ' αὐτῆς νὰ σὲ φέρωσιν ἐννοοῦσα ὅτι ἐπρωτίμα νὰ τὸν ἴδῃ νεκρὸν ἐπ' αὐτῆς φερόμενον, παρὰ νὰ τὴν βίβῃ καὶ νὰ φύγῃ.

Πολλάκις μετὰ τὰς μάχας, καὶ μάλιστα τὴν ἐν Λεύκτροις, αἱ μὲν τῶν πεσόντων μητέρες θαρραλέως πορευόμεναι εἰς τοὺς ναοὺς, ηὐχαρίστουν τοὺς θεοὺς ὅτι οἱ υἱοὶ τῶν ἐξεπλήρωσαν ἀξίως τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος τῶν, αἱ δὲ μητέρες τῶν ἐπιζώντων ὑπὸ μεγίστης ἐκυριεύοντο θλίψεως.

Μία ποτὲ αὐτῶν, πέμψασα τοὺς πέντε υἱοὺς τῆς εἰς τὸν πόλεμον, ἴστατο εἰς τὰ προάστια τῆς πόλεως προσμένουσα νὰ ἴδῃ ποίαν ἔκβασιν θέλει λάβει ἡ μάχη· εὐθὺς δ' ὅτε εἶδε τινὰ ἐρχόμενον ἐκεῖθεν, ἔτρεξε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ. Ἐκείνου δ' εἰπόντος ὅτι καὶ οἱ πέντε υἱοὶ τῆς ἐθανατώθησαν εἰς τὴν μάχην· « Πλὴν ἐγὼ, ἀπεκρίθη ἡ γενναία Σπαρτιάτις, δὲν σὲ ἠρώτησα, κακότυχε ἄνθρωπε, διὰ τοὺς υἱοὺς μου, ἀλλ' εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται ἡ πατρίς. » Ἀκούσασα δ' ὅτι οἱ συμπατριῶταί τῆς ἐνίκησαν· « Τώρα λοιπὸν δέχομαι μὲ εὐχαρίστησιν, ἀπεκρίθη, καὶ τῶν τέκνων μου τὸν θάνατον. »

Ἐτέρα Σπαρτιάτις μαθοῦσα ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἀπέθανεν εἰς τὸν πόλεμον ὑπὲρ τῆς πατρίδος· — Καὶ διατί ἄλλο τὸν ἐγέννησα, εἶπε, παρὰ διὰ τοῦτο;

Λεωνίδου.

Ὅτε ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας Ξέρξης ἐφώρμησε μετὰ δύο ἑκατομμυρίων στρατοῦ ἵνα κυριεύσῃ τὴν Ἑλλάδα, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπεμψαν εἰς τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν τὸν Λεωνίδα, ἓνα τῶν βασιλέων τῆς Σπάρτης, ἔχοντα μεθ' ἑαυτοῦ ἕξ χιλιάδας ἀνδρῶν, ἐξ ὧν τριακόσιοι μὲν ἦσαν Σπαρτιάται, οἱ δὲ λοιποὶ Βοιωτοὶ, Κορίνθιοι, Φωκεῖς καὶ ἄλλοι. Ἐγνώριζον δ' οὗτοι κάλλιστα ὅτι οὐδεμίαν

εἶχον ἐλπίδα σωτηρίας, ἀλλ' ὅτι ἐπρόκειτο νὰ θυσιασθῶσιν ἵνα δώσωσι τὸ πρῶτον δεῖγμα τῆς ἀνδρίας τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ χρῆσμοι πρὸς τούτοις ἐξήπτον τὸν ἐνθουσιασμὸν πάντων, καὶ ἐπειδὴ εἶχε προῤῥηθῆ εἰς τοὺς Ἕλληνας ὅτι, ἂν ἤθελον νὰ ὑπερισχύσωσιν, ἀνάγκη ἦτο νὰ ἀποθάνῃ εἰς βασιλεὺς ἐκ τῶν Ἡρακλειδῶν, ὁ Λεωνίδας μετὰ χαρᾶς προσέφερεν ἑαυτὸν πρόθυμον θῦμα ὑπὲρ τῆς πατρίδος του.

Ὁ Ξέρξης, ἐπερχόμενος μετὰ τῶν ἀναριθμήτων αὐτοῦ στρατευμάτων, καὶ ἐλπίζων ὅτι ἤθελε καταπλήξει τοὺς Ἕλληνας, ὥστε μὴδὲ πόλεμον νὰ συγκροτήσωσι μετ' αὐτοῦ, ἐξεπλάγη ἀπ' ἐναντίας βλέπων ὅτι ὀλίγοι τινὲς ἤρχοντο νὰ τῷ διαφιλονεικῆσωσι τὴν δίοδον τῶν Θερμοπυλῶν (δι' ὧν μόνον ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς Σπάρτης), ἀδιαφοροῦντες περὶ τοῦ μεγάλου πλήθους του.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τεσσάρων ἡμερῶν προθεσίαν, ἵνα σκεφθῶσι περὶ τοῦ ἐπιχειμένου κινδύνου. Τὸ ἀμετάθετον ὅμως τῆς γνώμης αὐτῶν βλέπων, πέμψας ἐζήτηε τὰ ὄπλα. «Ἐλθὼν λάβε,» τῷ ἀπεκρίθη ὁ Λεωνίδας διὰ τοῦ συνήθους Σπαρτιατικοῦ ὕφους.

— Ἄλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν Περσῶν εἶναι τοσοῦτος, τῷ εἶπον, ὥστε τὰ βέλη των θὰ σκοτίσωσι τὸν ἥλιον.

— Τότε λοιπὸν, ἀπήντησεν, ἐμμένων εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ ὁ ἀτρόμητος Σπαρτιάτης, θὰ πολεμῶμεν ὑπὸ σκίαν.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Λεωνίδου ἐῤῥίψαν εἰς μεγάλην ὀργὴν τὸν Πέρσην, καὶ ἐπεμψεν ἐν τῷ ἅμα, κατ' ἀρχὰς μὲν σῶμα Λυδῶν, εἶτα δὲ τοὺς λεγομένους ἀθανάτους, δεκαχισιχιλίους τὸν ἀριθμὸν· ἀλλ' ἅπαντες ἀπεκρούσθησαν γενναίως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐπὶ δύο ἡμέρας διετήρησαν τὴν θέσιν αὐτῶν, πολεμοῦντες ἐναντίον ὀλοκλήρου τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ.

Ἐνῷ δ' ὁ Ξέρξης εἰς ἀμυχανίαν περὶ τοῦ πρακτέου εὕρισκετο, φυγὰς τις Τραχίνιος, Ἐφιάλτης καλούμενος, ᾤδηγησε διὰ τινος στενωποῦ εἴκοσι χιλιάδας Περσῶν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κατὰ τὰς Θερμοπύλας ὄρους.

Ὁ Λεωνίδας, βλέπων τότε τοὺς ἐχθροὺς κατέχοντας τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων, καὶ μηδεμίαν ἔχων ἐλπίδα ὑπερασπίσεως, μὴ ἐπιτρέπόντων δὲ καὶ τῶν νόμων τῆς πόλεως του νὰ τραπῆ εἰς φυγὴν, τοὺς μὲν λοιποὺς συμμάχους ἀπέπεμψεν, ἐπὶ λόγῳ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἄλλην καταλληλοτέραν πρὸς σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος περίστασιν, αὐτὸς δὲ μείνας μετὰ τῶν τριακοσίων Σπαρτιατῶν του καὶ τινῶν ἄλλων Θεσπιέων καὶ Θηβαίων, χιλίων μόλις ἀπάντων Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὸν ἀριθμὸν, πρῶτον μὲν τοὺς ἐνεθάρρυνε νὰ προπαρασκευασθῶσιν εἰς τὸν θάνατον, εἰπὼν εἰς αὐτούς·

— Στρατιῶται, ἄς γευματίσωμεν τώρα χαίροντες, διότι τὴν νύκτα θὰ συνδειπνήσωμεν μὲ τὸν Πλούτωνα εἰς τὸν Ἄδην.

Εἶτα δ' ἐπελθούσης τῆς νυκτός, ὀρμήσας κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἐπροχώρησε μέχρι τῆς σκηνῆς τοῦ βασιλέως, ἐλπίζων νὰ συλλάβῃ αὐτόν.

Τότε οἱ Σπαρτιᾶται ἔπραξαν θαύματα ἀνδρίας, μέγαν ἀριθμὸν Περσῶν θανατώσαντες κατὰ τὸ σκότος· ἅμα ὅμως ἐξημέρωσεν, ἰδόντες οἱ ἐχθροὶ τὸν μικρὸν αὐτῶν ἀριθμὸν, περιεκύκλωσαν μὲν αὐτούς, ἀλλὰ μὴ τολμῶντες νὰ τοὺς πλησιάσωσιν ἐβρίπτον μακρόθεν τὰ ἀκόντιά των.

Οἱ Σπαρτιᾶται, οὐχὶ νικηθέντες, ἀλλ' ἀπαυδήσαντες πλέον νὰ θανατόνωσιν, ἔπεσον τελευταῖον ἐπὶ σωροῦ Περσικῶν πτωμάτων, ἀπαραδειγμάτιστον μνημόσυνον ἀνδρίας καὶ πατριωτισμοῦ ἀφέντες μεθ' ἑαυτούς· οἱ δ' Ἕλληνες πρὸς τιμὴν τῆς ἀνδραγαθίας καὶ τῆς φιλοπατρίας τῶν ἔστησαν εἶτα μνημεῖον, ἐφ' οὗ ἐπέγραψαν τὸ ωραιότατον τοῦτο ἐπίγραμμα·

Ὡ ξεῖν' ἀγγεῖλον Λακεδαιμονίους ὅτι τῆδε

Κείμεθα, τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

— Διαβάτα, εἰδοποίησε τοὺς Λακεδαιμονίους ὅτι ἐδῶ ἐτάφημεν, εἰς τοὺς νόμους αὐτῶν ὑπακούοντες. —

Οὐ μικρὰ κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα καὶ οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες παρέσχον δείγματα ἀνδρίας καὶ πατριωτισμοῦ, ἀξιοἀπόγονοι τῶν παλαιῶν προπατόρων τῶν ἀναφανέντες· καὶ τὰ ἐνδοξα αὐτῶν ὀνόματα ἀνεγράφησαν ἤδη εἰς τὰς στήλας τῆς ἀθανασίας πλησίον τῶν Λεωνιδῶν, τῶν Θεμιστοκλέων, τῶν Κιμώνων, τῶν Θρασυβούλων καὶ τῶν ἄλλων ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος.

Ἀριστείδου καὶ Θεμιστοκλέους.

Φθονήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι τὸν δίκαιον Ἀριστείδην, συνεργεῖα τοῦ Θεμιστοκλέους ἐξωστράχισαν αὐτόν. Ὅτε ὅμως ὁ Ξέρξης, ἐκστρατεύσας κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐπήρχετο κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, ἐν τῇ ἅμα οἱ Ἀθηναῖοι ἔδωκαν ἄδειαν εἰς τοὺς ἐξορίστους νὰ καταβῶσιν εἰς τὴν πατρίδα, φοβούμενοι πρὸ πάντων τὸν Ἀριστείδην, μὴ συνενωθῇ μετὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ διαφθείρῃ καὶ ἄλλους τῶν πολιτῶν ἀκόμη.

Ἀλλὰ κακῶς ἐφρόνουσιν περὶ τοῦ Ἀριστείδου, διότι οὗτος, καὶ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πρὶν ἀκόμη δοθῆ ἡ ἄδεια εἰς τοὺς ἐξορίστους, δὲν ἔπαυσε παρακινῶν τοὺς Ἕλληνας νὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, καὶ μετὰ ταῦτα δὲ, ὅτε ὁ Θεμιστοκλῆς ἐγένετο πληρεξούσιος ἀρχιστράτηγος, δὲν ἔλειψε νὰ τὸν βοηθῆ καθ' ὅλα διὰ τῶν συμβουλῶν του, κάμνων τὸν μεγαλύτερόν του ἐχθρόν ἐνδοξότερον διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν.

Ἐνῶ δὲ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων εὐρίσκοντο εἰς τὴν Σαλαμίνα, οἱ μὲν Πελοποννήσιοι, φοβηθέντες τὴν μεγάλην τοῦ ἐχθροῦ δύναμιν, ἠτοιμάζοντο νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκεῖθεν εἰς τὸν Ἰσθμόν, εἰς ὃν καὶ ὕψωσαν τεῖχος· ἀλλ' ὁ Θεμιστοκλῆς, φρονῶν ὅτι ἦτο δλέθριον εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ ἀφήσωσι τὴν Σαλαμίνα, ἔνθα διὰ τὸ στενὸν ὁ πολὺ ὑπερέχων ἀριθμὸς τῶν Περσικῶν πλοίων ἐν ἀεργίᾳ διαμένωνων δὲν ἠδύνατο νὰ βλάβῃ αὐτοὺς, μέγαν καταβαλὼν ἀγῶνα, ἔπεισε καὶ τοὺς λοιποὺς συμμάχους νὰ μὴ ἀφήσωσι τὴν κατάλληλον ταύτην θέσιν.

Καὶ πάλιν ὁμως φοβούμενος μὴ μεταβάλωσι σκοπὸν, κατέφυγεν εἰς στρατήγημα, εἰδοποιήσας κρυφίως τὸν Ξέρξην, ὡς φίλος τρόπον τινὰ, ὅτι οἱ Ἕλληνες τρομάξαντες ἠτοιμάζοντο νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκ τῆς Σαλαμίνας, καὶ ὅτι εὐκόλως ἠδύνατο νὰ τοὺς νικήσῃ κατὰ κράτος, ἂν τοὺς ἐπρόφθανεν ἐκεῖ.

Ὁ Ξέρξης, πιστεύσας εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεμιστοκλέους, τὴν ἰδίαν νύκτα πέμψας τὸν στόλον του περιεκύκλωσε τὴν Σαλαμίνα. Οὐχὶ δὲ μόνον οἱ λοιποὶ Ἕλληνες, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς ὁ Θεμιστοκλῆς ἔλαβε τὴν ἐλαχίστην εἰδησιν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ του· μόνος δ' ὁ Ἀριστείδης, ἐν Αἰγίνῃ τότε κυβερνῶν μικρὸν σῶμα στρατιωτῶν, βλέπων τὸ κίνημα τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ὑπολαμβάνων ὅτι ἐν ἀγνοίᾳ τῶν Ἑλλήνων περιέκλεισεν αὐτοὺς, ῥιφθεὶς ἐπὶ μικροῦ σκάφους, καὶ διάπλεύσας πλαγίως διὰ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, ἦλθε διὰ νυκτὸς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Θεμιστοκλέους.

— Ἄν εἴμεθα φρόνιμοι, τῷ εἶπεν, ὦ Θεμιστόκλεις, ἄς ἀφήσωμεν κατὰ τὸ παρὸν τὰς παιδαριώδεις καὶ μηδαμινὰς ἐχθρας μας, καὶ ἄς ἀρχίσωμεν ἀμιλλαν εὐγενῆ καὶ ὠφέλιμον, συνεριζόμενοι μεταξύ μας νὰ σώσωμεν τὴν Ἑλλάδα, σὺ μὲν ὦν ἀρχηγὸς καὶ στρατηγός, ἐγὼ δὲ ὑποτασσόμενος καὶ συμβοηθῶν μὲ τὰς συμβουλὰς μου, αἵτινες θέλουσι κυρίως ἀποβλέπει πρὸς τὴν σὴν καὶ τὴν τῆς πατρίδος δόξαν, ἐπειδὴ καὶ τώρα βλέπω ὅτι σὺ μόνος σκέπτεσαι καλῶς, λέγων ὅτι συμφέρει πολὺ εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ γίνῃ ἡ ναυμαχία εἰς τὰ στενά· ἀλλ' ἐνῶ οἱ σύμμαχοι σὲ ἐναντιώνονται, οἱ ἐχθροὶ φαίνεται ὅτι σὲ βοηθοῦν, διότι ὅλον τὸ πέλαγος ἐγένευσεν ἀπὸ τὰ πλοῖά των, ὥστε καὶ οἱ μὴ θέλοντες ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ πολεμήσωσιν ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ ἐκκαταβεβηκότος ἡμετέρας ἡμετέρας

Θαυμάσας δ' ὁ Θεμιστοκλῆς τὸ φιλόπατρι τοῦ ἀνδρός·

— Δὲν ἠγχαριστούμην μὲν, ᾧ Ἀριστείδῃ, ἀπεκρίθη, νὰ φανῆς σὺ καλῆτερός μου εἰς ταύτην τὴν περίστασιν, πλὴν δὲν θέλω λείπει καὶ ἐγὼ, συνεριζόμενος πρὸς τὴν καλὴν ἀρχὴν τὴν ὁποίαν μὲ ἔδωκες, νὰ σὲ ὑπερτερήσω μὲ τὰ ἔργα μου.

Εἶτα δὲ, γνωρίζων καὶ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ χρηστότητα, τῷ ἐξέθεσε τὸν δόλον ὃν μετεχειρίσθη πρὸς τὸν βάρβαρον. Οὕτως ἀμφοτέροι, παραβλέψαντες τὰς ἰδίας αὐτῶν ἔριδας καὶ διχονοίας, ἠγωνίσθησαν ἐκ συμφώνου ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος των. Πείσαντες δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας, συνεκρότησαν τὴν περίφημον ἐκείνην ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος, καθ' ἣν οἱ βάρβαροι ἠττηθέντες, κακῶς ἀπεδιώχθησαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ τὸ ἀκόλουθον δ' οὐ μικρὸν ὑπάρχει δείγμα τῆς φιλοπατρίας τοῦ Θεμιστοκλέους. Ὅτε πρὸ τῆς ναυμαχίας, παριστῶν εἰς τὸν Εὐρυτιάδην, τὸν ἀρχιστράτηγον τῶν Λακεδαιμονίων, τὴν ἐκ τῶν στενῶν τῆς Σαλαμῖνος ὠφέλειαν, ἀνθίστατο ἀποτόμως εἰς τὴν γνώμην ἐκείνου, ἐπιμένοντος νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὸν Ἴσθμόν, ὁ Εὐρυτιάδης ὀργισθεὶς ὕψωσε τὴν βάρβον νὰ τὸν κτυπήσῃ· ἀλλ' ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ τοι ὡς ἀρχιστράτηγος τῶν Ἀθηναίων ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ πᾶσαν περὶ τούτου ἱκανοποίησιν, φοβούμενος ὅμως μὴ ἀνατρέψῃ τὰ πράγματα μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ἀναισθησίαν τοῦ Εὐρυτιάδου, οὐχὶ μόνον διόλου δὲν ἠθέλησε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐπειράχθη, ἀλλὰ καὶ στραφεὶς ἀφελῶς εἶπεν εἰς αὐτὸν τὸ ἀξιωματικόν ἐκεῖνο· « Πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ. » — Κτύπησέ με, πλὴν ἄκουσέ με.

Τῶν γονέων τοῦ Πausανίου.

Ὅτε οἱ Πέρσαι, ἠττηθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἔφυγον κατησχυμένοι, ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν Λακεδαιμονίων Πausανίας, ὑπὸ κενοδοξίας κινούμενος, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ προδώσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν Ξέρξην, ἐπὶ συμφωνίᾳ πεντακοσίων χρυσῶν ταλάντων, καὶ νὰ συζευχθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν. Ἀλλ' ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξύ ἀνεκαλύφθη τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸ ἔγκλημα αὐτοῦ κατέστη φανερόν, μαθὼν οὗτος ὅτι κατεδιώκετο ὑπὸ τῶν ἐφόρων (οἵτινες εἶχον τὴν ἐξουσίαν καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα νὰ φυλακίσωσιν), ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ναὸν τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς, ἔνθεν διὰ τὴν ἱερότητα τοῦ τόπου δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποσπᾶσωσιν αὐτόν.

Οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὄμως Πausανίας καὶ Θεμιστοκλῆς ἔλαβον μετὰ

τοῦ λαοῦ, καὶ τὰς θύρας τοῦ ναοῦ φράξαντες διὰ πλίνθων, τὴν δὲ σέγγην ἀφελόντες, ἐκάθησαν ἔξω φυλάσσοντες. Ἀφοῦ δὲ διὰ τῆς πείνης καὶ τῆς λοιπῆς κακοπαθείας ἀπέθανε, σηκώσασα αὐτὸν ἡ μήτηρ εἰς τοὺς ὄμους τῆς, τὸν ἔρριψεν ἐκτὸς τῶν ὀρίων τῆς πόλεως.

Μάρκου Κουρτίου.

Ὡς οἱ Ἕλληνες, οὕτω καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι φημίζονται ἐπὶ πατριωτισμῷ. Τούτων ἐπισημότερος ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀναφέρεται ὁ Μάρκος Κούρτιος.

Λοιμὸς μέγας, συχνάκις καταμαστίζων τὰς ὠραίας γῶρας τῆς Ἰταλίας, ἐπῆλθε καὶ αὖθις κατὰ τῆς Ῥώμης, τὸν τέταρτον πρ. Χ. αἰῶνα. Ἐκ τῆς νόσου δὲ ταύτης ἐτελεύτησε καὶ ὁ περίφημος Κάμιλλος, ὁ ἀπολυτρώσας τὴν πατρίδα του ἐκ τῆς ἐφόδου τῶν Γαλατῶν. Πάντων ἐξαντληθέντων τῶν μέσων, ὅσα ἡ δεισιδαιμονία ὑπηγόρευε πρὸς ἀποσόβησιν τῆς μάστιγος ταύτης, ἡ κατάπαυσις αὐτῆς τέλος ἀπεδόθη εἰς τὴν ὑπὲρ πατρίδος ἀφοσίωσιν τοῦ Κ. Κουρτίου.

Τρομερὸν βάραθρον εἶχεν ἀνοιχθῆ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως, ὅπερ δι' οὐδενὸς τρόπου ἠδύνατο νὰ πληρωθῆ· οἱ δ' οἰωνοσκόποι ἐρωτηθέντες, εἶπον ὅτι τότε θέλει κλεισθῆ, ὅταν ριφθῆ ἐντὸς αὐτοῦ τὸ πολυτιμότερον τῆς Ῥώμης πρᾶγμα, τὸ ἀποτελοῦν τὴν δύναμιν αὐτῆς.

Παρουσιασθεὶς δὲ τότε ἑφιππος καὶ μεγαλοπρεπῶς καθωπλισμένος ὁ Μάρκος Κούρτιος, νέος ἀνδρεῖος καὶ εὐγενῆς·

— Ῥωμαῖοι, εἶπεν, οὐδὲν πολυτιμότερον τῆς νεότητος καὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ ταῦτα μόνον ἀποτελοῦσι τὴν δύναμιν τῶν πόλεων.

Καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐρρίφθη ἐντὸς τοῦ βάραθρου, ὅπερ καὶ εὐθὺς ἐκλείσθη· συγχρόνως δὲ καὶ ὁ λοιμὸς κατέπαυσε. Καὶ εἶναι μὲν ἡ παράδοσις αὕτη συμμεμιγμένη μετὰ μύθου, ἀλλ' ὡς χολακεύουσιν τὴν ἐθνικὴν περιφιλαυτίαν, οἱ ἱστορικοὶ τῆς Ῥώμης ἐξύμνησαν αὐτὴν τὰ μέγιστα.

Ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ ἀναφέρονται πρὸς τούτοις καὶ οἱ τριακόσιοι ἔξ Φάβιοι, οἵτινες ἔδειξαν εἰς τὸν κατὰ τῶν Οὐίεντανῶν πόλεμον τὴν αὐτὴν γενναιότητα ὡς οἱ μετὰ τοῦ Λεωνίδου τριακόσιοι Σπαρτιᾶται, προτιμήσαντες μᾶλλον τὸν θάνατον ἢ νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν. Ὁ δὲ Δέκιος, δείξας ὅμοιον τοῦ Κόδρου πατριωτισμὸν, προσεφέρθη ἔκουσίως θυσία εἰς τὸν κατὰ τῶν Λατίνων πόλεμον.

Ἡ φιλολογία ἔκτε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Κινέζας τινος.

Κατὰ σκληροῦ τινος αὐτοκράτορος τῆς Κίνας διηγήθη συνωμοσία ἀποβλέπουσα τὴν κατάργησιν τῆς τυραννίας αὐτοῦ. Μὴ δυνάμενος δὲ οὗτος νὰ περισείλῃ τὴν κατ' αὐτοῦ μεγάλην ὄρμην τῶν ἐχθρῶν του κατ' ἄλλον τρόπον, ἐσοχάσθη νὰ μεταχειρισθῇ ὡς ὄργανον ἐπιτυχίας τὸ μέγιστον σέβας, ὅπερ τὰ τέκνα ἔχουσιν ἐν Κίνα πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν.

Πέμψας λοιπὸν ἀξιωματικόν τινα εἰς τὴν μητέρα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀποσασίας, ξίφος ἀνὰ χεῖρας φέροντα, παρήγγειλεν αὐτὸν νὰ τῇ εἴπῃ ὅτι ἐν ἑκ τῶν δύω ὠφελεῖ νὰ ἐκλέξῃ, ἢ τὸν θάνατον ἢ τὴν ὑποταγὴν τοῦ υἱοῦ τῆς· ἀλλ' ἡ φιλόπατρις αὕτη γυνὴ μετὰ πικροῦ μειδιάματος ἀπεκρίθη·

— Ὁ Κύριός σου ἐπιθυμῆ ἴσως νὰ ἀκούσῃ ὅτι δὲν γνωρίζω τὴν μεταξὺ τῶν ὑπηκόων καὶ τοῦ ἡγεμόνος των σιωπηλὴν συνθήκην, διὰ τῆς ὁποίας ἐκεῖνοι μὲν ὀφείλουσι νὰ ὑπακούωσιν, οὗτος δὲ νὰ κυβερνᾷ δικαίως. Ἀλλ' ἡ συνθήκη αὕτη κατηργήθη ἀφ' ἑαυτῆς ἤδη. Σὺ δὲ, οὐτιδανὲ ἀγγελιαφόρε τοῦ τυράννου, ἰδὲ καὶ ἀκουσον ἐκ στόματος γυναικὸς τί κατὰ τοιαύτην περίστασιν ἕκαστος χρεωστῆ εἰς τὴν πατρίδα του.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα, ἤρπασεν εὐθὺς τὸ ξίφος ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἀξιωματικοῦ, καὶ ἐμπήξασα αὐτὸ εἰς τὸ στήθος τῆς·

— Ἀνδράποδον, ἐπρόσθεσεν, ἂν εἰς τὴν καρδίαν σου ὑπάρχῃ ἔχνος ἀρετῆς, φέρε εἰς τὸν υἱόν μου τὸ αἵμοσταγὲς τοῦτο ξίφος, καὶ εἰπέ τον νὰ ἐκδικήσῃ τὴν πατρίδα του, καταστρέφων τὸν τύραννον. Καὶ δὲν εἶχε μὲν καὶ πρότερον ὑποψίαν, ἀλλ' εἰς τὸ ἐξῆς οὐδ' ὁ ἐλάχιστος φόβος ὑπάρχει παρ' ἐμοῦ, μὴ τὸν δώσω δυσκολίας τινάς, ἢ τὸν ἀποτρέψω ἀπὸ τὰς ὁδοὺς τῆς ἀρετῆς.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα, ἐξέπνευσεν ἐνώπιον τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Ἐπισήμου τινος Ἰσπανοῦ.

Κάρολος Ε', αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας καὶ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καὶ Νεαπόλεως, διέταξεν ἐπίσημόν τινα Ἰσπανὸν νὰ παραχωρήσῃ τὸν οἶκόν του (ὅστις ἦτον εἰς τῶν καλητέρων ἐν Μαδρίτῃ), εἰς τὸν παρ' αὐτῷ αὐτομολήσαντα Κοντόσταυλον τοῦ Βουρβωνικοῦ οἴκου· καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἰσπανὸς δὲν ἔστεργε, τῷ εἶπεν ὅτι ἔπρεπε νὰ τὸ νομίζῃ μάλιστα τιμὴν του νὰ κατοικήσῃ εἰς τὸν οἶκόν του τοιοῦτον μέγαν ὑποκείμενον. Ἀλλ' ὁ Ἰσπανὸς τῷ ἀπεκρίθη·

— Γνωρίζω τῶνόντι, Μεγαλειότατε, ποῖος εἶναι ὁ βαθμὸς καὶ τὰ ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

προνόμια τοῦ ἄρχοντος τούτου, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως βλέπω ὅτι ἐξηλείφθησαν ταῦτα πάντα ἀπὸ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα του (τὴν Γαλλίαν) προδοσίαν του· καὶ διὰ νὰ σὲ ὑπακούσω, τὸν δέχομαι μὲν εἰς τὸν οἶκόν μου, πλὴν παρακαλῶ τὴν Μεγαλειότητά σου νὰ μὲ δώσῃ τὴν ἀδειαν νὰ τὸν καύσω, εὐθὺς ὅταν ἀναχωρήσῃ ὁ δούξ, διότι δὲν δύναμαι νὰ κατοικήσω πλέον εἰς οἶκον ὅπου ἐκάθησε προδότης.

Λαμόθ-Γοδρίνου καὶ Δοσοῦνου.

Λαμόθ-Γοδρίνος καὶ Δοσοῦνος ἦσαν δύο ἀνδρειότατοι ἀξιωματικοί, ὧν τὰ ὀνόματα ἐτιμήθησαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν κατὰ τὴν δεκάτην ἔκτην ἑκατονταετηρίδα πολέμων τῆς Γαλλίας μετὰ τῆς Ἰταλίας. Ἡ γενναιότης δὲ, ἣ μᾶλλον ἢ κακῶς ἐκλαμβανομένη ἀνδραγαθία διήγειρε μεταξὺ τῶν ἀμιλλάν τινα, δι' ἣν ἀντεφέροντο πάντοτε. Ὅντες δὲ ποτε ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν, ἤρχισαν καὶ αὖθις τὴν συνήθη αὐτῶν φιλονεικίαν, καὶ ἤθελον καταντήσῃ ἐξ ἅπαντος νὰ ἔλθωσι καὶ εἰς χεῖρας· ἀλλ' αἰφνης ὁ Λαμόθ-Γοδρίνος εἶπεν εἰς τὸν Δοσοῦνον·

— Τί κάμνομεν, ἀδελφέ; καὶ οἱ δύο μας φιλονεικοῦμεν περὶ ἀνδρίας, ἀλλὰ τώρα μαχόμενοι ὑπὲρ πατρίδος, ἅς τὴν μεταχειρισθῶμεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς, καὶ ἅς παύσωμεν νὰ δίδωμεν κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς στρατιώτας. Ἡ ἀληθὴς γενναιότης συνίσταται εἰς τὸ νὰ δουλεύῃ τις καλῶς τὴν πατρίδα καὶ τὸν βασιλέα του.

Οὕτω δ' εἰπὼν ὁ Γοδρίνος, καὶ χαμηλώσας τὴν περικεφαλαίαν, ὡς ἀστραπὴ ὤρμησε κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ἐν τῷ ἅμα δὲ καὶ ὁ Δοσοῦνος παρηκολούθησεν αὐτὸν, καὶ ἀμφοτέρω ἀπίστευτα ἔδωκαν δείγματα τῆς ἀνδρίας των, ὥς ἅπας ὁ στρατὸς ὠμίλει δι' αὐτοὺς, καὶ ἐνῶ πρότερον ἦσαν ἀντίπαλοι, νῦν ἐγένοντο εἰλικρινέστατοι φίλοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΥΠΙΚΗΣ ΑΓΑΠΗΣ.

Σόλωνος—Ῥωμαίων—Κινέζων.

Σόλων, ὁ περίφημος νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν, ἐρωτηθεὶς διὰ τί, ἐνῶ καθ' ἡλικίαν ἦτο ἀπὸ τῶν καταπύρξιν ἀδελφικῆς ἀφροσύνης, ἐκείνην

κατὰ τῆς πατροκτονίας οὐδὲν ἀνέφερε;— Διότι, ἀπεκρίθη, δὲν φαντάζομαι ποτὲ ὅτι οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς τοσαύτην ὑπερβολικὴν κακίαν, ὥστε νὰ πράξωσι τοιοῦτον ἀνόσιον ἐγκλήμα.

Οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι, ὡς καὶ τινὰ ἄλλα ἔθνη, ἐδίδον εἰς τοὺς γονεῖς ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τῶν τέκνων των.

Ἐπεὶ πᾶν ἄλλο ἔθνος τὴν σήμερον οἱ Κινέζοι δεικνύουσι μέγιστον σέβας καὶ ὑπερβολικὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς γονεῖς των. Ἡ ἐπιβαλλομένη πρὸς τοὺς πατροκτόνους ποινή, ἂν τοιοῦτον φρικτὸν ἐγκλήμα συμβῆ ποτὲ, εἶναι αὐστηροτάτη. Ὁ ἔνοχος καταδικάζεται νὰ κοπῆ εἰς τρία τμήματα, ἅτινα καὶ παραδίδονται μετὰ ταῦτα εἰς τὸ πῦρ· οἱ οἴκοι καὶ οἱ ἀγροὶ τοῦ καταστρέφονται ἐξ ὀλοκλήρου, καθὼς καὶ αἱ πλησίον αὐτῶν οἰκίαι, ἵνα μὴν ὁ τόπος ἔρημος, ὡς ἀνάμνησις τοῦ τοσοῦτον βδελυροῦ ἐγκλήματος.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας κατὰ ῥητὰς ἡμέρας τοῦ ἔτους ἐπισκέπτεται τὴν μητέρα του, καθήμενην ἐπὶ θρόνου, καὶ κάμνει τέσσαρας ἐδαφιαίας εἰς αὐτὴν προσκυνήσεις. Τὴν αὐτὴν συνήθειαν φυλάττουσιν εἰς τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ Κράτους. Ἄν δὲ κατὰ περίστασιν φανῆ τις ὅτι ἀμελεῖ τοὺς γονεῖς του, ἐγκαλούμενος εἰς τὸ δικαστήριον παιδεύεται αὐστηρότατα.

Αἰνείου.

Ὅτε οἱ Ἕλληνες μετὰ δεκαετῆ πολιορκίαν ἐκυρίευσαν τὴν Τροάδα, κινήθentes εἰς οἶκτον, ἐπέτρεψαν εἰς ἕκαστον τῶν ἀρχηγῶν νὰ λάβῃ ὅ,τι ἤθελεν ἐκ τῶν πραγμάτων του καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ. Αἰνείας δ' ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου, πάντα τὰ ἄλλα παριδῶν, ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὰ εἰδῶλα τῶν πατρικῶν του θεῶν, εἰς ὃ εὐαρεστηθέντες οἱ Ἕλληνες, τῷ ἐσυγχώρησαν νὰ λάβῃ καὶ δεῦτερον πρᾶγμα. Ἐκεῖνος δὲ εἰς τοὺς ὤμους λαβὼν τὸν λιῖαν γηραλιὸν πατέρα του, τὸν ἐξέφερεν ἔξω τῆς πόλεως. Θαυμάσαντες δὲ καὶ εἰς τοῦτο οἱ Ἕλληνες, τῷ ἔδωκαν ἅπαντα τὰ πράγματά του, ὁμολογοῦντες ὅτι εἰς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ τοὺς τιμὴν καὶ σέβας δεικνύοντας εἰς τοὺς γεννήτοράς των καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ γίνονται ἡμεροί.

Ἀναπίου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του.

Τὸ περίφημον Ἡφαίστειον ὄρος τῆς Σικελίας, ἢ Αἴτνη, κατὰ σφοδροτάτην τινὰ ἐκρηξίν, εἶχε διαδώσει φλόγας πυρὸς, αἵτινες ἐπαγαγοῦσαι τὴν φθορὰν εἰς ἅπαντα τὰ περίχωρα, μετὰ τρομερὸν σεισμὸν εἰσεχώρησαν καὶ εἰς τὴν Κατάνην.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἐκ τοῦ αἰφνιδίου τούτου κακοῦ ἐκπλαγέντες οἱ κάτοικοι, ἠγωνίζοντο ὅσον ἡδύνατο ἕκαστος νὰ σώσῃσι τὰ πλοῦτη των ἐκ τῆς ὀρμῆς τοῦ πυρός. Καί οἱ μὲν, σενάζοντες ὑπὸ τὸ φορτίον τοῦ ἀργύρου των, δὲν ἡδύνατο νὰ προχωρήσωσι παραιτέρω, οἱ δὲ, τρομάξαντες κατὰ τὸν ὕπνον αὐτῶν καὶ μὴ γινώσκοντες εἰς τί νὰ ἀποδώσωσι τὸν θόρυβον, ἐλάμβανον εἰς χεῖρας τὰ ὄπλα, ἵνα πολεμήσωσι κατὰ τοῦ στοιχείου τοῦ πυρός.

Οὐκ ὀλίγοι ἐπέσπευδον τὸν ὄλεθρόν των, προθυμούμενοι νὰ σώσωσι τὰ πολύτιμα αὐτῶν πράγματα, πλείστοι δὲ, νομίζοντες ὅτι ἀπέφυγον τὴν πυρκαϊάν, ἐν μιᾷ στιγμῇ ἔχανον τὸν καρπὸν τῶν κόπων των· οἱ δὲ σωζόμενοι τελευταῖον εἰς μεγίστην ἐδίδοντο ἀπελπισίαν, συλλογιζόμενοι τὰς ζημίας ἃς ἔπαθον. Φωναὶ πανταχόθεν ἠκούοντο τῶν δυστυχῶν, οἵτινες ἐγίνοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός, καὶ οἵτινες σκληρῶς βασανιζόμενοι, μάτην ἐπεκαλοῦντο τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους των, διότι ἡ φλόξ μεταξὺ αὐτῶν ἔβαλλε προτείχισμα, ὅπερ μόνη ἡ υἱκὴ εὐσέβεια ἡδυνήθη νὰ ὑπερβῇ.

Ὁ Ἀναπίας καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, μεταφέροντες ἀμφοτέροι μετὰ τῆς αὐτῆς γενναιότητος τὰ πολυτιμότερα τοῦ οἴκου των πράγματα, παρετήρησαν τοὺς γονεῖς των, κεκυφότας ὑπὸ τὸ γῆρας καὶ τὴν ἀδυναμίαν, καὶ μόλις ἴσταμένους κατὰ τὴν θύραν, ἔνθα εἶχον ἀποσυρθῆ. Πάντα δ' οἱ καλοὶ οὗτοι παῖδες ἀφέντες, καὶ σπεύσαντες ἐν τῷ ἄμα, λαμβάνουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων, διαμερισθέντες τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο φορτίον.

Λαεὶ φυλάργυρε! Φεῖσθητι τοῦ κόπου μεταφέρων τοὺς θησαυροὺς σου, καὶ ῥίψον βλέμμα ἐπὶ τοὺς δύο τούτους ἀδελφούς, οἵτινες μόνον τοὺς γονεῖς θεωροῦσιν ὡς ἀληθῆ πλοῦτη. ὦ υἱκὴ εὐσέβεια! ἡ μεγίστη πασῶν τῶν ἀρετῶν, καὶ λίαν πολύτιμος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Αἱ φλόγες σὲ σέβονται, ἀφίνουσαι ἐλευθέραν τὴν δίοδον εἰς τοὺς υἱοὺς τούτους, οἵτινες ἐν θριάμβῳ ὑπὸ τὸ ἱερόν αὐτῶν φορτίον διερχόμενοι τὴν μανίαν τοῦ πυρός, ὡς ἐκ συνθήκης μετριαζόμενου μόνον περίξ αὐτῶν, φέρουσι τέλος τοὺς γονεῖς των εἰς ἀσφαλὲς μέρος.

Καὶ οἱ μὲν ποιηταὶ καὶ ἱστορικοὶ ἐξύμνησαν τὴν ἀξιέπαινον πράξιν των, αἱ δὲ πόλεις Συρακοῦσαι καὶ Κατάνη μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη ἐρίζουσι περὶ τῆς γεννήσεώς των· ἀμφοτέραι δ' ἀνήγειραν ναοὺς πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ συμβάντος τούτου.

Ἀντιγόνου Β'.

ἀπάσας τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης, ἄλλοτε μὲν φανεῖς ἰσχυρότατος καὶ τρομερώτατος πάντων τῶν βασιλέων τοῦ καιροῦ του, ἄλλοτε δ' ἄθλιέστατος, καὶ τέλος ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ στρατιωτῶν ἐγκαταλειφθεὶς, συνελήφθη αἰχμάλωτος ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ του Σελεύκου, ὅστις τὸν ἔπεμψεν εἰς τὴν Συρίαν, προσφέρων εἰς αὐτὸν ὅλας τὰς βασιλικὰς τιμὰς.

Οὗτος ὁμως, τὴν συνήθη αὐτοῦ διατηρῶν σταθερότητα, καὶ φοβούμενος μὴ, ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τοῦ Σελεύκου, γράψῃ τι πρὸς τὸν υἱὸν του Ἀντίγονον Β'. διὰ τὰς πόλεις αἰτινες ἔμειναν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, κρυφίως πέμψας τὸν παρήγγειλεν ὅτι, ἂν βιαζόμενος ὑπὸ τοῦ Σελεύκου τῷ μηνύσῃ νὰ παραδώσῃ τινὰς τῶν πόλεων, νὰ μὴ προσέξῃ διόλου, ἀλλὰ νὰ κρατῇ αὐτὰς εἰς ὅποιανδήποτε θέσιν καὶ ἂν εὐρίσκηται· ἀλλ' ὁ Ἀντίγονος, μεγίστην ἔχων ἀγάπην πρὸς τὸν πατέρα του, ἔγραψεν ἀπ' ἐναντίας εἰς τὸν Σέλευκον ὅτι καὶ ἀπὸ ὅλην του τὴν ἐξουσίαν παραιτεῖται εὐχαρίζως, καὶ τὸν ἑαυτὸν του ἀκόμη παραδίδει ἐνέχυρον, μόνον καὶ μόνον νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν πατέρα του.

Κοριολάνου.

Ὁ Μάρκιος ὑπῆρξεν εἰς τῶν ἐπισημοτέρων ἡρώων τῆς ἀρχαίας Ρώμης, οὐχὶ μόνον ἐπὶ ἀνδρία φημιζόμενος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀφιλοκερδεῖα· διότι κυριεύσας τὴν μητρόπολιν τῶν Οὐλοούσκων Κοριόλαν, ἀπεποιήθη, καίτοι πένης, τὸ προσφερόμενον εἰς αὐτὸν δέκατον τῶν λαφύρων, ὅθεν καὶ ἀπήλαυσεν εὐγενεστέραν ἀμοιβὴν, ἐπονομασθεὶς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν Κοριολάνος.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν συνέβη μεγάλη σιτοδεία, ἣν ὁ Ῥωμαϊκὸς λαὸς ἀποδίδων εἰς τε τὴν ἀπληστίαν καὶ τὴν ἀπρονοησίαν τῆς Συγκλήτου, ἐγόγγυζε κατ' αὐτῆς. Ἐνῶ δ' ἐστάλη σῖτος ἐκ τῆς Σικελίας ἵνα διανεμηθῇ δωρεὰν εἰς τοὺς πένητας, ὁ Κοριολάνος ἀντίστη, δισχυριζόμενος ὅτι ἡ Σύγκλητος ὤφειλε νῦν νὰ ταπεινώσῃ τὸν δῆμον, προτείνουσα τὴν κατάργησιν τῆς δημαρχίας. Τοῦτο ὁμως διήγειρε τὴν γενικὴν κατ' αὐτοῦ δυσαρέσκειαν, ὅθεν καὶ ἐγερθέντες ἅπαντες, κατεδίκανον αὐτὸν εἰς ἀειφυγίαν, μηδὲ ὡς ἐνθυμηθέντες τὰς πρὸς τὴν πατρίδα αὐτοῦ λαμπρὰς ὑπηρεσίας.

Ἀγανακτῆσας ἐπὶ τούτοις ὁ Κοριολάνος, καταφεύγει ἐν τῷ ἄμα εἰς τοὺς Οὐλοούσκους, καὶ πείσας αὐτοὺς νὰ λάβωσι τὰ ὄπλα κατὰ τῆς Ρώμης, διορίζεται ὑπ' αὐτῶν ἀρχιστράτηγος, καὶ φθάνει μετ' ὀλίγον πρὸ τῶν θυρῶν τῆς πόλεως, πανικὸν εἰς αὐτὴν προξενήσας φόβον.

"Ολοι οί φίλοι του ἐπροσπάθησαν ν' ἀποτρέψωσι τὸν Κοριολά-
νον ἀπὸ τῆς μουσαρᾶς ταύτης ἐπιχειρήσεως, καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀ-
γέρωχος Σύγκλητος κατεδέχθη νὰ πέμψῃ πρεσβείαν ἐπικαλουμένην
τὴν ἐπιείκειάν του, ἀλλ' οὗτος ἐκώφευεν εἰς τὰς ἰκεσίας πάντων,
ἀμετάτρεπτος διαμένων.

"Ὡστε ἡ Ῥώμη ἐμελλε νὰ ὑποστῇ μεγάλη δεινὰ ὑπὸ τῶν ἐκδι-
κῆσιν κατ' αὐτῆς πνεόντων βαρβάρων, ἀλλ' ἡ μήτηρ τοῦ Κοριο-
λάνου Οὐετορία, παραλαβοῦσα μεθ' ἑαυτῆς τὴν τε σύζυγον αὐτοῦ
καὶ τινὰς τῶν ἐπισημοτέρων Ῥωμαίων, καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον
τῶν ἐχθρῶν ἐλθοῦσα, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἀντάρτου υἱοῦ
της, ἰκετεύουσα αὐτὸν μετὰ δακρῶν νὰ οἰκτιρῇ τὴν πατρίδα του.

Εἰς τοιαύτην θέσιν βλέπων ὁ Κοριολάνος τὴν μητέρα του, δὲν
ἠδυνήθη πλέον νὰ βραδέξῃ ἀλλὰ μετὰ προθυμίας ἐνέδωκεν εἰς τὰς
ἰκεσίας αὐτῆς, εἰπὼν τοὺς ἀξιωμανημονεύτους διὰ τὸ πρὸς τὴν μη-
τέρα σέβας τούτους λόγους:

Νικᾶς, ὦ μητερ, οὐκ εὐτυχῆ νίκην οὔτε σαυτῇ οὔτε ἐμοί· τὴν
μὲν γὰρ πατρίδα σέσωκας, ἐμὲ δὲ τὸν εὐσεβῆ καὶ φιλόστοργον
υἱὸν ἀπώλεσας. (Ἐνίκησες, ναί, ὦ μητερ, ἀλλ' ἡ νίκη αὕτη οὔτε
πρὸς ἰδικόν σου, οὔτε πρὸς ἰδικόν μου καλὸν εἶναι· ἔσωσας μὲν
τὴν πατρίδα, πλὴν ἔφερες τὸν ἀφανισμόν εἰς ἐμὲ τὸν υἱόν σου, ὅσ-
τις ἐκ τοῦ πρὸς σὲ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης ὑπήκουσα εἰς τὴν
θέλησίν σου).

Ἡ Σύγκλητος ἀνήγειρεν ἀκολούθως ναὸν εἰς τὴν Τύχην τῶν
Γυναικῶν, εἰς ὃν μόνον αὐταὶ ἐπετρέπετο νὰ εἰσέρχωνται, πρὸς
ἀνάμνησιν τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας τῆς Οὐετορίας. Τὸν
δὲ Κοριολάνον ἐφόνευσαν ὀλίγα ἔτη μετὰ ταῦτα οἱ Οὐολοῦσκοι.

Οὐασιγκτῶνος.

"Ἄπας ὁ βίος τοῦ περικλεοῦς Ἀγγλαμερικανοῦ Οὐασιγκτῶνος
δεικνύει πόσῃν μεγάλῃ ἐπιρροῇν αἱ μητέρες ἔχουσιν εἰς τὰ τέ-
χνα των, καὶ πόσον αὐταὶ συντελοῦσι πρὸς τὴν μέλλουσαν εὐτυ-
χίαν ἢ δυστυχίαν αὐτῶν.

Τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς ἡ μήτηρ ἦτον ἀξιοσέβαστος καὶ
εὐγενῆς γυνή· τοῦ δὲ συζύγου αὐτῆς ἀποθανόντος, ἐνῶ τὰ παιδιά
των ἦσαν μικρὰ ἔτι, αὕτη μόνη ἀνέλαβε τὴν φροντίδα τῆς ἀνα-
τροφῆς των.

Καὶ κατὰ μὲν τὸ σῶμα ἐπιμελουμένη ἡ χρηστὴ αὕτη μήτηρ νὰ
καταστήσῃ τὸν υἱὸν της ὑγιῆ καὶ εὐρωστον, ἦτο λίαν προσεκτικὴ
νὰ μὴ ἐκνευρῆσθαι αὐτὸν διὰ τῆς τρουφῆς, οὐδ' ἀσθενῶς εἰς τὰς ἐπι-
ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ουμίας αὐτοῦ χαριζομένη. Πάντοτε ἐσυνείθιζε νὰ ἐγείρῃ αὐτὸν πολλὰ ἐνωρίς ἐκ τῆς κλίνης, καὶ οὐδέποτε ὑπέμενε νὰ τὸν βλέπῃ ἀργόν, γινώσκουσα ὅτι ἡ ἀργία εἶναι μήτηρ πάσης κακίας. Πολλὰκις δὲ ἐνησχόλει αὐτὸν καὶ εἰς κόπους, οὓς οἱ παῖδες τῶν σημερινῶν πλουσίων ἤθελον ὑπολάβει αὐστηροτάτους, καὶ διὰ τῶν μέσων τούτων ὁ Οὐασιγκτῶν ἀπέκτησε δύναμιν σώματος καὶ ἐγυμνάσθη νὰ καταφρονῇ τὴν σκληραγωγίαν.

Κατὰ δὲ τὴν πνευματικὴν ἀγωγὴν, ἐρωτηθεῖσα τίνι τρόπῳ ἠδυνήθη νὰ ἀναθρέψῃ αὐτὸν ὡς νὰ κατασταθῇ ἀνὴρ τοσοῦτον περίφημος· « Μόνον ἀπαιτοῦσα παρ' αὐτοῦ, ἀπεκρίθη, Ὑπακοήν, Ἐπιμέλειαν, καὶ Ἀλήθειαν. »

Καὶ ἐκ νεαρᾶς μὲν ἡλικίας συνειθίσας ὁ Οὐασιγκτῶν νὰ λέγῃ ἀκριβῶς τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ὁμιλῇ καθαρῶς περὶ τῶν σφαλμάτων καὶ τῶν ἐλλείψεών του, ἀνευ τέχνης τινὸς νὰ ἀπατήσῃ ἢ νὰ κρύψῃ τι, ἀπέκτησε τὴν μεγάλην τῆς ψυχῆς του εἰλικρίνειαν καὶ τὸ πρὸς τὴν ἀπάτην ἄσπονδον μίσος του, δι' ἃ πάντοτε ὑπῆρξεν ἐπίσημος· ἐκ δὲ τῆς ἀνεκφράστου ὑπακοῆς, ἦν καὶ παῖς ὧν ἔτι, ἐδείκνυεν εἰς τὰ παραγγέλματα τῆς μητρός του, προῆλθον πολλὰ τῶν μετὰ ταῦτα ἀρετῶν του, δι' ὧν ὁ φιλόστοργος οὗτος υἱὸς κατέστη ἀρχηγὸς νικηφόρων στρατευμάτων, νικητὴς ἰσχυροῦ ἔθνους καὶ ὁ θαυμασμὸς τοῦ κόσμου.

Ὅτε ὁ Γεώργιος Οὐασιγκτῶν ἦτο περίπου ἐξαετῆς, τῷ ἐχαρίσθη ἀξινιδίον τι, ὅπερ, ὡς τὰ πλεῖστα μικρὰ παιδία, ὑπερηγάπα, καὶ περιφερόμενος ἀδιαλείπτως ἔκοπτε δι' αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι ἀπῆντα ἔμπροσθέν του. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐνῶ ἔπαιζεν ἐντὸς τοῦ κήπου κόπτων ἄχρηστά τινα ξύλα, ἐδοκίμασε δυστυχῶς τὸ ἀξινιδίον του εἰς τὸν κορμὸν ὠραίας τινὸς κερασίας, ἦν τοσοῦτον ἐβλάψεν, ὥστε ἀμφίβολον ἂν ἀνέλαβέ ποτε. Τὴν ἐπιούσαν δὲ τὸ πρῶτ' ἰσχυρῶς νὰ ὑπάγῃ ὁ πατὴρ εἰς τὸν κήπον, εἶδε τὴν βλάβην ἣν ἔπαθεν ἡ ἀγαπητὴ αὐτοῦ κερασία.

Ἐν τῷ ἄμῃ ἐπιστρέψας εἰς τὸν οἶκον, ἠρώτησε μετ' ἀγανακτήσεως, τίς εἶχε προξενήσει τὴν ζημίαν ταύτην εἰς τὸ δένδρον του, λέγων συγχρόνως ὅτι οὔτε διὰ εἴκοσι πέντε δίστηλα δὲν ἤθελε τὸ πωλήσει. Ἄλλ' οὐδεὶς τὸ ἐλάχιστον περὶ τούτου ἐγίνωσκεν.

Ἐντὸς ὀλίγου ἐφάνη καὶ ὁ Γεώργιος κρατῶν τὸ ἀξινιδίον· « Γεώργιε, εἶπεν ὁ πατὴρ, ἐξεύρεις ποῖος κατέκοψε τὴν ὠραίαν ἐκείνην μικρὰν κερασίαν, ἐκεῖ ἔξω εἰς τὸν κήπον; »

Κακὴ τῶνόντι ἦτο ἡ ἐρώτησις αὕτη, καὶ ὁ Γεώργιος τρομάξας εἰς τὴν ἀρχὴν, ἴστατο σοβαρὸς καὶ σύννομος· ἀλλ' ὅσον οὐπω λαβῶν θάρρος, καὶ ἐνατενίζων πρὸς τὸν πατέρα του τὸ γλυκὺ αὐτοῦ βλέμμα
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μα, ὅπερ ἐπὶ μᾶλλον ἐφαίδρυνε τῆς ἀληθείας τὸ θέλγητρον, σταθερᾶ τῇ φωνῇ ἀνέκραξε·

— Δὲν ἐμπορῶ νὰ εἶπω ψεῦμα, πάτερ μου· τὸ ἐξεύρεις ὅτι δὲν ἐμπορῶ νὰ εἶπω ψεῦμα· ἐγὼ ἔκοψα τὴν κερασίαν μὲ τὸ ἀξινιδιόν μου.

— Τρέξε εἰς τὰς ἀγκάλας μου, φίλτατόν μοι τέκνον, εἶπεν ὁ πατήρ μετὰ μεγάλης χαρᾶς· τρέξε εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Δὲν μὲ μέλει, Γεώργιε, ὅτι ἔκοψες τὸ δένδρον. Τοιαύτην πράξιν ἠρωϊσμοῦ εἰς τὸν υἱόν μου ἐκτιμῶ πλείοτερον παρά χίλια δένδρα, φέροντα ἀργυρᾶ ἄνθη καὶ χρυσοὺς καρπούς.

Ὁ Γεώργιος ἀπὸ νεανικὴν ἀπροσεξίαν ἐπροξένησεν ἄλλοτε μεγάλην τινὰ ζημίαν, ἣτις ὅμως ἀμέσως ἀνέτρεψε τὰ σχέδια τῆς μητρός του, διότι ἀμέσως ὠμολόγησεν ἐλευθέρως τὸ σφάλμα αὐτοῦ· ἐκείνη δ' ἐνῶ τὸ δάκρυον τῆς μητρικῆς φιλοστοργίας ὕγραине τὸ ὄμμα της· « Ἐχω πολὺ καλῆτερα, ἀπεκρίθη, ὅτι ἐγένινεν ἡ ζημία, παρά ὁ υἱός μου νὰ ἔλεγε ψεῦμα. »

Ἄλλοτε ὁ Γεώργιος, νέος ὢν ἔτι, ἀπεφάσισε νὰ ἐγγραφῆ εἰς τὸ ναυτικόν· τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα, καὶ ἡ λέμβος, ἥ μέλλουσα νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, παραλαβοῦσα ἤδη τὰ φορέματα καὶ τὴν λοιπὴν αὐτοῦ ἀποσκευὴν, τὸν περιέμενεν εἰς τὴν παραλίαν. Ἄλλ' ἐνῶ ὁ Γεώργιος ἀπῆλθεν ἵνα ἀποχαιρετήσῃ τὴν μητέρα του, καὶ εἶδε τὰ ἐπὶ τῶν παρειῶν της ῥέοντα δάκρυα, συλλογιζόμενος πόσῃ λύπῃ αὕτη ἤθελε δοκιμάσει ἐκ τῆς ἀναχωρήσεώς του, καὶ ὅτι οὐδέποτε ἴσως ἤθελε παρηγορηθῆ, μηδὲν εἰπὼν, ἔπεμψε τὸν ὑπηρέτην νὰ ἐκβάλῃ ἀμέσως τὴν ἀποσκευὴν του ἐκ τῆς λέμβου· « Ὅχι, δὲν ἀναχωρῶ, ἀνέκραξε, διὰ νὰ μὴ σπαράξω τὴν καρδίαν τῆς μητρός μου. » Κατανυχθεῖσα δ' ἡ μήτηρ του ἐκ τῆς γενναίας ἀποφάσεως ταύτης τοῦ υἱοῦ της· « Ὁ Θεός, τέκνον μου, τῷ εἶπεν, ὑπεσχέθη ὅτι θέλει εὐλογῆσαι τοὺς τιμῶντας τοὺς γονεῖς των. Ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι θέλει εὐλογῆσαι καὶ σέ. »

Πικαρδίου τινος.

Κατὰ παράδοσιν τινὰ τῆς Πικαρδίας ὁ Μεζεράης ἐξιστορεῖ τὸ ὄρατον τοῦτο διήγημα. Ἐπὶ Ἐρρίκου Δ', βασιλέως τῆς Γαλλίας, τὰ στρατεύματα τῆς βασιλίσσης τῆς Οὐγγαρίας, ἔχοντα στρατηγὸν τὸν κόμητα Ρουξ, τρομερωτάτην ἐπήγαγον φθορὰν εἰς τὴν Πικαρδίαν. Νέος δέ τις ἐκ τῶν περιχώρων τοῦ Ρογίου, ἀποσπασθεὶς ἐκ νεαρᾶς τοῦ ἡλικίας ἀπὸ τῶν γονέων του, καὶ μετὰ τῶν ξένων συνενωθεὶς στρατευμάτων, ἐπέστρεψε πάλιν μετ' αὐτῶν εἰς τοὺς τόπους τῆς γεννήσεώς του, καὶ μάλιστα εἰς τὸ χωρίον, ἔνθα εἶχεν

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ιδεῖ τὸ φῶς, διότι αὐτὸ πρῶτον ἤρχισαν κατὰ τύχην νὰ καταστρέψωσιν οἱ ἐχθροί.

Καὶ πάντες μὲν οἱ κάτοικοι ἠναγκάσθησαν τότε νὰ καταφύγωσιν εἰς τινα ἐκκλησίαν ἵνα σωθῶσιν, ἀλλ' ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐχθρικών στρατευμάτων διέταξε νὰ βάλωσιν εἰς αὐτὴν πῦρ. Ὁ νέος ὅμως Πικάρδιος, βλέπων μετὰ φρίκης τὴν ἐκτέλεσιν τῆς τοσοῦτον βαρβάρου καὶ σκληρᾶς ταύτης προσταγῆς, καὶ κινηθεὶς εἰς οἶκτον ἐκ τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπης καὶ τῶν ἐλεεινῶν τῶν συμπατριωτῶν του φωνῶν, ἀπεσύρθη ἐκ τῆς τάξεώς του, καὶ ἔτρεξε νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας διὰ νὰ εὐκολύνη τὴν ἔξοδον τῶν δυστυχῶν τούτων, ἂν καὶ ἦτο σφόδρα ἀπηγορευμένον ἀπὸ τὸν ἀρχηγόν.

Πόσον δ' ἐξεπλάγη ὅτε, ἐνατενίσας κατ' ἀρχὰς ἡμιεκαυμένην καὶ ἡσχημισμένην γυναῖκα, ἐγνώρισεν ὅτι ἦτο κατὰ τύχην ἡ μήτηρ του. Ἀμέσως δὲ καὶ αὐτὴ τὸν ἐγνώρισεν ἀλλὰ μόλις δυναθεῖσα νὰ φωνάξῃ: « Υἱέ μου, » ἔπεσεν ὡς ἄπνους εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Ὁ ἀρχηγὸς ἔτι μᾶλλον σκληρυνόμενος, τὸν διέταξε νὰ μὴ πλησιάσῃ εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην· ἀλλ' ἡ φύσις ἔχει μεγαλητέραν ἰσχύν, ὥστε τῶν ἀδυνάτων ἦτο νὰ ἀποχωρισθῇ ὁ νέος ἀπὸ τῆς μητρός του.

Ἀνήμερον θηρίον ἤθελε κινηθῆ τότε εἰς συμπάθειαν· ἀλλ' ὁ ἀρχηγὸς, ἔτι μᾶλλον παροργισθεὶς διότι δὲν τὸν ὑπήκουσε, καὶ λυσσῶν ἐκ τῆς μανίας του, διέταξεν εὐθὺς νὰ ρίψωσιν καὶ τοὺς δύο εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρός, ἔνθα ὁ Πικάρδιος ἐξέπνευσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός του, ἀπολαμβάνων τὰ ζωηρότατα καὶ ἡδονικώτατα τῆς φύσεως. αἰσθήματα.

Τριῶν Ἰαπόνων ἀδελφῶν.

Τὰ χρονικὰ τῆς Ἰαπωνίας ἀναφέρουσι τὸ παράδοξον τοῦτο τῆς υἱικῆς φιλοστοργίας παράδειγμα. Γυνὴ τις χήρα εἶχε τρεῖς υἱούς, ὑπ' αὐτῶν τρεφομένη. Καί τοι δὲ μικρὰ ἀπητοῦντο πρὸς ζωάρχειαν αὐτῆς, οἱ νέοι ὅμως δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξοικονομήσωσιν αὐτὴν. Ἀλλ' ἡ θεὰ τῆς παμφιλτάτης μητρός των, στερουμένης καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, τοὺς παρεκίνησε νὰ συλλάβωσιν τὴν παραδοξοτάτην ταύτην ἀπόφασιν.

Πρὸ ἡμερῶν εἶχε δημοσιευθῆ ὅτι ὅστις ἤθελε φέρει εἰς τὸ δικαστήριον τὸν κλέπτην δημοσίων τινῶν πραγμάτων θέλει λάβει πρὸς ἀμοιβὴν ῥητὴν τινα ποσότητα χρημάτων. Οἱ τρεῖς λοιπὸν ἀδελφοὶ συνεφώνησαν ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν νὰ προσποιηθῇ τὸν κλέπτην, οἱ δ' ἄλλοι δύο νὰ τὸν ἐγκαλέσωσιν εἰς τὸ κριτήριον. Ἐρρίψαν δὲ λαγνοὺς, καὶ ἔπεσεν εἰς τὸν νεώτερον, ὃν καὶ δέσαντες ἔφεραν εἰς τὸ
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

δικαστήριον καὶ ἐκεῖνος μὲν ὁμολογήσας τὸ ἀνύπαρκτον ἐγκλημὰ του, κατεδικάσθη ἀμέσως εἰς τὴν φυλακὴν, οἱ δ' ἄλλοι ἀπέλαβον τὴν προκηρυχθεῖσαν ποσότητα.

Ἐνῶ ὅμως ἤθελον νὰ ἀναχωρήσωσιν, ἡ καρδία των ἠσθάνθη ζωηρότατον πόνον διὰ τὸν κίνδυνον εἰς ὃν οἱ ἴδιοι ἐνέβαλον τὸν ἀδελφόν των. Πάντα δὲ ποιήσαντες τρόπον ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ νομίζοντες ὅτι οὐδεὶς αὐτοὺς ἔβλεπεν, ἔπεσον εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ τὸν κατέβρεχον διὰ τῶν δακρῦων των.

Ὁ δικαστὴς παρατηρήσας αὐτοὺς κατὰ τύχην, ἐξεπλάγη ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τούτῳ κινήματι, μηδὲν ὅμως εἰπὼν, ἔπεμψεν ἐπιτήδεις κατόπιν αὐτῶν ἀνθρώπον, παραγγείλας νὰ παρακολουθήσῃ αὐτοὺς καὶ νὰ ἐξιχνιάσῃ πόθεν προήρχετο ἡ ἀλλόκοτος αὕτη σκηνή. Ἐπιστρέψας δ' ὁ ἀπεσταλμένος, τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι εἶδε τοὺς δύο τούτους κατηγόρους εἰσελθόντας εἰς οἰκίαν τινὰ, ὅπου πλησιάσας τοὺς ἤκουσε κρυφίως διηγουμένους εἰς τὴν μητέρα των τὰ διατρέξαντα, καὶ ὅτι ἡ δύστηνος μήτηρ γοερὰς ἔρρηξε φωνὰς ἀκούσασα ταῦτα, καὶ μετὰ δακρῦων τοὺς διέτασσε νὰ ἐπιστρέψωσιν ἀμέσως τὸ ληφθὲν ἀργύριον, λέγουσα ὅτι μᾶλλον προετίμα νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης, ἢ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν της, τὸν προσφιλεῖ της υἱὸν στερουμένη.

Ὁ δικαστὴς θαυμάσας διὰ τὸ τεράστιον τοῦτο τῆς υἱικῆς ἀγάπης, προσεκάλεσεν εὐθὺς τὸν πεφυλακισμένον καὶ διὰ λόγων τε καὶ ἀπειλῶν τὸν ἐβίασε νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἄλλ' ὁ πάντῃ ἀφωσιωμένος εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ νέος ἔμενεν ἀφωνος· « Ἄρκει πλέον, ἀθῶον τέκνον, εἶπεν ὁ δικαστὴς πεσὼν εἰς τὸν τράχηλόν του, ἡ πράξις σου αὕτη μὲ κινεῖ τῶντι εἰς μεγίστην ἔκπληξιν. » Ὁ δ' αὐτοκράτωρ ἀκούσας τὸ πρᾶγμα, καὶ ὑπερεπαινέσας τοὺς τρεῖς τούτους ἀδελφούς διὰ τὴν πρὸς τὴν μητέρα των ἀγάπην, διώρισεν ἐτήσιον μισθὸν εἰς ἕκαστον μετὰ τινος προσθήκης εἰς τὸν νεώτερον.

Μαθητοῦ.

Νέος τις εἰς τὴν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων εὐηρεσεῖτο νὰ τρώγῃ ἀπλοῦν μόνον ἄρτον, ἐμβαπτόμενον εἰς ζωμόν, μηδενὸς ἀκούων συμβουλὴν τοῦ νὰ μεταβάλῃ τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ὁ διευθυντὴς τῆς σχολῆς, δυσαρεστηθεὶς ἐπὶ τῇ ἰδιοτροπίᾳ ταύτῃ τοῦ νεανίου, προσκαλέσας αὐτὸν τῷ εἶπεν ὅτι, ἂν δὲν μετέβαλλε τὸν σκοπὸν του καὶ δὲν ἠκολούθει ἀκριβῶς τοὺς κανόνας τῆς Σχολῆς, ὠφείλε νὰ διακόψῃ τὰ μαθήματά του, καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν.

Ἡ ἀπειλὴ αὕτη οὕτως ἐφόβισε τὸν νέον, ὥστε τὸν κατέπεισε τελευταῖον νὰ τῷ ἐκμυστηρῆθῃ τὴν αἰτίαν τῆς διαγωγῆς του ταύτης.

— Εἰς τὸν οἶκόν μας, ἀπεκρίθη, οἱ γονεῖς μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου δὲν τρώγουσιν ἄλλο εἰμὴ μέλανα ἄρτον καὶ μόλις εὐρίσκουσι καὶ τοῦτον. Ἄλλ' ἐγὼ τρώγω ἐδῶ λευκὸν ἄρτον καὶ ἐξαίρετον ζῶμόν. Τὰ δὲ πολυποίχιλα φαγητὰ, τὰ ὅποια βλέπω ἐνώπιόν μου ἐπὶ τῆς τραπέζης, μοὶ φέρουσιν εἰς τὸν νοῦν τοσοῦτον ζωηρῶς τὸν οἶκόν μας, ὥστε καὶ ἂν θέλω, δὲν δύναμαι νὰ φάγω ἀπὸ αὐτά. Καὶ πῶς τῶνόντι νὰ λάβω ἀνάπαυσιν, ἐνῶ συλλογίζομαι ὅτι οἱ φιλόστοργοι γονεῖς μου ἀποθνήσκουσι τῆς πείνης;

Ὁ διευθυντὴς δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, βλέπων τηλικούτον δείγμα υἱικῆς φιλοστοργίας, τελευταῖον δὲ τῶ εἶπεν·

— Ὁ πατήρ σου ἦτο στρατιωτικὸς· δὲν λαμβάνει διόλου σύνταξιν;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ νέος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐζήτησε μάλιστα ἀρκετὸν καιρὸν, καὶ ἐπειδὴ κατεξωδεύθη διὰ τοῦτο, ἀπεσύρθη εἰς τινα νῆσον, προτιμῶν νὰ ζῆ ἐκεῖ ἀθλίως, παρὰ νὰ ὑποπέσῃ εἰς χρέος εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

— Ἄν τὸ πρᾶγμα ἔχη οὕτως, ἐπανέλαβεν ὁ διευθυντὴς, ἐγὼ θέλω φροντίσει νὰ προμηθεύσω εἰς αὐτὸν σύνταξιν χιλίων δραχμῶν κατ' ἔτος, καὶ θέλω μάλιστα προσπαθήσει νὰ τῷ στείλω τὰ ἡμίση ἐμπρός. Ἐν τούτοις δὲ λάβε σύ τώρα τὰ ἕξ ταῦτα πεντάδραγμα διὰ τὰ μικρά σου ἐξοδα.

— Ἄν, ὦ κύριε, ἔχητε σκοπὸν, εἶπεν ὁ νέος, νὰ πέμψητε χρήματα εἰς τὸν πατέρα μου, ἄς προστεθῶσι, παρακαλῶ, καὶ τὰ πεντάδραγμα ταῦτα· ἐγὼ ἐδῶ ἀπολαμβάνω ὅτι ἐπιθυμῶ, καὶ δὲν μοὶ λείπει τὸ παραμικρόν. Ἄλλ' εἰς τὸν πατέρα μου γνωρίζω πόσον ταῦτα θέλουσι χρησιμεύσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΣ.

Σκιλόρου (Παράδειγμα).

Σκιλόρου, ὁ βασιλεὺς τῶν Θρακῶν, εἶχεν ὀγδοήκοντα παῖδας ἐκ διαφόρων γυναικῶν· ὅτε δ' ἀπέθνησκε, καλέσας αὐτοὺς ἐνώπιόν του, διέταξε νὰ λάβωσιν ἕκαστος ἀνά μίαν δέσμην ἀκοντίων, καὶ νὰ τὰ καταθράσωσιν ὅλα ὁμοῦ. Ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνοι εἶπον ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ τὰ κάμωσιν, ἀποσπᾶσας οὕτως αὐτά, ἐν καθ' ἑν τὰ κατέθραυσεν εὐχόλως, θέλων διὰ τούτου νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἂν μὲν ἤψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

σαν σύμφωνοι καὶ ἠγαπημένοι, ἤθελον εἶσθαι πολλὰ δύνατοὶ καὶ δυσκολονίκητοι, ἂν δ' ἐξ ἐναντίας διακεχωρισμένοι, ἀσθενεῖς καὶ ἀδύνατοι.

Ἄρμεινίου.

Αἰσχύλος, ὁ περίφημος τραγωδοποιὸς τῆς ἀρχαιότητος, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις (κατὰ τὸ 537 ἔτος π. Χρ.), καὶ ὑπῆρξεν ἐπίσημος οὐχὶ μόνον διὰ τὴν σοφίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πολεμικὴν αὐτοῦ ἀρετὴν, φανεῖς ἄξιος ἀδελφὸς τοῦ ἀθανάτου Κυναιγεῖρου καὶ τοῦ Ἄρμεινίου. Διὰ δὲ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἐπίδοσιν εἰς τὴν τραγωδίαν, ἐπωνομάσθη πατὴρ αὐτῆς.

Κατηγορηθεὶς ποτὲ ὡς ἄθεος καὶ ἀσεβῆς, διότι παρίστα εἰς τὴν σκηνὴν τὰ μυστήρια τῆς θρησκείας, κατεδικάσθη νὰ λιθοβοληθῆ. Ἄρμεινίας δ' ὁ νεώτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς (ὅστις εἰς τὸν κατὰ τῶν Περσῶν πόλεμον εἶχεν ἀπολέσει τὴν δεξιὰν χεῖρα), παρουσιασθεὶς εἰς τὸν δῆμον, καὶ τὸν βραχίονα ἐκκαλύψας, ἐξ οὗ ἔλειπεν ἡ χεὶρ·

— Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐφώναξε, τὴν χεῖρα ταύτην εἰξεύρετε ὅτι τὴν ἔχασα πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος, καὶ διὰ τὴν ἐλευθερίαν πάντων· δὲν ἐζήτησα δὲ, ἀλλ' οὔτε ἔλαβα ποτὲ κάμμίαν ἰδιαιτέραν ἀνταμοιβὴν διὰ τοῦτο, πλὴν καὶ οὔτε ἤλπιζα νὰ ἴδω τὸν ἀδελφόν μου νὰ ἀποθάνῃ μὲ τοιοῦτον ἐπονείδιστον καὶ σκληρὸν θάνατον.

Στραφεὶς δ' εἶτα πρὸς τὸν Αἰσχύλον·

— Ἀδελφέ μου, τῷ εἶπε, διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος ἐθυσίασα ἐν μέρος τοῦ σώματος· θυσιάζω τώρα καὶ διὰ σέ τὸ ὑπόλοιπον, καὶ μὲ εὐχαρίστησιν θέλω νὰ συναποθάνω μὲ σέ.

Ἄπας ὁ λαὸς συνεκινήθη εἰς οἶκτον, βλέπων τὸ πάθος του καὶ ἐνθυμούμενος τὰς ἀνδραγαθίας αὐτοῦ, ἡ δὲ βουλὴ τοῦ Ἀρείου Πάγου χαρίζομένη εἰς τὸν Ἄρμεινίαν ἔσωσε τὸν Αἰσχύλον ἐκ τοῦ κινδύνου.

Κάτωνος.

Κάτων ὁ νεώτερος μεγίστην εἶχεν ἀγάπην εἰς τὸν ἀδελφόν του τὸν Καιπίωνα, ὥστε ὅτε ἦτον ἀκόμη μικρὸς παῖς καὶ τὸν ἠρώτων ποῖον ἀγαπᾷ ὑπὲρ πάντα ἄλλον, ἀπεκρίνετο « τὸν ἀδελφόν μου. » Ποῖον δὲ δεύτερον, ὁμοίως ἔλεγε « τὸν ἀδελφόν μου. » Καὶ ποῖον τρίτον, πάλιν ἔλεγε « τὸν ἀδελφόν μου, » μέχρις οὗ ἀπέχαμνεν ὁ ἐρωτῶν αὐτόν, διότι πάντοτε τὸ αὐτὸ ἀπεκρίνετο.

Ὅτε δ' εἰς ὠρίμην ἔφθασεν ἡλικίαν, ἔτι μᾶλλον ἀπέδειξε τὴν ἀγάπην ἣν εἶχε πρὸς αὐτόν, διότι οὔτε ἐδειπνεῖ, οὔτε εἰς τόπον τινὰ ἀπῆρχετο, ἢ ἄλλο τι ἐποίησε ἀπὸ τὸν ἠρώτων τοῦ ἐκείνου πατρὸς ἐπιλήθους.

Ἐνῶ δέ ποτε ἔλειπεν εἰς τινα ἐκστρατείαν (ἐν Μακεδονίᾳ), καὶ τῷ ἤλθον γράμματα ὅτι ὁ ἀδελφός του, πορευόμενος εἰς τὴν Ἀσίαν, ἠσθένησε κατὰ τὴν Αἴνον, ὁ Κάτων εὐθύς, καὶ τοι μεγάλης τρικυμίας ὑπαρχούσης, εἰσελθὼν εἰς μικρὸν τι ἀκάτιον δι' ἔλλειψιν μεγάλου πλοίου, ἔτρεξε νὰ ἴσῃ τὸν ἀδελφόν, ὀλοφάνερον διατρέξας κίνδυνον τῆς ζωῆς. Δυστυχῶς ὁμῶς δὲν εὔρεν αὐτὸν ζῶντα, διὸ καὶ ἐπένησε μεγάλως, καὶ ἱκανὸν χρόνον ἔμεινεν ἀπαρηγόρητος διὰ τὴν στέρησιν αὐτοῦ.

Ἰουλίας.

Μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ἐν Ῥώμῃ, οἱ τρεῖς ἀποστάται, ὁ Ὀκτάβιος, ὁ Μάρκος Ἀντωνίος καὶ ὁ Λέπιδος, σφετερισθέντες τὴν κυβέρνησιν τῶν πραγμάτων, συνέστησαν τὴν περιβόητον τριαρχίαν, ἣν καὶ ἠθέλησαν νὰ στερεώσωσι διὰ τῆς ἐκχύσεως τοῦ αἵματος τῶν ἐνδοξοτέρων Ῥωμαίων. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀπείρων οἴτινες κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον ἦτο καὶ ὁ Λούκιος Καίσαρ, ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου. Ἄλλο δ' οὗτος σωτηρίας καταφύγιον δὲν ἤβρεν εἰμὴ τὸν οἶκον τῆς ἀδελφῆς του Ἰουλίας.

Νηπιόθεν ὁμοῦ ἀνατεθραμμένοι ἀμφότεροι (ἦτο δ' ὁ Λούκιος ὀλίγον αὐτῆς μεγαλύτερος), καὶ τὰς αὐτὰς ἔχοντες ἀρετὰς καὶ διαθέσεις, ἠγαπῶντο ἀμοιβαίως μετὰ εὐλικρινείας, ὥστε οἱ ἱεροὶ δεσμοὶ τοῦ αἵματος συνεσφίχθησαν ἐπὶ μᾶλλον διὰ τῆς φιλίας καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀφοσιώσεώς των. Καὶ σκληροὶ μὲν νόμοι κατεδίκασον εἰς θάνατον πάντα τὸν δεχόμενον τοὺς προγεγραμμένους ἐν τῷ οἴκῳ του, ἀλλ' ἡ μήτηρ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου κατεφρόνησε τὰ πάντα, ἐλπίζουσα ὅτι οἱ βάρβαροι φονεῖς σεβόμενοι τὴν μητέρα ἑνὸς τῶν τριῶν τυράννων, δὲν ἠθελον τολμήσει νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῷντι δ' ὁ Λούκιος Καίσαρ ἀπήλαυσεν ἐπὶ μικρὸν ἡσυχίαν τινα, αἱ δὲ φροντίδες καὶ αἱ παρηγορίαι τῆς ἀγαπητῆς ἀδελφῆς του τὸν ἔκαμαν νὰ αισθάνηται πόσον πολύτιμος ἦτον ἡ ζωή. Καὶ πάντες μὲν οἱ λοιποὶ ἑκατόνταρχοι, ἀσυνειδήτως ἐμβάπτοντες τὴν χεῖρα εἰς τὸ αἷμα καὶ τῶν ἰδίων τῶν φίλων, δὲν ἐτόλμων νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸν οἶκον τῆς Ἰουλίας· ἀλλ' εἰς αὐτῶν, μᾶλλον ἀπροβούλευτος τῶν ἄλλων, καὶ ὑπὸ ἐμφύτου πρὸς τούτοις περὶ τὰ τοιαῦτα μανίας ὠθούμενος, κατασκοπεύσας τὸ καταφύγιον τοῦ Λουκίου Καίσαρος, δὲν ἐφοβήθη νὰ ὀρμήσῃ κατ' αὐτοῦ μετὰ τῶν στρατιωτῶν του, αἱ δὲ πιστὰί θεράπαιναι ἔδραμον ταχέως νὰ φέρωσι τὴν Ὀλιβεράν σφύγγον εἰς τὴν Ἰουλίαν, ὅτι ἐπ' αὐτῆς ὁ οἶκος αὐ-

τῆς πανταχόθεν περιεκυκλώθη ὑπὸ ἐνόπλων ἀνδρῶν, καὶ ὅτι οὐδεμία, ὡς ἐφαίνετο, ἔμενεν ἐλπίς σωτηρίας.

Καταπλαγεῖσα ἡ Ἰουλία κατ' ἀρχάς, εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀδελφοῦ τῆς ὡς ἡμιθανῆς, καὶ μετὰ δακρῶν ἐσφιγγεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, φανταζομένη ὅτι οὗτος ἦτον ὁ τελευταῖος αὐτῆς ἀσπασμός. Ἄλλ' ὅσον οὐπω ἀναλαβοῦσα τὰς δυνάμεις αὐτῆς, μετὰ παρρησίας ἐξῆλθεν εἰς τὸ πρόθυρον (ἔνθα ὁ ἑκατόνταρχος, κεκλεισμένης τῆς εἰσόδου, ἠτοιμάζετο νὰ μεταχειρισθῆ βίαν), τοὺς ἀληθῶς Ῥωμαίκοὺς τούτους λόγους προφέρουσα:

« — Αἰμοβόρε ὑπὴρέτα τῶν σκληροτάτων καὶ ἀπανθρωποτάτων τυράννων! Ἀδύνατον νὰ πλησιάσῃς εἰς τὸν Λούκιον, ἂν πρῶτον μὲ τὴν διψῶσαν ἀθῶον καὶ ἐνάρετον αἷμα μάχαιράν σου δὲν ἀνοίξῃς τὸν δρόμον διαπερῶν τὰ σπλάγγνα μου ταῦτα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη ὁ μιαιφόνος ἐκεῖνος, ὅστις καθώπλισε τὸν βραχίονά σου, καὶ σὰς ἐπεμψε καθ' ἡμῶν ἐκεῖνος, λέγω, τὸν ὁποῖον οὔτε καταδέχομαι, οὔτε δύναμαι πλέον νὰ ὀνομάσω υἱόν μου. * Δὲν ἦτο δ' ἀνάγκη νὰ προσθέσῃ καὶ ἄλλα.

Ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ σταθερότης τῆς Ἰουλίας, ἡ ζωηρότης τῶν λόγων αὐτῆς καὶ ἡ φωνὴ ἴσως τῆς φιλανθρωπίας, λαβοῦσα χώραν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐντὸς τῆς καρδίας τῶν στρατιωτῶν, ἴσως δὲ καὶ τὸ φοβερόν ὄνομα τοῦ υἱοῦ τῆς, τοὺς ἠνάγκασαν νὰ ἀπέλθωσι μετὰ σιωπῆς καὶ αἰσχύνης.

Ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἑκατόνταρχου καὶ τῶν στρατιωτῶν του ἔλαβε παρηγορίαν τινὰ ἡ φρόνιμος αὐτῆ γυνὴ, ἀλλὰ καὶ γιγνώσκουσα κάλλιστα ὅτι δὲν ὄφειλε νὰ ὑπολάβῃ τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην εἰμὴ ὡς βραχυεῖαν καὶ προσωρινὴν ἀναβολὴν τῶν κινδύνων τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ τὸν ἴδῃ εἰς παντελεῖ ἀσφάλειαν, ἔβαλε κατὰ νοῦν ἄλλην ὑψηλοτέραν καὶ τολμηροτέραν βουλήν, ἣν καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐκτελέσῃ ἐν τῷ αἵμα.

Μόνη λοιπὸν καὶ μόνη τὴν γενναιότητα καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς συνεργὸν ἔχουσα, ἔσπευσεν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἔνθα ὁ Μάρκος Ἀντώνιος ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ βήματος μετὰ τῶν λοιπῶν συναρχόντων του, καὶ παρουσιασθεῖσα ἐνώπιον αὐτῶν:

— Ἐρχομαι, εἶπεν ἀφόβως, εἰς τὸν υἱόν τῆς ἀποτεينوμένη, νὰ κατηγορήσω αὐτὴ ἑμαυτὴν. Ἡ εὐσπλαγγία τὴν ὁποῖαν οἱ δυστυχεῖς καὶ οἱ ἀδίκως καταδιωχόμενοι ἐμπνέουσιν εἰς τοὺς ἄλλους πάντοτε, καὶ ἡ θερμὴ ἀγάπη τὴν ὁποῖαν τρέφω εἰς ἕνα τῶν προγεγραμμένων, μὲ παρεκίνησαν νὰ δεχθῶ αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν μου τὸν γνωρίζεις δὲ καὶ σύ, καὶ ἡ χεὶρ σου ἔτρεμεν ἴσως γράφουσα τὴν καταδίκην αὐτοῦ· εἶναι ὁ Λούκιος Καῖσαρ, ὁ ἰδιός μου μὲν

Ἡ φησιοποίηθη ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀδελφός, ἰδικός σου δὲ θεῖος. Εἶμαι ἔνοχος θανάτου. Παιδεύσατέ με! Θέλω τὸ νομίζει εὐτυχίαν μου νὰ χάσω τὴν ζωὴν καθ' ὃν χρόνον ἅπαντες οἱ ἐνάρετοι ἄνδρες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὴν φυλάξωσι.» Καὶ σιωπήσασα ἔμενεν ἀκίνητος καὶ ἄφωνος, περιμένουσα τὴν ἀπόκρισιν.

Ὁ Μάρκος Ἀντώνιος ἔκλινεν ἤδη τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν γῆν αἰσχυρόμενος, καὶ ἡ δύναμις τῶν λόγων τῆς μητρὸς του διήγειρεν εἰς τὴν μὴ παντελῶς ἀπολιθωθείσαν ὑπὸ τῆς πολιτικῆς λύσσης καρδίαν του τὸ υἱικὸν σέβας, καὶ ἀσθενές τι λείψανον ἀρετῆς.

Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ δύο συνάρχοντες αὐτοῦ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μὴ αἰδεσθῶσιν ὁμοίως καὶ νὰ μὴ θαυμάσωσι τὴν μεγαλοψυχίαν τῆς Ἰουλίας καὶ τὴν ὑπερβολικὴν αὐτῆς φιλαδελφίαν, δι' ἣν δὲν ἐδίξασε νὰ καταφρονήσῃ τὴν αὐστηρότητα ἐκείνων, οἵτινες πᾶν μετεχειρίσθησαν μέσον ἵνα προξενήσωσι τὸν τρόπον εἰς ἅπαντας.

Ἡ πράξις τῆς Ἰουλίας αἴσιον ἐπήγαγεν ἀποτέλεσμα. Τὸ θέσπισμα τῆς προγραφῆς τοῦ Λουκίου Καίσαρος ἠκυρώθη, καὶ ἡ προσφιλὴς ἀδελφὴ δραμοῦσα μετὰ δακρῶν, ἔφερεν αὐτῷ τὴν χαρροποιᾶν εἶδῃσιν. Τὸ περικλεές δ' ὄνομα τῆς γυναικὸς ταύτης ἀναφέρεται πάντοτε μετ' ἐπαίνων ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτῆς φιλαδελφίας.

Γενναίου τινὸς ἀδελφοῦ ἐν Λονδίῳ.

Ἐμπορός τις ἐν Λονδίῳ εἶχε δύο υἱούς, ὧν ὁ μεγαλύτερος, σκληροῦ χαρακτῆρος ὧν, ἐμίσει καὶ ἐβδελύσσετο τὸν μικρότερον αὐτοῦ ἀδελφόν, ὅστις ἦτο φύσει πραὺς καὶ ἡμέρος. Ἐφέρετο δὲ λίαν κακῶς πρὸς αὐτὸν κατὰ πᾶσαν περίστασιν, καὶ οὔτε οἱ ἐλεγχοί, οὔτε αἱ ἐπιπλήξεις τοῦ πατρὸς ἠδυνήθησαν νὰ τὸν κάμωσι νὰ μεταβάλῃ γνώμην.

Ὁ πατὴρ αὐτῶν εἶχεν ἀποκτήσει σημαντικὴν περιουσίαν εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ προβλέπων ὅτι ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ, ἔκαμε τὴν διαθήκην του· κατὰ παράδοξον δ' Ἀγγλικῆς ἰδιοτροπίας σύστημα, ἐνῶ ἡγάπα τὸν νεώτερον περισσότερον ἀπὸ τὸν μεγαλύτερον διὰ τὴν σκληρότητά του, ἀφῆκε μ' ὅλα ταῦτα εἰς τοῦτον ὄλην του τὴν περιουσίαν, κινητὴν καὶ ἀκίνητον, προτρέπων αὐτὸν νὰ ἐξακολουθῇ τὸ ἐμπόριον καὶ νὰ βοηθῇ τὸν ἀδελφόν του.

Ἄλλ' αὐτὸς, βλέπων ὅτι εἶχεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του ὄλην τὴν πατρικὴν περιουσίαν, καὶ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ κρατῇ τὸ μίσος του, ἐδίωξεν ἀμέσως τὸν ἀδελφόν του ἀπὸ τὰ πατρικά των κτήματα, ἀφήσας αὐτὸν εἰς τὴν διάκρισιν τῆς τύχης, οὐδὲ τὴν παραμικρὰν βοήθειαν δίδων εἰς αὐτόν. Ἡ τοιαύτη ἀπανθρωπία τοῦ ἀδελφοῦ του ἐψηφιοποιήθη ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

φερε τὸν νέον εἰς μεγάλην ἀπελπισίαν καὶ ἀγανάκτησιν· « Ἄν ὁ ἀδελφός μου φέρηται οὕτω πρὸς ἐμὲ, ἔλεγε χλαίων, τί πρέπει λοιπὸν νὰ προσμένω ἀπὸ τοὺς ξένους; » Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ ζήσῃ καὶ ἡ ἀνάγκη τῷ ἔδωσε θάρρος.

Ἐχὼν ὀλίγας γνώσεις τοῦ ἐμπορίου, ἀνεχώρησεν ἀμέσως ἀπὸ τὸ Λονδῖνον καὶ διηυθύνθη εἰς τινὰ μεγαλέμπορον πλησιεσέρας τινὸς πόλεως, ὅστις τὸν ὑπεδέχθη εὐχαρίστως καὶ μετὰ μικρὸν τὸν εἰσήγαγε καὶ εἰς τὸν οἶκόν του. Δοκιμάσας δ' αὐτὸν ἔτη τινὰ, καὶ βλέπων ὅτι εἶχε μεγάλην φρόνησιν καὶ ἀρετὴν, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ὅτι ἐφύλασσε τὴν ἀπαιτουμένην ἀκρίβειαν εἰς τοὺς ἐμπορικὸς λογαριασμοὺς, τὸν ἐνούμφευσε μετὰ τῆς μονογενοῦς θυγατρὸς του, καὶ ἀποθνήσκων ἀφῆκεν εἰς αὐτὸν ἅπασαν τὴν κατάστασίν του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πενθεροῦ του, ὁ νέος οὗτος ἰκανὰ ἔχων πλοῦτη, μὴ ὦν ἐκ τῶν ἀπλήστων ἐκείνων, οὗς ἡ λύσσα τῆς φιλαργυρίας μόνον εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου ἀφίνει, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ζήσῃ ἐν εἰρήνῃ, ἀπολαύων τὰ ἀγαθὰ του, ἠγόρασεν ὀλίγον μακρὰν τῆς πρωτευούσης ὠραῖον ὑποστατικόν, ἔνθα καὶ ἀπεσύρθη μετὰ τῆς συζύγου του, ζῶν ἐντίμως καὶ μετὰ καλῆς φήμης.

Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἐξηκολούθησε τὸ ἐμπόριόν του, ἐπηύξησε τὰς ἐπιχειρήσεις του, καὶ διὰ πολὺν καιρὸν ὅλαι αἱ πράξεις του ἔβαινον κατ' εὐχὴν. Ὅτε ὁμως αἱ δυστυχίαι του ἠκολούθουν ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ἔχασεν ὅλην του τὴν κατάστασιν· διότι καὶ τρικυμία κατεπόντισε τὰ πλοῖα αὐτοῦ φορτωμένα, καὶ ἔμποροι, κρατοῦντες τὰ χρήματά του, ἐχρεώκωσαν· ὥστε βαθμηδὸν ὁ νέος κατήντησεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἐνδειαν. Ἀπὸ τὴν μεγάλην του δὲ ἀπελπισίαν παρεδόθη εἰς τὴν οἰνοποσίαν, ἣτις τοῦ ἔφερε τὴν παντελεῖα καταστροφὴν του· κατήντησε δὲ ὁ ἄθλιος νὰ ζῆ ἐκ τοῦ ἐλέους τῶν ἄλλων, καὶ νὰ πλανᾶται ζητῶν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, τυπτόμενος πάντοτε ὑπὸ τῆς συνειδήσεως. Τοιοῦτοτρόπως ἡ θεία πρόνοια τιμωρεῖ τοὺς σκληροὺς καὶ βαρβάρους.

« Τί ἤθελα γίνεαι τώρα, ἔλεγεν ἀνασθενάζων, ἂν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἦσαν τόσοι σκληροὶ καθὼς ἐγώ; Ἄν ἤξευραν πῶς ἐφέρθη πρὸς τὸν ἀδελφόν μου, ἤθελον μὲ ἀποσρέφεισθαι! Ἀδελφέ μου, ἀδελφέ μου! ἐφώναζε πολλάκις εἰς τὰς ἀγυῖάς· ποῦ εἶσαι; μὲ καταρᾶσαι ἀναμφιβόλως, καὶ ἴσως τώρα καὶ σὺ δοκιμάζεις τὰ δεινὰ τῆς πενίας. Ἄν ἦτο τρόπος νὰ μὲ ἔβλεπες, ἤθελες ἐκδικηθῆ βέβαια. Ἄς ἦτο κἂν δυνατόν νὰ σὲ ἐναγκαλισθῶ καὶ νὰ διαμοιράσω μετὰ σοῦ τὸν ἄρτον τοῦτον, τὸν ὅποιον πτωχὴ τις καὶ γενναία μήτηρ μοὶ ἔσειλε μὲ τὸν μικρὸν της υἱόν! Πόσον ἤθελα παρηγορηθῆ. . . Πλὴν ἀλλοίμονον! Ἐψηφιοποιήθηκα ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἄν ἡ τύχη μὲ ἐπαρουσίαζεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, ποτὲ δὲν θὰ ἐγνώριζε τὸν ἀδελφόν του εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν. Ἀναμφιβόλως ὅμως πρέπει νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ ἦμαι τοιοῦτος, ἂν πιστεῦῃ ὅτι ὑπάρχει θεία πρόνοια.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἀποπλανηθεὶς ἔξωθεν τῆς πόλεως, παρετήρησεν ἄνδρα τινὰ μακρόθεν περιδιαβάζοντα πλησίον μεγαλοπρεποῦς ἀγροκηπίου, πρὸς ὃν καὶ ἔσπευσεν ἀμέσως, ἐκθέτων τὰς δυστυχίας του, καὶ ζητῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Ὁ ξένος φαίνεται μὲν ὅτι ἀναγνωρίζει τὸν ἐπαίτην, ἀλλὰ δὲν ἐνθυμεῖται ποῦ τὸν εἶδε· « Πόθεν εἶσαι; » τὸν ἠρώτησε μετὰ πραότητος. Ἐείνος δ' ἐξιστόρησε μὲν προθύμως ἅπασαν τὴν ἱστορίαν του, ἀλλ' ἔκρυψε μόνον τὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν βδελυρὰν διαγωγὴν του. Καὶ πολλάκις μὲν ἤλθεν εἰς θέσιν νὰ φανερώσῃ τὸ πᾶν, καὶ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἐπαξίως ὑποφέρει τὰς δυστυχίας ταύτας· πλὴν ὁ φόβος καὶ ἡ ἀνάγκη τὸν ἐμπόδιζον, διότι δὲν ἤθελε βεβαίως διὰ τῆς ἐξομολογήσεως ταύτης νὰ σβύσῃ τὴν συμπάθειαν, ἣν ἐζήτει νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦτον.

Μηδὲν ὁ ξένος εἰπὼν, τὸν φέρει εἰς τὸ ἀγροκήπιόν του, διατάσσων νὰ τὸν περιποιηθῶσι καλῶς, καὶ νὰ τῷ ἐτοιμάσωσι κατάλυμα διὰ τὴν νύκτα. Τὸ δ' ἑσπέρας διηγεῖται τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν σύζυγόν του, καὶ κοινολογεῖ τὸν σκοπὸν του πρὸς αὐτήν.

Ὁ ἐπαίτης κοιμᾶται βαθὺν καὶ ἡσυχον ὕπνον ὅλην τὴν νύκτα, καὶ τὸ πρωὶ ἐξυπνήσας, ἐσκέπτετο τὴν ἀγαθότητα τοῦ ἄρχοντος τούτου καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὅτι, ἂν δὲν ἐγεννᾶτο πλοῦσις ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἤξιζε νὰ γίνῃ. Μετὰ τινος δ' ὥρας προσκαλέσας τὸν ξένον ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ βλέμμα ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ φιλοσοργίας ἐνατενίσας πρὸς αὐτόν, τὸν ἠρώτησεν ἂν τὸν ἐγνώριζεν.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ ἐπαίτης.

— Εἶμαι ὁ ἀδελφός σου, ἐφώνησεν ὁ οἰκοδεσπότης μετὰ δακρύων, εἶμαι ὁ ἀδελφός σου. Καὶ πεσὼν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, τὸν ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Ὁ μεγαλήτερος ἀδελφός ἐκπληττόμενος, πίπτει μετὰ μετανοίας καὶ εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τῶν γονάτων, φωνάζων· « Ἀδελφέ, ἀδελφέ! » καὶ ἐναγκαλιζόμενος αὐτόν, τὸν καταβρέχει μετὰ δακρύων, ζητῶν παρ' αὐτοῦ συγχώρησιν. Πρὸ πολλοῦ, ἀπεκρίθη ὁ μικρότερος ἀδελφός, σὲ ἐσυγχώρησα· λησμόνησε τώρα τὸ παρελθόν. Ἴδου εἶσαι πλοῦσις, διότι εἶμαι καὶ ἐγώ. Ἄς ζήσωμεν ὁμοῦ καὶ ἄς ἀγαπήμεθα.

— Ναί, ἀδελφέ μου, θὰ σὲ ἀγαπῶ, ἀπεκρίθη ὁ μεγαλήτερος ἀδελφός μετὰ φωνῆς διακοπτομένης ὑπὸ στεγαγμῶν. Ἦν ἡμεῖς ἀγαπῶμεν.
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πλήν καὶ δὲν θὰ συγχωρήσω ποτὲ ἑμαυτὸν, οὐδὲ θὰ λείψω νὰ ἐνθυμῶμαι πᾶσαν στιγμὴν τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐγὼ μὲν ἐφέρθην εἰς σέ, σὺ δὲ πρὸς ἐμέ.

Πορτογάλλου τινός.

Κατὰ τὸ 1585 πλοῖα τινὰ τῆς Πορτογαλλίας φέροντα στρατεύματα καὶ διευθυνόμενα εἰς τὰς Ἰνδίας ἐναυάγησαν. Καί τινες μὲν τῶν στρατιωτῶν ἔμειναν εἰς τὴν Καφρίαν, οἱ δ' ἄλλοι ἐξηκολούθησαν τὴν πορείαν των ἐπὶ τινος ἐκ τῶν μικρῶν ναυαγησάντων πλοίων. Βλέπων ὅμως ὁ ναύκληρος ὅτι τὸ πλοιάριον ἦτο πολὺ γεμάτον, εἰδοποίησε τὸν ἀρχηγὸν Ἐδουάρδον-Μέλλον ὅτι ἐξάπαντος ἤθελον καταποντισθῆ, ἂν δὲν ἐρρίπτε τινὰς ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν θάλασσαν.

Ὁ Ἐδουάρδος ἠναγκάσθη νὰ ρίψῃ λαγνοὺς, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔπεσεν εἰς ἕνα στρατιώτην, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα δὲν μᾶς διέσωσεν ἡ ἱστορία. Ἄλλ' ὁ νεώτερος ἀδελφὸς αὐτοῦ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἀρχηγοῦ, τὸν παρεκάλει ἐνθέρμως νὰ ρίψῃ αὐτὸν ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ του εἰς τὴν θάλασσαν.

— Ὁ ἀδελφός μου, τῷ ἔλεγεν, εἶναι ἀξιώτερός μου, τρέφει τὸν πατέρα μας, τὴν μητέρα μας καὶ τὰς ἀδελφάς μας, καὶ ἂν τὸν σερηθῶσιν, ὅλοι θὰ ἀποθάνωσι τῆς πείνης· ὥστε διὰ νὰ σώσης καὶ αὐτῶν τὴν ζωὴν ρίψε ἐμέ, ὅστις δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ τοὺς χρησιμεύσω εἰς τίποτε, καὶ ἄφησε αὐτόν.

Στέρξας ὁ Μέλλος εἰς τοὺς λόγους του, τὸν ἐρρίψεν εἰς τὴν θάλασσαν· ἀλλ' ὁ νέος παρηκολούθει κολυμβῶν κατόπιν τοῦ πλοίου ὥρας τινὰς ἕως οὗ τὸ ἔφθασε. Μολονότι δὲ τὸν ἐφοβέριζον ὅτι ἤθελον τὸν φονεύσει ἂν ἐτόλμα νὰ εἰσέλθῃ, καταφρονήσας αὐτὸς τὰς ἀπειλάς των, ἐπλησίασε, καὶ λαβὼν τὸ σπαθίον ὅπερ ἐξέτειναν νὰ τὸν χτυπήσωσιν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον. Ἡ σθερότης του ἐκίνησε πάντας εἰς οἶκτον καὶ τὸν ἄφησαν νὰ μείνῃ μετὰ τῶν ἄλλων. Καὶ οὕτως ἔσωσε καὶ τὴν ἰδικήν του καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του τὴν ζωὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΖΥΓΙΚΗΣ ΑΓΑΠΗΣ.

Τιγράνου.

Ἐἰς τὴν ἀξιόλογον Κυροπαιδείαν του ἀναφέρει ὁ γλαφυρότατος Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τος ιστορικός μας Ξενοφῶν ὅτι, ὅτε Κύρος ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἐνίκησε τοὺς Ἀρμενίους καὶ ἠχμαλώτισε καὶ ἄπασαν τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν, ἠρώτησε τὸν Τιγράνην, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως των, τί ἐπεθύμει νὰ τοῦ δώσῃ διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ πάλιν εἰς τὸ βασιλείον του;

Ἐκεῖνος δὲ, νεόνυμφος ὢν, καὶ ὑπεραγαπῶν πολὺ τὴν σύζυγόν του διὰ τε τὴν ὠραιότητα καὶ τὰς λοιπὰς αὐτῆς χάριτας, ἀπεκρίθη ἀμέσως· « Περὶ τοῦ στέμματός μου, ὦ Κύρε, καὶ τῆς ἐλευθερίας μου μικρὸν μὲ μέλλει καὶ τὸ αἷμά μου ὅμως δίδω, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ αὕτη εἰς τὴν δουλείαν. »

Ὁ Κύρος δι' ἰδιαιτέραν πρὸς αὐτὸν φιλίαν τῷ ἀπέδωκεν εὐθὺς τὴν σύζυγον καὶ τὸ βασιλείον του. Ὅτε δ' ἕκαστος ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ πάντες ἐθαύμαζον τὰ φυσικὰ προτερήματα καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ Κύρου, ἠρώτησε τὴν σύζυγόν του ὁ Τιγράνης·

— Πῶς σ' ἐφάνη, ὦ Ἀρμενία, καὶ εἰς σέ ὁ Κύρος; δὲν εἶχε πολλὰς χάριτας;

— Ἄλλ' ἐγὼ τῇ ἀληθείᾳ, ἀπεκρίθη ἐκείνη, δὲν ἐβλεπα τὸν Κύρον, ἀλλ' ὅλη μου ἡ προσοχὴ ἦτο προσηλωμένη εἰς τὸν γενναῖον ἐκεῖνον καὶ περιπόθητον ἄνδρα, ὅστις εἶπεν ὅτι καὶ τὸ αἷμά του ἐδίδεν ὥστε νὰ μὴ μείνω ἐγὼ εἰς τὴν δουλείαν.

Χειλωνίδος.

Ἀφ' ὅτου οἱ Λακεδαιμόνιοι, νικήσαντες τοὺς Ἀθηναίους, κατεστάθησαν ἡγεμόνες τῆς Ἑλλάδος, ἤρχισαν κατ' ὀλίγον νὰ διαφθεῖρωνται, καὶ τέλος ἐξέκλιναν τὰ μέγιστα ἀπὸ τοὺς νόμους τοὺς ὁποίους ὁ Λυκοῦργος εἶχε διορίσει εἰς αὐτοὺς.

Ἄγις ὁ Γ'· εἰς τῶν ἀξιολογωτέρων βασιλέων των, ἐπεχείρησε, καὶ τὴν ἰδίαν του θυσιάζων περιουσίαν, νὰ φέρῃ αὐτοὺς πάλιν εἰς τὴν ἀρχαίαν των εὐκλειαν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ συμβασιλεὺς τοῦ Λεωνίδας, ὡς διεφθαρμένος, δὲν ἔστεργεν εἰς τοῦτο, οἱ φίλοι τοῦ Ἄγιδος, διαφόρους εὐρόντες κατηγορίας, ἐνεκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον· καὶ κατέφυγε μὲν οὗτος εἰς τινὰ ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ, παντοίους μεταχειρισθέντες τρόπους, τὸν ἀπέδιωξαν τῆς πόλεως, καὶ παρέδωκαν τὴν βασιλείαν εἰς τὸν γαμβρὸν του Κλεόμβροτον, ὅστις καὶ εἶχε συνεργήσει τὰ μέγιστα διὰ τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ.

Μετ' ὀλίγον ὁμοῦς ὑπερισχύσαντες πάλιν οἱ φίλοι τοῦ Λεωνίδου, τὸν ἐκάλεσαν ἐκ νέου εἰς τὸ βασιλείον του. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ τῶρα ὁ Κλεόμβροτος ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ναὸν, φοβούμενος καὶ τρέμων, διότι ὁ Λεωνίδας κατέτρεχεν αὐτὸν περισσό-
ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τερον ἀπὸ πάντα ἄλλον, καθόσον μάλιστα γαμβρός του ὦν συνήρ-
γησεν εἰς τὴν ἐξορίαν του.

Χειλωνίς δ' ἡ κόρη τοῦ Λεωνίδου καὶ σύζυγος τοῦ Κλεομβρότου
ἦτις, ὅτε ὁ πατήρ της ἦτον ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἐξόριστος, δὲν ἔ-
παυε θρηνοῦσα τὴν τύχην του, ἐλθοῦσα τότε καὶ ἐναγκαλισθεῖσα
τὸν Κλεόμβροτον, ἐκάθησε πλησίον του· πλησίον δὲ τῶν ποδῶν του
ἔβαλε τὰ δύο των τέκνα, τὸ μὲν ἐκ δεξιῶν τὸ δὲ ἐξ ἀριστερῶν.

Ὅλοι οἱ περιστῶτες ἐκινήθησαν εἰς δάκρυα, θαυμάζοντες τὴν
ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς της, καὶ τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα της ἀγάπην.

Αὕτη δὲ δεικνύουσα τὰ πένθημα αὐτῆς φορέματα καὶ τὰ ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς της ἀτάκτως ἐρριμμένα μαλλία της· « Αὐτὰ τὰ φορέμα-
τα, ὦ πάτερ μου, εἶπε, καὶ αὐτὸ τὸ ὠχρὸν καὶ κατάξηρον πρόσω-
πον δὲν μὲ τὰ ἔκαμεν ἢ λύπη τὴν ὁποίαν συναισθάνομαι διὰ τὸν
Κλεόμβροτον, ἀλλὰ μὲ ἔμειναν ἀπὸ τὰς ἰδικὰς σου δυστυχίας, καὶ
ἀπὸ τὴν θλίψιν τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασα διὰ τὴν τότε ἐξορίαν σου ἀπὸ
τὴν Σπάρτην. Τώρα λοιπὸν τί πρέπει νὰ κάμω; νὰ βλέπω ὅτι εἶσαι
βασιλεὺς καὶ ὅτι θριαμβεύεις κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου, ζῶσα εἰς τὴν
ἀθλίαν καὶ ἐλεεινὴν ταύτην κατάστασιν, ἢ νὰ ἐνδυσθῶ βασιλικά καὶ
μεγαλοπρεπῆ φορέματα, καὶ νὰ βλέπω ὅτι, θέλεις νὰ θανατώσης
τὸν ἄνδρα μου, μὲ τὸν ὅποιον συζῶ ἀπὸ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, καὶ
ὁ ὁποῖος ἂν δὲν σὲ ἐξιλεώσῃ μὲ τὰ δάκρυα τῆς γυναικὸς καὶ τῶν
τέκνων του, βέβαια θὰ παιδευθῇ πολὺ σκληρότερον παρ' ὅ,τι ἐπι-
θυμεῖς σὺ, ἐπειδὴ θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἴδῃ ἐμὲ τὴν ἀγαπητὴν του σύ-
ζυγον νὰ ἀποθάνω προτῆτερα ἐμπρὸς εἰς τὰ ὄμματά του;

« Καὶ μὲ ποῖον πρόσωπον δύναμαι πλέον νὰ φανῶ ἐμπρὸς εἰς
τὰς ἄλλας συμπατριωτίσσας μου, ἐνῶ οὔτε τὸν ἄνδρα μου οὔτε τὸν
πατέρα μου ἠδυνήθην νὰ καταπαίσω μὲ τὰς δεήσεις μου, ἀλλ' εἶμαι
τόσον ἀθλία, ὥστε οὔτε ὡς σύζυγος οὔτε ὡς κόρη νὰ μὴ ἐμπορῶ
νὰ ἐπιτύχω, ἀλλὰ πάντοτε νὰ καταφρονῶμαι ἀπὸ τοὺς πλέον οἰ-
κιακοὺς μου; Ἐπειτα οὗτος μὲν καὶ ἂν εἶχε κἀνὲν δικαιολόγημα,
δὲν τὸ ἀνελογίσθην ἐγὼ τότε διότι ἤμην μὲ τὸ ἰδικόν σου μέρος, σὺ
ὅμως ὁ ἴδιος δικαιόεις τὸ σφάλμα του, διότι ἀποδεικνύεις ὅτι εἶναι
τόσον μέγα καὶ ζηλευτὸν πρᾶγμα ἡ βασιλεία, ὥστε δι' αὐτὴν κρί-
νεις ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ φονεύῃ τις τοὺς γαμβρούς του καὶ νὰ κα-
ταφρονῇ τὰ τέκνα του. »

Τοὺς λόγους τούτους εἰποῦσα ἡ Χειλωνίς, καὶ τὸ πρόσωπον
αὐτῆς ἐπιθεῖσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Κλεομβρότου, ἔδειξεν εἰς τοὺς
παρόντας τὰ ὄμματα αὐτῆς, ἅτινα ἦσαν καταβουλημένα ἐκ τῶν
δακρύων, καὶ τοὺς πάντας ἐκίνησεν εἰς συμπάθειαν. Ὁ δὲ Λεωνί-
δας σχεφθεὶς μετὰ τῶν φίλων, τὸν μὲν Κλεόμβροτον διέταξεν εὐ-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

θὺς νὰ ἐγερθῆ καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς πόλεως, τὴν δὲ θυγατέρα του παρεκάλει νὰ μείνῃ, καὶ νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ, ἐνῶ τὴν ἠγάπα τὸν πολὺ, καὶ τῇ ἐχάρισεν ἀκόμη καὶ τὸν ἀνδρα τῆς.

Ἄλλ' αὕτη οὐδόλως ἠθέλησε νὰ τὸν ὑπακούσῃ, ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἐγερθεῖσα μετὰ τοῦ συζύγου τῆς, καὶ τὸ ἐν μὲν παιδίον δοῦσα εἰς αὐτὸν, τὸ δὲ ἕτερον παραλαβοῦσα αὐτῇ, καὶ προσκυνήσασα εἰς τὸν ναόν, ἐξῆλθε μετ' αὐτοῦ ἐκ τῆς πόλεως· ὥστε ἂν ὁ Κλεόμβροτος δὲν ἦτο καθ' ὑπερβολὴν κενόδοξος, ἠθέλε νομίσει χάριν τῆς τοιαύτης γυναικὸς πολὺ μεγαλητέραν εὐτυχίαν τὴν ἐξορίαν ἢ τὴν βασιλείαν.

Δουκίσσης Μοντμορεγκιάκου.

Ὁ Δουξ Μοντμορεγκιάκου, εἷς τῶν γενναιοτέρων καὶ ἀνδρειοτέρων εὐγενῶν τῆς Γαλλίας, ἀπροβουλεύτως ἐμπεριπλεχθεὶς εἰς ἀποστασίαν κατὰ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου II', καὶ συλληφθεὶς αἰχμάλωτος, κατεδικάσθη εἰς θάνατον.

Ἀπαντες οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ δέσποιναί τῆς αὐτῆς ἐκ συμφώνου παρεκάλεσαν τὸν βασιλέα νὰ χάρισῃ τὴν ζωὴν τοῦ τοσοῦτον ἀγαπωμένου ὑπὸ τοῦ ἔθνους ἀνδρός τούτου· ἀλλ' οὔτε αἱ παρακλήσεις αὐτῶν, οὔτε ἡ νεότης τοῦ δουκός, οὔτε αἱ ὑπὲρ πατρίδος νίκαι καὶ ἀνδραγαθίαι αὐτοῦ, οὔτε ἡ μετάνοιά του, οὔτε τὰ δάκρυα καὶ ἡ ἀγωνία τῆς ὡραίας καὶ ἀξιεράστου συζύγου του τὸ ἐλάχιστον ἐπήγαγον ἀποτέλεσμα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀδυσωπῆτου μονάρχου.

Ὁ δουξ ἀπεκεφαλίσθη τὴν 30 Ὀκτωβρίου 1632, πενθούμενος ὑπὸ πάντων. Ὅτε δ' ἀνήγγειλαν εἰς τὴν δούκισσαν τὸν θάνατον τοῦ προσφιλοῦς ἀνδρός τῆς: «Τί, ἀνέκραξε πλήρης δακρύων, αὐτὸν λοιπὸν τὸν βασιλέα ὀνομάζουσι Λουδοβίκον τὸν δίκαιον;» Καὶ μετὰ μικρὰν παῦσιν· «Ναί, Θεέ μου! ἐπανάλαβε, τὸ βλέπω· ὁ δουξ ἦτο τὸ πᾶν δι' ἐμέ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, τὸ μόνον ἀντικείμενον τὸ ὀποῖον ἠγάπων, καὶ Σὺ μοῦ τὸν ἐπήρες, διὰ νὰ ἀγαπῶ μόνον Σέ.» Ἡ δούκισσα ἀποσυρθεῖσα ἀκολούθως εἰς μοναστήριόν τι, διήλθε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς τῆς ἐν Ὀλίφει καὶ μετάνοιά, ἀνεγείρασα μεγαλοπρεπὲς εἰς τὸν σύζυγόν τῆς μαυσωλεῖον ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ μοναστηρίου, ὅπερ καὶ καθ' ἐκάστην ἐπεσκέπτετο μέχρι τῆς τελευταίας αὐτῆς ὥρας. Μετὰ δύο δ' ἔτη κατὰ τύχην διαβαίνων ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς, ἐπεμψε νὰ ἐρωτήσῃσι περὶ τῆς υἰείας τῆς.

Ἡ δούκισσα ὑπεδέχθη τὸν ἀπεσταλμένον ἐν τῷ θαλάμῳ, ἐν ᾧ συνήθως διέτριβε. Καὶ λαμπάδες μὲν διέχεον ἐντὸς αὐτοῦ τὸ πένθιμον φῶς των, μέλανα δὲ παραπετάσματα ἦσαν ἀναστρυμένα ἐπὶ

τῶν τοίγων καὶ τῶν παραθύρων, σταυρὸς δὲ ἀνέκειτο ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ὀλόκληρος ἡ εἰκὼν τοῦ δουκὸς ἐπὶ τῆς ἐξίας.

— Παρακαλῶ νὰ εἴπῃς εἰς τὴν Μεγαλειότητά του, ἀνέκραξε μετὰ δακρύων ἡ δούκισσα, βλέπουσα τὸν ἀπεσταλμένον, ὅτι θαυμάζω πῶς κατεδέχθη νὰ ἐνθυμηθῇ ἀθλιεστάτην χήραν, ἥτις διόλου δὲν εἶναι ἀξία τῆς τιμῆς ταύτης, συγχρόνως δὲ παραστήσατε εἰς αὐτὸν καὶ ὅσα βλέπετε ἐδῶ.

Ἐτελεύτησε δ' ἡ γυνὴ αὕτη τὸ 1664, τριάκοντα δύο ἔτη μετὰ τὸν ἀποκεφαλισμόν τοῦ συζύγου της, μηδὲν ὡς μεταβαλοῦσα τὸν τρόπον τῆς ζωῆς της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΙΑΣ.

Φιντίου καὶ Δάμωνος.

⓪ Δάμων καὶ ὁ Φιντίας, δύο Συρακούσιοι νέοι, ἀνατεθραμμένοι ἀμφοτέροι κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Πυθαγορικῆς Σχολῆς, ἦσαν συνηνωμένοι διὰ δεσμῶν ἀχραινεστάτης φιλίας. Διονύσιος δ' ὁ τύραννος τῆς Σικελίας, ὑποπτευθεὶς τὸν ἕνα τούτων ὡς προδότην, κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς θάνατον.

Βλέπων ὁ κατάδικος ὅτι οὐδεμία ὑπῆρχεν ἐλπίς σωτηρίας, παρέκάλεσε τὸν τύραννον νὰ τῷ χαρίσῃ ὀλίγας ἡμέρας μόνον, ἵνα διατάξῃ τὰ τοῦ οἴκου του, ὑποσχόμενος ὅτι ἐξάπαντος ἤθελεν ἐπιστρέφει ἵνα θανατωθῇ. Ὁ Διονύσιος τῷ ἔδωκε μὲν τὴν ἀδειαν ταύτην, ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ ἀφήσῃ ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ, ὅστις νὰ λάβῃ τὸν θάνατον ἂν ἐκεῖνος δὲν ἐπέστρεφεν εἰς τὸ τέλος τῆς διορίας· οὐδ' ἐφαντάζετό ποτε ὁ τύραννος ὅτι ἠδύνατο νὰ εὑρεθῇ τις εἰς τοιαύτην περίστασιν νὰ παραδώσῃ ἑαυτὸν ἀντὶ τοῦ ἄλλου.

Ὁ ἕτερος ὁμῶς τῶν δύο τούτων φίλων ἀκούσας τὸ πρᾶγμα, ἅνευ δισταγμοῦ σπεύσας εὐθὺς παρέδωκεν ἑαυτὸν μετὰ πάσης τῆς ζητουμένης ἐγγυήσεως.

Ὀλίγιστοι ἐπήγουν τὴν εἰλικρίνειαν ταύτην τοῦ φίλου, πλείστοι δὲ μάλιστα ἐταλάνιζον αὐτὸν ὡς μωρὸν καὶ κουφόνοον, διότι ἡ προθεσμία ἐπλησίαζεν, ὁ δὲ κατάδικος δὲν ἐφαίνετο. Ἄλλ' ἠπατήθησαν μεγάλως.

Ἐνῶ ὁ ἐν τῇ φυλακῇ ἐσύρετο εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, πάντῃ μὲν ἀτάραχος διὰ τὸν ἴδιον θάνατον, λυπούμενος δὲ μόνον ὡς

Ψηφιοποίηθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γιγνώσκων ἐντελέσματα ὅτι ὁ φίλος ἐμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ἀφεύκτως, αἰφνης τρέχει οὗτος, καὶ « Σταθῆτε, σταθῆτε! ἀνέκραξε γεγωνυῖα τῇ φωνῇ· αἱ ὑποθέσεις μου δὲν μοὶ ἐσυγχώρησαν νὰ ἔλθω προτῆτερα, καὶ ἐβιάσθην μάλιστα νὰ μὴ δώσω τὸ ποθούμενον τέλος εἰς μερικὰς, φοβούμενος μὴ προλάβητε καὶ θανατώσῃτε τὸν φίλον μου, ὅστις ἄλλο ἐγκλημα δὲν ἔχει παρὰ ὅτι ἔδειξε τοιαύτην πρὸς ἐμὲ εἰλικρίνειαν· ὅθεν λύσατε αὐτὸν ἀπὸ τὰ δεσμὰ καὶ φέρετε ἐμὲ εἰς τὴν καταδίχην. »

Ἅντες ἐξεπλάγησαν ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκίῳ ταύτῃ πράξει, ὁ δὲ Διονύσιος τόσον πολὺ συνεκινήθη, ὥστε ἀμέσως ἀπέλυσεν ἀμφοτέρους, λέγων ὅτι δὲν ηὐχαριστεῖτο νὰ διαχωρίσῃ τοιοῦτους φίλους, ὧν αἱ καρδίαι ἦσαν οὕτω στενωῶς συνδεδεμέναι μετ' ἀλλήλων, καὶ τοὺς παρεκάλεσε νὰ συμπαραλάβωσι καὶ αὐτὸν τρίτον εἰς τὴν φιλίαν των.

Δημητρίου καὶ Μιθριδάτου.

Ὅτε ὁ περίφημος Μιθριδάτης, ἐκ Πόντου ἢ Πόντικος ὀνομαζόμενος, διέτριβεν εἰς Μακεδονίαν, ὁ βασιλεὺς Ἀντίγονος ἔκ τινος ὑποψίας ὀνειράτος ἀπεφάσισε νὰ θανατώσῃ αὐτὸν.

Εἰς οὐδένα δ' ἄλλον ἐξεμυστηρέυθη τὸ πρᾶγμα, ἢ εἰς μόνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Δημήτριον, ὃν ὁμως καὶ ὠρκισε πρὶν νὰ μὴ ἐκστομίσῃ αὐτό. Ἄλλ' ὁ Δημήτριος, στενήν ἔχων φιλίαν μετὰ τοῦ Μιθριδάτου, ἐλυπήθη τὰ μέγιστα, καὶ θέλων νὰ σώσῃ αὐτὸν, μὴ τολμῶν δὲ καὶ διὰ στόματος νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ διὰ τὸν ὄρκον, λαβὼν αὐτὸν κατὰ μόνας εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης, ἔγραψεν ἐπὶ τῆς ἄμμου διὰ τῆς ἄκρας τῆς λόγχης του, « Μιθριδάτα φεύγε ».

Ἐκεῖνος ἐννοήσας ἀμέσως τὸ πρᾶγμα καὶ τὸν φίλον εὐχαριστήσας, ἀνεχώρησεν εὐθύς. Καὶ οὕτως ὁ Δημήτριος καὶ τὸν ὄρκον ἐφύλαξε καὶ εἰς τὸν φίλον εἰλικρινεστάτην ἔδειξεν ἀγάπην, σώσας αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κινδύνου.

Εὐδαμίδου—Ἀρεταίου—Χαριζένου.

Εὐδαμίδας ὁ Κορίνθιος πνέων ἤδη τὰ λοιίσθια, δι' οὐδὲν ἄλλο ἐλυπεῖτο, παρὰ μόνον διότι εἰς ἐσχάτην ἐγκατελίμπανε πενίαν τὴν μητέρα καὶ τὴν μονογενῆ θυγατέρα του. Ἐκ τῆς ἰδίας του ὁμως ψυχῆς κρίνων καὶ τὴν τῶν δύο πλουσίων καὶ εἰλικρινῶν φίλων του, Ἀρεταίου καὶ Χαριζένου, ἀμέσως τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του ἔκαμε τὴν ἀξιομνημόνευτον ταύτην διαθήκην· « Εἰς μὲν τὸν Ἀρεταῖον ἀφίνω τὴν μητέρα μου διὰ νὰ τὴν γηροκομῇ καὶ νὰ ἐξοικονομῇ ἅπαντα τὰ χρεώδη αὐτῆς, εἰς δὲ τὸν Χαριζένον νὰ ὑπαυδρεύ-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ση τὴν θυγατέρα μου καὶ νὰ τὴν προικίσῃ καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμιν τοῦ ἀκόμη. Ἄν δὲ κατὰ περίστασιν εἰς τῶν δύο τούτων φίλων μου προτελευτήσῃ, ὁ ἕτερος νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτόν. »

Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς διαθήκης, οἱ γινώσκοντες μὲν τὴν πενίαν τοῦ Εὐδαμίδου, ἀλλὰ καὶ ἀγνοοῦντες τὰς μετὰ τῶν φίλων σχέσεις του, ἐγέλασαν καὶ ἐθεώρησαν τὸ πρᾶγμα μᾶλλον ὡς ἀστειότητα· ἀλλ' ἐκεῖνοι μετὰ μεγάλης ἀπάντων ἐκπλήξεως παρεδέχθησαν εὐχαρίστως τὴν διαθήκην, καὶ τοῦ Χαριζένου μετὰ πάντε ἡμέρας τελευτήσαντος, ὁ Ἄρεταιος ἀνεδέχθη καὶ τὸ βῆρος ἐκείνου, καὶ τὴν μὲν μητέρα τοῦ Εὐδαμίδου ἐγηροκόμησε μετὰ υἱικῆς ἀγάπης καὶ φιλοστοργίας, τὴν δὲ θυγατέρα αὐτοῦ περιέλαψεν ὡς καὶ τὴν ἰδίαν του θυγατέρα, καὶ ὑπ'ἀνδρευσεν ἀμφοτέρας τὴν αὐτὴν ἡμέραν, προικίσας αὐτὰς ἐξίσου.

Βρούτου καὶ Λουκιλίου.

Ὅτε ὁ Βρούτος, κατασρέψας τὸν στρατὸν του εἰς τὴν μετὰ τοῦ Ἄντωνίου καὶ Ὀκταβίου ἀνισον δευτέραν μάχην του, ἐκινδύνευε νὰ πέσῃ εἰς χεῖρας Θρακῶν τινῶν ἰππέων, ὁ ἐπιστήθιος αὐτοῦ φίλος Λουκίλιος Λικίνιος παρέσχεν αὐτῷ καιρὸν νὰ φύγῃ, φωνάζων· « Ἐγὼ εἶμαι ὁ Βρούτος· φέρετέ με εἰς τὸν Ἄντωνιον. »

Παρουσιασθεὶς δ' εἰς αὐτόν, καὶ γνωρισθεὶς ἀμέσως ποῖος ἦτο· « Μετεχειρίσθην, εἶπε μετὰ σταθερότητος, τὸ στρατήγημα τοῦτο, ὦ Ἄντωνιε, διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ Βρούτος νὰ φύγῃ καὶ νὰ μὴ πέσῃ ζῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του. Εἶθε ἡ τύχη νὰ μὴ θριαμβεύσῃ ποτὲ κατὰ τῆς ἀρετῆς! Ἐγὼ δ' ἐκουσίως παραδοθεὶς διὰ νὰ λυτρώσω τὸν φίλον μου, εἶμαι ἔτοιμος νὰ πάθω ὅ,τι δῆποτε κρίνης, μηδεμίαν ζητῶν ἀναβολὴν. »

Θαυμάσας δ' ὁ Ἄντωνιος τὴν σταθερότητα ταύτην τοῦ Λουκιλίου, « Τὸ ἐναντίον μάλιστα, τῷ εἶπεν, εἶσαι ἄξιος ἀνταμοιβῆς διὰ τὴν γενναίαν σου ταύτην πράξιν. Τὴν ὥραν ταύτην, Λικίνιε, ἔμαθον ὅτι ὁ Βρούτος ἀπέθανε, καὶ ἐπειδὴ ἡ πρὸς αὐτόν φιλία σου ἐτελείωσε πλέον, σὲ παρακαλῶ νὰ λάβῃς ἐμὲ ἀντ' ἐκείνου, καὶ ἄλλο δὲν ζητῶ παρὰ σοῦ, εἰμὴ νὰ μὲ ἀγαπᾷς, ὡς ἠγάπας καὶ αὐτόν. »

Ὁ Λουκίλιος συνδεθεὶς μετὰ τοῦ Ἄντωνίου, οὕτω πιστὸς ἔμεινεν εἰς τὴν φιλίαν του, ὥσε καὶ διόλου δὲν ἀπεχωρίσθη αὐτοῦ καὶ ὅτε ἀκολούθως ὑπὸ πάντων ἐγκατελείφθη.

Βασιλείου καὶ Γρηγορίου.

Ἐξύμνησαν οἱ παλαιοὶ τὴν φιλίαν τοῦ Θησέως καὶ Πειρίθου, τοῦ Ἀχιλλέως καὶ Πατρόκλου, τοῦ Ὁρέστου καὶ Πυλάδου, τοῦ Φιν-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τίου καὶ Δάμωνος, τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ Πελοπίδου. Ἀλλὰ δύναται τις νὰ προτείνῃ καλῆτερον παράδειγμα εἰς τοὺς νέους παρὰ τὴν φιλίαν τῶν λαμπρῶν φωστέρων τῆς ἐκκλησίας, Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ καὶ Βασιλείου τοῦ Μεγάλου;

Ἦμασαν οἱ ἅγιοι οὗτοι περὶ τὴν τετάρτην Μ. Χρ. ἑκατονταετηρίδα. Καταγόμενοι ἀμφότεροι ἐκ περιφανῶν καὶ θεοφιλεστάτων οἰκογενειῶν, ἔλαβον ἐπομένως καὶ ἀνατροφὴν ἀξιόλογον, καὶ μετὰ πάσης τῆς ἐνδεχομένης ἐπιμελείας ἐκαλλιέργησαν πρωτίμως τὰ φυσικὰ αὐτῶν προτερήματα. Μετὰ τὰς ἐν τῇ πατρίδι δὲ σπουδᾶς τῶν ἐσάλησαν κατ' ἰδίαν καὶ εἰς τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἵνα γυμνασθῶσιν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν φιλοσοφίαν.

Ἔμενον ἀκόμη ἐν Ἀθήναις λείψανα τῆς παλαιᾶς αὐτῶν περὶ τὴν φιλολογίαν καὶ τὰς ἄλλας μαθήσεις ὁξέης, καὶ ἐκεῖ συνέτρεχον πανταχόθεν οἱ θέλοντες νὰ σπουδάσωσι νέοι. Ἐν τῇ πόλει δὲ ταύτῃ συνηντήθησαν ὁμοῦ καὶ οἱ δύο οὗτοι ἅγιοι, καὶ αὕτη ἔδωκε τὴν ἀρχὴν ἢ μᾶλλον συνέσφιγξε τοὺς δεσμοὺς τῆς φιλίας τῶν ἐτι στενωτέρων, εἰς ὃ συνετέλεσε μάλιστα τὸ παράδοξον τοῦτο συμβάν.

Ἀλλόκοτος συνήθεια ἐπεκράτει ἐν Ἀθήναις ὅτε ἤρχοντο νέοι μαθηταί, νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς συνάθροισιν τῶν συνηλικιωτῶν τῶν, καὶ ἐκεῖθεν ἀφοῦ ἤθελον χλευάσει καὶ καταγελάσει αὐτοὺς ἀρκετὰ, νὰ τοὺς ὀδηγῶσιν εἰς τὰ δημόσια λουτρά μετὰ παρατάξεως, εἰς ἣν ἀνά δύο παρηκολούθουν οἱ νέοι· εἶτα δ' ὅτε ἐπλησίαζον εἰς αὐτὰ, ἅπαντες ἐφώναζον καὶ ἔκαμνον σχήματα ὅτι ἤθελον νὰ ῥιψῶσι κάτω τὰς πόλας, ὡς μὴ ἐπιτρεπομένης δῆθεν τῆς εισόδου, ἕως οὔ εἰσερχόμενος εἰς τὸ λουτρὸν ὁ νεόφερτος, ἐλάμβανε τὴν ἐλευθερίαν.

Ἀλλ' ὁ Γρηγόριος, γινώσκων πόσον ἡ συνήθεια αὕτη ἀντέκειτο εἰς τὴν φυσικὴν σοβαρότητα καὶ σεμνότητα τοῦ Βασιλείου, ἠδυνήθη νὰ τοὺς πείσῃ νὰ τὴν παραβλέψωσιν εἰς αὐτόν. «Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ αἰτία, διηγεῖται αὐτὸς ὁ Γρηγόριος, ἥτις ἤναψε τὴν φλόγα ἐκείνην ἥτις ποτὲ δὲν ἔσβυσε, καὶ ἥτις διὰ παντός ἔμεινεν εἰς τὰς καρδίας μας.»

Ἡ φιλία τῶν αὕτη ἠῤῥξανεν ἐπὶ μᾶλλον, ὅτε καὶ οἱ δύο εἶδον ὅτι εἶχον τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἤγουν νὰ ζητήσωσιν εἰς τὰς Ἀθήνας ὄχι τῶν συνηλικιωτῶν τῶν τὰ μάταια καλὰ, ἀλλὰ τὸν ἀληθῆ θησαυρὸν, ἤγουν τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἀρετὴν. Συνεκάθηντο, συνεδείπνουν, συνηγωνίζοντο ὁμοῦ εἰς τὰς σπουδᾶς τῶν, καὶ καθ' ἅπαντα ἦσαν μία ψυχὴ εἰς δύο σώματα.

Γεικῶς δ' ἐλαμπον εἰς τὰς συναγαστροφὰς διὰ τὴν ὁξύνοϊαν τοῦ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πνεύματος των, διὰ τὴν φιλοπονίαν των, διὰ τὴν παράδοξον εὐφυίαν καὶ τὰς προόδους των εἰς πᾶν εἶδος μαθήσεως, καὶ πρὸ πάντων διὰ τὰ χρῆσά τῆσιν των, ἅτινα οὔτε δι' ἀπλῆς κηλίδος διαβολῆς ἐμιάνθησαν, εἰς τοιαύτην πόλιν μάλιστα, ἔνθα συνέτρεχον πανταχόθεν διάφοροι νέοι, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ ἐλαττώματά των.

Ἐλάβομεν τὴν τύχην, διηγεῖται πάλιν ὁ Γρηγόριος, νὰ δοκιμάσωμεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην παρόμοιον τι μετὰ τὸ ὁποῖον λέγουσιν οἱ ποιηταὶ περὶ τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου, ὅστις διαχυνόμενος εἰς τὴν θάλασσαν διαφυλάττει τὴν γλυκύτητα τῶν ὑδάτων του, ἢ μετὰ τὸ ζῶον τὸ ὁποῖον διέρχεται διὰ τοῦ πυρός. Δὲν εἴχαμεν καμμίαν σχέσιν μετὰ τοὺς κακοὺς. Δύω μόνον δρόμους ἐγνωρίζαμεν εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸν φέροντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τοὺς ἱερούς διδασκάλους, καὶ τὸν εἰς τὸ σχολεῖόν μας· τοὺς φέροντας ὁμῶς εἰς τὰς κοσμικὰς ἡδονὰς, εἰς τὰς συναθροίσεις, εἰς τὰ θεάτρα καὶ τὰ συμπόσια δὲν ἤξεύραμεν διόλου.

Ἄλλὰ τοιοῦτοι νέοι, οἵτινες ἀπεῖχον πάσης συναναστροφῆς, οἵτινες οὐδόλως συμμετεῖχον τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν διασκεδάσεων τῶν συνηλικιωτῶν των, καὶ ὧν ἡ ἐνάρετος ζωὴ ἐφαίνετο ὡς ἐπίκρισις τῆς κακῆς διαγωγῆς τῶν ἄλλων, ἔπρεπεν ἐξ ἀνάγκης νὰ σύρῃσι τὸν φθόνον καὶ τὸ μῖσος αὐτῶν, ἢ τοῦλάχιστον νὰ γίνωσι χλεύη καὶ περίγελως των· ἀλλ' ὄχι!

Καὶ τοῦτο τιμᾷ μάλιστα τοὺς δύο τούτους φίλους, ὅτι διὰ τὴν καθαρὰν αὐτῶν ἀρετὴν οὐχὶ μόνον δὲν τοὺς ἐμίσησαν οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐσέβησαν, καὶ προσέφερον εἰς αὐτοὺς τὴν ἀνήκουσαν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν, ὥστε καθ' ἡν μάλιστα ἡμέραν ἠτοιμάζοντο νὰ ἀφήσωσι τὰς Ἀθήνας, ἡ λύπη ἦτο κοινῶς εἰς τὰ πρόσωπα πάντων ἐξωγραφισμένη καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχον ἐκ τῶν ὀμμάτων τῶν συνηλικιωτῶν των, ὡς νὰ ἐμελλον νὰ ἀπολέσωσι τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν τῆς πατρίδος καὶ τῶν σχολείων των.

Νέοι Ἕλληνες! Καλῆτερον τούτου παράδειγμα φιλίας καὶ χρηστοθείας δὲν ἔχομεν! Μακάριοι δὲ καὶ σεῖς ἂν εἰς τὸ ὀλισθηρὸν τοῦτο βῆμα τῆς ζωῆς εὐρητε τοιοῦτους συνομηλικὰς σας φίλους, δι' ὧν ἐνθαρρυνόμενοι συναλλήλως εἰς τὴν ἀρετὴν, νὰ καταστήσητε τὸν βίον σας ἐκλαμπρον καὶ τοῦ ὀνόματός σας ἀντάξιον!

Πλάτωνος.

Ὅτε ὁ φιλόσοφος Πλάτων, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρίστωνος, ὑπῆγεν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν διὰ νὰ ἴδῃ τοὺς ἐκεῖ κατὰ πενταετίαν τελουμένους ἀγῶνας, τοὺς ὀνομαζομένους Ὀλυμπιακοὺς, συγκατόκητε μετὰ τινῶν ξένων, μεθ' ὧν οὐδεμίαν εἶχε γνωριμίαν. Τόσον δ' εὐχαρίστη-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

σεν αὐτοὺς διὰ τῆς συναναστροφῆς του, τρώγων ἀπλῶς καὶ διάγων ὅλην τὴν ἡμέραν μετ' αὐτῶν, ὥστε μεγάλην εὐχαρίστησιν ἔλαβον οὗτοι διὰ τὴν μετ' αὐτοῦ σχέσιν των. Οὔτε δὲ διὰ τὴν σχολὴν του τὴν Ἀκαδημίαν ἀνέφερε τι, οὔτε διὰ τὸν διδάσκαλόν του τὸν Σωκράτην· τοῦτο δὲ μόνον εἶπεν εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἐκαλεῖτο Πλάτων.

Ὅτε δὲ μετὰ ταῦτα οἱ ξένοι ἐκείνοι ἤλθον εἰς τὰς Ἀθήνας, ὁ Πλάτων ὑπεδέχθη αὐτοὺς μετὰ μεγάλης φιλοφροσύνης. Ἐλα, τῷ εἶπον τότε, δεῖξέ μας τὸν συνονόματόν σου, τὸν μαθητὴν τοῦ Σωκράτους, ὠδήγησέ μας εἰς τὴν Ἀκαδημίαν του, καὶ σύστησέ μας εἰς αὐτὸν διὰ νὰ συνομιλήσωμεν καὶ με' ἐκεῖνον.

Ὁ δὲ Πλάτων μειδιάσας μετὰ μετριοφροσύνης, ὡς ἐσυνείθιζεν· « Ἐγὼ, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, εἶμαι ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ζητεῖτε. » Οἱ δὲ ξένοι ἐθαύμασαν ὅτι τοσοῦτον καιρὸν ἔχοντες τὸν φιλόσοφον μεθ' ἑαυτῶν, δὲν τὸν ἐγνώρισαν, διότι μετὰ μεγάλης ἐφέρετο πρὸς αὐτοὺς ἀπλότητος, δεικνύων διὰ τούτου ὅτι καὶ ἄνευ τῶν συνειθισμένων λόγων του ἠδύνατο νὰ περιποιητῆται τοὺς συναναστρεφόμενους αὐτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΩΟΝ.

ΠΕΡΙ ΜΑΤΑΙΟΦΡΟΣΥΝΗΣ.

Σωκράτους.

Βλέπων ὁ Σωκράτης τὸν μαθητὴν του Ἀλκιβιάδην ἀλαζονευόμενον πολὺ διὰ τὰ πλοῦτη του καὶ ὑπερηφανευόμενον διὰ τὰ ὑποστατικά του, τὸν ἔφερε μίαν ἡμέραν εἰς ἓν μέρος τῆς πόλεως, καὶ ἀνοίξας γεωγραφικόν τινα πίνακα, εἰς τὸν ὅποιον ὑπῆρχον ὅλαι αἱ διαιρέσεις τῶν διαφόρων τόπων ζωγραφημένοι, τῷ εἶπε νὰ εὔρη ἐκεῖ τὴν Ἀττικὴν· ἀφοῦ δὲ τὴν εὔρε, τῷ εἶπε νὰ εὔρη εἰς αὐτὴν τὰ ὑποστατικά του. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης δὲν ἠδυνήθη νὰ εὔρη αὐτὰ, διότι ταῦτα δὲν σημειόνονται εἰς τοὺς γεωγραφικοὺς πίνακας· « Εἰς αὐτὰ λοιπὸν, τῷ εἶπεν, ὑπερηφανεύεσαι, τὰ ὅποια δὲν ὑπάρχουν εἰς κανὲν μέρος τῆς γῆς; »

Τοῦ Αὐτοῦ.

Ἀπαντήσας καθ' ὁδὸν μίαν ἡμέραν ὁ Σωκράτης τὸν Ξενοφῶντα, πρὶν ἀκόμη γνωρισθῶσι καὶ γείνη μαθητῆς αὐτοῦ ὁ Ξενοφῶν, τὸν Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἠρώτησεν ἂν ἤξεύρη εἰς ποῖον μέρος τῆς ἀγορᾶς πωλοῦνται τὰ ὀψάρια. Ἐκεῖνος τῷ ἀπήντησεν ὅτι γνωρίζει. Ἀκολούθως τὸν ἠρώτησεν εἰς ποῖον μέρος τὰ λάχανα· καὶ αὐτὰ ἀπήντησεν ὅτι γνωρίζει ποῦ πωλοῦνται. Ἐπειτα τὸν ἠρώτησε καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα, τῶν ὁποίων τὸ μέρος τῷ ἀπήντησεν ὅτι ἐγνώριζεν ἐπίσης. Ἐπὶ τέλους ὅμως τὸν ἠρώτησεν ἂν γνωρίζῃ καὶ ποῦ εὐρίσκονται οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ πολῖται.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ξενοφῶν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἔμεινεν ἄφωνος καὶ ἐκστατικὸς, ὁ Σωκράτης τὸν ἐπέπληξεν αὐστηρῶς, διότι τῶν μὲν πρώτων ὄλων ἐγνώριζε τὰ μέρη, τῶν δὲ δευτέρων, δηλαδὴ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν, δὲν ἐφρόντισε νὰ μάθῃ. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ξενοφῶν, ὀλίγον φροντίζων πλέον περὶ τῶν φαγωσίμων, δηλ. τῶν ματαιοτήτων, ἐνησχολεῖτο νὰ μάθῃ τὴν διαμονὴν τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ γείνη μαθητὴς τοῦ Σωκράτους καὶ αὐτῶν, ὅπως καὶ ἔγεινε.

Τοιαῦτα παραδείγματα ἔχοντες πάντοτε εἰς τὴν μνήμην σας, καλοὶ μου Παῖδες, προσπαθεῖτε νὰ τὰ μιμῆσθε, διὰ νὰ γίνητε μίαν ἡμέραν χρήσιμοι εἰς τὴν πατρίδα κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ξενοφῶντος, ὅστις, ὡς εἶδομεν, καταφρονήσας πᾶσαν ἡδονὴν, προσεκολληθῆ εἰς τὸν Σωκράτην καὶ ἔγεινεν εἷς τῶν καλλιτέρων πολιτῶν καὶ συγγραφέων.

Τοῦ Αὐτοῦ.

Ὁρθότατα συλλογιζόμενος ὁ Σωκράτης, εἶδιδε πάντοτε τὸ ἀδικον καὶ κατέκρινε τοὺς γονεῖς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀφοῦ δὲν ἐδίδαξαν τὰ τέκνα των τὰ πρὸς τοὺς γονεῖς των χρέη, παρεπονοῦντο ἔπειτα κατ' αὐτῶν καὶ τὰ ἐνήγον μάλιστα καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, διὰ νὰ τιμωρηθῶσιν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς διὰ τὴν ἀδιαφορίαν των τάχα ταύτην.

Ὡ κακὰ παραδείγματα τῶν τέκνων σας, ἔλεγε πρὸς αὐτούς! Πῶς θέλετε τὰ τέκνα σας ταῦτα, τὰ ὅποια σεῖς οἱ ἴδιοι ἀνεθρέψατε καὶ ἐκάματε τοιαῦτα, ὅποια φαίνονται πρὸς σᾶς σήμερον, πῶς θέλετε, λέγω, νὰ σᾶς τιμῶσι καὶ νὰ σᾶς γηροκομῶσιν, ἀφοῦ καὶ νὺν τοιοῦτον παράδειγμα αὐτὰ τὰ ἴδια δὲν εἶδον οὔτε ἤκουσαν ποτὲ ἀπὸ σᾶς;

Τοιοιουτρόπως μὴ ἐπιθυμεῖτε ποτὲ νὰ φερθῆτε πρὸς τοὺς γονεῖς σας, εἴτε καλὰ παραδείγματα ἐκ τούτων λαμβάνετε εἴτε κακὰ, διότι οἱ τοιοῦτοι πολῖται μισοῦνται ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν δικαιοκρίτην Θεόν, ὅστις θέλει τοὺς τιμωρήσει.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Τοῦ Αὐτοῦ.

Ὅτε ὁ Σωκράτης κατηγορεῖτο ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων ὅτι διέφθειρε τὴν νεολαίαν, διδάσκων αὐτὴν νὰ πιστεῦῃ ἄλλους θεοὺς ἢ καλλίτερα τὸν ἓνα Θεόν, ὁ Λυσίας, εἰς ἓκ τῶν καλλιτέρων ἐλλήνων ῥητόρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, συντάξας ἀπολογίαὶν τοῦ Σωκράτους, τοῦ τὴν ἔφερε καὶ τὸν παρεκίνησε νὰ τὴν μεταχειρισθῇ τὴν ἡμέραν τῆς δίκης του εἰς τὸ δικαστήριον, διὰ νὰ ἀθωωθῇ δι' αὐτῆς. Ὁ Σωκράτης ὁμως, μὴ θελήσας νὰ μεταχειρισθῇ καμμίαν ἀπολογίαὶν ἐνώπιον τοιούτων διεφθαρμένων δικαστῶν, οἱ ὅποιοι, τὴν καλλιτέραν ἀπολογίαὶν καὶ ἂν ἤθελε κάμει ὁ Σωκράτης, ἦσαν προδιατεθειμένοι νὰ τὸν καταδικάσωσιν εἰς θάνατον, δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῇ τὴν προσφερομένην εἰς αὐτὸν ἀπολογίαὶν ἀπὸ τὸν Λυσίαν, εἰπὼν εἰς αὐτὸν, ὅτι ἀφοῦ τὴν θεωρεῖ περιττὴν, τὴν βλέπει ἐπίσης καὶ ἀνάρμοστον.

Λοιπὸν προτιμᾶς, τῷ εἶπε, μᾶλλον νὰ ἀποθάνῃς, παρὰ νὰ κάμῃς χρῆσιν αὐτῆς τῆς ἀπολογίας;

Ἄν τώρα, εἶπε, καλέ μου Λυσία, μεταχειριζόμενος τὴν ἀπολογίαὶν σου ἀποφύγω τὸν θάνατον, μίαν ἄλλην ἡμέραν ἀναμφιβόλως θὰ ἀποθάνω.

Τόσον ὀλίγον, φίλτατοι, ὁ οὐράνιος οὗτος ἄνθρωπος ἐφρόντιζε περὶ τῶν προσκαίρων πραγμάτων, τὰ ὅποια καὶ πᾶς ἐξ ἡμῶν, μιμούμενος τὸν ἀγαθὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον, πρέπει νὰ καταφρονῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΟΛΙΓΑΡΚΕΙΑΣ.

Σωκράτους.

Ἡ σύζυγος τοῦ Σωκράτους, Ξανθίππη ὀνομαζομένη, διαφορετικὸν χαρακτῆρα ὅλως διόλου ἔχουσα ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου πολλάκις ἔκαμνεν εἰς αὐτὴν παρατηρήσεις εἰς τὰς παραλόγους ἰδέας της, τὸν ἐπέπληττε μίαν ἡμέραν, διότι δὲν ἠθέλε ποτε νὰ δεχθῇ τὰ δῶρα τὰ ὅποια πολλοὶ φίλοι του τῷ ἐξελέγον, γνωρίζοντες τὴν πτωχίαν του.

Ἄν, τῇ εἶπεν ὁ Σωκράτης, ὦ Ξανθίππη, εἰς πᾶσαν περίστασιν δεχόμεθα τὰ δῶρα τὰ ὅποια οἱ καλοὶ μας φίλοι ἔχουσι τὴν διάθεσιν νὰ μᾶς προσφέρωσι, τότε καχόσυνεθίζομεν, καὶ εἰς τὴν περιψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

στασιν καθ' ἣν δὲν θὰ εἶχομεν ἀνθρώπους νὰ μᾶς τὰ πέμπωσι, διότι ἡμεῖς χρήματα διὰ νὰ τὰ ἀγοράζωμεν δὲν ἔχομεν, ἠθέλαμεν βεβαίως στενοχωρηθῆ πολὺ ζητοῦντες καὶ μὴ εὐρίσκοντες τοιοῦτους φίλους.

Τοιαύτην ἐγκράτειαν ἔδειξε μίαν φοράν, ὅτε ὁ φιλότιμος μαθητῆς τοῦ Ἀλκιβιάδης, εἰς μίαν ἑορτὴν τῶν Ἀθηναίων, ἐφιλοτιμήθη νὰ τοῦ στείλῃ τόσα πολλὰ καὶ λαμπρὰ δῶρα, ὥστε ἐξεπλάγη ἡ Ξανθίππη, ἡ ὁποία κατὰ τὴν συνήθειάν της τὸν παρεκίνει καὶ τότε νὰ τὰ δεχθῆ. Ἄλλ' ὁ Σωκράτης εἶπεν εἰς αὐτὴν καὶ τότε μὲ τὴν συνειθισμένην του ψυχρότητα πρὸς τὰ τοιαῦτα πράγματα:

— Δὲν πρέπει νὰ τὰ δεχθῶμεν, Ξανθίππη, ἀλλὰ νὰ δεῖξωμεν περισσοτέραν φιλοτιμίαν ἡμεῖς ἀπὸ τὸν εὐγενῆ μαθητὴν μου, σέλλοντες του ὀπίσω τὰ δῶρά του.

Τοῦτο καὶ ἔκαμε πάραυτα

Τοιαύτην ἐγκράτειαν καὶ σεῖς, παῖδές μου, μιμούμενοι, γυμνάζεσθε ὅσον τὸ δυνατόν εἰς αὐτὴν, διὰ νὰ δύνασθε εἰς πᾶσαν περίεσιν νὰ ἀντέχετε εἰς τὰς περιβάσεις τοῦ Κόσμου τούτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑΣ.

Σωκράτους.

Ἐἰς τὴν Ἀττικὴν, ὡς μᾶς διηγεῖται ἡ ἱστορία, ἐγένοντο τὰ καλλίτερα σῦκα τὸν παλαιὸν καιρὸν, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ Ξέρξης ὁ Βασιλεὺς τῆς Περσίας, ὅταν ἐσκέπτετο καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, εἶχε μεγάλην χαρὰν ὅτι θὰ ἐξουσιάσῃ τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ δὲν θὰ ἀγοράζῃ πλέον τὰς περιφήμους ἐκεῖνας ἰσχάδας.

Ἦτο ἐμποδισμένον αὐστηρὰ νὰ μὴ γίνεταί ἐξαγωγή τοῦ προϊόντος τούτου· διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐδόθη ἡ ἀδεια εἰς πάντα πολίτην νὰ καταμηνύῃ ὁποῖονδήποτε ἤθελε γνωρίσει ὅτι ἔκαμνεν ἐξαγωγὴν σῦκων, ἐναντίον τοῦ Νόμου. Ὁ τοιοῦτος πολίτης ὠνομάζετο Συκοφάντης· ἐπειδὴ ὁμως ἡ μυσὰρὰ αἰσχροκέρδεια, ἡ ὁποία δὲν λείπει ποτὲ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν, ὑπῆρχε καὶ εἰς τοὺς τότε Ἀθηναίους, τινὲς ἐξ αὐτῶν, κεντούμενοι ὑπὸ τοῦ πάθους τούτου καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν κακεντρέχειαν, κατήντησε νὰ καταμηνύουν ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς πολίτας ὅλως διόλου ἀθῶους, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ κερδήσωσι τὴν προσδιωρισμένην εἰς τὸν συκοφάντην ἀμοιβήν. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ τοιοῦτοι συκοφάνται κατεμήνουσιν, ὡς εἶδομεν, τοὺς ἀθώους πολίτας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διὰ ταῦτα τὸ ὄνομα τοῦ συκοφάντου κατήντησε νὰ ἔχη τὴν ἰδίαν σημασίαν μὲ τὸν ψεύστην, καὶ ὡς τοιούτους τοὺς ἀπεστρέφοντο οἱ τίμιοι πολῖται.

Φεύγετέ τους λοιπὸν καὶ σεῖς, παιδία μου, τοὺς συκοφάντας τούτους καθὼς καὶ τὴν συκοφαντίαν, διὰ νὰ μὴ ἀποδοθῇ ποτὲ εἰς κανένα ἀπὸ σᾶς τὸ μιαρὸν ἐπίθετον τοῦ συκοφάντου ἢ ψεύστου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΣΕΒΑΣΜΟΥ.

Ἐπαμεινώνδου.

Μία ἐκ τῶν νικῶν, τὰς ὁποίας ὁ περίφημος στρατηγὸς τῶν Θεβαίων Ἐπαμεινώνδας ἐκέρδισε κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, εἶναι καὶ ἡ ἐν Λεύκτροις. Ἡ νίκη αὕτη, εἰς τὴν ὁποίαν ὄχι μόνον ὀλόκληρος ὁ στρατὸς τῶν Σπαρτιατῶν κατεσράφη, ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Κλεόμβροτος ἐφονεύθη, ἤτον ὡς εἶπομεν ἔργον τοῦ Ἐπαμεινώνδου, διὰ τὸ ὅποιον καὶ ὅλοι οἱ προὔχοντες Θεβαῖοι ἤρχοντο καὶ τὸν συνεχαίροντο. Ὁ Ἐπαμεινώνδας εὐχαριστῶν αὐτοὺς, τοὺς ἔλεγεν ὅτι: « Διὰ τὴν νίκην ταύτην αἰσθάνομαι μεγάλην χαρὰν, διότι θέλουσιν εὐχαριστηθῆ πάλιν τὰ μέγιστα οἱ γονεῖς μου. » Ἴδου τί ἐσκέπτετο ὁ μέγας ἐκεῖνος ἄνθρωπος, καὶ ἰδου τί πρέπει νὰ σκέπτεται καὶ πᾶν τοιοῦτον τέκνον, μιμούμενον τὸν μέγαν Ἐπαμεινώνδαν.

Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου.

Ἡ μήτηρ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, Βασιλέως τῶν Μακεδόνων, Ὀλυμπιάς ὀνομαζομένη, δὲ ἔπαυε ποτὲ νὰ ἐνοχλῇ τὸν υἱὸν τῆς ἐπεμβαίνουσα εἰς τὰς ὑποθέσεις του, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ὁ μέγας οὗτος Μονάρχης ἀπορεῖ τις βέβαια πῶς ὑπέφερεν. Ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος ὄχι μόνον τὰς παρατηρήσεις τῆς πολυπράγμονος μητρὸς του ἐδέχετο καὶ ἤκουε μὲ ἀπάθειαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀδίκους ἐπιπλήξεις αὐτῆς πολλάκις ὑπέφερε μὲ θαυμαστὴν ὑπομονὴν, διδαχθεὶς παρὰ τοῦ διδασκάλου του Ἀριστοτέλους ὅτι δικαίως ἢ ἀδίκως τὰ τέκνα πρέπει νὰ πείθωνται καὶ νὰ ὑπακούωσιν εἰς τοὺς γονεῖς των.

Συνέβη μάλιστα νὰ γράψῃ εἰς αὐτὸν ποτὲ ὁ Ἀντίπατρος, εἰς ἕκ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τῶν στρατηγῶν του, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀλέξανδρος ἠγάπα περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς του, διὸ καὶ τῶ ἐνεπιστευέτο πάντοτε τὰ μυστικά του, καὶ Ἀντιβασιλέα τῆς Μακεδονίας τὸν διώρισεν ὅτε ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς Περσίας, συνέβη λέγω νὰ τῶ γράψῃ κατὰ τῆς μητρὸς του.

Ὁ Ἀλέξανδρος, ἀναγνούς εὐθὺς τὴν ἐπιστολὴν ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν στρατηγῶν καὶ αὐλικῶν του, εἶπε μεγαλοφώνως τὰ ἀξιόλογα καὶ ἀξιομνημόνευτα ταῦτα λόγια· «Ὁ Ἀντίπατρος δὲν γνωρίζει ὅτι ἐν μόνον δάκρυον μητρὸς ἀρκεῖ νὰ μηδενίσῃ μυρίας τοιαύτας ἐπιστολάς.»

Μαθητοῦ τινὸς τοῦ Ζήνωνος.

Νέος τις, τελειώσας τὰς σπουδὰς του εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Ζήνωνος, ἐνὸς τῶν περιφημοτέρων φιλοσόφων τῆς Ἑλλάδος, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του. Ἡ πρώτη ἐρώτησις τοῦ πατρὸς του ἦτο· «Εἰπέ μοι, τέκνον, τί ἔμαθες μετὰ τόσας σπουδὰς;» «Θέλω σοῦ δεῖξαι πάτερ,» ἀπεκρίθη ὁ νέος.

Ἡ πατὴρ του, νομίσας τὴν σύντομον καὶ ψυχρὰν ἐκείνην ἀπάντησιν ὡς ἀμάθειαν καὶ αὐθάδειαν μᾶλλον· «Ἀθλιέσαστε, τῶ εἶπε μὲ θυμὸν· ἐξώδευσας λοιπὸν ματαίως τὸν καιρὸν σου, ἀδίκως δὲ καὶ ἐγὼ κατεξωδεύθην διὰ τὴν σπουδὴν σου;» Καὶ σηκώσας τὴν χεῖρα τὸν ἐξύλισε τρομερά.

Ὁ νέος ὑπέφερε τοὺς ξυλισμοὺς μὲ ὄλην τὴν γενναιότητα, χωρὶς νὰ δεῖξῃ τὴν παραμικρὰν ἀγανάκτησιν. Ὁ πατὴρ τότε θαυμάζων τὴν μέχρις εὐσεβείας ὑπομονὴν τοῦ υἱοῦ του, καὶ συναισθανθεὶς ὅτι εἶχε παρασυρθῆ, ἔστεκε καὶ ἔβλεπεν αὐτὸν μετενοημένος. Τότε ὁ υἱός, ἰδὼν τὸν πατέρα του παύσαντα τὴν ὀργὴν του καὶ τὸν θυμὸν, τοῦ λέγει· «Ἰδοῦ, Πάτερ μου, τί ἔμαθα εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Ζήνωνος.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΛΗΘΕΙΑΣ.

Ἐπαμεινώνδου.

Κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους τῶν Θηβῶν νέοι τινὲς συνδιελέγοντο περὶ τῆς μελλούσης καταστάσεως τῆς ζωῆς των· καὶ ὁ εἷς μὲν ἔλεγεν ὅτι ἐπεθύμει ν' ἀποκτήσῃ πλοῦτη, ἵνα δύναται νὰ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

βοηθῆ τοὺς φίλους του ἐν ταῖς δυστυχίαις αὐτῶν· ἕτερος δ' ὅτι ὠρέγετο νὰ λάβῃ πολιτικὴν δύναμιν ἵνα ἀναμορφώσῃ τὰς καταχρήσεις τῆς Κυβερνήσεως, καὶ βιάσῃ τοὺς ἀθρώπους νὰ κατασταθῶσιν ἀγαθοὶ καὶ εὐδαίμονες· ἄλλος περιώριζε τὴν εὐτυχίαν του εἰς τὴν οἰκιακὴν ζωὴν, καὶ ἤυχετο ὥστε ἡ μέλλουσα σύζυγός του νὰ ἔχη τὸ κάλλος τῆς Ἀφροδίτης καὶ τὴν σοφίαν τῆς Ἀθηνᾶς· ὁ δὲ τέταρτος ὠρέγετο νὰ γίνῃ περιβόητος εἰς τὰ τοῦ πολέμου. Ἀκολούθως δ' ἕκαστος αὐτῶν ἔκαμε καὶ τὸ ἐπίγραμμα, ὅπερ ἐπεθύμει νὰ ἐπιγραφῆ ἐπὶ τοῦ μνήματός του, τοσαῦτα εἰς αὐτὸ προσθέτων πράγματα, ὥστε μόλις ἠδύναντο νὰ καταχωρηθῶσιν εἰς τὰς στήλας καὶ τῶν λαμπροτέρων μνημείων.

Ἐνὸς τούτων ἡ μήτηρ, ἀκούσασα τὰς διαφόρους ταύτας ἐπιθυμίας τῶν νέων, ἔλαβε τὸν υἱὸν τῆς ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ παρακαλέσασα καὶ τοὺς ἄλλους νὰ τὴν ἀκολουθήσωσι, τοὺς ἔφερεν εἰς ἀπλοῦν τινα τάφον, ἐφ' οὗ ἦσαν ἐπιγεγραμμένοι οἱ ἀκόλουθοι μόνον λόγοι· « Ὁ Ἐπαμεινώνδας οὐδέ ποτε ἐψεύσθη. » Ἦτο δὲ τὸ μνημα τοῦ γενναίου καὶ ἐναρέτου ἀρχιστρατήγου τῶν Θηβαίων. « Εἶθε εἰς τοῦτο μόνον νὰ ἀποβλέπῃς καθ' ὅλην σου τὴν ζωὴν, τέκνον μου, εἶπεν ἡ Θηβαία μήτηρ, καὶ τοῦτο νὰ ἦναι ἅπανα ἡ σπουδὴ σου, νὰ ἀπολαύσῃς δηλ. μετὰ θάνατον τὸ ἀπλοῦν τοῦτο ἐπίγραμμα τοῦ Ἐπαμεινώνδου. »

Ἀλεξάνδρου.

Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας, διαβαίνων ποτὲ τὸν Ὑδάσπιν ποταμὸν μετὰ τινῶν ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων στρατηγῶν του, διέταξεν Ἀριστόβουλον τὸν ἱστορικὸν νὰ ἀναγνώσῃ ἐνώπιον ὄλων τὴν ἱστορίαν τῶν κατορθωμάτων του, τὴν ὁποίαν οὗτος πρὸ πολλοῦ ἐνησχολεῖτο νὰ συνθέσῃ.

Ὁ ἱστορικὸς ἐφαντάσθη ὅτι ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς δόξης του. Καὶ ἦτο μὲν ἡ ἱστορία γραμμὴν πιστῶς, ἀλλὰ καὶ καλλῶπισμένη μὲ ὑπερβολάς. Ὁ βασιλεὺς ἀκούσας αὐτὸν μὲ σιωπὴν, ἅμα ἐτελείωσε, λαβὼν τὸ βιβλίον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἱστοριογράφου· « Ἀχρεῖτε κόλαξ! εἶπε πρὸς αὐτὸν μετ' ὀργῆς, ἀντὶ τοῦ χειρογράφου σου σὺ μᾶλλον ἔπρεπε νὰ ριφθῆς ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ, διότι ἐτόλμησας, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃς τὸν μονάρχην σου, νὰ παραμορφώσῃς τοσοῦτον τὴν ἀλήθειαν ». Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔρριψε τὸ βιβλίον εἰς τὸν ποταμὸν, διατάσσων τὸν ἱστορικὸν νὰ μὴ φανῆ πλέον ἐμπρὸς του.

Φιλοξένου.

Διούσιος, ὁ τύραννος τῆς Σικελίας, εἶχε μεγίστην κλίσιν εἰς τὸ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

στιχουργεῖν, εἰς τὸ ὁποῖον ὁμως δὲν ἐπετύγχανε διόλου. Ὡς δὲ πάντες οἱ κακοὶ ποιηταί, ἐσυνείθιζε καὶ οὗτος νὰ ἀναγινώσκη πανταχοῦ τοὺς στίχους του. Καὶ οἱ μὲν αὐλικοὶ του τοὺς ἤκουον μετὰ θαυμασμοῦ, μεγάλους εἰς αὐτὸν προσφέροντες ἐπαίνους· μόνος δ' ὁ Φιλόξενος, ὅστις ἦτο τῶντι ἀξιόλογος ποιητῆς, οὐδόλως ἔσεργε νὰ συμφωνήσῃ μετ' αὐτῶν, καὶ ἐρωτώμενος ὑπὸ τοῦ τυράννου πῶς τῷ ἐφαινοντο οἱ στίχοι του, ἀπεκρίνετο ὅτι διόλου δὲν ἔβλεπεν αὐτοὺς ἀξίους ἐπαίνου.

Τοῦτο ὁμως τοσοῦτον παρώργισε τὸν Διονύσιον, ὥστε διέταξε νὰ ρίψωσιν ἀμέσως τὸν Φιλόξενον εἰς τὰς λεγομένας λατομίας, ὅπου συνήθως ἐστέλλοντο οἱ κατὰδικοι. Ἀφοῦ δ' ἰκανὸν καιρὸν ἐντὸς αὐτῶν ἔμεινε, ὁ Διονύσιος, ἐλπίζων ὅτι ἐταπεινώθη, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἀκούσῃ ἐπαίνους τῶν στίχων του καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, τὸν ἐξέβαλεν ἀπὸ τῆν φυλακῆν, καὶ τὸν ἐχάλεσεν εἰς συμπόσιον, ὑποδεχθεὶς αὐτὸν μὲ μεγάλην εὐγένειαν. Περὶ τὸ μέσον δὲ τοῦ γεύματος ὁ Διονύσιος ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκη νέους στίχους του. Ἄλλ' ὁ ποιητῆς ὑπομείνας ὀλίγον, εἶτα σηκωθείς, ἠτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ.

— Καὶ διὰ ποῦ ἐτοιμάζεσαι; ἠρώτησεν ὁ τύραννος.

— Διὰ τὰς λατομίας, εἶπε δυνατὰ ὁ Φιλόξενος.

Ὁ δὲ Διονύσιος, μηδὲλως πειραχθεὶς εἰς τὴν ἀπόκρισιν ταύτην, ἐγέλασεν ἐκ καρδίας διὰ τὴν νύξιν τὴν ὁποίαν τῷ ἔδωκεν, ὅτι δηλ. καὶ οἱ στίχοι του οὗτοι δὲν ἦσαν καλῆτεροι τῶν πρώτων, καὶ οὐχὶ μόνον δὲν ἐπαίδευσεν τὸν Φιλόξενον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀντήρμειψεν μεγάλως διὰ τοῦτο.

Πετράρχου.

Πετράρχης ὁ περιβόητος ποιητῆς τῆς Ἰταλίας, ὅστις ἤχησεν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, διατρίβων εἰς τὸν οἶκον τοῦ Καρδινάλιου Κολώνα, ἀπέκτησεν ἅπασαν αὐτοῦ τὴν εὐνοίαν διὰ τὴν ἀκριβεστάτην του φιλαλήθειαν. Συνέβη δὲ ποτε μεγάλη τις ἔρις ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Καρδινάλιου, καὶ οὗτος θέλων νὰ πληροφορηθῇ ἐντελῶς περὶ αὐτῆς, καλέσας πάντας τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ του, ὤρκισεν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ἀνευ ἐξαιρέσεως καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀδελφοῦ του, τοῦ ἐπισκόπου Λούννας. Ἄλλ' ὅτε τελευταῖον προσῆλθε καὶ ὁ Πετράρχης ἵνα λάβῃ τὸν ὄρκον, κλείσας τὸ βιβλίον ὁ Καρδινάλιος· «Ὡς πρὸς σέ, τῷ εἶπε, Πετράρχα, ἀρκεῖ μόνον ὁ λόγος σου.

Κινέζου Προέδρου.

Ἐν Κίνα ὑπάρχει ἰδιαίτερον τι συνέδριον, οὗ τὸ χρέος νὰ καταγράφη ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τοῦ Οὐρανίου Κράτους, ὡς καλεῖται ὑπὸ τῶν Κινέζων, ἀπάσας τὰς καλὰς καὶ κακὰς πράξεις τοῦ βασιλεύοντος Μονάρχου. Εἷς δὲ τῶν αὐτοκρατόρων τούτων, Ταϊ-Σόγκ καλούμενος, διέταξέ ποτε νὰ φέρωσιν ἐνώπιόν του τὴν ἱστορίαν τοῦ βασιλείου του· ἀλλ' ὁ πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τοῦτο·

— Γνωρίζεις, τῷ εἶπεν, ὅτι ἔχομεν χρέος νὰ καταγράψωμεν τὰ σφάλματα καθὼς καὶ τὰς ἀρετὰς τῶν βασιλέων μας· καὶ ἂν τὸ ἰερόν τοῦτο βιβλίον τεθῇ ὑπ' ὄψιν σου, εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλομεν ἔχει βεβαίως τὴν ἐλευθερίαν νὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν.

— Καὶ τολμᾶς, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ, νὰ μεταδίδῃς εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἀκριβῆ περιγραφὴν τῶν ἐλλείψεών μου, καὶ νὰ τοὺς κοινοποιῆς τὰ σφάλματά μου;

— Ἡ θέσις τοῦ ὑπουργήματός μου ἀπαιτεῖ νὰ μὴ μεταβάλλω μήτε νὰ κρύπτω τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ νὰ ἀναφέρω λεπτομερῶς ἅπαντα. Ἄν πράττης ἀδικίαν τινὰ, κατὰ χρέος θέλω σὲ μεμφοθῆ· ἂν παρασύρῃσαι ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς ἐξ ἀδυναμίας μὴ ἀνηκούσου εἰς τὸν βαθμόν σου, πρῶτος ἐγὼ θέλω θρηγήσει περὶ τούτου καὶ δὲν θέλω τὸ ἀποσιωπήσει. Καὶ ἡ μεταξύ μας δὲ συνομιλία αὕτη δὲν θέλει σιωπηθῆ. Μὲ τοιαύτην ἀκρίβειαν καὶ αὐστηρότητα εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ πράττω τὸ χρέος τοῦ ἐπαγγέλματός μου.

Εὐαρεστηθεὶς δ' ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τοὺς λόγους τοῦ προέδρου του·

Ἐξακολούθει, εἶπε πρὸς αὐτόν, τὸ ἔργον σου ὡς καὶ πρὶν. Μετάδιδε τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ σφάλματά μου, ἅτινα θέλουσι χρησιμεῖν ὡς ἀξιόλογα μαθήματα εἰς τοὺς διαδόχους καὶ ἀπογόνους μου, καὶ δείκνυε μεγίστην αὐστηρότητα καταγράφων λεπτομερῶς ἅπασαν τὴν διαγωγὴν μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ.

Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου.

13 Εἷς ἐκ τῶν καλλητέρων Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, Θεοδόσιος ὁ Μέγας, γνωρίζων πόσον μικρὰ εἶναι ἡ ὑψηλὴ καταγωγή καὶ τὰ ἠφιλοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ νοσίου τοῦ Ἐκκλησιαστικῆς Πολιτικῆς

μεγάλα πλούτη άνευ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς, ἔστειλε νὰ ἐξετάσωσιν εἰς ὄλην τὴν Αὐτοκρατορίαν καὶ νὰ τοῦ εὔρωσι τὸν σοφώτερον καὶ ἠθικώτερον διδάσκαλον, διὰ νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν τὸν υἱὸν του, Ἀρχάδιον ὀνομαζόμενον, ἵνα τῷ τὸν ἐκπαιδεύσῃ.

Εὐρόντες οἱ ἀπεσταλμένοι ἓνα καὶ μόνον τοιοῦτον καθ' ὄλην τὴν Αὐτοκρατορίαν, Ἀρσένιον ὀνομαζόμενον, τὸν ἔφεραν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα, ὅστις ἰδὼν ὅτι εἰς αὐτὸν τῶντι ὑπῆρχον ὅσα ἐζήτει, παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν υἱὸν του.

Ὁ νέος, ὑπερηφανευόμενος καὶ καυχώμενος ὅτι ἦτον υἱὸς Αὐτοκράτορος, ἐφέρετο πρὸς τὸν διδάσκαλόν του ὡς εἰς κατώτερον καὶ ἐν καιρῷ τῆς παραδόσεως αὐτὸς μὲν ἐκάθητο, τὸν δὲ διδάσκαλόν του εἶχεν ἀπέναντί του στεκόμενον.

Ἐλθὼν ὁ πατὴρ του μίαν ἡμέραν εἰς τὴν παράδοσιν καὶ ἰδὼν ταῦτα, ἐπέπληξε πικρῶς τὸν υἱὸν του εἰπὼν εἰς αὐτόν· « Τὰ μὲν πλούτη καὶ τὸ γένος εἶναι τῆς τύχης, ἡ ὁποία σήμερον ἡ αὔριον δύναται νὰ σοῦ τὰ ἀφαιρέσῃ, καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ καυχᾶσαι δι' αὐτά· ἡ σοφία ὅμως εἶναι ἀληθὲς καὶ ἀναφαίρετον κτῆμα τοῦ φιλοσόφου τούτου διδασκάλου σου, ὁ ὁποῖος πανταχοῦ καὶ πάντοτε θὰ ἔχῃ τὴν ὑπόληψίν του.

Καθήμενα πρὸς τοὺς Διδασκάλους.

Ὡς εἰς τοὺς γονεῖς, οὕτω καὶ εἰς τοὺς διδασκάλους, οἵτινες εἶναι ἀντὶ τῶν γονέων, οἱ παῖδες τὴν αὐτὴν ὑπακοήν, σέβας καὶ εὐγνωμοσύνην ὀφείλουσιν.

Ὁ διδάσκαλος μετὰ πόνου καὶ μόχθου διδάσκει τοὺς νέους, ἵνα διορθώσῃ τὰ ἥθη αὐτῶν, καὶ διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀποκαταστήσῃ αὐτοὺς τιμίους, ἀγαθοὺς καὶ εὐτυχεῖς. Ὁ διδάσκαλος εἶναι δεύτερος πατὴρ, καὶ πρὸς μὲν τοὺς χρηστοὺς μαθητὰς φέρεται μὲ τρόπον γλυκύν, πρὸς δὲ τοὺς ἀπροσέκτους καὶ ἀμελεῖς μὲ αὐστηρόν, πρὸς ἅπαντας δὲ εὐνοϊκῶς. Ὁ διδάσκαλος οὐδὲν ἄλλο ἔχει εἰς τὰς πράξεις αὐτοῦ ἢ τὴν ὠφέλειαν τῶν μαθητῶν, ὡς ὁ πατὴρ τὴν ὠφέλειαν τῶν ἑαυτοῦ τέκνων· δι' οὐδὲν ἄλλο βραβεύει, νουθετεῖ, τιμωρεῖ, ἢ διὰ νὰ ὠφελήσῃ τοὺς μαθητὰς.

Χρέος λοιπὸν τῶν μαθητῶν εἶναι νὰ ἀγαπῶσι τὸν διδάσκαλον, νὰ ἀνταμείβωσι τὰς φροντίδας καὶ τὴν ὑπομονὴν αὐτοῦ διὰ τῆς ὑπακοῆς, τῆς φρονήσεως, τῆς ἐπιμελείας, καὶ νὰ ἦναι αἰωνίως εὐγνώμονες διὰ τὰ ἀγαθὰ, τῶν ὁποίων αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ αἴτιος.

Οἱ αὐθάδεις, ἀνήσυχοι καὶ ἀπειθεῖς εἰς τὸν διδάσκαλον παῖδες πράττουσιν ἐναντίον τῶν καθηκόντων των. Καὶ ὁ μὲν ἀπειθὴς πρέπει ταχέως νὰ διώχῃται ἐκ τῆς σχολῆς, διότι, θέλων νὰ πράττῃ

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

κατὰ τὰς ἀνοήτους αὐτοῦ ἐπιθυμίας, ἢ καταφρονεῖ τὰς σοφὰς συμβουλὰς τοῦ διδασκάλου, ἢ παρατρέπει καὶ παρεξηγεῖ πᾶσαν διδασκαλίαν καὶ οὕτω οὔτε αὐτὸς διορθοῦται, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς δίδει κακὸν παράδειγμα, καὶ τὸν διδάσκαλον ἀτιμάζει. Ἀσεβὴς δὲ θέλει εἶσθαι καὶ ἄνευ ἀνατροφῆς ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελεν ἀποκριθῆ ἀθαδῶς πρὸς τὰς νοουσίας καὶ ἐπιπλήξεις τοῦ διδασκάλου, ἢ ἤθελε περιπαίξει τοὺς λόγους αὐτοῦ.

Δυστυχῆς καὶ ἄθλιος εἶναι, ὅστις παραβαίνει τὰ πρὸς τὸν διδάσκαλον καθήκοντα. Βεβαίως ὁ τοιοῦτος καὶ εἰς τοὺς γονεῖς εἶναι βᾶρος, καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέλει ἀποβῆ ποτε ἄτιμος καὶ χείριστος πολίτης· οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν, ἐὰν καὶ κακῶς τελευτήσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΣΟΦΕΙΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑΣ.

Διογένους.

Ἀντισθένης, ὁ κυνικὸς φιλόσοφος, παρεκίνει πολλοὺς εἰς φιλοσοφίαν, καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, θυμωθεὶς οὐδένα ἐδέχετο. Ὅθεν καὶ τὸν Διογένην, ἐπιθυμοῦντα τὰ μέγιστα τὴν συναναστροφὴν του, καὶ παρακαλοῦντα αὐτὸν θερμῶς διὰ τοῦτο, ἀπεδίωκε καὶ διὰ τῆς ῥάβδου ἠπέλει, καὶ ποτε μάλιστα ἐπλήξεν αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς. Ἄλλ' ὁ Διογένης ἔτι μᾶλλον ἐπέμενε θέλων νὰ γίνῃ μαθητὴς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγε· «Κτύπα με ὅσον θέλῃς, ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ μου· ἀλλὰ πείσθητι ὅτι δὲν θέλεις εὐρεῖ τόσον δυνατὴν ῥάβδον, ὥστε νὰ με ἀποδιώξῃς ἀπὸ τὴν συναναστροφὴν σου.» Ὁ Ἀντισθένης ἐδέχθη τότε αὐτὸν καὶ τὸν ἠγάπησε μεγάλως.

Μενεδήμου καὶ Ἀσκληπιάδου.

Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον τὸ πάλαι δύο πτωχοὶ νεανίσκοι, Μενέδημος καὶ Ἀσκληπιάδης, λίαν ἐκδοτοὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φιλοσοφίας. Καί τοι δὲ μὴ ἔχοντες διόλου πόρους τοῦ ζῆν, ἦσαν ὅμως ὑγιέστατοι, φαιδροὶ καὶ εὐρωστοί. Οἱ δικασταὶ τῆς πόλεως, ἀκούσαντες ὅτι οἱ νέοι οὗτοι οὔτε πόρον τινὰ, οὔτε ἐργασίαν εἶχον πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν πρὸς ζωάρκειαν, ἐκάλεσαν αὐτοὺς εἰς δικαστήριον ἵνα δείξωσι πόθεν ἐτρέφοντο. Οὗτοι δὲ, παραστήσαντες ὅτι, πῶθ' ἄρα πάντα ὅσα ἐμελλαν νὰ εἴπωσι περὶ ἐαυτῶν ἠδύναντο νὰ

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

θεωρηθῶσιν ὡς ἐπίπλαστα, καθότι πάντοτε ὁ ἐνοχος ζητεῖ νὰ ἀρνηθῆ ἢ νὰ ἐλαττώσῃ τὸ σφάλμα του, καὶ προσθέσαντες ὅτι ἡ μαρτυρία ἀδιαφόρου τινὸς οὐδεμίαν παρεῖχεν ὑπόψιαν, ἐκάλεσαν ἐξ ὀνόματος ἀρτοποιόν τινα ἵνα ἀπολογηθῆ ὑπὲρ αὐτῶν. Ἐλθὼν δ' οὗτος εἰς τὸ δικαστήριον, ὡμολόγησεν ὅτι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος νεανίσκοι ἤλεθον ἀλληλοδιαδόχως τὸν σῖτόν του πᾶσαν νύκτα, λαμβάνοντες ἀνὰ μίαν δραχμὴν ἕνεκα τῆς ἐργασίας των ταύτης.

Οἱ δικασταὶ, ὑπερεκπλαγέντες διὰ τε τὴν φιλοπονίαν καὶ τὴν ἐγκράτειαν τῶν δύο τούτων νέων, διέταξαν νὰ δοθῶσιν εἰς ἕκαστον αὐτῶν ὡς ἀμοιβὴ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου διακόσαι δραχμαί.

Ὅμοιον τούτου ἀναφέρεται καὶ περὶ τοῦ φιλοσόφου Κλεάνθους, ὃς διεβοήθη ἐπὶ φιλομαθείᾳ τε καὶ φιλοπονίᾳ.

Λακεδαιμονίων.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐχέδοντο μεγάλως τοῦ καιροῦ των, διατηροῦντες αὐτὸν διὰ τὰ ἀναγκαῖα, καὶ μὴ ἀφίνοντες μηδένα τῶν πολιτῶν νὰ ἀμελῆ μήτε νὰ μὲνῃ ἀργός, ἵνα μὴ διαφθειρήται εἰς μηδαμινὰ πράγματα καταγινόμενος. Μαρτυρεῖται δὲ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐκ τοῦ ἀκολούθου.

Ἀκούσαντες οἱ ἔφοροι ὅτι οἱ κυριεύσαντες τὴν Δεκέλειαν (φρούριον τῆς Ἀττικῆς) ἕκαμνον περίπατον τὸ ἑσπέρας, ἔγραψαν αὐτοῖς διὰ τῆς συνήθους εἰς τοὺς Σπαρτιάτας βραχυλογίας:

« Μὴ περιπατῆτε, » θεωροῦντες τοῦτο ὡς τρυφὴν μᾶλλον ἢ ὡς γύμνασιν τῶν σωμάτων των.

Ἦτο δὲ σύνηθες τοῖς Λακεδαιμονίοις νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς υγείας τοῦ σώματός των διὰ τῶν γυμνασίων καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ περιπάτου.

Ἀγαθοκλέους.

Ἀγαθοκλῆς, ὁ τύραννος τῆς Σικελίας, ἦτον υἱὸς κεραμέως, ὅθεν καὶ ὅτε ἐκηρύχθη βασιλεὺς, ἐσυνείθιζε νὰ βάλῃ ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ πήλινα ποτήρια πλησίον εἰς τὰ χρυσᾶ, τὰ ὅποια δεικνύων εἰς τοὺς νέους, ἔλεγεν ὅτι: « Ἐνῶ ἕκαμνα προτῆτερα τοιαῦτα, τώρα κάμνω αὐτὰ (τὰ χρυσᾶ) μὲ τὴν ἐπιμέλειάν μου καὶ τὴν ἀνδρίαν μου. »

Πέτρου τοῦ Μεγάλου.

Πέτρος ὁ Μέγας, ὁ ἀναμορφωτὴς τῆς Ῥωσικῆς Αὐτοκρατορίας, ἐσυνείθιζε νὰ ἐπισκέπτηται συχνάκις τὰ ἐργαστήρια τοῦ κράτους του, ὅχι μόνον διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν βιομηχανίαν, τὴν ὅποιαν ἀφιλοποίηθη ἀπὸ τοῦ ἴσσιτουτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὁ ἴδιος εἰσήγαγεν εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ βλέπη μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς του ποῖα ἦσαν ἀκόμη τὰ ἀναγκαιότερα καταστήματα τὰ ὁποῖα ἦτον ἀνάγκη νὰ εἰσαῖξῃ εἰς αὐτήν.

Ἐσύχαζε δὲ πρὸ πάντων εἰς τὸ περίφημον σιδηρουργεῖον τοῦ Μοῦλλερ, ἐννενήκοντα βέρστια μακρὰν τῆς Μόσχας, καὶ ὀλόκληρον μῆνα παραιτήσας ἀπάσας τὰς ὑποθέσεις τοῦ βασιλείου του, ἐνησχολεῖτο καθ' ἐκάστην ἐκεῖ, ἐξετάζων μετὰ προσοχῆς καὶ λεπτομερείας ὅλα τὰ μέρη τοῦ εὐρυχώρου ἐκείνου καταστήματος, εὐχαριστούμενος νὰ ἀναμιγνύηται καὶ αὐτὸς εἰς τὰς ἐργασίας, ὥστε εἰς ὀλίγον διάστημα καιροῦ ἐγυμνάσθη καὶ ἐπροώδευσεν εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ σιδηρουργοῦ.

Ὀλίγας δὲ ἡμέρας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ὁ ἴδιος Πέτρος ἐδούλευσε μὲ τὰς χεῖράς του δέκα ὀκτῶ λίτρας σιδήρου, σφραγίζων τὰ διάφορα ἔργα του μὲ τὴν αὐτοκρατορικὴν σφραγίδα. Ὑπηρέτας κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην εἶχε τινὰς ἀπὸ τοὺς αὐλικούς.

Ἀφοῦ ἐτελειώσῃ τὴν ἐργασίαν του, ὁ Πέτρος ἀποταθῆς εἰς τὸν ἐπιστάτην τοῦ ἐργοστασίου, καὶ ἐπαινέσας αὐτὸν πρῶτον διὰ τὴν καλὴν διεύθυνσιν, τὸν ἠρώτησεν ἀκολούθως πόσον συνήθως εἶδε δι' ἐκάστην λίτραν δουλευμένου σιδήρου. Ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος τῷ εἶπε τρία καπίκια·

— Πολλὰ καλὰ, εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐγὼ λοιπὸν ἐκέρδησα πεντήκοντα τέσσαρα.

Ὁ διευθυντὴς ἠθέλησεν ἀντ' αὐτῶν νὰ τὸν πληρώσῃ μὲ χρυσᾶ δουκάτα, λέγων ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ ὀλιγώτερα εἰς τοιοῦτον ἐργάτην ὡς ἡ αὐτοῦ αὐτοκρατορικὴ Μεγαλειότης. Ἄλλ' ὁ Πέτρος· « Κράτησε, τῷ εἶπε, τὰ δουκάτα σου, καὶ δός μοι τὴν συνειθισμένην πληρωμὴν, διότι ἐγὼ δὲν εἰργάσθην βέβαια καλῆτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Μοῦ ἀναγκαιοὶ δὲ πολὺ ἔν ζεῦγος ὑποδημάτων, καὶ θέλω νὰ τὰ ἀγοράσω μὲ αὐτά. »

Λέγων ταῦτα, ἐδείκνυε τὰ ὑποδήματά του, τὰ ὁποῖα ἦσαν τῶντι φθαρμένα.

Λαβὼν δὲ τὰ πενήκοντα δύο καπίκια ὁ αὐτοκράτωρ, ἠγόρασε μὲ αὐτὰ νέα ὑποδήματα, καὶ δεικνύων αὐτὰ ἔλεγε μετ' ἐνδομύχου χαρᾶς· « Τὰ ἐκέρδησα μὲ τὸν ἰδρῶτα τοῦ προσώπου μου. »

Ἀκόμη καὶ σήμερον φαίνεται εἰς τὸ σιδηρουργεῖον τοῦ Μοῦλλερ κομμάτιον σιδήρου κατειργασμένον ἀπὸ τὸν Μεγάλον Πέτρον, φέρον τὴν σφραγίδα τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ἕτερον εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν περιέργων τῆς Πετροπόλεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΣ.

Γυναϊκὸς Φωκίωνος.

Ἡ σύζυγος τοῦ Φωκίωνος ἦτο γυνὴ λίαν σώφρων καὶ κοσμία, καὶ ἐφέρετο μετὰ μεγάλης κοσμιότητος πρὸς ἅπαντας· διὰ τοῦτο δὲ ἐνόμιζε καὶ θησαυρὸν ἀνεκτίμητον δι' ἑαυτὴν τοῦ ἀνδρός της τὴν ἀρετὴν. Ὅτε δὲ μίαν ἡμέραν τὴν ἠρώτησαν—Διατί μόνη αὐτὴ δὲν φορεῖ χρυσὰ στολίδια εἰς τὴν συναναστροφὴν; — Ἐπειδὴ, ἀπεκρίθη, ἐγὼ εἶμαι στολισμένη μὲ τὸ καλλίτερον στολίδιον, τὸ ὁποῖον εἶναι τοῦ ἀνδρός μου ἡ ἀρετή.

Ἄρχυτου (εἰς τὰς ἐκφράσεις του.)

Ἄρχυτας ὁ Ταραντῖνος καὶ εἰς ὅλας του τὰς ἄλλας πράξεις ἦτο λίαν προσεκτικὸς, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐπροφυλάττετο παρὰ πολὺ νὰ μὴ λέγῃ ἀχρεῖους καὶ ἀπρεπεῖς λόγους. Βιαζόμενος δ' ἡμέραν τινα νὰ εἴπῃ τοιοῦτον λόγον, καὶ μὴ τολμῶν νὰ τὸν ἐκφωνήσῃ, ἔγραψεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ τοίχου, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔδειξε μὲν ὅτι ἦτον ἠναγκασμένος νὰ εἴπῃ, ἀλλὰ καὶ δὲν τὸ ἐξεστόμισε.

Τυρεννίου.

Κατὰ τὴν ἄλωσιν φρουρίου τινὸς οἱ στρατιῶται τοῦ Τυρεννίου εὐρόντες ὠραιοτάτην γυναῖκα, τὴν ἔφεραν πρὸς αὐτὸν, ὡς τὸ πολυτιμότερον τῶν λαφύρων. Ἄλλ' ὁ Τυρέννιος, θέλων νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς στρατιώτας του ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐξουσιάζῃ τὸν ἑαυτὸν του, ἐπήνεσε μὲν ἐκείνους ὅτινες ἔφερον τὴν γυναῖκα ταύτην εἰς αὐτὸν διὰ νὰ τὴν λυτρώσωσιν ἐκ τῆς ἀχρειότητος τῶν συστρατιωτῶν των, διὰ τὸ εὐγενές των φέρσιμον, ζητήσας δ' ἔπειτα ἐπιμόνως τὸν ἀνδρα αὐτῆς, τὴν ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν λέγων, ὅτι εἰς τῶν στρατιωτῶν του τὴν καλοκάγαθίαν καὶ διάκρισιν ἐχρεώσται τῆς συζύγου του τὴν σωτηρίαν.

Διὰ παρομοίας μὲ τὴν ἀνωτέρω γενναίας πράξεις φημίζονται μεταξύ μὲν τῶν Περσῶν ὁ Κύρος, μεταξύ δὲ τῶν Ἑλλήνων Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν, ὅςτις, ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν Περσίαν, ἠχμαλώτισε τὴν μητέρα, τὴν σύζυγον καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ Δαρείου· μεταξύ δὲ τῶν Ῥωμαίων ὁ Σχηπίων ὁ Ἀφρικανὸς λεγόμενος.

Μοναχοῦ τινος (τρόπος.)

Ἀναφέρεται εἰς τῶν μοναχῶν τοὺς βίους ὅτι ἀναχωρητῆς τις, ἐρωτηθεὶς ποτε ὑπὸ τῶν μαθητῶν του περὶ τοῦ τρόπου τοῦ νικᾶν τὰ πάθη, τοὺς ἐδίδαξε διὰ τῆς ὡραίας ταύτης ἀλληγορίας.

Ἐφερὲν αὐτοὺς εἰς τόπον ἐνθα ἦσαν πολλαὶ κυπάρισσοι πεφυτευμένοι, καὶ διώρισεν ἓνα τῶν μαθητῶν του νὰ ἐκριζώσῃ τὴν μικροτέραν αὐτῶν. Ὁ νέος μετὰ μεγάλης εὐκολίας καὶ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐξερρίζωσεν αὐτὴν ὡς χόρτον.

Τὸν διώρισεν ἔπειτα νὰ ἐκριζώσῃ ἄλλην χονδροτέραν, εἰς ἣν ὁμως ἐχρειάσθη καὶ τινος τῶν συναδέλφων του τὴν βοήθειαν.

Ἄλλ' ὅτε τῷ ἔδειξε καὶ χονδροτάτην, καὶ δὲν ἠδυνήθησαν οὐδ' ὄλοι οἱ ἄλλοι ὁμοῦ νὰ τὴν ἐκριζώσωσι, λαβὼν ἐκ τούτου ἀφορμὴν ὁ γέρον, ἤρχισε νὰ τοὺς διδῆ τὰς ἀκολούθους συμβουλάς.

Ἴδού, παιδιά μου, πῶς εἶναι τὰ πάθη μας. Κατ' ἀρχάς, ὅταν δὲν ἦναι ἐρρίζωμένα εἰς τὰς ψυχὰς μας, εὐκόλως καὶ μετὰ μικρᾶς προσοχῆς δύναται τις νὰ τὰ ἐκριζώσῃ. Ἄλλ' ἀφοῦ ἀπαξ διὰ τῆς μακρᾶς ἔξεως λάβωσι βαθείας ρίζας ἐντὸς τῆς καρδίας, δυσκολώτατον πλέον νὰ τὰ ἐξουσιάσῃ τις. »

Προσπαθῆτε λοιπὸν, ὦ νέοι, παιδιόθεν νὰ περιορίζητε τὰ πάθη σας, καὶ νὰ τὰ νικᾶτε ὡς ἐχθρούς, διότι ἄλλως θέλουσι σᾶς διεγείρει σφοδρὰς μάχας, καὶ θέλουσι σᾶς ἐπιφέρει ἴσως καὶ τὴν παντελῆ καταστροφὴν σας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΜΑΤΑΙΟΦΡΟΣΥΝΗΣ.

Παυσανίου.

Ἐἰς συμπόσιόν τι παρευρέθη ὁ Σιμωνίδης, ὁ Κεῖος ποιητής, καὶ ὁ Παυσανίας, ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων. Ἐζήτησε δ' ὁ Παυσανίας παρὰ τοῦ Σιμωνίδου εἰρωνικῶς νὰ τῷ εἴπῃ σοφὴν τινα γνώμην. Ὁ Σιμωνίδης γελάσας τῷ εἶπεν. « Ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι ἀνθρωπος; » ἄλλ' ὁ Παυσανίας, μεγαλαυχῶν διὰ τὴν φιλίαν ἣν εἶχε συνδέσει μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας, καὶ φανταζόμενος ὅτι ὅσον οὐπω ἔμελλε νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τοὺς ἀτίμους σκοπούς του, νὰ προδώσῃ δηλαδὴ τὴν Ἑλλάδα εἰς αὐτόν, μὲ τὴν συμφωνίαν νὰ λάβῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ καὶ νὰ διορισθῇ σατράπης, τότε μὲν κατεφρόνησιον ἠφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰστίππου τοῦ Ἐκταίου ἐπιτιμῆς Πηλοπικῆς

νησε τούς λόγους τοῦ Σιμωνίδου καὶ παντάπασι δὲν τούς ἐψήφισεν· ὅτε ὁμως μετ' ὀλίγον ἀνεκαλύφθησαν τὰ ἐπίβουλα αὐτοῦ σχέδια, καὶ ὑπὸ τῶν ἐφόρων καταδιωκόμενος, ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἔνθα καὶ περικλεισθεὶς ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του, ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης ἐλεεινότατα, ἐνθυμηθεὶς λέγων τότε τὸν Σιμωνίδην, ἀνέκραξε τρίς· « ὦ ξένε Κεῖε, μέγα πρᾶγμα ἦτο· τῆ ἀληθεία ὁ λόγος σου, ἀλλ' ἐγὼ ἀπὸ ἀναισθησίας μου δὲν τὸν ἐψήφισα διόλου. »

Τοῦναντίον δὲ τούτου ἔκαμεν Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας. Νικήσας οὗτος τούς Ἀθηναίους εἰς Χαιρώνειαν, ὑπερηφανεύθη μὲν καὶ αὐτὸς διὰ τὴν νίκην ταύτην παρὰ πολὺ, ἀλλ' εὐθὺς ἐλθὼν εἰς συναίσθησιν ἐστοχάσθη ὅτι ἦτον ἄνθρωπος, καὶ, ὡς λέγουσι, διώρισεν ἐπίτηδες ἄνθρωπον νὰ τοῦ ἐνθυμίσῃ καθ' ἑκάστην τοῦτο, καὶ οὔτε αὐτὸς ἐξήρχετο τοῦ οἴκου, οὔτε ἄλλος τις ἠδύνατο νὰ πλησιάσῃ εἰς αὐτόν, ἂν ὁ ἀρμόδιος εἰς τοῦτο δὲν τοῦ ἔλεγε τρίς· « Φίλιππε! ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος, «Μέμνησο ὅτι θνητὸς εἶ.»

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Β΄.

Διονυσίου Β΄. τοῦ τυράννου τῆς Σικελίας ἡ ἐξουσία ἦτον ἰσχυρά, διότι συνέκειτο ἀπὸ τὰς ἀκολούθους δυνάμεις· πλοῖα μὲν εἶχεν ἕως τετρακόσια, πεζικὸν δὲ στράτευμα ἕως ἑκατὸν χιλιάδας, καὶ ἵππικὸν ἕως ἑννέα. Καὶ ἀξιόλογοι μὲν λιμένες προσφύλασσαν τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ, τὰς Συρακούσας, ὀλόγυρα δὲ αὐτῆς ὑπῆρχεν ὑψηλότατον τεῖχος· εἶχε δὲ πρὸς τούτοις ἔτοιμα καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς κατασκευὴν ἄλλων πεντακοσίων πλοίων, καὶ σῆτον τεθλαυρισμένον ἕως ἐν ἑκατομμύριον μεδίμωνων· ἔτι δὲ καὶ ὀπλοθήκην πλήρη ἀσπίδων, μαχαιρῶν, δοράτων, κνημίδων, θωράκων καὶ καταπελτῶν, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, πλείστους συμμάχους. Εἰς ἅπαντα δὲ ταῦτα βασιζόμενος, ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε τὴν ἐξουσίαν του δεμένῃν μὲ ἀδάμαντα.

Ἄλλ' οὗτος πρῶτον μὲν ἠναγκάσθη νὰ φονεύσῃ τούς ἀδελφούς του, εἶτα δ' ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν του εἶδε νὰ κατασφαγῶσιν οἱ υἱοὶ του ὑπὸ τοῦ ὄχλου, καὶ αἱ κόραι του νὰ ἀτιμασθῶσι καὶ ν' ἀποθάνωσι γυμναί. Οὐδεὶς δ' ἐκ τῶν οἰκείων του ἐτάφη, ὡς εἶναι νόμιμον, ἀλλ' ἄλλους μὲν ἔκαυσαν ζωντανούς, ἄλλους δὲ κατακομματιάσαντες ἔβριψαν εἰς τὴν θάλασσαν· αὐτὸς δ' ἐτελεύτησεν ἐν μεγίστη πενίᾳ εἰς τὴν Κόρινθον, ἔνθα ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ Τιμολέοντος, τοῦ καταστρέφαντος τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ κατὰ πρόσκλησιν τῶν Συρακουσίων.

Λέγει δ' ὁ Θεόπομπος ὅτι ἐκ τοῦ πολλοῦ οἴνου ὃν ἔπιεν, ἀπώψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λεσε τελευταῖον τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του, ὥστε ἔβλεπεν ὀλίγον μόνον· καὶ εἰς τὰ κουρεῖα δὲ καθήμενος ἔκαμνε τὸν γελωτοποιόν, διάγων ἐν γένει ἀθλίαν καὶ ἐλεεινὴν ζωὴν. Ἡ μεταβολὴ αὐτῆ τοῦ Διονυσίου ἐκ τῶν τοσοῦτον μεγάλων εἰς τὰ τοσοῦτον μικρὰ εἶναι ἀξιόλογον παράδειγμα σωφρονισμοῦ, ὥστε εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς εὐτυχίας των οἱ ἄνθρωποι νὰ ἐνθυμῶνται ὅτι διὰ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τοὺς ἀναβιβάζει ἡ τύχη τοσοῦτον ὑψηλὰ, διὰ νὰ κάμη εἰς αὐτοὺς ἀκολούθως ἐπαισητοτέραν τὴν πτώσιν των.

Κροῖσου.

Ὅτε ὁ Κροῖσος ἐβασίλευεν εἰς τὴν Λυδίαν, ἤρχοντο εἰς τὴν μητρόπολιν του, τὰς Σάρδεις, πολλοὶ σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος, θέλοντες νὰ ἴδωσι τοὺς μεγάλους αὐτοῦ θησαυροὺς καὶ τὴν φημιζομένην εὐδαιμονίαν του. Ἦλθε δὲ μεταξύ τῶν πολλῶν καὶ ὁ Σόλων, ὁ περιβόητος νομοθέτης τῶν Ἀθηναίων, τὸν ὁποῖον καὶ ὑπεδέχθη μετὰ μεγάλης εὐγενείας ὁ βασιλεὺς· μετὰ τρίτην δὲ ἢ τετάρτην ἡμέραν διέταξε τοὺς ὑπηρέτας του νὰ τὸν περιφέρωσιν εἰς τοὺς μεγάλους του θησαυροὺς, καὶ νὰ τῷ δείξωσι τὰ ἄπειρα πλοῦτη του.

Ἀφοῦ ὁ Σόλων εἶδε ταῦτα πάντα ἀκριβῶς, καλέσας αὐτὸν ὁ Κροῖσος ἐνώπιόν του· « Ἐνέε Ἀθηναῖε, τῷ εἶπεν, ἠκούσαμεν πολλὰ διὰ τὴν σοφίαν σου καὶ τὰς περιηγήσεις σου εἰς διαφόρους τόπους. Μοὶ ἦλθε λοιπὸν ὄρεξις νὰ σὲ ἐρωτήσω τώρα, ἂν γνωρίζης νὰ μοὶ εἴπῃς ποῖος εἶναι ὁ εὐτυχέστερος πάντων τῶν ἄλλων. »

Καὶ ταῦτα εἶπεν ὁ Κροῖσος, νομίζων ἑαυτὸν εὐτυχέστατον, καὶ ἐλπίζων ὅτι αὐτὸν ἤθελεν εἰπεῖ καὶ ὁ Σόλων. Ἄλλ' οὗτος, χωρὶς νὰ κολακεύσῃ διόλου τὸν Κροῖσον, ἀλλὰ συνειθισμένος νὰ λέγῃ ἐλευθέρως τὴν ἀλήθειαν· « Γνωρίζω, εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, τὸν Ἀθηναῖον Τέλλον. »

Θαυμάσας δ' εἰς τοῦτο ὁ Κροῖσος· « Καὶ ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Τέλλος, ἠρώτησε μετὰ δυνατῆς φωνῆς, καὶ διατί λέγεις ὅτι εἶναι ὁ εὐτυχέστατος πάντων; » « Ὁ Τέλλος οὗτος ἦτον Ἀθηναῖος, ἀπεκρίθη ὁ φιλόσοφος· ἐχρημάτισε δὲ χρηστός πολίτης καὶ ἀφησε πολλὰ παιδιὰ καὶ ἐγγόνια· ἔχων δ' ἀρχούντως πάντα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἀπέθανε τελευταῖον ἐνδόξως μαχόμενος ὑπὲρ πατρίδος. »

Ὁ Κροῖσος, καὶ τοι ὑποθέτων αὐτὸν ὡς ἀγροῖκον καὶ ἰδιότροπον ἄνθρωπον, ὅστις δὲν ἐθεώρει τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, ἀλλ' ἐπροτίμα μᾶλλον τὴν ζωὴν ἰδιώτου παρὰ τοσαύτην δύναμιν καὶ ἔξουσίαν, τὸν πρότινον ἐκ δευτέρου ποτὶ ἐν γνῶριζε

δεύτερον ἀπὸ τὸν Τέλλον, νομίζων ὅτι οὗτος τοῦλάχιστον ἤθελε λάβει τὰ δευτερεῖα.

Ὁ Σόλων ἐλευθέρως πάλιν ἀπεκρίθη ὅτι « ἐγνώριζε δύο πολλὰ ἀγαπημένους ἀδελφούς ἐκ τοῦ Ἄργους, τὸν Κλέσβιν καὶ τὸν Βίτωνα, οἵτινες ὑπῆρξαν περίφημοι διὰ τὴν πρὸς τὴν μητέρα των μεγάλην ἀγάπην. Διότι, ἐπειδὴ αὐτὴ ἦτον ἰέρεια (καλογραία) τῆς Ἥρας, καὶ οἱ βόες ἐβράδυνον νὰ ἔλθωσι νὰ τὴν φέρωσι μὲ τὴν ἄμαξαν εἰς τὸν ναόν, ἐμβάντες οὗτοι εἰς τὸν ζυγὸν τῆς ἀμάξης, τὴν ὠδήγησαν χαίροντες εἰς τὸν ναόν, ὅτε ὅλοι περικυκλώσαντες τὴν ἄμαξαν ἐμακάριζον αὐτὴν ὅτι ἠτύχησε νὰ ἔχη τοιοῦτους υἱούς. Ἐκεῖνοι δὲ θυσίαν ποιήσαντες, καὶ εὐχηθείσης τῆς μητρός των νὰ λάβωσι παρὰ τῶν θεῶν τὸ κάλλιστον πάντων τῶν πραγμάτων, δὲν ἠγέρθησαν πλέον τὴν ἄλλην ἡμέραν, ἀλλ' εὐρέθησαν νεκροί, μηδεμίαν λύπην ἢ πόνον δοκιμάσαντες. »

Ὁ δὲ Κροῖσος παραχθεις εἰς ταῦτα· « Καὶ τὴν ἰδικήν μου εὐτυχίαν, εἶπε, τοσοῦτον τὴν ἀπέβριψες, ὥστε δὲν μὲ ἐνόμισες ἴσον μὲ ἀπλοῦς ἰδιώτας; » Ἄλλ' ὁ Σόλων· « Ὁ Κροῖσε, ἀπεκρίθη, ἐνῶ ἠξέυρω ὅτι ἡ τύχη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐπίβουλος καὶ ἄστατος, μὲ ἐρωτᾷς δι' ἀνθρώπινα πράγματα; Εἰς τὴν ζωὴν ταύτην πόσα δυναταί τις νὰ ἴδῃ καὶ νὰ πάθῃ, τὰ ὅποια δὲν θέλει! Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐβδομήκοντα ἔτη· εἰς ταῦτα δὲ ἡ μία ἡμέρα δὲν δίδει κἀνὲν πρᾶγμα ὅμοιον μὲ τὴν ἄλλην, ἀλλ' ὅλα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, ὧ Κροῖσε, εἶναι γεμάτα συμφοράς· σὺ δὲ, τὸ ὁμολογῶ τῶνόντι ὅτι εἶσαι πλούσιος καὶ βασιλεὺς πολλῶν, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τὸ ὅποῖον μοι ἐζήτησες δὲν σοὶ τὸ δίδω, ἂν δὲν ἴδω ὅτι ἔλαβες καὶ τέλος τῆς ζωῆς σου καλόν, διότι μὴ νομίζης ὅτι εἶναι μακαριώτερος ὁ μεγαλόπλουτος ἀπὸ τὸν ὅστις ἔχει τὸ καθημερινόν του, ἐκτὸς ἂν ἔχη τὴν τύχην νὰ τελειώσῃ καλῶς τὴν ζωὴν του· ὅθεν παντὸς πράγματος πρέπει νὰ ζητῶμεν τὸ τέλος, διότι εἰς πολλοὺς ὁ Θεὸς ἐχάρισε πρῶτον εὐτυχίαν, ἀλλ' ὕστερον τοὺς κατηφάνισεν ἐξ ὀλοκλήρου. »

Ἀφοῦ δὲ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἶπεν ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον, ἐπειδὴ δὲν τὸν ἠγάπησεν, ὡς ἠλπίζεν ἐκεῖνος, μηδὲν ἕτερον εἰπὼν πρὸς αὐτὸν, τὸν ἀπέπεμψε, νομίσας αὐτὸν πάντῃ ἀνόητον καὶ μωρὸν, διότι ἀφήσας τὰ παρόντα ἀγαθὰ, ἔλεγε νὰ ζητῶμεν παντὸς πράγματος τὸ τέλος. Μετὰ ταῦτα δὲ ὁ Κροῖσος, πολεμήσας μετὰ τοῦ Κύρου, βασιλέως τῆς Περσίας, καὶ νικηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, συνελήφθη αἰχμάλωτος, πυρὰ δὲ μεγάλη ἠνάφθη διὰ νὰ καῖ ζωντανός· τότε ἐνθυμήθη τὸν Σόλωνα, καὶ μετὰ μεγάλης φωνῆς ἀνέκραξε τοῖς· « Ὁ Σόλων, Σόλων, Σόλων! »

Ἀπορήσας εἰς τοῦτο ὁ Κῦρος, ἐπεμψε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ ποῖος ἄνθρωπος ἢ θεὸς εἶναι ὁ Σόλων οὗτος, τὸν ὁποῖον μόνον ἐπικαλεῖται εἰς τὴν ἐσχάτην του δυστυχίαν; Καὶ ὁ Κροῖσος, μὴδὲν κρύψας εἰς αὐτόν·

« Ὁ Σόλων οὗτος, εἶπεν, ἦτον εἷς τῶν σοφῶν Ἑλλήνων, τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἐπροσκάλεσα, ὅχι θέλων νὰ ἀκούσω τι παρ' αὐτοῦ ἢ νὰ μάθω ὅσα εἶχα χρεῖαν νὰ μάθω, ἀλλὰ διὰ νὰ ἴδῃ καὶ νὰ παρατηρήσῃ τὴν εὐδαιμονίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν τώρα ὅτε τὴν ἐστερήθη ἐδοκίμασα πολὺ μεγαλῆτερον κόπον παρ' ὅσον καλὸν ὅτε τὴν ἀπελάμβανα· διότι τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς ἦσαν λόγος μόνον καὶ ἰδέα, αἱ μεταβολαὶ τῆς ὁμῶς πραγματικῶς τελειοῦνται εἰς ὀλέθρια κακὰ καὶ σκληρὰς δυστυχίας. Καὶ διὰ τοῦτο ἐκεῖνος ἐκ τῶν τότε συμπεραίνων τὰ τωρινὰ μου παθήματα, ἔλεγε νὰ κυττάζω τὸ τέλος τῆς ζωῆς καὶ νὰ μὴ μεγαλαυχῶ ὑπερηφανευόμενος εἰς ἀβέβαια πράγματα.

Ἀφοῦ δ' ὁ Κῦρος ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κροῖσου, γνωστικότερος ἀπὸ αὐτὸν ὢν, ἔτι δὲ καὶ βλέπων ὅτι ἡ γνώμη τοῦ Σόλωνος ἐβεβαιοῦτο ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Κροῖσου, ἐκινήθη εἰς κατάνυξιν, καὶ οὐχὶ μόνον ἠλευθέρωσε τὸν Κροῖσον, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν τὸν ἐτίμησε τὰ μέγιστα. Καὶ ταιουτοτρόπως ὁ Σόλων ἐδοξάσθη δι' ἐνὸς σοφοῦ ἀποφθέγματος καὶ ἀπὸ τοὺς δύο τούτους βασιλεῖς, τὸν μὲν ἕνα ἐξ αὐτῶν σώσας, τὸν δὲ ἄλλον ἐπεικὴ καταστήσας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΠΕΡΙ ΛΟΥΠΡΟΣΤΟΜΙΑΣ.

Ῥωμαίας τινος.

Π σύγχλητος τῶν Ῥωμαίων ἐσχέπτετο κρυφόν τι κατὰ μόνας, καὶ ἐπειδὴ ἦτο σκοτεινὸν καὶ περιπεπλεγμένον τὸ πρᾶγμα, ἐχρειάζοντο πολλαὶ ἡμέραι νὰ συλλογιασῶσι καὶ νὰ εὗρωσι τὴν ἀληθῆ σημασίαν του. Γυνὴ δὲ τις, κατὰ τὰ ἄλλα μὲν φρόνιμος καὶ διακριτικὴ, γυνὴ ὁμῶς, ἐφορτώθη τὸν ἄνδρα τῆς, καὶ τὸν παρεκάλει θερμῶς νὰ τῇ εἴπῃ τὸ μυστικόν, κάμνουσα ὄρκους καὶ κατάρas ὅτι θέλει τὸ φυλάξει μυσικόν, καὶ κλαίουσα ὅτι δὲν ἐνεπιστεύετο αὐτήν.

Ὁ Ῥωμαῖος, θέλων νὰ δεῖξῃ τὴν ἀστοχασίαν τῆς· « Μὲ ἐνίκησες πλέον, ὦ γύναι, εἶπεν, ἀλλ' ἄκουσε ὁμῶς πρᾶγμα φοβερόν καὶ παράδοξον. Μὲς ἐμήνυσαν οἱ ἱερεῖς ὅτι ἐπάγγη κρυφαῖα, ὅσας

επέτα και εἶχε περικεφαλαίαν και χρυσοῦν κοντάριον· και διὰ τοῦτο σκεπτόμεθα τώρα ἂν ἦναι καλὸν ἢ κακὸν πρᾶγμα, και ἀποροῦμεν μετὰ τῶν μάντεων.» Και ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἀγοράν.

Ἡ γυνὴ, καλέσασα ἀμέσως μίαν τῶν ὑπηρετριῶν, τὴν πρώτην εἰσελθοῦσαν, ἔτυπτε τὸ στήθος και ἔτιλλε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της, φωνάζουσα· « Ἀλλοίμονον εἰς τὸν ἄνδρα μου και τὴν πατρίδα μου! τί θὰ γείνωμεν; » και ἐδίδασκε τρόπον τινὰ τὴν ὑπηρετρίαν νὰ τὴν ἐρωτήσῃ τί συνέβη. Ἀφοῦ δ' ἐκείνη τὴν ἠρώτησεν, ἐν τῷ ἅμα αὐτὴ ἐξεκένωσεν ὅσα τῇ εἶπεν ὁ ἀνὴρ της, προσθέσασα και τὸν κοινὸν πάσης φλυαρίας ἐπίλογον, τὸ « ταῦτα μὴ τὰ εἶπης εἰς κανένα. »

Ἄλλ' ἡ θεράπεινα ἀναχωρήσασα, ἐξιστόρησεν εὐθύς τὸ πρᾶγμα εἰς μίαν τῶν συνυπηρετριῶν της, τὴν ὁποίαν μάλιστα εἶδεν ὅτι ἐκάθητο ἀργῆ, αὐτὴ δὲ τὸ ἀνέφερεν εἰς τινὰ φίλον της, ὅστις ἦλθε νὰ τὴν εὕρῃ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, και τοιοῦτοτρόπως διεδόθη τὸ μυστικὸν εἰς τὴν ἀγοράν, και πρὶν ἀκόμη φθάσῃ ἐκεῖ ὅστις τὸ ἔπλασεν. Ἀπαντήσας δ' αὐτὸν εἰς τῶν φίλων του·

— Εἶναι πολλὴ ὥρα, τῷ εἶπεν, ἀφοῦ κατέβης εἰς τὴν ἀγοράν;

— Πρὸ ὀλίγου, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος.

— Και δὲν ἤκουσες λοιπὸν κανέν νεώτερον;

— Και συνέβη τίποτε;

— Ἐφάνη, τῷ εἶπε, κορυδαλὸς ὅστις ἐπέτα, και εἶχε περικεφαλαίαν χρυσοῦν και κοντάριον, και διὰ τοῦτο οἱ ἄρχοντες κάμνουν συνέλευσιν. Και ἐκεῖνος γελάσας· « Εὖγε διὰ τὴν γρηγοράδα σου, εἶπεν, ὦ γύναι, ὥστε πρὶν ἀκόμη ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὴν ἀγοράν, ὑπῆγεν ἡ ἀθυροστομία σου. » Και τοὺς μὲν ἄρχοντας εὐρῶν καθησύχασεν εὐθύς ἐκ τῆς παραχῆς, διηγηθεὶς τὸ πρᾶγμα ὡς εἶχεν, εἰς τὸν οἶκον δ' ἐλθὼν· « Μὴ ἠφάνισες, εἶπε μετ' ἀγανακτήσεως, ὦ γύναι, διότι τὸ μυστικὸν ἐφανερῶθη ὅτι ἐκβῆκεν ἀπὸ τὸν οἶκόν μας, ὥστε πρέπει νὰ ἐξορισθῶ σήμερον ἀπὸ τὴν πατρίδα διὰ τὴν φλυαρίαν σου. »

Τῆς δὲ γυναικὸς ἀρνούμενης και λεγούσης· « Και δὲν ἤκουσες αὐτὰ μὲ ἄλλους τριακοσίους; » « Ποίους τριακοσίους, εἶπεν ἐκεῖνος· σὺ μ' ἐβίασες και τὸ ἔπλασα διὰ νὰ σὲ δοκιμάσω. » Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ῥωμαῖος οὗτος μετὰ μεγάλης προσοχῆς και προφυλάξεως ὡσὰν εἰς τρυπημένον ἀγγεῖον δὲν ἔχυσεν οὔτε οἶνον, οὔτε ἔλαιον, ἀλλ' ὕδωρ, διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν γυναικᾶ του.

Ῥωμαίου τινος.

Ἵτι ὁ θηριώδης Νέρων ἦτο Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης, ἐγέμισε Ψήφιοποίηθη ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὴν πόλιν ἐκ τῶν κακιῶν του, κατασφάζων τοὺς πολίτας καὶ πᾶν τυραννικὸν ἔργον κατ' αὐτῶν μεταχειριζόμενος. Ὅθεν καὶ ἐβιάσθησαν νὰ κάμωσι συνωμοσίαν κατ' αὐτοῦ. Ἐνῶ δὲ τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα, καὶ μία μόνη νύξ ἔμενε, μετὰ τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ θανατωθῇ ὁ τύραννος καὶ νὰ ἐλευθερωθῇ ἡ πόλις, ὁ μέλλων νὰ τὸν θανατώσῃ, πηγαίνων εἰς τὸ θέατρον, εἶδε τινὰ δεδεμένον φερόμενον ἐνώπιον τοῦ Νέρωνος, ὅστις καὶ ἔκλαιε τὴν μοῖραν του· πλησιάσας δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ ψιθυρίσας εἰς τὸ οὖς του· « Παρακάλει, τῷ εἶπεν, ὦ ἄνθρωπε, νὰ παρέλθῃ ἡ σημερινὴ ἡμέρα, καὶ αὔριον θέλεις μὲ εὐχαριστήσῃ. » Ἐκεῖνος δ' ἀμέσως ἐμβᾶς εἰς τὸ νόημα, καὶ νομίσας, ὡς φαίνεται, ὅτι ἀνόητος εἶναι ὅστις ἀφίνει τὰ ἔτοιμα καὶ ζητεῖ τὰ ἀνέτοιμα, ἐπρόκρινε νὰ λάβῃ τὸν ἀσφαλέστερον δρόμον παρὰ τὸν δικαιοτέρον, καὶ εὐθὺς ἀνέφερε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν Νέρωνα. Ἐν τῷ ᾄμα δ' ἀρπάσαντες ἀμέσως τὸν ἄνθρωπον, ἤρχισαν νὰ τὸν βασανίζωσι καὶ νὰ τὸν βιάζωσι νὰ μαρτυρήσῃ ὅσα ἄνευ ἀνάγκης ἐξεστόμισε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

ΠΕΡΙ ΚΑΚΟΤΡΟΠΙΑΣ.

Σεμιράμιδος.

Σεμίραμις ἡ Ἀσσυρία ὑπῆρξεν ἡ ὠραιότερα γυνὴ τοῦ αἰῶνός της, μολονότι δὲν ἐκαλλωπίζετο, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐνδύετο φορέματα ἀνδρὸς, καὶ ὑπήγαιεν εἰς τὰς μάχας. Διὰ τὴν ὠραιότητά της προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας Νίνου εἰς τὴν Ἀσσυρίαν, ὁ ὁποῖος ἀγαπήσας αὐτὴν κατ' ὑπερβολὴν, τὴν συνεζεύχθη. Ἐζήτησε δὲ παρ' αὐτοῦ νὰ τῇ δώσῃ τὸ βασιλικὸν φόρεμα καὶ πέντε ἡμέρας νὰ ἐξουσιάζῃ τὴν Ἀσσυρίαν, εἰς τὸ διάστημα τῶν ὁποίων νὰ γίνωνται ἅπασαι αἱ προσταγαὶ αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπέτυχεν. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ εἶδεν ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς, διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ θανατώσῃ τὸν βασιλέα, καὶ τοιοιυτοτρόπως ἐκράτησεν αὐτὴ τὴν βασιλείαν τῶν Ἀσσυρίων.

Ταρπητίας.

Ὅτε ὁ Ῥωμύλος ἔκτισε τὴν Ῥώμην, ἐσύναξεν εἰς αὐτὴν ὄλους τοὺς τυχοδιώκτας καὶ φυγάδας τῶν διαφόρων μερῶν· καὶ ἐπειδὴ ὡς ἐκ τούτου συνέβη μεγάλη ἑλληλευσις γυναικῶν, ἐβιάσθη εἰς μίαν παψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰστίτουτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

νήγυριν νὰ ἀρπάσῃ πολλὰς παρὰ τῶν πλησιοχώρων Σαβίνων, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου ἔγειναν πολλοὶ πόλεμοι μεταξύ τούτων καὶ τῶν Ῥωμαίων. Εἰς μίαν ὁμῶς ἐκστρατείαν, τὴν ὁποίαν ἐκίνησε κατὰ τῆς Ῥώμης ὁ στρατηγὸς τῶν Σαβίνων Τάτιος, ἦλθεν εἰς μεγίστην ἀμυχανίαν βλέπων ὅτι ἡ πόλις ἦτο δυσκολοκυρίευτος, ὡς ἔχουσα φρούριον ἰσχυρὸν, τὸ ὀνομαζόμενον Καπιτώλιον, τὸ ὁποῖον ἐφύλαττον φύλακες ἔχοντες ἀρχηγὸν τὸν Ταρπήιον, τοῦ ὁποίου ἡ θυγάτηρ, Ταρπήια ὀνομαζομένη, ἀχρεία καὶ χαμερπῆς γυνή, ἐπιθυμήσασα τὰ χρυσᾶ βραχιόλια τῶν Σαβίνων, ἐζήτησε νὰ τῇ δώσωσιν αὐτὰ καὶ νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ Καπιτώλιον.

Ὁ Τάτιος, ὑποσχεθεὶς εἰς αὐτὴν ταῦτα, τὴν ἔκαμε καὶ ἤνοιξε κρυφίως θύραν τινὰ τὴν νύκτα, καὶ ἔμβασεν εἰς τὸ φρούριον τοὺς Σαβίνους. Ἀλλὰ μόνος ὁ Ἀντίγονος δὲν εἶναι, ὡς φαίνεται, ὅστις εἶπεν ὅτι ἀγαπᾷ μὲν τοὺς προδότας ὅταν μέλλωσι νὰ προδώσωσι, τοὺς μισεῖ δὲ ἀφοῦ πλέον κάμωσι τὴν προδοσίαν, οὐδ' ὁ Καῖσαρ εἰς τὸν Θραῖκα Ῥυμιτάλην, ὅτι ἀγαπᾷ μὲν τὴν προδοσίαν μισεῖ δὲ τὸν προδότην, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἔχοντες ἀνάγκην τῶν κακῶν καὶ ἀχρείων ἀνθρώπων εἰς ἐκτέλεσιν σχεδίου τῶν τινός, καθὼς οἱ χρειάζομενοι κάποτε τὸ φαρμάκιον καὶ τὴν χολὴν τῶν θηρίων· διότι ἐνόσω μὲν ἔχουσι τὴν ἀνάγκην τῶν, τοὺς περιποιῶνται καὶ προσποιῶνται ὅτι τοὺς ἀγαπῶσιν, ἀλλ' ἀφοῦ κατορθώσωσι τοὺς σκοποὺς τῶν, μισοῦσι καὶ ἀποστρέφονται αὐτοὺς διὰ τὸν προδοτικὸν χαρακτῆρά τῶν.

Τὸ αὐτὸ ἐπραξε τότε καὶ ὁ Τάτιος εἰς τὴν Ταρπήϊαν, διατάξας πάντας τοὺς Σαβίνους νὰ μὴ λησμονήσωσι τὴν ὑπόσχεσίν τῶν, μηδὲ νὰ λυπηθῶσι τὰ βραχιόλιά τῶν. Καὶ πρῶτος αὐτὸς μάλιστα ἐκβαλὼν τὸ βραχιόλιον ἀπὸ τὰς χειράς του, τὸ ἔρριψεν εἰς αὐτὴν μετὰ τῆς ἀσπίδος του. Ἐπειδὴ δὲ ὅλοι ἠχολοούθησαν τὸ παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν, ἡ προδοτικὴ Ταρπήια πληγωθεῖσα ἀπὸ τὸ βᾶρος τῶν βραχιολίων καὶ καταχωθεῖσα ἀπὸ τὰς ἀσπίδας, ἀπέθανεν ἐλευσινή. Τοιοῦτον εἶναι τὸ τέλος τῶν προδοτῶν συνήθως.

Τιβερίου.

Ἡ ἀχαριστία εἶναι τὸ τρομερώτερον ὄλων τῶν ἐγκλημάτων, προερχόμενον πρὸ πάντων ἀπὸ τὸν φθόνον, τὴν φιλαργυρίαν, καὶ ἄλλα βδελυρὰ ἐλαττώματα, ὡς ἀποδεικνύεται μάλιστα ἐκ τοῦ ἀκολούθου περιστατικοῦ.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τιβερίου Καῖσαρος εὐρίσκετο εἰς τὴν Ῥώμην ὥραία τις στοὰ, ἀπὸ τὸ ἐν μέρος κλίνουσα πολὺ εἰς τὰ κάτω. Ἀρχιτέκτων δὲ τις διὰ διαφόρων μέσων καὶ μηχανῶν ἠδυνήθη, Ἡφιιοποιηθῆκε ἀπὸ το Ἰνστίτουτό Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

παρ' ἐλπίδα πάντων, νὰ φέρη αὐτὴν εἰς τὴν προτέραν τῆς στάσιν· ὁ δὲ Τιβέριος ἐθαύμασε μὲν διὰ τοῦτο, καὶ ἀντήμειψε μεγάλως τὸν ἀρχιτέκτονα, φθονήσας ὅμως αὐτὸν, ὄχι μόνον δὲν ἔδωκε τὴν ἀδειαν νὰ καταχωρηθῇ τὸ ὄνομά του εἰς τὰ χρονικά, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐξώρισεν ἀπὸ τὴν πόλιν.

Μετὰ τινὰ καιρὸν ὁ περίφημος οὗτος ἀνὴρ ἦλθεν ἐνώπιον τοῦ Τιβερίου κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα μίαν ὕελον ἐνῶ δ' ἐζήτει τὴν συγχώρησιν παρ' αὐτοῦ, ἔρριψε τὴν ὕελον κάτω, ἥτις καὶ συνετρίβη. Τοῦτο ἐμνηχανεύθη, διότι ἐνώσας πάλιν εἰς ἓν τὰ συντρίμματα τῆς ὕελου, ἠλπίζεν ὅτι διὰ τῆς πράξεως ταύτης ἠθέλεε λάβει τὴν εὐνοίαν καὶ χάριν τοῦ βασιλέως· ὁ φθόνος ὅμως τοῦ Τιβερίου ἠῤῥῆσεν ἔτι περισσότερον, καὶ διέταξε νὰ θανατωθῇ ὁ ἀρχιτέκτων, προφασιζόμενος ὅτι ἂν ἐγνωστοποιεῖτο ἡ νέα αὕτη τέχνη, ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἀργυρὸς δὲν ἠθελον ἔχει πλέον οὐδεμίαν τιμὴν.

Ἰουστινιανοῦ.

Βελισσάριος, ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ Γραικορωμαίου αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, οὐχὶ μόνον ἀνὴρ ἔμπειρος εἰς τὰ τοῦ πολέμου ἦτόν, ἀλλὰ καὶ ἐνάρετος. Διὰ τῆς ἀνδρίας δὲ καὶ τῆς φρονήσεώς του ἔφερεν οὗτος πάλιν τὸ βασίλειον εἰς τὴν προτέραν του λαμπρότητα, καταστρέψας τοὺς Πέρσας, τοὺς Γόθους καὶ τοὺς Βανδήλους, ἐκ τῶν ὁποίων ἔπεμψε πλείστους εἰς Κωνσταντινούπολιν αἰχμαλώτους· ἐπρόσθεσε δὲ πάλιν εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν τὴν Σικελίαν, Ἀφρικὴν καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Ἰταλίας. Διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ παραδείγματος ἐπανήγαγε καὶ τὴν πειθαρχίαν εἰς τὸ στράτευμα, καὶ τὸσαύτην ἐν γένει πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν ἔδειξεν εἰς τὸν Ἰουστινιανόν, ὥστε μολονότι τῷ ἐδόθη τὸ βασίλειον τῆς Ἰταλίας, κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἠθέλησεν οὗτος νὰ δεχθῇ αὐτό. Ἀπὸ ἀπλῆν δὲ ζηλοτυπίαν καὶ ἀδίκον ὑπόψιαν ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ οὐχὶ μόνον ἀπεβλήθη τῆς θέσεώς του, ἀλλὰ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐξωρύχθησαν, ὁ οἶκός του κατηρημώθη, ἡ περιουσία του ἐδημεύθη, αὐτὸς δ' εἰς τὸσαύτην ἀθλίαν καὶ ἐλεεινὴν κατάστασιν κατήντησεν, ὥστε περιερχόμενος εἰς τὰς δημοσίους ἀγυῖας τῆς πόλεως, ἐζήτει ἐλεημοσύνην, λέγων « Δότε ἐλεημοσύνην εἰς τὸν δυστυχῆ Βελισσάριον, τὸν ὁποῖον ἡ μὲν ἀρετὴ ἀνύψωσεν ὁ δὲ φθόνος τὸν ἐκρήμμισεν. »

Τ Ε Λ Ο Σ .

Handwritten text, possibly a signature or name, written in cursive script.

Handwritten text, possibly a name or title, written in cursive script.

Handwritten text, possibly a name or title, written in cursive script.

Handwritten text, possibly a name or title, written in cursive script.

Handwritten text, possibly a name or title, written in cursive script.

Handwritten text, possibly a name or title, written in cursive script.

no 1 1869

Ευθυμίου Κορυμίου Βιβλίου

Της 1ης Μαθητικής

no 1 1869

no 1 1869

